

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

ပင်ရင်းမြန်မာစကားပြေ
လက်ရွေးစင်
ဒသမတန်း

အခြေခံပညာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့်
ကျောင်းသုံး စာအုပ်ကော်မတီ

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ အုပ်စု (၄၂၂၂၈၂)

၂၀၁၈ - ၂၀၁၉ ပညာသင်နှစ်

အခြေခံပညာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့်
ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ၏ မူပိုင်ဖြစ်သည်။

S

အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးကို အဆင့်အတန်း မြင့်မားစေရန် ပညာရေးအစီအစဉ်သစ်ဖြင့်ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထိုအစီအစဉ်သစ်အရ အခြေခံပညာရေးကဏ္ဍတွင် မြန်မာစာအခြေခံခိုင်ခံ့တောင့်တင်း၍ ကျွမ်းကျင်စွာတတ်မြောက်စေရန် မြန်မာစာသင်ရိုးကို ပြန်လည်ရေးဆွဲပါသည်။

အဆိုပါသင်ရိုးအရ အခြေခံပညာအထက်တန်းမြန်မာစာ သင်ကြားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း ချမှတ်သင်ကြားမည် ဖြစ်ပါသည်-

- ၁။ စကားပြေလေ့လာရာတွင် အကြောင်းအရာ၊ အရေးအသားနှင့် အလင်္ကာတန်ဆာဆင်မှုကို သိရှိစေရန်။
- ၂။ ကဗျာကိုလေ့လာရာတွင် ကဗျာအဓိပ္ပာယ်၊ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အလင်္ကာတန်ဆာဆင်မှုကို သိရှိ နားလည်စေရန်။
- ၃။ ဝေါဟာရကြွယ်ဝစေရန်နှင့် ကျွမ်းကျင်စွာသုံးနှုန်းတတ်စေရန်။
- ၄။ စာကို ပြေပြေပြစ်ပြစ်နှင့် တန်ဆာဆင်ရေးတတ်စေရန်။
- ၅။ စာစိစာကုံးလေ့ကျင့်ပေးရန်။

အထက်ပါ ရည်မှန်းချက်များနှင့်အညီ အခြေခံပညာအထက်တန်း ဒသမတန်းတွင် သင်ကြား နိုင်ရန် မြန်မာစကားပြေလက်ရွေးစင်ကို ရွေးချယ်ပြုစုထားပါသည်။

ဤသို့ ပြုစုရာတွင် မြန်မာစာပေ သမိုင်းစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ခေတ်အသက်ဆက် စကားပြေ ဆရာများ ရေးသားခဲ့သောအကြောင်းအရာများ၏ သဘောသဘာဝကိုလည်းကောင်း၊ စကားပြေဆရာ များ၏ ရေးသားပုံကိုလည်းကောင်း ကျောင်းသားများ သိနားလည်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ရွေးချယ်စီစဉ် ပါသည်။

စကားပြေအပုဒ်တိုင်းတွင် မိတ်ဆက်နိဒါန်းနှင့် ဖော်ပြသင့်သည့် ခက်ဆစ်အဖွင့်ကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။

စကားပြေဆိုသည်မှာ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ဖွဲ့စည်းသုံးနှုန်းထားသောစကားမျိုး၊ စာမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ နေ့စဉ်ပြောဆိုရေးသား ဆက်သွယ်မှုကိစ္စများကိုသာမက ပညာသင်ကိစ္စ၊ ရုံးကိစ္စ၊ သိပ္ပံ ဝိဇ္ဇာဘာသာရပ် အမျိုးမျိုးတို့ကိုရေးမှတ်တင်ပြသောကိစ္စ၊ တွေးခေါ် ခံစားမှုတို့ကို ဖွင့်ဆိုဖော်ထုတ်သောကိစ္စ စသည်တို့ကို လည်း စကားပြေဖြင့်ရေးသားကြသည်။

စကားပြေတွင်ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်၊ ဆောင်းပါး၊ မှတ်တမ်း၊ အစမ်းစာ၊ ဟောစာ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ စသည်ဖြင့် စာရေးဆရာ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကိုလိုက်၍ အရေးအသားပုံစံအမျိုးမျိုးရှိသည်။

စကားပြေရေးသူသည် မိမိရေးလိုသော အကြောင်းအရာကို ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုခုဖြင့် ရေးမြဲ ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်၏ အထိန်းအကွပ်ဖြင့် အကြောင်းအရာကို ပုံဖော်မြဲဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက် ဆိုရာ၌ (က) မိမိသိထားသော အကြောင်းအရာကို စာဖတ်သူသိလာအောင် အသိပညာဗဟုသုတ ပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက် (ခ) မိမိစိတ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသော ချစ်ခင်မှု၊ ရွှင်မြူးမှု၊ သနားမှု၊

ကြောက်ရွံ့မှု၊ စက်ဆုပ်မှု စသည့်စေတနာတို့ကိုအခြေခံ၍ စာဖတ်သူ၏ စိတ်တွင်လည်း အလားတူ စေတနာမျိုး ပေါ်ပေါက်လာအောင် နှိုးဆော်ပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဟူ၍ ယေဘုယျအားဖြင့် နှစ်မျိုး ရှိပါသည်။

တစ်ဖန် 'ဦးပေါင်းကျားနှင့်ခြင်းကျားရှင် စကားပြေ၌ အလောင်းစည်သူမင်းကြီး၏ စွမ်းရည် သတ္တိကို နှစ်သက်လေးစားလာစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက် စသည်ဖြင့် စာတစ်ပုဒ်ချင်း အလိုက်လည်း ရည်ရွယ်ချက် အသီးသီးရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်တို့၏ ပဲ့ကိုင်ထိန်းကွပ်မှုဖြင့် စကားပြေတစ်ပုဒ်၏ ဆိုလိုရင်းအကြောင်းအရာသည် ပုံပေါ်လာရမြဲဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာသူတို့သည် စကားပြေတစ်ပုဒ်ချင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖော်ထုတ်တတ်အောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။

အသိပညာ ဗဟုသုတပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ရေးသည့် စကားပြေမျိုးကို ဖတ်ရသော အခါ စာဖတ်သူသည် သိစရာမှတ်စရာများကို တိုက်ရိုက်သိလိုက်မှတ်လိုက်ရသည်။ စိတ်စေတနာ နှိုးဆော်လိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ရေးသည့် စကားပြေမျိုးကိုဖတ်ရသောအခါ စာဖတ်သူသည် ရသ နှစ်သက်မှုကိုခံစားရပြီး ထိုနှစ်သက်မှုနှင့် တစ်ပါးတည်း ပတ်ဝန်းကျင်လောကကိုပါ သတိပြုမိကာ အကောင်းအဆိုး အကျိုးအပြစ်ကို ခွဲခြားသိလာနိုင်သည်။ ဤသို့ဖြင့် စကားပြေနှစ်မျိုး၏ အာနိသင် နှစ်မျိုးကိုလည်း ခွဲခြားသဘောပေါက်အောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။

စကားပြေရေးသူသည် မိမိဖော်ပြလိုသော အချက်အလက်များကို နေရာတကျဖြစ်အောင် စီစဉ်ရမြဲဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် အစီအစဉ်ကောင်းမွန်မှုသည် စကားပြေကောင်းတို့တွင် ရှိအပ်သော လက္ခဏာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ အစီအစဉ်ကောင်းမွန်သောစာတွင် အချက်အလက်များသည် အစ အလယ်အဆုံး သူ့နေရာနှင့်သူ အဝင်ခွင်ကျရမြဲဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုရင်းအကြောင်းအရာ ပုံပေါ် လာအောင် အချက်အလက်အားလုံးက ဝိုင်းဝန်းအထောက်အကူပြုနေမြဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသည်တို့ကို အခြေပြုလျက် စကားပြေတစ်ပုဒ်တွင် အချက်အလက်စီစဉ်ပုံ ကောင်းမကောင်း အကဲဖြတ်နိုင်အောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။

စကားပြေရေးသူသည် အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက်ဆီလျော်သည့် စကားလုံးများကို ရွေးချယ်ပြီး ဝါကျဖြစ်အောင်ဖွဲ့ရသည်။ ဝါကျများကို ဆိုလိုလျက်တစ်ချက်လျှင် စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်စီဖြစ် အောင် စာပိုဒ်ဖွဲ့ရသည်။ စာပိုဒ်များကို စာပုဒ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းသောအခါ စကားပြေအဖွဲ့ တစ်ခုဟူ၍ ပုံပေါ်လာသည်။ ဤသို့အားဖြင့် စကားပြေအဖွဲ့တစ်ခုတွင် စကားလုံး၊ ဝါကျ၊ စာပိုဒ်၊ စာပုဒ်ဟူ၍ အဆင့်လေးဆင့် ရှိမြဲဖြစ်သည်။ ဤသို့ စကားပြေအဖွဲ့တစ်ခုအဖြစ် ပုံပေါ်လာအောင် အဆင့်ဆင့်စနစ် တကျစည်းရုံးထားပုံကို လေ့လာသင့်ပါသည်။

ဤသို့အဆင့်ဆင့် စည်းရုံးရာ၌ စကားပြေမှန်သမျှတွင် ရှိမြဲဖြစ်သော အခြေခံလက္ခဏာကား မှန်ကန်မှုပင်ဖြစ်သည်။ သဒ္ဒါမှန်မှု၊ စကားအသုံးအနှုန်းမှန်မှု၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံးမှန်မှုတို့ကို အဓိကဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် မှန်ကန်မှုရှိကာမျှဖြင့် စကားပြေကောင်းဟု မခေါ်နိုင်သေးပါ။ စာရေးသူကမိမိဆိုလို ချက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရေးပြနိုင်မှသာ ဖတ်သူက ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ရှင်းလင်းမှုသည် စကားပြေကောင်းတို့တွင်မရှိလျှင် မဖြစ်သောလက္ခဏာ တစ်ရပ်ဖြစ်ပါ သည်။ တစ်ဖန်စာရေးသူသည် မိမိဆိုလိုချက်ကို ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် ဖော်ပြနိုင်လျှင် ရေးသူရောဖတ်သူပါ အချိန်ကုန်သက်သာပြီး အကျိုးရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျစ်လျစ်မှုသည်လည်း စကားပြေကောင်း

လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင်ရေးသူသည် မိမိဆိုလိုချက်ကို အဖုအထစ် အကွေ့အကောက် မရှိစေဘဲ ပြေပြေပြစ်ပြစ်ဖော်ပြနိုင်လျှင် ဖတ်သူက အလွယ်တကူ နားလည်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ပြေပြစ်မှုသည်လည်း စကားပြေကောင်း လက္ခဏာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ စကားပြေတစ်ပုဒ်ကို လေ့လာ ရာ၌ အခြေခံအားဖြင့် မှန်ကန်မှု ရှိမရှိ၊ ရှင်းလင်းမှု၊ ကျစ်လျစ်မှု၊ ပြေပြစ်မှုဟူသော စကားပြေကောင်း လက္ခဏာတို့နှင့်ညီမညီ အကဲဖြတ်နိုင်အောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။

စကားပြေဆရာတို့သည်နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် မိန့်ဆိုရာ၌ သွယ်ဝိုက်အဆင်တန်ဆာဖြစ်သော ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာများကို အသုံးပြုတတ်ကြပါသည်။ မြည်သံကိုအစွဲပြုဖွဲ့သည့် အဆင်တန်ဆာဖြစ်သော မြည်သံစွဲအလင်္ကာကိုလည်းကောင်း၊ ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာများထဲမှ ခိုင်းနှိုင်းအဆင်တန်ဆာဖြစ်သော ဥပမာအလင်္ကာ၊ ထပ်တို့ပြုအဆင်တန်ဆာဖြစ်သော ရူပကအလင်္ကာ၊ လွန်ကဲဖွဲ့အဆင်တန်ဆာဖြစ်သော အတိသယဝုတ္တိအလင်္ကာတို့ကိုလည်းကောင်း လေ့လာသင့်သည်။ အထက်တွင် ဆိုခဲ့သော စကားပြေ ကောင်း လက္ခဏာများကို အလင်္ကာကျမ်းလာဂုဏ်များအဖြစ် ဖော်ပြရလျှင်ရှင်းလင်းမှုကို ပသာဒဂုဏ်၊ ကျစ်လျစ်မှုကို သြဇဂုဏ်၊ ပြေပြစ်မှုကို မဓုရတာဂုဏ်ဟူ၍ ဖော်ပြနိုင်ကြောင်း သတိပြုသင့်သည်။ ထို့ပြင် သက်မဲ့ကို သက်ရှိပြုခြင်းစသည်ဖြင့် မရှိသည်ကိုရှိသကဲ့သို့တင်စားမှုကို သမာဓိဂုဏ်ဟုဖော်ပြနိုင်သည်။ ထိုအလင်္ကာများ၊ ဂုဏ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ စကားပြေကို မည်သို့မည်ပုံ အထောက်အကူပြုနေကြောင်း ဆက်စပ်လေ့လာတတ်အောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။

စကားပြေများသည် စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းများ ထက်သန်နိုးကြားရေး၊ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များအကြောင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိမြင်လာပြီး လေးစားမြတ်နိုးစိတ်ထက် သန်ရေး၊ မြန်မာစာပေ အရေးအသားစွမ်းရည် တိုးတက်ရေးတို့ကို ဦးတည်ရေးသားထားသော စကားပြေ များဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေလောကတွင် ထင်ရှားသောစကားပြေဆရာများ၏ လက်ရာများဖြစ်သည်။ ထိုစကားပြေများကို သင်ယူဆည်းပူးခြင်းဖြင့် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် မြန်မာစာလေ့လာမှုဆိုင်ရာ အရည်အသွေးများနှင့် စိတ်ဓာတ်အရည်အသွေးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမည်ဟု မျှော်မှန်းပါသည်။

စကားပြေများသည် စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းများ ထက်သန်နိုးကြားရေး၊ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များအကြောင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိမြင်လာပြီး လေးစားမြတ်နိုးစိတ် ထက်သန်ရေး မြန်မာစာပေအရေးအသား စွမ်းရည်တိုးတက်ရေးတို့ကို ဦးတည်ရေးသားထားသော စကားပြေများဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေလောကတွင် ထင်ရှားသောစကားပြေဆရာများ၏ လက်ရာများ ဖြစ်သည်။ ထိုစကားပြေများကို သင်ယူဆည်းပူးခြင်းဖြင့် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် မြန်မာစာလေ့လာ မှုဆိုင်ရာ အရည်အသွေးများနှင့် စိတ်ဓာတ်အရည်အသွေးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမည်ဟု မျှော်မှန်း ပါသည်။

ယခုဖော်ပြခဲ့သည့်အချက်အလက်များကို အခြေပြုလျက် သိသင့်သိထိုက်သော အသိပညာ ဗဟုသုတများ ရရှိလာအောင် ပေါ်သင့်ပေါ်ထိုက်သော စိတ်စေတနာကောင်းများ ပေါ်ပေါက်နိုးကြား လာအောင်၊ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဂရုပြုဆင်ခြင်မိလာအောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။ ထိုမျှသာမက စကားပြေတစ်ပုဒ်၏ အရည်အသွေးကို အကဲဖြတ်နိုင်သည့် စွမ်းရည်မျိုးရှိလာအောင်၊ မိမိကိုယ်ကို စကားပြေကောင်းရေးနိုင်သည့် စွမ်းရည်မျိုးရှိလာအောင်လည်း အားထုတ်သင့်ပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် စကားပြေလေ့လာရာတွင် -

စကားပြေတစ်ပုဒ်ချင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကိုဖော်ထုတ်ကြည့်ပါ။

သိမှတ်စရာကိုပေးသော စကားပြေမျိုးလော၊ ရသနှစ်သက်မှုကိုပေးသော စကားပြေမျိုးလော ဟူ၍ ခွဲခြားကြည့်ပါ။

(ဂ) အချက်အလက်စီစဉ်ပုံ ကောင်း မကောင်း ဆန်းစစ်ကြည့်ပါ။

(ဃ) စကားလုံး၊ ဝါကျ၊ စာပိုဒ်၊ စာပုဒ်ဟူ၍ အဆင့်ဆင့်စည်းရုံးထားပုံကိုလေ့လာပါ။

(င) အရေးအသားကို စကားပြေကောင်း လက္ခဏာများနှင့် ချိန်ထိုးလေ့လာပါ။

(စ) အလင်္ကာများ၊ ဂုဏ်များက သက်ဆိုင်ရာစကားပြေကို မည်သို့အထောက်အကူပြုကြောင်း လေ့လာပါ။

ဆရာ၊ ဆရာမများသည် ဒသမတန်း မြန်မာစကားပြေ လက်ရွေးစင်စာအုပ် အမှာစာတွင် လမ်းညွှန်ထားသည့် အချက်များနှင့်အညီ သင်ကြားရန်ဖြစ်ပါသည်။

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	ရေးသူ	စာမျက်နှာ
၁။	သိယံသုသမိး	သိယံသုသမိး	၁
၂။	မိဖုရားဖွားစော	မိဖုရားဖွားစော	၅
၃။	စီးချင်းတိုက်ပွဲ	ဗညားဒလ	၉
၄။	ဦးပေါင်းကျားနှင့် မြင်းကျားရှင်	ဦးကုလား	၁၄
၅။	မိခင်သောက	ဦးဩဘာသ	၁၈
၆။	သောနုတ္တရမုဆိုးနှင့် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း	ဦးပုည	၂၃
၇။	ပညာသင်ခါမရွက်ရာ	လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး	၃၀
၈။	မိတဆိုးရှင်ပြု	ဦးဖိုးကျား	၃၅
၉။	အမျိုးသားနေ့	ဦးဖိုးကျား	၅၀
၁၀။	ပတ္တမြားကျောက်စီဓား	တက္ကသိုလ် မောင်သန့်စင်	၅၆
၁၁။	နိဗ္ဗာန်ဆော်	သိပ္ပံမောင်ဝ	၆၄
၁၂။	အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး	နေသူရိန်(မဟာဆွေ)	၇၀
၁၃။	အရာရာတွင်ကျယ် တို့လူငယ်	သူရိယကန္တီ	၇၅
၁၄။	မြန်မာစာအရေးအသား တိုးတက်စေနည်း	ဦးဖေမောင်တင်	၈၂
၁၅။	ခွန်အားရှိသောစာ	ရွှေဥဒေါင်း	၈၆
၁၆။	နေဝင်မြင်သည် ဝရွှေပြည်	တိုက်စိုး	၉၀
၁၇။	မှန်ကန်ခြင်းနှင့်ရဲရင့်ခြင်း	သော်တာဆွေ	၉၅
၁၈။	မြန်မာမှု	ဦးမင်းနိုင်	၁၀၄

No.	Date	Particulars	Amount
1	1900	...	...
2	1900	...	...
3	1900	...	...
4	1900	...	...
5	1900	...	...
6	1900	...	...
7	1900	...	...
8	1900	...	...
9	1900	...	...
10	1900	...	...
11	1900	...	...
12	1900	...	...
13	1900	...	...
14	1900	...	...
15	1900	...	...
16	1900	...	...
17	1900	...	...
18	1900	...	...
19	1900	...	...
20	1900	...	...
21	1900	...	...
22	1900	...	...
23	1900	...	...
24	1900	...	...
25	1900	...	...
26	1900	...	...
27	1900	...	...
28	1900	...	...
29	1900	...	...
30	1900	...	...
31	1900	...	...
32	1900	...	...
33	1900	...	...
34	1900	...	...
35	1900	...	...
36	1900	...	...
37	1900	...	...
38	1900	...	...
39	1900	...	...
40	1900	...	...
41	1900	...	...
42	1900	...	...
43	1900	...	...
44	1900	...	...
45	1900	...	...
46	1900	...	...
47	1900	...	...
48	1900	...	...
49	1900	...	...
50	1900	...	...
51	1900	...	...
52	1900	...	...
53	1900	...	...
54	1900	...	...
55	1900	...	...
56	1900	...	...
57	1900	...	...
58	1900	...	...
59	1900	...	...
60	1900	...	...
61	1900	...	...
62	1900	...	...
63	1900	...	...
64	1900	...	...
65	1900	...	...
66	1900	...	...
67	1900	...	...
68	1900	...	...
69	1900	...	...
70	1900	...	...
71	1900	...	...
72	1900	...	...
73	1900	...	...
74	1900	...	...
75	1900	...	...
76	1900	...	...
77	1900	...	...
78	1900	...	...
79	1900	...	...
80	1900	...	...
81	1900	...	...
82	1900	...	...
83	1900	...	...
84	1900	...	...
85	1900	...	...
86	1900	...	...
87	1900	...	...
88	1900	...	...
89	1900	...	...
90	1900	...	...
91	1900	...	...
92	1900	...	...
93	1900	...	...
94	1900	...	...
95	1900	...	...
96	1900	...	...
97	1900	...	...
98	1900	...	...
99	1900	...	...
100	1900	...	...

သိင်္ဃသုသမီး

ပုဂံခေတ်

ဤကျောက်စာ ရေးထိုးသူ၏ အမည်ရင်းကို မသိရ။ သို့သော် ကျောက်စာပါစကားအရ မထိလို၏ မြေးဖြစ်ကြောင်း၊ မြန်မာနှစ် ၆၂၈ ခု (ခရစ်နှစ် ၁၂၆၆) တွင် ပုဂံထီးနန်းစိုးစံလျက်ရှိခဲ့သော မင်း၏မိဖုရား ဖြစ်ကြောင်း၊ သိင်္ဃသုသမီးဖြစ်ကြောင်း တို့ကိုသိရသည်။ မြန်မာနှစ် ၆၂၈ ခုတွင် ထီးနန်းစံလျက် ရှိခဲ့သောမင်းမှာ တရုတ်ပြေးမင်းခေါ် နရသီဟပတေ့ မြန်မာနှစ် ၆၁၈-၆၆၉ (ခရစ်နှစ် ၁၂၅၆-၁၃၀၇) ဖြစ်သည်။ သိင်္ဃသုသမီးမှာ ကျွတ်မင်းကြီး၏ သားတော်တစ်ပါးပင်ဖြစ်သည်။ သမက်တော် နရသီဟပတေ့လက်ထက်တွင် မင်းအမတ် အဖြစ်လည်း တာဝန်ယူခဲ့သည်။

သိင်္ဃသုသမီးသည် မြန်မာနှစ် ၆၂၈ တွင် ကျောင်းဆောက်သည်။ ထိုကျောင်းနေ ရဟန်းသံဃာတို့အတွက် လယ်၊ ဥယျာဉ် နှင့် ကျွန်များလှူသည်။ ထို့နောက် ထိုကုသိုလ်ကောင်းမှု အစုစုတို့အတွက် ရယူလိုသောဆုကို တောင်းသည်။

မိမိအလှူပြုပုံကို ပြောပြရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဆုတောင်း စကားဆိုရာတွင်လည်းကောင်း သိင်္ဃသု သမီး၏စိတ်နေစိတ်ထားမှာ နှစ်သက်လေးစား ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်သည်။ ထိုစိတ်နေစိတ်ထားကို ပေါ်လွင်အောင် ပြေပြေပြစ်ပြစ် သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ဖွဲ့စည်းထားနိုင်စွမ်းသော စကားပြေအရေးအသားမှာလည်း နည်းမှီစံယူဖွယ် ဖြစ်သည်။

သိပ်သည်းသမီး

နမောဗုဒ္ဓဿ။ ။ သက္ကရာဇ် ၆၂၈ ခု၊ ပိသျှက်နှစ်၊ နံကာလဆန်း ၇-ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့၊ မထိလိုမြေး၊ မင်းမယား၊ သိပ်သည်း သမီး၊ ဖြစ်သောဆင်းရဲ၊ အိုမင်းသောဆင်းရဲ၊ သေသောဆင်းရဲ၊ မချစ်သောသူနှင့်တကွ နေသောဆင်းရဲ၊ ချစ်သောသူနှင့် ကွေကွင်းသောဆင်းရဲ၊ လို၍မရသော ဆင်းရဲ၊ ဤသို့ကစသော အတိုင်းမသိ သောဆင်းရဲတို့သည် နှိပ်စက်သောခန္ဓာကို စွန့်ထားခဲ့၍ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းကင်းသော၊ ချမ်းသာစွာသော၊ မြတ် သောနိဗ္ဗာန်ကိုလျှင် ငါလိုသတည်းဟူ၍ ချစ်စွာသော၊ မြတ်သော၊ ရွှေငွေကစသော ဥစ္စာတို့ကိုစွန့်၍ ပြုသော ကျောင်းတွင်နေသော၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟူသော ကျေးဇူးသုံးပါးကိုရှာသော၊ သတင်းစင်သောဘုရား တပည့်သား ရဟန်းသင်္ဃာ ချမ်းသာစိမ့်သောငှာ လယ်၊ ဥယျာဉ်၊ ကျွန်ခပင်း အကြွင်းမဲ့လျှင်လျှင်၏။ ဤငါတို့ ပြုသောကောင်းမှုအကျိုးအတို့ ခပ်သိမ်းသော အစိုးရသော ရေမြေသခင်ဖြစ်သော မင်းကြီးလည်းရစေ၏။ ဤကောင်းမှု အာနုဘော်ဖြင့် ပြည်တိုင်းကား ခပ်သိမ်းသော နှိုက်နေသော လူခပ်သိမ်းသော၏ အစီးအပွား ချမ်းသာကိုရှာပေလျက် သက်တော်ရှည်စွာနေ၍ ဤကောင်းမှုကို ထောက်ပံ့စေသတည်း။ မိဖုရားစသော မောင်းမတော် ခပ်သိမ်းလည်းရစေ၏။ အချင်းချင်းအမျက် အဏ္ဍိတစ်စေ့ မရှိ၊ ချစ်သောမျက်စိဖြင့် ရှုကြရစေ၏။ ယခုရှိသော နောင်ဖြစ်လတ်အံ့ သောမင်းကြီး မင်းသား အမတ်စသော သူခပ်သိမ်းလည်း ရစေတည်း။ အရေး အရာယူပါစေသတည်း။ ယမမင်းစသော သတ္တဝါခပ်သိမ်းလည်း ရစေသတည်း။ အရအမိကိုလိုသောသူကား အရအမိရစေ၏။ ကောင်းမှု ကိုလိုသောသူကား ကောင်းမှုကိုရစေ၏။ ငါလည်း ရမ္မက်ကြီးသော၊ မရောင့်ရဲတတ် သော၊ အမျက်ကြီးသော၊ သူတစ်ထူးကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော၊ ပညာမရှိသော၊ မိုက်သော၊ ဝန်တိုသော၊ အပေး အကမ်းမရှိသော၊ သစ္စာမရှိသော၊ ပျက်တတ်သော၊ မေ့လျော့သော၊ အောက်မေ့တသကင်းသော မဖြစ်မှု၍ ရမ္မက်နည်းသော၊ ရောင့်ရဲလွယ်သော၊ အမျက်နည်းသော၊ သနားတတ်သော၊ ပညာရှိသော၊ အကြောင်းကိုသိတတ် သော၊ ဝန်မတိုသော၊ အပေးအကမ်းရှိသော၊ သစ္စာရှိသော၊ မပျက်တတ်သော၊ မမေ့လျော့သော၊ အောက်မေ့ တသရှိသော ဤသို့သော ကျေးဇူးတို့နှင့်ပြည့်စုံလျက် သံသရာနှိုက်ကျင်လည်၍ မေတ္တေယျဘုရား မျက် မှောက်ကင်္ကာလျှင် မြတ်သောအကျွတ် တရားရလိုသတည်း။

သိပ်သည်းသမီး
မြန်မာတိုင်းရင်းကျောက်စာများ
ပုံအမှတ် ၂၁၆
ရေးထိုးနှစ် ၆၂၈

သိပ်သည်းသမီး

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ နမောဗုဒ္ဓဿ = ဘုရားအားရှိခိုးပါ၏။
- ၂။ ပိသျှက်နှစ် = ကဆုန်လ၏ စန်းယုဉ် နက္ခတ်ဖြစ် သော ဝိသာခါနက္ခတ်နှင့် စန်းယုဉ်သောနှစ်။ ဆယ့်နှစ်နှစ်စက်ဝန်းတွင် ဒုတိယမြောက်နှစ်၏ အမည်။
- ၃။ နံကာလ = ဝါခေါင်လ။
- ၄။ သိပ်သျှ = ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ရဲရင့်သူဟု အနက်ဆောင်သည့် ဘွဲ့အမည်။
- ၅။ ကျေးဇူး = အကျိုး။ အရည်အသွေး။
- ၆။ သတင်းစင် = အကျင့်စင်ကြယ်သည်။
- ၇။ အတို့ = ကျွန်ုပ်တို့။
- ၈။ အာနုဘော် = ဘုန်းတန်ခိုး။ စွမ်းရည်။
- ၉။ မောင်းမတော် = ဆောင်ရန်ရမဟုတ်သော မိဖုရားငယ်။
- ၁၀။ အမျက်အဏ္ဍိ = အမျက်ဒေါသ။
- ၁၁။ အရေးအရာယူ = အရေးတယူပြုသည်။
- ၁၂။ အရအမိ = လက်ငင်းအကျိုး။
- ၁၃။ ရမ္မက် = တပ်မက်ခြင်း။ လောဘ။
- ၁၄။ မေတ္တေယျ = ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာတွင် ဂေါတမဘုရားနောက် ပွင့်မည့်အရိမေတ္တေယျဘုရား။
- ၁၅။ ကင်္ကာ = မျက်မှောက်။
- ၁၆။ အကျွတ်တရား = သံသရာမှ လွတ်မြောက်စေသော တရား။
- ၁၇။ ခပင်း = အားလုံး။ ခပ်သိမ်း။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

သိပ်သည်းသမီးသည် အလှူပြုသော ခုနှစ်၊ လ၊ ရက်၊ နေ့ တို့ကို တိကျစွာဖော်ပြသည်။ အလှူပြုရခြင်း အကြောင်းကိုလည်း ဓမ္မစကြာလာ ဒုက္ခသစ္စာတရားကို ရှင်းလင်းပြေပြစ်စွာ ရေးသားထားသည်။ အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အလှူပစ္စည်းတို့ကိုလည်း တိတိကျကျ ရေးသားထားသည့်အပြင် အမျှဝေပုံ၊ ဆုတောင်းပုံတို့ကို လည်းကဏ္ဍခွဲ၍ဖော်ပြထားသည်။ နောက်ဆုံးတွင် အရိမေတ္တေယျ ဘုရားရှေ့မှောက်၌ မြတ်သောအကျွတ် တရားရလိုကြောင်း ဆုတောင်းထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ သိပ်သည်းသမီးစကားပြေမှ ရမ္မက်ကြီးသော၊ မရောင့်ရဲတတ်သော စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်တူသော စကားနှစ်လုံးစီယှဉ်ကာ အစီအစဉ်တကျ သုံးသွားပုံများကို လေ့လာပြီးရှင်းပြပါ။
- ၂။ ဤစကားပြေတွင် မဖြစ်လိုသော အချက်များနှင့် ဖြစ်လိုသော အချက်များကို ရှေ့နောက်အစီအစဉ် အစပ်အဟပ်တည့်စွာ ရေးထားပုံကိုလေ့လာပြီး ရှင်းလင်းတင်ပြပါ။ (ရမ္မက်ကြီးသော၊ ရမ္မက်နည်းသော၊ အမျက်ကြီးသော၊ အမျက်နည်းသော-- စသည်)
- ၃။ သိပ်သည်းသမီးအလျှူပြုပုံ၊ အမျှဝေပုံ၊ ဆုတောင်းပုံတို့ကို အစီအစဉ် တကျတင်ပြပါ။
- ၄။ သိပ်သည်းသမီး၏ စိတ်နေသဘောထားကို ဖော်ထုတ်တင်ပြပါ။

မိဖုရားဖွားစော

ပုဂံခေတ်

ဤကျောက်စာရေးထိုးသူမှာ ဖွားစောဖြစ်သည်။ နရသိင်္ဃီ ဥစ္စနာမင်း၊ မြန်မာနှစ် ၅၉၂-၅၉၇ (ခရစ်နှစ် ၁၂၃၀-၁၂၃၅) ၏ မိဖုရားဖြစ်သည်။ မတ်တော်ကျစွာမင်း၊ သားတော်ဥစ္စနာမင်း၊ မြေးတော်တရုတ်ပြေးမင်းခေါ် နရသီဟပတေ့တို့ လက်ထက်တိုင် သက်ရှိထင်ရှားနေထိုင် ခဲ့ကြောင်းသိရသည်။ မည်သည့်နှစ်တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်ကိုကား မသိရသေး။

ကျစွာမင်း၊ ဥစ္စနာမင်း၊ နရသီဟပတေ့မင်းတို့က မိဖုရားကြီးကို 'သခင်ဖွားစော' 'အဖွားစော' 'ဖွားရင်း' 'အဖွားရင်း' ဟူ၍ ရိုရိုသေသေ လေးလေးစားစားခေါ်ကြသည်။ ပုဂံခေတ် ထိုအချိန်တစ်ပိုက်ဆီတွင် 'ဖွားစော' အမည်ခံ အခြားမိဖုရားကြီးများရှိခဲ့သေးရာ ဤကျောက်စာရှင် မိဖုရားကြီးကို 'မင်းပိုင်းဖွားစော' ဟုလည်း သုတေသီတို့ ခွဲခြားခေါ်ဆို ကြသည်။

ဖွားစောသည် မြန်မာနှစ် ၆၂၇ (ခရစ်နှစ် ၁၂၆၅ ခန့်) တွင် ဂူဘုရားတည်သည်။ ကျောင်းဆောက်သည်။ လယ်မြေလှူသည်။ ကျွန်လှူသည်။ မြန်မာနှစ် ၆၃၃ (ခရစ်နှစ် ၁၂၆၉) တွင် ကျောင်းဆောက်ပြန်သည်။ အလှူဒါနပြုပြန်သည်။ ထို့နောက်မြန်မာနှစ် ၆၃၆ (ခရစ်နှစ် ၁၂၇၂ ခန့်) တွင် ထိုကျောင်း၌ ကထိန်ခင်းသည်။ ရတနာသုံးပါးအား အလှူကြီးပေးသည်။ ကျောက်စာတွင် ထိုအလှူဒါန အမျိုးမျိုးတို့အကြောင်းကို ဖော်ပြထားသော ဆုတောင်းစကားများ ဆက်လက်ရေးထိုးထားသည်။

ဖွားစော၏ဆုတောင်းစာတွင် ဖွားစော၏ စိတ်နေစိတ်ထားသည် အရိပ်ထင်လျက်ရှိသည်။ ပုဂံခေတ် နှောင်းစကားပြေ၏ အသွင်အပြင် သဘောလက္ခဏာတို့သည်လည်း ထင်ဟပ်လျက်ရှိသည်။ ဖွားစော၏ စိတ်နေစိတ်ထားကိုလည်းကောင်း၊ ပုဂံခေတ်စကားပြေ အရေးအသား၏ သဘောလက္ခဏာတို့ကိုလည်းကောင်း ခန့်မှန်းမိလာအောင်၊ သိရှိလာအောင် စာသင်သားတို့ လေ့လာကြရန်ဖြစ်သည်။

မိဖုရားဖွားစော

ဤသို့အတုမဲ့လျှင် ငါပြုသောကျောင်းတော်၌ ငါမူသောကောင်းမှု ခပ်သိမ်းသောကို အခါမြင့် မြဲတည်စိမ့်သောငှာ မြေမဟာဒါန်ဥယျာဉ် ငါလှူ၏။ ငါပြုသော ကောင်းမှုခပ်သိမ်းသောကို အခါမြင့်မြဲ ပြုသော ဖာသောမူစိမ့်သောငှာ၊ တန်လင်းလှည်းစိမ့် သောငှာ၊ ဘုရား၊ တရား၊ သင်ပုတ်၊ ကွမ်း၊ ပန်းမပြတ် ဝတ်လုပ်ကျွေး တင်စိမ့်သောငှာ၊ ဆီမီးမပြက် ညှိစိမ့်သောငှာ၊ သည်းခံသောသခင်တို့ကို ဆွမ်းပစ္စည်းဖြင့် လုပ်ကျွေးစိမ့်သော ငှာ ကျွန်လည်း ငါလှူ၏။ နို့သစ်၊ နို့လမ်း၊ ရက်တက်၊ ထောပေး၊ ထောပတ်အရသာ ငါးပါးစားစိမ့်သောငှာ နွားလည်းငါလှူ၏။ ဤသို့လျှင် ငါပြုသောကောင်းမှုအကျိုးကား ရေမြေခပ်သိမ်းသောသခင် ဖြစ်ထသော မြတ်စွာသော ငါ့လင်သခင်မင်းကြီး၊ ငါ့သားမင်းကြီး၊ ငါ့မြေးမင်းကြီး၊ ဤမင်းကြီးသုံးယောက်စသော နောင်လာ သတ်အံ့သော မင်းခပ်သိမ်းလည်း ငါ့အတူရစေသတည်း။ မင်းသား၊ မင်းသမီး၊ မိဖုရားစသော မောင်းမခပ်သိမ်း၊ အမတ်စသော ဗိုလ်ပါခပ်သိမ်း၊ အောက်အဝီစိစသော အထက်ဘဝင်တိုင်အောင် အတို့ စကြဝဠာ၌နေသော သိကြား ဗြဟ္မာ စတုလောကပါလနတ်မင်း စသော နတ်ခပ်သိမ်း၊ တတော ယမမင်း၊ လူစသော သတ္တဝါခပ်သိမ်း လည်းငါ့ကောင်းမှုအဖို့ ရစေကုန်၏။ သံသရာဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်၍ ဆင်းရဲမဲ့သော နိဗ္ဗာန်ပြည်သို့ ရောက် စေကုန်၏။ ဤသို့ကြီးစွာလျှင် ငါမူသော ကောင်းမှုအကျိုးဖြင့် နိဗ္ဗာန်မရောက်သောကြား လူဖြစ်သော်ကား လူတကာထက် မြတ်သော စည်းစိမ်ချမ်းသာ ငါရလို၏။ နတ်ဖြစ်သော်လည်း နတ်တကာထက်မြတ်သော၊ နိုင်ငံသောအဆင်း၊ အရောင်အဝါနှင့် ပြည့်စုံ၍ အထူးသဖြင့်လျှင် အသက်ရှည်သော၊ အနာမဲ့သော၊ အဆင်း လှသော၊ အသံသာသော၊ အလုံးအရပ်လှသော၊ လူနတ်ခပ်သိမ်း၊ ချစ်ခင်ရိုသေသော၊ မြတ်နိုးသော ငါဖြစ်လို၏။ ရွှေ၊ ငွေ၊ ပတ္တမြား၊ ပုလဲ၊ သန္တာကစသော အသက်မဲ့သောဥစ္စာ၊ အသက်ရှိသော ဆင်၊ မြင်းကစသော ဥစ္စာ ရတနာများစွာသော ငါဖြစ်လို၏။ ဘုန်းတန်ခိုးဖြင့် အနိုင်အင် အခြံအရံ အကျော် အစောကြီးစွာသော ငါဖြစ် လို၏။ ဖြစ်လေရာရာအရပ်၌ အလှူသီတင်း သဒ္ဓါပညာကစသော မြတ်သောကျေးဇူးနှင့် ပြည့်စုံလျက် ဆင်းရဲ အမှတ်မသိလို၊ လူစည်းစိမ် နတ်စည်းစိမ်ခံစားပြီး၍ အဆုံး၌ကား အရဟတ္တဖိုလ်မည်သော မြတ်သောအကျွတ် တရားပွင့်လတ်၍ ငြိမ်သိမ်စွာသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ငါရလို၏။

မိဖုရားဖွားစော
မြန်မာတိုင်းရင်းကျောက်စာများ
ပုံအမှတ် ၂၃၅၊ ကမ-၂၁
ရေးထိုးနှစ် ၆၃၄

စက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ အတုမဲ့ = အတုမရှိ။ အတုမရှိ။
- ၂။ မြင့်မြဲ = ရှည်ရှည်ကြာကြာ။ ခိုင်ခိုင်မာမာ။
- ၃။ မဟာဒါန် = အလှူကြီး
- ၄။ တန်လင်း = မြေကွက်လပ်။ ကွင်းပြင်။
- ၅။ သင်ပုတ် = ဆွမ်း။
- ၆။ သည်းခံ = ခြိုးခြံသည်။ ရောင့်ရဲသည်။
- ၇။ နို့သစ် = မချက်ရသေးသောနွားနို့။ နို့စိမ်း။
- ၈။ နို့ထမ်း = နို့စမ်း။ နို့ချဉ်။
- ၉။ ရက်တက် = ထောပေး(ထောပတ်စိမ်း) ထုတ်ယူ ပြီးသော နို့ရည်ကြည်။
- ၁၀။ ထောပေး = နို့မှရသော အဆီခဲ။ အဆီဥ။ မလိုင်။ ထော ပတ်စိမ်း။
- ၁၁။ အဝီစိ = ငရဲကြီးရှစ်ထပ်တွင် အောက်ဆုံးထပ် ငရဲ။
- ၁၂။ ဘဝဂ် = အမြင့်ဆုံးဘုံ။
- ၁၃။ စကြဝဠာ = သမုဒ္ဒရာကြီး ၄ စင်း၊ ကျွန်းကြီး ၄ ကျွန်း၊ မြင်းမိုရ်တောင် တစ်တောင်ပါ ဝင်သော ဒေသ အပိုင်းအခြား။
(သက္ကတစကား၊ စကြ+ဝါလ)။
- ၁၄။ စတုလောကပါလ = လောကကိုစောင့်ရှောက်သော နတ်မင်းကြီးလေးပါး။
- ၁၅။ တတောယမ = ယမမင်းကြီး။
- ၁၆။ နိုင်ငံသော = အခြားသူတို့ထက် သာလွန်သော။ ပြည့်စုံသော။
- ၁၇။ ငြိမ်သိမ် = ငြိမ်သက်သိမ်မွေ့သော။ ငြိမ်အေးသော။

သင်ဇနီးစာအကျဉ်း

မိဖုရားဖွားစောသည် အတုမဲ့ကျောင်းတော်ကြီးကို လှူဒါန်ခဲ့သည်။ အလှူတစ်မျိုးစီအတွက် ရည်ရွယ်ချက်ကို အသေးစိတ်ဖော်ပြ ထားသည်။ မိဖုရားဖွားစော၏ စိတ်နေစိတ်ထားကိုတွေ့ရှိရပြီး အလှူပြုပုံ၊ ဆုတောင်းပုံ တို့ကိုလည်းတွေ့ရှိရသည်။ အလှူထူးခြားချက်များကို တွေ့နိုင်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

၁။ မိဖုရားဖွားစောစကားပြေမှ အောက်ပါတို့ကို သင့်စကားဖြင့် စာတစ်ပိုဒ်စီပြန်ရေးပါ။

- (က) ဖွားစော၏အလှူများ
- (ခ) အမျှဝေပုံ
- (ဂ) ဆုတောင်းပုံ

၂။ အောက်ပါတို့သည် ကျစ်လျစ်သော အသုံးများဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်ကိုရှင်းပြပါ။
အတုမဲ့၊ အခါမြင့်မြဲ၊ သည်းခံသောသခင်၊ နိုင်ငံသော။

၃။ မိဖုရားဖွားစော၏

- (၁) အလှူတစ်မျိုးစီအတွက် ရည်ရွယ်ချက်ကိုအသေးစိတ် ဖော်ပြပုံ၊
- (၂) အမျှဝေရာတွင် အနီးဆုံးမိမိခင်ပွန်းမှ အဝေးဆုံး သတ္တဝါများအထိ အသေးစိတ်အမျှဝေပုံ၊
- (၃) ဆုတောင်းရာတွင် ဖြစ်လိုသောဆန္ဒများကို အသေးစိတ်ဖော်ပြ ဆုတောင်းပုံတို့ကြောင့် ရှင်းလင်းသောစကားပြေ ဖြစ်လာရသည်။ ရှင်းလင်းအောင် အသေးစိတ်အချက်များက မည်သို့ကောက်ကူကြောင်း လေ့လာပြီးရှင်းပြပါ။

စီးချင်းတိုက်ပွဲ

တောင်ငူခေတ်

ဗညားဒလသည် မြန်မာနှစ် ၈၈၀ ခန့်မှ ၉၃၄ ခု (ခရစ်နှစ် ၁၅၁၈ ခန့်မှ ၁၅၇၂) ဟံသာဝတီဆင်ဖြူများရှင် လက်ထက်တွင် အလွန်ထင်ရှားခဲ့သော အတိုင်ပင်ခံ ဝန်ကြီးတစ်ပါးဖြစ်သည်။ မွန်ဝန်ကြီး ဗညားဒလသည် ဆင်ဖြူများရှင်ထံတွင် ပညာရှိသူရဲကောင်း လက္ခဏာနှင့်အညီ တာဝန်ကျေပွန်စွာ အမှုထမ်းခဲ့သည်။

၉၁၆ ခုမှစ၍ ဗညားဒလဟူသောအမည်သည် ရေကြောင်းတိုက်ပွဲ၊ ကြည်းကြောင်းတိုက်ပွဲ၊ ဆင်စီးချင်း တိုက်ပွဲ စသည်တို့တွင် ထင်ရှားလာ၏။ ဝန်ကြီးဗညားဒလသည် ထိုသို့သောတိုက်ပွဲများတွင် အောင်ပွဲရ သူရဲကောင်းကြီး တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်စာပေဘက်တွင် ထူးချွန်သူဖြစ်သည်။ အရာရာ၌ လိမ္မာချေငံသည် နှင့်အမျှထက်မြက် ထူးချွန်သူဖြစ်၍ မင်းတရားကြီးက အလွန်အားထားသည်။ ၉၂၇ ခု ဇင်းရုံးအရေး၊ မျက်နှာ မည်းအရေးများပေါ်ပေါက်ရာ မင်းတရားကြီးက အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာနှင့်တကွ မျူးမတ်တို့နှင့် တိုင်ပင်သည်တွင် ဝန်ကြီး၏အမြင်သည် မင်းတရားကြီး၏အမြင်နှင့် တစ်ထပ်တည်းကျသည့်အပြင် ထိုအစီရင်အတိုင်း လုပ် ဆောင်အောင်မြင်သဖြင့် မျူးကြီးမတ်ကြီးတို့၏ အဆောင်အယောင် ထက်ထူးကဲစွာ ဆုလာဘ်ပေးသနား တော်မူသည်။

၉၃၄ ခုတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော လင်းဇင်း 'ဗညားသည်' အရေးတွင်ကား မင်းတရားကြီးကဗညား ဒလအပေါ်အမျက်တော် ရှိ၍ 'ဇနက်' ဟူသော ယိုးဒယားကျေးရွာတွင် ကျွန်ငါးယောက်နှင့် ထားတော် မူသည်။ ယိုးဒယားမင်းကခေါ်ယူ၍ 'ကမန်ပိုက်' အရပ်တွင်ထားရာ ထိုအရပ်တွင်ပင် ကံကုန်သည်။

နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး၊ တိုင်းပြည်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သော အရေးတော်ပုံစောင်အနက် ထင်ရှားကျော်ကြားသောရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကို မွန်ဝန်ကြီးဗညားဒလသည် မွန်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ဘာသာပြန်ခဲ့သည်။ ဘာသာပြန်သည်ဟုသာ အမှတ်အသားမရှိခဲ့လျှင် မွန်ဝန်ကြီး၏ စကားပြေအရေးအသားသည် ပြေပြစ်ကျစ်လျစ်လှသဖြင့် မူလမြန်မာစကားပြေကျမ်းဟုပင် မှတ်ထင်နိုင်လောက်သည်။

မြန်မာနှစ် ၇၀၀ ကျော်ခန့်တွင် ဘုရင်မင်းခေါင်သည် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်၍ ရာဇာဓိရာဇ်သည် အောက်မြန်မာနိုင်ငံ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။ ထိုခေါင်းဆောင်နှစ်ဦးသည် ထိုခေတ်တွင် တန်ခိုးလုခြင်းဖြင့်သာ အချိန်ကုန်ခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုမင်းနှစ်ပါးလုံးသည် ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညိုသည်။ ပညာရှိကိုလေးစားသည်။ မိန်းမတို့ကိုညှာတာသည်။ သူရဲကောင်းတို့ကို ခုံမင်နှစ်သက်သည်။ ဗညားဒလသည် ဤအချက်များနှင့်တကွ တိုင်းရေးပြည်ရေး၊ မိဖုရားအရေး၊ သားတော် သမီးတော်အရေး၊ မျူးမတ်သူရဲကောင်း အမှုထမ်းတို့အရေးကို လောကသဘော၊ လူသဘော၊ ခေတ်သဘော၊ စစ်သဘောကိုလိုက်၍ မိမိ၏ကြည်လင် ပြတ်သားသော မြန်မာစကားပြေဖြင့် သရုပ်ပေါ်အောင် ရေးသားခဲ့သည်။

ဗညားဒလသည် ရာဇာဓိရာဇ် အရေးတော်ပုံပါ တိုက်ပွဲများကို အံ့ဖွယ်စိတ်ကြွဖွယ်ဖြစ်အောင်ရေး နိုင်သည်။ သူရဲကောင်းတို့၏ သဘောကိုလည်း အံ့ဖွယ်ဖြစ်အောင်ရေးနိုင်သည်။ ဟံသာဝတီပြည့်ရှင် ဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ် (ဗညားနွဲ့) နှင့် ဗျည်းနွဲ့တို့ ဆင်စီးချင်းတိုက်ကြသောပွဲသည် အထူးထင်ရှားသော ပွဲတစ်ပွဲတည်း။ ယင်းကို 'ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း' မှထုတ်နုတ် ထားသောစီးချင်းတိုက်ပွဲတွင် တွေ့နိုင်သည်။

စီးချင်းတိုက်ပွဲ

ဒေးပသွယ်ကိုရသောကြောင့် ရကြောင်းကို ရှင်ဘုရင်ကြားတော်မူလေလျှင် ဒလမြို့ကသည် မြောင်းမြမြို့သို့ ချီတော်မူ၏။ ရောက်လျှင် အမတ်တိန်ကို အားရတော်မူ၍ ပြည်တော်မူသည်။ အမတ်ကြီးကို နှုတ်ရေးသာ တတ်သည်ထင်သည်။ လက်ရေးလည်း ကောင်းလှပေသည်။ အမတ်ကြီး ဆင်စီးကောင်းသူရဲ ဖြစ်ပြီးသော် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းတွင် ငါ့ကို ဖက်နိုင်မည့်သူမရှိဟု မိန့်တော်မူသည်။

မြောင်းမြမြို့စားလည်း ဒေါင်းပေါင်လုလင်တွင် ပုသိမ်သားတို့ကို လဝွန်းအိမ်နိုင်လေသည်နှင့် စောအဲ ဗညားကိုလည်း အမတ်တိန်နိုင်၍ ဒေးပသွယ်ကို ရလေသည်ကြားလျှင် နတ်လှေစီး၍ ရခိုင်သို့ပြေးတော့မည် ပြုသည်ကို ဗျည်းနွဲ့ကသွားတော် မမူနှင့်ဦး။ ဗညားနွဲ့ကိုစီးချင်း တွေ့ရအောင် ကျွန်ုပ်ကစေမည်။ သို့စေလျှင် စီးချင်းတွေ့လေမည်။ ဗညားနွဲ့ကို စီးချင်းတွေ့၍နိုင်လျှင် မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူ။ ကျွန်ုပ်တည်း ရှုံးချေ လျှင် နတ်လှေစီး၍ သွားတော်မူဟုဆို၏။ မြောင်းမြမြို့စားလည်း ဗျည်းနွဲ့စကားကိုကြားလျှင် နတ်လှေ ဆယ်စင်းကိုချုပ်၍ ဗျည်းနွဲ့က ရှင်ဘုရင်ဗညားနွဲ့ကို လျှောက်လေ၏။ စာကားဤသို့တည်း။

အရှင်သားသည် ဆင်စီးကောင်းတော်မူ၍ ဟံသာဝတီကို ရတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်လည်း ဆင်စီးသူရဲ ကောင်းဟု ကိုယ်ကိုယုံ၍ မြောင်းမြမြို့ကို အခိုင်နေသည်။ အောင်တော်မူလိုသော် စီးချင်းတွေ့တော် မူဦး။ အောင်တော်မူလျှင် မြောင်းမြမြို့ ပုသိမ်မြို့များ ကိုသိမ်းတော်မူ။ ကျွန်ုပ်ကိုမိနိုင်လျှင် ဟံသာဝတီ သို့ ပြန်တော်မူ။ သစ္စာစကား တစ်ခွန်းအမှန်ဆို၏။ ဝင်တော်မူ။ ဆင်တွင်း မြင်းတွင်း ဆူးငြောင့်ခလုတ် မချ။ ယုံတော်မမူသော် ကျွန်တို့ကိုဝင်၍ ကြည့်စေဟုလျှောက်စေ၏။

သုရှင်လည်း ငါသည်ဆင်ဖြူရှင် ဧကရာဇ်မင်းသားတော် မင်းရိုး မင်းဆက်မှန်သသူ၊ သာသနာငါးထောင် စောင့်သည့်နတ် သက်သေဖြစ်စေ။ ဗျည်းနွဲ့သည်ငါ့ကို ဆင်စီးချင်းသတ်ကြလို၏ ဆိုသည်။ ငါ့အကြိုက်ပေ ကိုကား။ ငါဧကရာဇ်၏ စကားမှန်၏။ ဗျည်းနွဲ့နိုင်လျှင် မြောင်းမြမြို့၊ ပုသိမ်မြို့၊ ခဲပေါင်မြို့ နောက်တစ်လွှားကို ပိုင်စေ။ ငါနိုင်တော်မူလျှင် မြောင်းမြစားကို ငါမသတ်။ ဒဂုံဆံတော်ခြေရင်းတွင် နေစေ၍ သီတင်းသုံးစိမ့်မည်ဟု ဗျည်းနွဲ့ကို မိန့်တော်မူလိုက်၏။ ဗျည်းနွဲ့လူလည်း သုရှင်အမိန့်တော်ကို ခွန်းကိုမှတ်၍ ပြန်လေ၏။ ရောက်လျှင် သုရှင်အမိန့်တော် ဗျည်းနွဲ့အား ကြားမှဝမ်းသာအားရ နက်ဖြန်တိုက်မည်။ ဝင်တော်မူဟု လျှောက်လာစေပြန်၏။

ရာဇာဓိရာဇ်လည်း မိုးသောက်လျှင် စားတော်ခေါ်၍ ဆင်တော် ငရက်နွဲ့ကိုစီးပြီးလျှင် ဝင်တော်မူ၏။ အမတ်တိန်နှင့် ဗြတ်ဇကလျှောက်သည်။ ဘုန်းကြီးသည့်အရှင်၊ အလောတန်မျှရှိပြီ။ စီးချင်းတိုက်တော်မူသော် အတူတူဖြစ်ချေတော့မည်။ အရေးမဟုတ်ဟု လျှောက်သည်ကို ကြိုက်တော်မမူ။ ကျွန်တော် စောနုသိင်တို့လည်း လက်ဝဲလက်ယာ တစ်စီးစီဝင်မည်ပြု၏။ ဗျည်းနွဲ့ကမဝင်ရ။ မင်းသားဗညားနွဲ့ကိုသာ ငါစီးချင်းတွေ့လို၍ ဝင်စေသည်ကို မင်းတို့အမျှအမတ် ပသို့ကူလာမည်နည်း ဟုဆို၏။ သင်းပသို့ဆိုသနည်း မေးတော်မူလျှင် ဘုရားကိုသာ စီးချင်းတွေ့လို၍ ဝင်စေသည်။ မင်းတို့ ပသို့ဝင်ကောင်းမည်နည်း ဆိုပါသည်ဟု လျှောက်၏။ မင်းတို့နေလေ၊ ငါသာဝင်မည်မိန့်တော်မူ၍ တွင်းကျင်းဆူး ငြောင့်ရှိမရှိ ကြည့်စေတော်မူသည်။ ကျွန်တော်တို့ လည်းထွက်လာ၍ တွင်းကျင်းဆူးငြောင့် မရှိကြောင်းကိုလျှောက်၏။

ဗျည်းနွဲ့လည်း ဆင်ငရက်နွဲ့ကိုစီးပြီးလျှင် တံခါးကိုကွယ်၍ တစောင်းနေနှင့်၏။ တံခါးကိုဖွင့်စေ၍ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း တံခါးရင်းတွင် နေသည်ဟုအမှတ်မရှိ၊ တိုက်မည်ဝင်တော်မူ၏။ တစောင်းနေနှင့်၍ ဆင်ဦး အလွန်ကို ဗျည်းနွဲ့ထွက်၍ တိုက်လေ၏။ ရာဇာဓိရာဇ် ဆင်စွယ်ဖုံးကိုထိုးမိလျှင် ဆင်ချင်းပူးလျက်ရှိသည်။ ဗျည်းနွဲ့က ဓားနှင့်ခုတ်မည်ဟု ဓားကိုချွတ်သည်။ ဓားမကျွတ်သောကြောင့် ချွန်းသီးနှင့်ရိုက်၍ နဖူးကွဲချေသည်။ ဆင်တော် ငရက်နွဲ့လည်း မင်းသားမူးချေ၍ ထွက်ဆုတ်ခဲ့ပြန်သည်။ မြို့ပြင်သို့ ဆယ်တာကျော်စဉ် ဆုတ်ချေ၏။ အမူးပြေမှ ချိတ်သွင်းပြီးလျှင် ဝင်၍တိုက်တော်မူပြန်သည်။ ဗျည်းနွဲ့ဆင်ကို အစွယ်ချင်းယှက်၍ ဝှေ့မိသည်။ ဆင်ချင်းမတန်သောကြောင့် ဆုတ်လေ၏။ အဆုတ်ကိုထပ်၍ တိုက်ပြန်သည်။ တွန်းဝှေ့ဝှေ့၍ ဗျည်းနွဲ့ဆင် လဲလေ၏။ ချွန်းသီးနှင့် ရိုက်တော်မူသည်။ ဗျည်းနွဲ့နားပြတ်လေသည်။ ဆင်လည်းသေလေ၏။ ဗျည်းနွဲ့ကိုရ တော်မူလျှင် မြို့ကထွက်ခဲ့၏။ လောက်ဖျားလည်း ပြေးလေ၍ လိုက်စေသည်။ ရပြန်၏။ မြောင်းမြမြို့တွင် သူဌေးသူကြွယ် များလှသောကြောင့် ရဲမက်တော်များဝှေ့ကို မောက်တိုနှင့် ခြင်၍ ဝေကြကုန်သည်ဟူ၏။ သို့လူ လည်း တစ်သောင်းကျော် ရတော်မူ၏။ ရာဇာဓိရာဇ် ထွက်တော်မူလျှင် ဗျည်းနွဲ့ကိုခေါ်၍ မေးတော်မူသည်။ နင်သည် ငါ့ကျွန်သား၊ ငါသို့သောမင်းကို စင်လျက် စီးချင်းတွေ့မည် ဆိုသည်။ နင့်ကိုယ်ကို ယောက်ျားကောင်းဟု ယုံလှပေသည်ဟူ၍ ဆိုသည်ကို ဗျည်းနွဲ့ကလျှောက်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်တော်သား၊ အမှုထမ်းကောင်း သူရဲကောင်း မြို့စွန် တိုင်းစွန်ပေး၍ ရန်ကွယ်ရန်ကာ ထားမည်သော်ကား မေးတော်မူရှိ၏။ ဆင်စီးချင်းတိုက်မည် ဆိုသည်။ တိုက်လည်း တိုက်သည်ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၍ မေးတော်မူလျှင် မေးခွင့်မရှိပြီ။ ထားတော်မူ၍ ကျွန်ုပ် မရွှင်ပျော်ပြီ။ စီးချင်းလည်း တိုက်ပချေသည်။ ဓားနှင့် ခုတ်မည်လည်းပြုသည်။ ဓားမကျွတ်သော ကြောင့်သာ။ ဓားကျွတ်သော် ချပ်နှင့်တကွပြတ်၍ ဆင်ကိုထိလိမ့်မည်။ ဓားမကျွတ်၍ ချွန်းသီးနှင့်ရိုက်သည်။ နဖူးကွဲလေ၏။ ပတ္တမြားကြေးမုံတွင် ကြည့်၍ မြင်တော်မူလျှင် ဗျည်းနွဲ့ငယ် လက်ရာဟု မြင်တော်မူတိုင်းသေသည်။ တစ်ခါ သေသေလိုတော့သည်ဟုဆို၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း နင့်ဓားဆိုးခန့်သည် ငါ့ကိုခုတ်၍ ပြတ်မည်လောဟု မိန့် တော်မူ၏။ ကျွန်ုပ်ဓားကို ကျောက်အထု သံတောင်တစ်ထောင်ကို ခုတ်စေမှ သိစေမည်ဟုဆို၏။ ကျောက်အထု သံတောင်တစ်ထောင်ကိုယူ၍ ခုတ်စေမှ ပြတ်လေသောကြောင့် ဓားကောင်းပေဟု ချီးမွမ်းတော်မူ၏။ ဗျည်းနွဲ့ သည်သူရဲကောင်းဖြစ်သောကြောင့် ထားတော်မူချင်လျက် ဗျည်းနွဲ့ကပင် မနေလိုပြီဖြစ်သောကြောင့် ကွပ်တော် မူရ၏။

မညားဒလ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ နှုတ်ရေး = စကားဖြင့်ပြောဆိုဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အပြောစွမ်းရည်။
- ၂။ လက်ရေး = ကာယစွမ်းရည်၊ လက်ရုံးရည်။
- ၃။ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း = မြင်းခိုရ်တောင်၏ တောင်ဘက်တွင် ရှိသော ဇမ္ဗူသပြေပင်ပေါက်ရာကျွန်း။
- ၄။ စီးချင်းတွေ = တစ်ဖက်လျှင် တစ်ဦးစီဆင်ကိုစီး၍ သော်လည်းကောင်း၊ မြင်းကိုစီး၍ သော်လည်းကောင်း ရင်ဆိုင်စစ်ထိုးသည်။
- ၅။ ဆင်တွင်းမြင်းတွင်း = ဆင်မြင်းများ ကျွံကျအောင် စီစဉ် တူးဖော်ထားသော တွင်းကျင်း။
- ၆။ သုရှင် = အရှင်သခင်။
- ၇။ သီတင်းသုံး = နေထိုင်သည်။ သီလ ဆောက်တည်၍ နေထိုင်သည်။
- ၈။ အလောတန် = တော်သင့်ရုံမျှ။
- ၉။ ချွန်း = ဆင်ကိုချိတ်၍၊ ပေါက်၍ခိုင်းစေအသုံးပြုရန် အဖျားတွင် သံဆူးကောက်တပ် ထားသည့်အချောင်းအတံ။
- ၁၀။ ချွန်းသီး = လက်ဖြင့်ကိုင်စွဲ၍ တိုက်ခိုက်ရသော လက်နက်တစ်မျိုး ။
- ၁၁။ တာ = လေးတောင်အကွာအဝေး။
- ၁၂။ ဆယ်တာ = အတောင်လေးဆယ် အကွာအဝေးရှိသောခရီး။
- ၁၃။ မောက်တို့ = ရှေးကမြန်မာစစ်သည်တပ်သားတို့ ဆောင်းလေ့ရှိသည့် ထိပ်ဖူးတပ်ဦးဆောင်း တစ်မျိုး။
- ၁၄။ သို့လူ = စစ်မြေပြင်၌ စစ်ရုံး၍ဖြစ်စေ၊ လက်နက်ချ၍ဖြစ်စေ၊ ဖမ်းဆီးရရှိသော ရန်သူ တပ်သား၊ သို့ပန်း။
- ၁၅။ ချပ် = သံနန်းကြိုး၊ သံကွင်း စသည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော စစ်ဝတ်အင်္ကျီ။
- ၁၆။ ကြေးမုံ = အရိပ်ထင်အောင် အချောပွတ်ထားသော ကြေးစသည့်သတ္တုပြား။ ကြည့်မှန်။
- ၁၇။ ဓားဆိုး = ဓားညံ့။ ဓားစုတ်။
- ၁၈။ သံတောင် = အလျား ၁၉ လက်မရှိသော အတိုင်းအတာ ပုမာဏ။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ဟံသာဝတီပြည့်ရှင် ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ် (ဗညားနွဲ့) နှင့် ဗျည်းနွဲ့ တို့ စီးချင်းတိုက်ကြသော ပွဲဖြစ်သည်။ ထိုစီးချင်းတိုက်ပွဲတွင် ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ် (ဗညားနွဲ့) က နိုင်၍ ဗျည်းနွဲ့ ကရှုံးသည်။ ဗျည်းနွဲ့သည် သူရဲကောင်း ပီသသဖြင့် ရာဇာဓိရာဇ်က ထားလိုသော်လည်း ဗျည်းနွဲ့ကပင် မနေချင်သောကြောင့် ကွပ်မျက်လိုက်ရသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ စီးချင်းတိုက်ပွဲကို သင့်စကားဖြင့် သရုပ်ဖော်တင်ပြပါ။
- ၂။ အောက်ပါတို့သည် အသုံးကောင်းများဖြစ်သည်။ လေ့လာကြည့်ပြီး ပြန်လည်ရှင်းပြပါ။
တစောင်းနေနှင့်၏။ တွန်းဝှေ့ဝှေ့၍။ တစ်ခါသေ သေလိုတော့သည်။ စီးချင်းတွေ့။
- ၃။ စကားပြေကောင်းများတွင် အကြောင်းအရာနှင့် အရေးအသား လိုက်ဖက်မှုရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ဤစကားပြေသည် ထိုသို့လိုက်ဖက်မှု ရှိပါသလား။ ကျိုးကြောင်းပြဖြေဆိုပါ။

ဦးပေါင်းကျားနှင့်မြင်းကျားရှင်

ညောင်ရမ်းခေတ်

ဦးပေါင်းကျားနှင့် မြင်းကျားရှင် စကားပြေကို ဦးကုလားရေးသားသော မဟာရာဇဝင်ကြီးမှ ထုတ်နုတ်သည်။ ဦးကုလားသည် စဉ့်ကိုင်သူဌေး ဒေဝသေဋ္ဌနှင့် မြို့စားမျိုး စော်ဘွားမျိုးဖြစ်သော မင်္ဂလာယတို့မှ မွေးဖွားသူဖြစ်သည်။ အင်းဝဇာတိဖြစ်သည်။ ဗွေးသက္ကရာဇ် အတိအကျ မသိရချေ။ မြန်မာနှစ် ၁၀၄၀ ခန့် (ခရစ်နှစ် ၁၆၇၈ ခန့်) ဟု မှန်းဆကြသည်။

ဦးကုလားသည် မဟာရာဇဝင်ကြီးကို မြန်မာနှစ် (၁၀၇၆-၁၀၉၅) ခုနှစ်အတွင်း အင်းဝဘုရင် တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက်တွင် ရေးခဲ့သည်။ ဦးကုလားသည် ပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာကျမ်းများ၊ ရာဇဝင်မော်ကွန်း၊ ဧချင်းများ ကျောက်စာများကိုမှီငြမ်းပြု၍ နောင်လာနောက်သားတို့ အကျိုးငှာ မဟာရာဇဝင်ကြီးကို ကြိုးကြိုးစားစား ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။

ရာဇဝင်ကျမ်းသည် မင်းအဆက်ဆက်တို့၏ အကြောင်းအရာ မျိုးစုံကို ဖော်ပြသောကျမ်းဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်သည် ခေတ်ပြ ကြေးမုံဖြစ်သည်။ ကြေးမုံနှင့်တူသော ရာဇဝင်ကိုကြည့်၍ ချွတ်ယွင်းချက်များကို ပြုပြင်နိုင်သည်။ ကောင်းသောအချက် များကိုကြည့်၍ အတုယူနိုင်သည်။ ဦးကုလားသည် မဟာရာဇဝင်ကြီး ပြုစုပြီးလျှင် ရာဇဝင်လတ်နှင့် ရာဇဝင်ချုပ်တို့ကိုလည်း ပြုစုခဲ့သေးသည်။

စကားပြေအရာတွင် ဦးကုလားအရေးအသားကို စံထားခဲ့ကြရသည်။ "ဦးပေါင်းကျားနှင့် မြင်းကျားရှင်" စကားပြေတွင် အရေးအသားပြေပြစ်ခြင်း၊ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းခြင်းတို့ကို တွေ့ရှိရပေမည်။

ဤကောက်နုတ်ချက်တွင် အလောင်းစည်သူမင်းကြီးသည် အိုမင်းသော်လည်း လျင်မြန်ဖျတ်လတ်စွာ လှုပ်ရှားနိုင်ပုံ၊ မြင်းစီးကျွမ်းကျင်ပုံတို့ကို မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်ရသကဲ့သို့ ဖတ်ရှုရပေမည်။

ဦးပေါင်းကျားနှင့်မြင်းကျားရှင်

တစ်ရံရောအခါ အလောင်းစည်သူမင်းကြီးသည် ဗိုလ်ရှုသဘင် ခံတော်မူခိုက်တွင် လက်ရုံးတော်ကို ဆန့်၍ ကြုံးဝါးတော်မူ၏။ သက်တော်ကြီးပြီဖြစ်၍ လက်ပျဉ်းတော်ကျသည်ကို အမှူးအမတ်တို့မြင်လေသော် ရယ်ခိုးကြ၏။ မင်းကြီးလည်း အမတ်တို့သည် ငါ့ကိုမစွမ်းနိုင်ပြီဟူ၍ ရယ်ခိုးကြလေသည်ဟု အမှတ်ထားတော်မူ၍ တစ်နေ့သ၌ အမတ်တို့ကို ခေါ်ပြီးသော် 'ဟယ်-လက်ဝဲလက်ယာအမတ်တို့၊ ယောက်ျားတစ်ယောက် ဦးပေါင်းကျားထုပ်နှင့် မြင်းကျားစီး၍ တူရွှင်းတောင်ခြေ၌ နေဝင်လျှင် အနိုင်အထက် လူစားသည်ဆိုသည်ကို နင်တို့ မကြားကုန်လော။ နင်တို့လေးယောက် ရအောင်ဖမ်းချေ။ မရသော်နင်တို့ကို မျက်အံ့' ဟု မိန့်တော်မူ၏။ စစ်သူကြီးလေးပါးတို့လည်း မြင်းတင်းကုပ်တွင် မြင်းကောင်းလေးစီးကိုယူပြီးသော် ရအောင်ဖမ်းမည်ဟူ၍ အားသန်လျက်သွားလေ၏။ မင်းကြီးလည်း မြင်းရွှေပန်းစာပွင့်ကို ဝမ်းတွင်ဝတ်လဲ ပြုရစ်ပြီးသော် မြဲမြံစွာက၍ 'ညရီတရောကို ငါမလာမချင်း တံခါးမပိတ်နှင့်' ဟူ၍ ယုံကျဲသောသူကို တံခါးတွင် နေနှင့်စေပြီးသော် အိမ်စားလွယ်လျက် ဦးပေါင်းကျားထုပ်နှင့် တူရွှင်းတောင်ယံသို့ မြင်းကို အပြင်းနှင်းတော် မူလေ၏။ စစ်သူကြီးလေးယောက်တို့လည်း သည်သူသည် ခိုးသူဟုအမှတ်ရှိ၍ ရအောင်ဖမ်းမည်ဟု လိုက်ကြလေ၏။ မင်းကြီးလည်း တဖျင့်သုန် ခွာတုံ ချဉ်းတုံပြုပြီးသော် ညောင်ဦးကမ်းပါးချောက်မတွင် ဆင်းလေ၍ မြင်းတော်ပန်းသည်ကို ရေချတော်မူ၏။

စစ်သူကြီး လေးယောက်တို့လည်း ခိုးသူသည် ငါတို့ကိုကြောက်၍ ချောက်တွင်ဆင်း၍ သေလေသည်ဟု တွေးတောကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း မြင်းတော်ပန်းသည်ကိုရေချတော်မူ၍ အပန်းဖြေစေပြီးသော် ချောက်ကတက်၍ မြင်းလေးစီးခြံရံနှင့် သည်ကိုလွတ်နိုင်အောင် တိုက်ဖောက်၍ ချဉ်းချေခွာချေပြုပြီးသော် ဖိုးဦးကွင်းပြင်၌ ကစားတော်မူပြန်၏။ စစ်သူကြီးတို့လည်း သည်သူသည်လူမဟုတ်၊ နတ်ဘီလူး ဖြစ်ရာသည်ဟူ၍ ကြောက်ရွံ့ခြင်းပြင်းကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း မြင်းလေးစီးသားတို့ကို ရှေ့ကပေါက်တုံ နောက်ကပေါက်တုံ၊ လက်ဝဲပေါက်တုံ၊ လက်ယာပေါက်တုံ သုံးကြိမ်နှင့်နှင်းစီးပြီးမှ မြို့တော်သို့ ပြန်တော်မူလေ၏။ မိုးသောက်၍ ထွက်တော်မူပြီးသော် ညီလာခံပြု၍ ရှေ့တော်၌ စစ်သူကြီးလေးယောက်တို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ 'ဟယ်-အမတ်တို့၊ မြင်းကျားစီးသော ခိုးသူကို နင်တို့တွေ့၏လော' ဟုမေးတော်မူ၏။ 'ရွှေဖဝါးတော်အောက် ရှိခိုးနားတော် လျှောက်ဝံ့သောဘုရား၊ မြင်းကျားစီးသောသူကား လူဖြစ်ဆန်းမဟုတ်။ နတ်ဘီလူးဖြစ်ရာသည်။ လူဖြစ်သော်လည်း လူမည်ကာမဟုတ်၊ ရင့်ပြီးသော ကြီးမြတ်သော ဘုန်းတန်ခိုးရှင်ဖြစ်ရာသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြင်းလေးစီးကိုထားဘိ၍ နိုင်ငံတော်ဝယ် ရှိသော မြင်းသည်အပေါင်းတို့ ဝန်းရံဆီးဆို၍ ဖမ်းငြားသော်လည်းမရနိုင်ရာ' ဟူ၍ နားတော်လျှောက်ကြကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း 'ဟယ်-အမတ်တို့၊ နင်တို့ငါ့ကို အိပြီဟူ၍ မှတ်ကြသည်။ ငါမအိုသေး' ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ထိုအကြောင်းကိုကြားသော် များမတ်ဗိုလ်ပါအပေါင်းတို့သည် အလွန်ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပြင်းစွာဖြစ်ကုန်၏။

ဦးကုလား

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဗိုလ်ရှုသဘင် = ဗိုလ်ပါအများ၏ ရှုစားဖူးမြော်ခြင်းကို ခံယူသောသဘင်။
- ၂။ ကြုံးဝါး = မိမိ၏ဂုဏ်ကျေးဇူးကို မြှင့်မြောက်ပြောဆို ကြွေးကြော်သည်။
- ၃။ လက်ပျဉ်း = လက်မောင်းရင်း၌ အောက်သို့လျော့ တွဲကျနေ သောအရေခွံ။
- ၄။ ရယ်ခိုး = တိတ်တိတ်ခိုးရယ်သည်။
- ၅။ ဦးပေါင်းကျား = အရောင်အကြောင်အကျား ခြယ်လှယ်ထားသော ခေါင်းပေါင်း။
- ၆။ မျက် = ကွပ်မျက်သည်။
- ၇။ မြင်းတင်းကုပ် = မြင်းထားရာအဆောက်အအုံ။ မြင်းဇောင်း။
- ၈။ အားသန် = မရမနေ မဖြစ်မနေ အားထုတ်ကြိုးပမ်းသည်။
- ၉။ ညရီတရော = ညဦးမှောင်စပျိုးချိန်။
- ၁၀။ ယုံကျံသော = ယုံကြည်စိတ်ချရသော။
- ၁၁။ တဖျင့်သုန် = မညီမညွတ်။ မငြိမ်မသက်။
- ၁၂။ ခွာတုံချဉ်းတုံ = ခွာချေချဉ်းချေ။ ခွာလှိုက်ကပ်လှိုက်။
- ၁၃။ နတ်ဘီလူး = ကြမ်းကြုတ်၍ တန်ခိုးရှိသည်ဟု ယူဆကြသော ဒဏ္ဍာရီလာတန်ခိုးရှင်။
- ၁၄။ ရေချ = ဆင်၊ မြင်း စသည်ကိုရေချိုး၊ ရေ သောက်ရန် ရေသို့ဆင်းခိုင်းသည်။
- ၁၅။ လူဖြစ်ဆန်း = လူဖြစ်ရုံ။ လူဖြစ်ကာမျှ။
- ၁၆။ လူမည်ကာ = လူဟုအမည်တွင်ရုံမျှ။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

အလောင်းစည်သူမင်းကြီးသည် အိုမင်းသော်လည်း လျင်မြန်ဖျတ်လတ်စွာ လှုပ်ရှားနိုင်ပုံ၊ မြင်းစီးကျွမ်းကျင်ပုံတို့ကို ဦးပေါင်းကျားနှင့် မြင်းကျားရှင်ဟန်ဆောင်၍ စစ်သူကြီးလေးယောက်ကို ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်အနိုင်ယူပုံဖြင့် သာဓက ဆောင်ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ဤစကားပြေတွင် ပြဿနာတစ်ရပ်ကိုအေးချမ်းပိုင်နိုင်စွာဖြေရှင်း နိုင်စွမ်းရှိသော မင်းကောင်းမင်းမြတ်တစ်ပါး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် စွမ်းရည်ကို မည်သို့မီးမောင်းထိုးပြထားသနည်း။
- ၂။ ဦးပေါင်းကျားနှင့်မြင်းကျားရှင် စကားပြေသည် မည်သည့် စကားပြေအမျိုးအစားဖြစ်သနည်း။
- ၃။ အောက်ပါဝါကျများတွင် စကားပိုများပါမပါ လေ့လာကြည့်ပြီး ကျိုးကြောင်းနိုင်လုံစွာဖြင့်ရှင်းပြပါ။
  - (က) အမတ်တို့သည် ငါ့ကိုမစွမ်းနိုင်ပြီဟု ရယ်ခိုးကြလေသည်။
  - (ခ) မရသော်နှင့်တို့ကိုဖျက်အံ့။
  - (ဂ) ရအောင်ဖမ်းမည်ဟု အားသန်လျက်သွားကြလေ၏။
  - (င) နတ်ဘီလူးဖြစ်ရာသည်ဟု ကြောက်ရွံ့ခြင်းပြင်းကုန်၏။
  - (၅) ဟယ်အမတ်တို့၊ နင်တို့ငါ့ကိုအိုပြီဟူ၍ မှတ်ကြသည်။ ငါမအိုသေး။

မိခင်သောက

မိခင်သောက ကောက်နုတ်ချက်ကို မင်းဘူးဆရာတော် ဦးဩဘာသရေးသော 'ဝေဿန္တရာ' ဇာတ်တော်မှ ထုတ်နုတ်ထားသည်။ ဦးဩဘာသသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် စကားပြေအရေးအသား၌ ထင်ရှားသော ဆရာတော်တစ်ပါးဖြစ်သည်။ ဆရာတော်၏ဇာတိမှာ မင်းဘူးမြို့အနီး ရပ်သာရွာဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ မွေးသက္ကရာဇ်ကို အတိအကျမသိရ။ မြန်မာနှစ် ၁၁၂၀ ခန့် (ခရစ်နှစ် ၁၇၅၈ ခန့်) ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။

ဦးဩဘာသသည် ငယ်စဉ်ကပင် မင်းဘူးမြို့လေသာကျောင်း ဆရာတော်ထံ၌ စာစပ်ညာသင်ကြား လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ဆန်း၊ အလင်္ကာ၊ သဒ္ဒါ၊ နီတိ၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအဖြာဖြာတို့ကို တတ်ကျွမ်းခဲ့သည်။ အသက်နှစ်ဆယ်တွင် ရဟန်းပြု၍ လေးငါးဝါအရတွင်းတော်၊ ဇေယျဉ္စနေ၊ မင်းဘူးစန်(နာ) ဝိ၊ ဝေဟူသော ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့အနက် စန္ဒကုမာရ ဇာတ်တော်ကို စတင်ရေးသားသည်။

ဆရာတော်သည် ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့အနက် သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်တော်နှင့် ဘူရိဒတ်ဇာတ်တော်မှတစ်ပါး ကျန်ဇာတ်ကြီး ရှစ်ဘွဲ့တို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။ ဆရာတော်၏ စကားပြေအရေးအသားမှာ ချောမွေ့ပြေပြစ်၍ နှစ်လိုဖွယ်ရှိသည်။ ဆရာတော်၏ ဝေဿန္တရာ ဇာတ်တော်ကြီးသည် နှောင်းလူတို့စံထားရသော စကားပြေဖြစ်သည်။

ဤ 'မိခင်သောက' ကောက်နုတ်ချက်သည် ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကြီး မဒ္ဒိပဗ္ဗခန်းမှ ထုတ်နုတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဆင်ဖြူတော်ပစ္စယကို ပုဏ္ဏားတို့အား လှူလိုက်ခြင်းကြောင့် ပြည်သူတို့ကမကျေနပ်၍ ဝေဿန္တရာမင်းကြီးသည် မဒ္ဒိဒေဝီ၊ သားတော်ဇာလီ၊ သမီးတော်ကဏ္ဍာဇိန်တို့နှင့်အတူ ဝင်္ဂပိတောင် သို့ထွက်လာခဲ့ရသည်။ ဝင်္ဂပိတောင်တွင် ကျောင်းသန်မ်းတစ်ခု၌ မိသားစုအတူနေကြသည်။ တစ်နေ့သော် မဒ္ဒိဒေဝီ သစ်သီးရှာသွားခိုက်၊ ဝေဿန္တရာမင်းကြီးက ဇာလီ၊ ကဏ္ဍာဇိန်မောင်နှမတို့ကို ဇူဇကာပုဏ္ဏားအား လှူဒါန်းလိုက်သည်။ သစ်သီးရှာရာမှပြန်အလာတွင် မဒ္ဒိဒေဝီမှာသားတော် သမီးတော်တို့ကို မတွေ့ရသောကြောင့် ပူပန်သောက ပြင်းစွာဖြစ်ရသည်။ ဤအဖြစ်သနစ်ကို ဆရာတော်ဦးဩဘာသက ပြေပြစ်သောအရေးအသား၊ ပေါ်လွင်သော စကားအသုံးအနှုန်းတို့ဖြင့် ကရုဏာရသမြောက်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်သည်။

မိခင်သောက

မဒ္ဒိဒေဝီသည် မိမိနေရာကျောင်းသင်္ခမ်းသို့ ပြန်သွားရ၏။ ထိုနေ့ကား လပြည့် ဥပုသ်နေ့တည်း။ မဒ္ဒိဒေဝီသည် ကျောင်းသင်္ခမ်းစကြိုဦးသို့ ရောက်လေသော် ထိုထိုသော အရပ်တို့၌ သားသမီးတို့ကိုကြည့်၍ မမြင်လျှင် ဤသို့ဆို၏။

နွားငယ်သည် အမိကိုမြင်လျှင် ရှေ့မှနောက်မှ တွန်မြည်ကြွေးကြော် ကြိုဆိုမြူးထူးဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ သမင်သားငယ်တို့သည် အမိကိုမြင်လျှင် နားရွက်နှစ်ဖက်ကိုချီ၍ လည်ကိုဆန့်လျက် အမိ ဆီသို့ရှေးရှုပြေးသဖြင့် ရှေ့မှနောက်မှ နှစ်လိုကြည်ညို ကြိုဆိုမြူးထူးသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ နေ့တိုင်းလျှင် တောအရပ်မှပြန်လာသော ငါအမိအား ငါ့သား၊ ငါ့သမီးတို့သည် ခရီးရင်ဆိုင်ပြေးလာ၍ ကြိုဆိုမြူးထူးကြကုန်၏။ တော၌ သစ်သီး၊ သစ်မြစ်ရှာမှီး၍ ပင်ပန်းတုံ့သော်လည်း သားသမီးတို့မျက်နှာကို မြင်ရသဖြင့် အပင်အပန်း ပျောက်ငြိမ်း၏။ ယခုမူကား ငါ့သား ငါ့သမီး၊ ဇာလီ၊ ကဏှာဇိန်မောင်နှမတို့ကို မမြင်ရခဲ့တကား။

သာနုမည်သောတောင်ထိပ်၌ ဆင်တို့၏ ခြေရာမထင်သကဲ့သို့ မြေမှုန့်ဖြင့်ရောသော ဤသံပြင်၌ ငါ့သား၊ ငါ့သမီးတို့ ခြေရာမထင်ခဲ့တကား။ ငါ့သား၊ ငါ့သမီးတို့သည် ငါလာသည်ကိုမြင်လျှင် မနီးမဝေးကပင် မြေမှုန့်အလိမ်းလိမ်းကပ်သောကိုယ်ဖြင့် ခရီးဦးကြိုဆိုလာကြကုန်လျက် ရှေ့မှနောက်မှ နံပါးမှ ပြေးခုန်မြူးထူး ကြကုန်၏။ ယခုမူကား ငါ့သား၊ ငါ့သမီးတို့သည် အဘယ်မှာရှိပါလိမ့်နည်း။ နေ့တိုင်းမှာကား ဆိတ်မသည် အစာရှာ၍ ပြန်သည်ရှိသော် ဆိတ်သားငယ်တို့သည် အမိမျက်နှာကို ကြည့်ကုန်လျက် လိုက်သကဲ့သို့ ငါ့သား၊ ငါ့သမီးတို့သည် မြေမှုန့် အလိမ်းလိမ်းကပ်သောကိုယ်ဖြင့် အမိသို့ကပ်၍နေ၏။ ယခုမမြင်ရခဲ့တကား။

နေ့တိုင်းလျှင် ငါ့သား ငါ့သမီးတို့သည် မိခင်လာသည်ရှိသော် ပြေးလာကြသဖြင့် ကစားစရာအလို့ငှာ ဥသျှစ်သီးမှည့်တို့ကို ပေးရကုန်၏။ ယခု မမြင်ရခဲ့တကား။

ယခု ငါ၏သားမြတ်အစုံတို့သည်လည်း နို့ရည်ဖြင့် ပြည့်ကုန်၏။ ကဏှာဇိန်၊ ဇာလီမောင်နှမတို့ကို မမြင်ရခဲ့တကား။

နေ့တိုင်းမှာမူ ဤကျောင်းသင်္ခမ်းသို့ ရောက်သောအခါ ရင်ခွင်ပေါ်၌ ငါ့သားငါ့သမီးတို့သည် မြေမှုန့် အလိမ်းလိမ်းကပ်သောကိုယ်ဖြင့် လူးလည်ပျော်ပါးကြကုန်၏။ ယခုမမြင်ရခဲ့တကား။

နေ့တိုင်းမှာမူ သူတစ်ပါးမရှိသော်လည်း သားသမီးနှင့် နေရခြင်းကြောင့် ဤကျောင်းသင်္ခမ်းသည် ပွဲသဘင်ကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ယခု သားသမီးတို့ကို မမြင်ရသောငါ့အား ဤကျောင်းသင်္ခမ်းသည် သုသာန်တစ်ပြင်ကဲ့သို့ ခြောက်ခြောက်ကပ်ကပ် ဖြစ်ခဲ့၏တကား။ အကြောင်း အသို့နည်း။

နေ့တိုင်းကား ကျီး၊ ဥဩ အစရှိသော တောငှက်တို့သည် တွန်မြူးကုန်၏။ ယခုမူကား ထိုငှက်အပေါင်း တို့သည် သေလေကုန်သလော။ ကျောင်းသင်္ခမ်းတွင် မည်သည့်အသံကိုမျှမကြား။ တိတ်ဆိတ်ဘိ၏တကား ဟု ငိုကြွေးမြည်တမ်းလျက် ဘုရားလောင်းအနီးသို့သွား၍ သစ်သီးတောင်းကို ဦးခေါင်းမှချပြီးသော် ဘုရား လောင်း၏အပါး၌ သားငယ် သမီးငယ်တို့ကိုမမြင်၊ တစ်ယောက်ထီးတည်း ဆိတ်ဆိတ်နေသော ဘုရား လောင်းကိုမြင်လျှင် ဤသို့မေး၏။

အရှင်မင်းကြီး၊ အကြောင်းအသို့နည်း။ အဘယ်ကြောင့် မတုန်မလှုပ် ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူဘိသနည်း။ အကျွန်ုပ်နံနက် မိုးသောက်ထက မြင်မက်သော အိပ်မက်နှင့်ညီစွာတကား။ ယခု ဤအရပ်၌ ဥဩငှက်တို့ သည်လည်း မတွန်မမြည်ကုန်။ အကျွန်ုပ်၏ သားငယ်၊ သမီးငယ် တို့သည် သေလေကုန်သလော။ သို့မဟုတ် ဆိတ်ညံ့စွာသော ဤတောရပ်၌ အကျွန်ုပ်၏သားငယ်၊ သမီးငယ်တို့ကို ခြင်္သေ့၊ ဆင်၊ ကျားသားရဲတို့ စားလေ ကုန်သလော။ အဘယ်သူသည်သားငယ်၊ သမီးငယ်တို့ကို ဆောင်ယူလေသနည်း။ ထိုသို့မဟုတ်မူ အရှင် မင်းကြီးတည်း သားငယ် သမီးငယ်တို့ကို ဘိုးတော်သိဥည်းမင်းကြီးထံ စေတုတ္ထရာပြည်သို့ စေလွှတ်တော်မူ သလော။ ထိုသို့မဟုတ်မူ ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆိုတတ်သော သားသမီးတို့သည် ကျောင်းသင်္ခမ်းတွင်း၌ အိပ်ပျော်နေသလော။ ပြင်လွင် တစ်ပါးထွက်သွား၍ ကစားမြူးထူးကြလေသလော။

ယခုသားသမီးတို့၏ ဆံပင်ကိုလည်းကောင်း၊ ရွှေကွန်ရက်နှင့်တူသော လက်ကိုမျှလည်းကောင်း၊ အကျွန်ုပ်မမြင်ရခဲ့တကား။ ထိုသို့မဟုတ်မူ သားငယ်တို့ကို ဟတ္ထိလိင်္ဂသကုဏဟုဆိုအပ်သော ငှက်ဆင်တို့ သည်တည်း သုတ်ချီလေသလော။ အဘယ်သူသည် အကျွန်ုပ်၏ သားငယ်၊ သမီးငယ်တို့ကို ဆောင်ယူလေသနည်း။

ဤကဲ့သို့ မဒ္ဒိဒေဝီသည် ကိုးကွယ်ရာမရ၊ ငိုမြည်တမ်းလျက် မေးလျှောက်သော်လည်း ဘုရား လောင်းသည် တစ်ခွန်းသောစကားကိုမျှ ပြန်၍မပြော ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူ၏။

ထိုအခါ မဒ္ဒိဒေဝီသည် အရှင်မင်းကြီး၊ အဘယ်ကြောင့် အကျွန်ုပ်နှင့် စကားပြောတော်မူခြင်းကို မပြုသနည်း။ အကျွန်ုပ်၌ အဘယ်အပြစ်ရှိပါသနည်း ဟုဆို၍ ဤသို့မေးလျှောက်ပြန်၏။

အရှင်သား၊ အကျွန်ုပ်တို့သည် ပြည်မှနှင့်ထုတ်သည်ဖြစ်၍ တော၌နေရကုန်သော်လည်း သားသမီး တို့နှင့်ပျော်ပါးရကုန်၏။ ထိုသို့ မိဘတို့၏နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးပျော်ပါးစေတတ်သော သားသမီးတို့ကို ယခုမမြင်ရ သော အကျွန်ုပ်အား ပြင်းထန်စွာသော ဆင်းရဲခြင်းသည်ဖြစ်၏။ ထိုဆင်းရဲထက်ပင်လျှင် အကျွန်ုပ်နှင့်စကား မပြောဘဲ အရှင်သားနေတော်မူသဖြင့် အလွန်သာ၍ပင် ဆင်းရဲပြန်ဘိ၏။

စပါးကြီးမြွေကိုက်၍ ပင်ပန်းသောသူကို ပုတ်ခတ်ဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ထန်းပင်ထက်မှ ကျသောသူကို ရိုက်ခတ်ဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ သွေးပြည်ယိုစီးလျက် နာကျင်စွာသောအနာကို ထက်စွာ သောဆူးငြောင့်ဖြင့် ထိုးဘိသကဲ့သို့လည်းကောင်း သားသမီးတို့ကိုမမြင်ရ၍ ပင်ပန်းသော အကျွန်ုပ်အား အရှင် သားသည် စကားမပြောဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေသောအားဖြင့် အကျွန်ုပ်၏နှလုံးကို အလွန်နာကျင်အောင် ပြုပြန် ဘိ၏။ အရှင်သား၊ အကျွန်ုပ်နှင့် ယနေ့ညဉ့်ပတ်လုံး အကယ်၍ စကားမပြောမဆို နေတော်မူသည်ဖြစ်အံ့၊ နက်ဖြန်မိုးသောက်သောအခါ ထွက်သက်ဝင်သက်မရှိဘဲ သေခြင်းသို့ရောက်သော အကျွန်ုပ်၏ အကောင်ကိုသာ အရှင်သား မြင်တော်မူရလတ္တံ့ဟု ဆို၏။

မင်းဘူးဦးဩဘာသား

- ၁။ သောက = စိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်း။
- ၂။ သင်္ခမ်း = သူတော်ကောင်းတို့ နေထိုင်ရာ အဆောက်အအုံ။
- ၃။ ဥပုသ်နေ့ = အထူးတလည် သီတင်းသီလဆောက်တည်ရန် သတ်မှတ်ထားသော လဆန်း (၈)ရက်။ လပြည့်။
- ၄။ စင်္ကြံ = ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် လျှောက်ရာ နေရာ။
- ၅။ မြူးထူး = အလွန်အမင်း ပျော်ရွှင်ဝမ်းသာမှုဖြင့် လှုပ်ရွံ့သည်။
- ၆။ သာနု = တောင်ထိပ်အပြင်။ တောင်လျှင် တောင်ဝှမ်း။
- ၇။ နံပါး = ဘေးဘက်အရပ်။
- ၈။ သုသာန် = သင်္ချိုင်း။
- ၉။ တစပြင် = လူသေကောင်မြှုပ်ရာအရပ်။ သင်္ချိုင်း။
- ၁၀။ ဆိတ်ဆိတ် = တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာ။
- ၁၁။ မိုးသောက် = အရုဏ်တက်သည်။ မိုးလင်းရန်အလင်းရောင် ပေါ်လာသည်။
- ၁၂။ ဆိတ်ညံ = ငြိမ်သက်သည်။ အသံတိတ်သည်။
- ၁၃။ ဟတ္ထိလိင်္ဂံသကုဏ = ငှက်ဆင်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၊ မဒ္ဒိဒေဝီ၊ သားတော်ဇာလီ၊ သမီးတော် ကဏှာဇိန်တို့သည် ဝင်္ကံပါတောင်တွင် ကျောင်းသင်ခန်းတစ်ခု၌ မိသားစု အတူနေကြသည်။ မဒ္ဒိဒေဝီ သစ်သီးရှာသွားခိုက် ဝေဿန္တရာမင်းကြီးက ဇာလီ၊ ကဏှာဇိန်မောင်နှမတို့ကို ဇူဇူကောပုဏ္ဏားအား လှူဒါန်းလိုက်သည်။ သစ်သီးရှာရာမှပြန်လာသော မဒ္ဒိဒေဝီမှာ သားတော်၊ သမီးတော် တို့ကိုမတွေ့ရသောကြောင့် ပူပန်သောကပြင်းစွာဖြစ်ရသည်။ ထိုအဖြစ်ကို ပြေပြစ်သောအရေးအသား၊ ပေါ်လွင်စေသော အသုံးအနှုန်းတို့ဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လှေကျင့်စဉ်မေးခွန်းများ

၁။ ပတ်ဝန်းကျင် တစ်မျိုးတည်းသည်ပင် စိတ်ခံစားမှု အပြောင်းအလဲကိုလိုက်၍ တစ်ကြိမ်နှင့်တစ်ကြိမ် မတူဟု ထင်မှတ်သည့်သဘောကို မည်သို့ဥပမာပြ၍ ရေးဖွဲ့ထားသနည်း။ ကျိုးကြောင်းပြ၍ ခိုင်လုံစွာဖြင့်ရှင်းပြပါ။

၂။ မဒ္ဒိဒေဝီ၏သောကကို ဖော်ပြရာတွင် အောက်ပါတို့က မည်သို့ အထောက်အကူပြုသည် ထင်သနည်း။ ဆွေးနွေးပါ။

- (က) မဒ္ဒိဒေဝီနှုတ်က တိုက်ရိုက်ပြောနေဟန်ရေးဖွဲ့ပုံ၊
- (ခ) 'ယခုမမြင်ရခဲ့တကား' ဟူ၍ ထပ်တလဲလဲရေးပုံ၊
- (ဂ) သားသမီးငယ်တို့၏ အမှုအရာကို တိရစ္ဆာန်ငယ်တို့၏ အမှုအရာနှင့် ဥပမာဆောင်ပုံ၊
- (ဃ) အမေးစကားများ ဆက်ကာဆက်ကာမေးပုံ၊
- (င) စိတ်ခံစားမှုကို ဥပမာများဖြင့်ပြပုံ။

သောနုတ္တရမုဆိုးနှင့် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း

ကုန်းဘောင်ခေတ်

ဦးပုညသည် စလေမြို့ဇာတိဖြစ်သည်။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် မြန်မာနှစ် ၁၁၇၄ခု (ခရစ်နှစ် ၁၈၁၂) တွင်ဖွားသည်။ ငယ်မည် မောင်ပုတ်စည် ဖြစ်သည်။ ဦးပုည၏ဖခင်မှာ မြို့သူကြီးရိုးဖြစ်သည်။

ဦးပုည၏ ငယ်ဆရာများမှာ စလေမြို့မခင်ကြီးစနှင့် တူမောင်းဆရာတော် ဦးဒီပတို့ဖြစ်သည်။ အမရပူရမြို့ ဗန်းမော် ဆရာတော်ထံ ပညာ ဆက်လက်ဆည်းပူးသည်။ ဦးပုည၏ ရှင်သာမဏေဘွဲ့မှာ ရှင်ပုညာဘိဇေ ဖြစ်သည်။

ရှင်လူထွက်ပြီးနောက် မင်းတုန်းမင်းညီတော် ကနောင်မင်းထံတွင် ခစားရသည်။ နောင်တွင်မင်းတုန်းမင်း ထံခစားရာ လက်ဖက်ရည်တော်ဘက်တွင် မင်းလှသင်္ခယာဟူသောဘွဲ့နှင့် ထမ်းရွက်ရသည်။ ရွာစည်ရွာကိုလည်း စားရသည်။ မင်းတုန်းမင်းထံခစားစဉ် မြင်ကွန်း၊ မြင်းခုံတိုင်မင်းသားတို့ ပုန်ကန်သည့်အရေး၌ ဦးပုည အခါပေးသည်ဟု သင်္ကာမကင်းသဖြင့် မြို့ဝန်ဦးသာအိုးအိမ်တွင် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားရာမှ ကွပ်မျက်ခံရသည်။ မင်းတုန်းမင်းကြီးက နှမြောလှ၍ 'လူကိုခွေးသတ်လေခြင်း' ဟု မိန့်ခဲ့သည်။

ဦးပုညသည် အာဝဇ္ဇန်းရွှင်သည်။ တန်ဏှပုတ္တိဉာဏ်လျင်သည်။ ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရွှင်သည်။ သို့ဖြစ်ရကား သူ့စာများသည် ရွန်းရွန်းဝေ၍ နေတော့သည်။ 'ကဗျာဉာဏ်အာဘော်ကလည်း ကလော်တိုင်းထွက်သော ကြောင့်'ဟု သူ့ကိုယ်တိုင်ဆိုခဲ့ဖူးသည်။ ဦးပုညသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၁၇၀ ကျော်က မြန်မာဝတ္ထုဆရာကြီး လည်းဖြစ်သည်။ ပြဇာတ်ရေးဆရာကြီး လည်းဖြစ်သည်။ သူ့ဝတ္ထုများသည် ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်း အဆန်းတကြယ် ဖြစ်မှုကြောင့် ကျော်စောသည်မဟုတ်။ လူ့သရုပ်ကိုပီသအောင် ဖန်ဆင်းပြနိုင်သောဂုဏ်ကြောင့် ကျော်စောခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုခေတ် ပညာရှိများက ဦးပုညကို အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး ရှိတ်စပီးယားနှင့် ခိုင်းနှိုင်းလေ့ ရှိကြသည်။

'သောနုတ္တရမုဆိုးနှင့်ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း' ကောက်နုတ်ချက်သည် ဦးပုည၏ 'ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း' ဝတ္ထုမှဖြစ် သည်။ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဝတ္ထုသည် ဦးပုည၏အကောင်းအဆုံး ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဝတ္ထုသည် တရား ဟောစာ စာရင်းတွင်ပါဝင်သည်။ ဟောစာတို့အနက် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဝတ္ထုသည် ထိပ်တန်းကလိုက်သည်။ ဟောသူတို့ကလည်း အလွန်မြတ်နိုးသည်။ နာသူတို့ကလည်း အလွန်နှစ်ခြိုက်ကြသည်။ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဝတ္ထုသည် စာနာ ပရိသတ်တို့အလယ်တွင် အလွန်မျက်နှာပွင့်ခဲ့သည်ဟု ဆိုကြသည်။

ဤဝတ္ထုတွင် ဦးပုညသည် သူတော်ကောင်းကို ချီးကျူးလိုသည်။ သူတော်ကောင်းတို့၏ သည်းခံစိတ်၊ ခွင့်လွှတ်စိတ်တို့ကို အမွှမ်းတင်လိုသည်။ သူတော်ကောင်းတို့၏ အမူအရာ၊ အပြောအဆိုတို့ကိုလည်း နှစ်သက် သည်။ ဝတ္ထုဖတ်သူ၊ စာနာသူတို့အဖို့လည်း သူတော်ကောင်းတို့၏ စိတ်နေသဘောထား အပြုအမူတို့ကို နှစ်သက်လက်ခံစေလိုသည်။ ဤသည်မှာ ဦးပုညထားသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သည်။

ဤရည်ရွယ်ချက် ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာအောင် ဇာတ်ဆောင်များ၊ အခြံအရံများဖြင့် သိုင်းဝိုင်း၍ ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ လူ့သဘာဝ၏ အလင်းပိုင်းနှင့် အမှောင်ပိုင်းများကို ဇာတ်ဆောင်များ၏ လှုပ်ရှားပုံတို့ဖြင့်

သောနတ္ထရမုဆိုးနှင့် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း

အချင်းမုဆိုး၊ လူမျိုးတကာကြံငှာမရဲကြံဝံ့ခဲသော အကြံကိုကြံ၍ ငါ့ထံရောက်ဝင်ငါ့သို့ဆင်ကို အရှင်လတ်လတ် သင်သတ်သည့်အကြောင်းကား ဘယ်အကျိုးထူးကျေးဇူးကြီးမား သင်၌ပွားမည်ကြောင့် ငါ့အား သင်သတ်ရက်သနည်းဟု မေးတော်မူ၏။

မုဆိုးလည်း ဆင်မင်းသခင်ထိပ်ခေါင်တင်၊ လူအိုမုဆိုးကျွန်တော်မျိုးကား ကိုယ်ကျိုးဆန္ဒ ကိုယ့်ကိုစွဲ ကြောင့်သတ်ရသည်မဟုတ်ပါ။ ကာသိမင်း၏ သက်နှင်းတောင်ညာသုဘဒ္ဒါဟု အဆာကျယ်လှ ရှင်ဘုရင်မကြီး က မြမရှားစိန်မရှား အလွန်ပင်များသည်ကို နားလေးလေဟန် ဆင်စွယ်မှပန်လိုသည်။ သာမန်ဂုဏ်ငယ် ဆင်နက်စွယ်များကိုလည်း နားဝယ်လက်မခံ ညီစော်နံသည်ဟု ရွံ့သတဲ့ဘုရား။ ထိပ်ထားဘုန်းမော်ဆင်မင်း ကျော်၏ စွယ်တော်နှစ်ချောင်း ခြောက်ရောင်မောင်းကိုသာ နားတောင်းပွတ်၍ ဆင်ဝတ်တော်မူလိုသည်။ ဆဒ္ဒန်ဘုန်းကြွယ် ကိုယ်တော်မြတ်အစွယ်ကို နားဝယ်လှလှမဆင်ရလျှင် စိတ်ချပေရော သူသေပါတော့မည် ဟု ရွှေနှန်းကြောရှင် သူချစ်လင်၏ ရင်ခွင်ကြားမှာ ခေါင်းထား၍ အသော့ ဝိုပိရောသည်ဘုရား။ ပင်ပန်းလှိုက်ဖို သူမယားငိုတည်လျှင် ဟိုလူကြီးက ပျာယီးပျာယာ ပဇာအရေး မတွေးမမျှော် ကျွန်တော်ကိုခေါ်ပြီးလျှင် ဟဲ့နော်လှဒ္ဒက၊ ဆင်စွယ်ကိုမရလျှင် ဇီဝနတ္ထိနှင့်သေမည် သိစုံဟု မင်းသမီးမာန်ဇွဲနှင့် အံ့ခဲ၍မိန့်ရာတွင် ခုသေ မလောက် ကျွန်တော်မျိုးကြောက်လှ၍ ဓားအောက်ကသာ အနိုင်နိုင်ခွာပြီးမှ တောမှာပင်သေသေ ဖြစ်လိုရာဖြစ်စေဟု မသွေမဖောက်ဆက်ပါမည် လျှောက်သည်တွင် နှစ်ယောက်စလုံးတပြုံးပြီးနှင့် အသုံးကံကျွေး ငါးရွာစားပေးပြီးလျှင် ကျေးဇူးရှင်မ သူကိုယ်တိုင်လမ်းပြ၍ ဘုန်းဘုရား စွယ်တော်မြတ်ကို အဖြတ်ကျွန်တော် ရောက်ပါသည်။ အစွယ်ကိုလိုသူမိဖုရား၊ အသွားစေခိုင်းသူ မင်းဧကရာဇ်၊ လေးပစ်သူဘုရား ကျွန်တော် ကြံဖော်ကြံဖက် သုံးယောက်သားအနက်တွင်မှ ကံကွက်ကျား၍ ငမိုက်သားမုဆိုးလေ နှင့်ချည်းပင်သေပေတော့ ဟု ငွေတောင်ကြီးအဟန် ဆဒ္ဒန်မင်းမြတ် ကျွန်တော်အား သတ်လျှင်လည်း မလွတ်နိုင်ရာ သေရပါတော့မည်။ ကရုဏာရှေးရှု လွတ်တော်မူလျှင်လည်း လူမလိမ္မာကျွန်မိစ္ဆာသည် ချမ်းသာရပါတော့မည်ဘုရားဟု တောင်းပန်လျှင် အလောင်းတော်မြတ်ဗောဓိသတ်လည်း လောကတ္တယ ဘဝပါရဂူနီးတော်မူသောကြောင့် ရန်သူပုဂ္ဂိုလ် သောနတ္ထိရ်အားရွှေကိုယ်တော်ပွား ရင်နှစ်သားကဲ့သို့ သနားစုံမက် အသက်ကို ချမ်းသာပေးတော် မူပြီးလျှင် အသင်မုဆိုး၊ သင့်စကားတွင် မိဖုရားသုဘဒ္ဒါအရိပ်ပါသောကြောင့် ငါစဉ်းစားမိစင်စစ်သိပြီ။ ဤမိဖုရားသည် အခြားသူမဟုတ်။ ငါ၏သက်မျှ စူဠသုဘဒ္ဒါ ရတနာရောင်ချိပ် ဘွဲ့ရွှေလိပ်နှင့် ညောင်ရိပ် စံမြန်းကြင်မခန်းသည့် မြောက်နန်းဒေဝီ သင်းဖြစ်သည်။ ငါ့အစွယ်ကို နားဝယ်သရန် ဆင်လိုဟန်နှင့် ကြံဖန်ပြော သော်လည်း သဘောမဟုတ်လှလေဘူး။ ဆဒ္ဒန်စွယ်ကို အကယ်၍လိုဘိမူ အဟိုရှေးက ဘေးတော်ဘိုးတော် ခမည်းတော်ဘုရား ဆင်မင်းဖျားတို့၏ ခြောက်ပါးရောင်ဟုံ စွယ်တော်စုံကို နိတုံဇမ္မုဤရွှေကူ၌ သိမ်းယူလိုထား ရှိကြောင်းများကို ထင်ရှားသင်း သိလျက်တကား။ ငါ၏ကိုယ်၌ မဆိုလောက်ဖွယ် အပြစ်ငယ်ကို ကြီးကျယ် ဝတ္ထုရန်ပြီးပြု၍ ယခုငါ့ကိုသေစေလိုသောကြောင့် ထိုထိုပရိယာယ် ဝေဝရ်လှယ်လျက် ဆင်စွယ်နားပန်ဆင် လိုဟန်များနှင့် ဉာဏ်ဝက်န္တ ယုတ်မာလှသော အမိုက်မအတတ် သင်းကြံ၍ သတ်သည်ကား ဆတ်ဆတ်မုချ

မှန်တော့သည်။ သို့စင်မျှလောက် မထောက်မဆ ကြံရက်သည့်မိန်းမအား မရသရွေ့ သူမမေ့ရာပြီ။ ရှေ့သို့ သံသရာ ဖြစ်တိုင်းမှာပင် လောင်စာရန်ငြိုး မီးဆက်၍ပျိုးမည်ကြောင့် မိန်းမဆိုးအမုန်းသည် ဘဝတွင် သည်မျှနှင့်တုံးစေတော့။ တောပုန်းချုံလျှိုး သင်မုဆိုးအားလည်း ပြိုးပြိုးကြွယ်ဝ မင်းဆုလာဘ်ရစေတော့။ နန်းမ တောင်ညာ သုဘဒ္ဒါတို့မလာကြခင် စွယ်တော်ရှင်ကို လျင်လျင်ဖြတ်ချိုး၍ သင်မုဆိုးစိတ်ရှိတိုင်း ပြုပါတော့ဟု ခွင့်ပေးတော်မူလျှင် မုဆိုးပေတလူအခေါက်ထူလည်း သူနှင့်ဆင်မင်း ရန်ဘက်ချင်းကဲ့သို့ ချက်ချင်းထကြွ ကများကတည့်၍ လွကြီးကိုကိုင်လျက် ဖြတ်မည်ဟု တက်သော်လည်း မတက်နိုင်ချေ။ ပန်းဟိုက်၍နေသည်တွင် မြေနှင့်ပွတ်ကာ ဦးခေါင်းတော်ညွတ်ရှာ၍ ဖြတ်သာအောင် ပြုတော်မူပေ၏။

မုဆိုးညစ်ထေး ဝဇ္ဇိကိန္ဒေးလည်း လေးစွန်တောင်နှင့် အာပေါင်ကိုလှန် ခိုင်းထောက်၍ကန်ပြီးလျှင် ထက်သန်မြဲမြဲ ကြောက်မက်ဖွယ်လွှဲကြီးနှင့် အာစကိုဖြတ်တိုက် ဦးနှောက်သို့ခိုက်လှဲအောင် အလျားလိုက် ထိုးသွတ်စွယ်ရင်းကိုပွတ်သည်တွင် ပေါက်လွတ်ဗရော ကန်ကျိုး၍လာသကဲ့သို့ အာခံတွင်းမှ သွေးချောင်းကျလျက် ဒုက္ခဝေဒနာကြီးစွာ ဖြစ်တော်မူလေ၏။ အစွယ်တော်မြတ်မူကား ပြတ်မည်ကိုဝေးစွာ အရာမျှမထင်။ ပန်းပင်ဖုတ် လှိုက် မုဆိုးလည်းဟိုက်လှပြီ။ သုံးတိုက်လုံးနတ် ဆင်မင်းမြတ်လည်း ဥပဒ်ကြီးစွာဝေဒနာကို ပညာဖြင့် သိမ်းဆည်း၍ သည်းညည်းခံတော်မူပြီးလျှင် အသင်မုဆိုး၊ ငါကိုယ်တော်လည်း ညှိုးရော် ခွန်အားနည်းလှပြီ။ သင်လည်းလုံးဝ ဖြတ်တိုက်၍ မရပြီ။ ငါ့အစွယ်မြတ် ရိုးတော်ဓာတ်ကို ငါဖြတ်၍လျှူတော့မည်။ ကျူငွေတုံး အလား နှာမောင်းဖျားကို သင်ကားကိုင်ကြွချီပင်မ၍ လွှဲကိုငါ့အား ဆက်ပေတော့ဆိုပြီးသော် လွှဲသံစောင်းကို နှာမောင်းနှင့်ပတ် ကိုယ်တော်တိုင်တိုက်ဖြတ်လျှင် စွယ်တော်မြတ်အစုံသည် နိတုံရောင်စို ရွှေတောင်ကြီးပြုသကဲ့သို့ ပြတ်တိုတုံး၍ ဗုန်းဗုန်းမြေသို့ကျလေ၏။ ထို့နောက်မှ အစွယ်နှစ်ချောင်းကို နှာမောင်းဖြင့် ပွေ့ယူချီတော်မူပြီးလျှင် ပေးလျှူတော်မူအံ့သောငှာ သာယာနာပျော် မုဆိုးကိုခေါ်၍ အမိန့်တော်ဤသို့ရှိ၏။

အဆွေတော်သောနတ္ထိရံ၊ မောင်မင်းသခင် ပလ္လင်ညာရံ ရွှေဘုံယုံမှာ စံပေသည်နတ် မယ်သုဘဒ်ကို ဆတ်ဆတ်သဘော ငါမှာတိုင်းပြောပါလေ။ တောဟောမာချောင် အိုင်သာခေါင်တွင် ငွေတောင်ကြီးအသွင် ခင်မလင်ကို အရှင်လတ်လတ် သင်စေ၍ သတ်ခဲ့ပြီ။ စွယ်တော်မြတ်နှစ်ချောင်း ခြောက်ရောင်မောင်းကိုလည်း ၎င်းဆင်ကြီး မသေခင်ပြတ်လှီး၍ သွေးစီးသံထွက်နာကျင်စွာနှိပ်စက်၍ အသက်ဆုံးစေခဲ့ပါပြီ။ ဤ စွယ်စုံကို ရွှေဘုံသူမှန်ကူ သုံးရက်တော်မူသေးလျှင် ရန်သူ၏အစွယ်ကို ရွှေလက်ဝယ်သပါမည်။ အားရစိတ်ရွှင် ကျေနပ် အောင်စီရင်၍ ပြုချင်တိုင်း ပြုတော်မူပါတော့ဘုရားဟု မောင်မင်းသခင် မုန်းပင်စိုက်ဖျိုး ပြေချိန်တိုင်၍မှ မပြေနိုင်ငြိုးတတ်သည့် မုဆိုးတစ်ပိုင်းမိန်းမရိုင်းကြီးကို ငါမှာတိုင်းပြောပါလေ။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း မိဖုရားသုဘဒ္ဒါသည် အိုင်သာဆန္ဒန် ဤရေကန်တွင် ညာရံမဟာ သုဘဒ္ဒါနှင့် ဝဲယာရွှေရံစံသည့်ကာလ ဒေါသအပြစ် မဖြစ်မမြောက် မမုန်းလောက်သည်ကို အဆောက်အဦ အပြစ်ကြီးယူပြီးလျှင် ငြူစူမျက်ဝင် ငါချစ်လင်ကိုသင်မိဖုရားသည် သတ်ဖြတ်နိုင်အားပေ၏။ စိမ်းကားမျက်ငြိုး သစ်ယောင်းခက်ချိုး သကဲ့သို့ ချစ်ကြိုးဖြတ်ဖြေ သင်းသတ်ရက်လေသောကြောင့် သင့်သက်ဝေ ငယ်လင် ငါဆန္ဒန်ဆင်သည် မြေတွင်တုံးလုံး မြားချက်နှင့်ဆုံးပါပြီ။ ရွှေသုံးရံခြယ် ကြာရိပ်လယ်မှာ ရယ်ကာမောကာ မျက်နှာငွေလရွှင်ပပ နှင့် ခင်မ

ဝမ်းမြောက်ပါလေတော့ဟူသော ဤစကားကိုလည်း မြားဆိပ်မူး၍ တောင်လူးမြောက်လည်း နာကြည်းဝေဒနာ မချိရာက မှာတော်မူလိုက်သည်ဘုရားဟု ခြားနားအောင်တင်ပါလေ။ သင်မုဆိုးသည် ကြိုးစားအားသစ်၍ ခုနစ်နှစ် ခုနစ်လ လာခဲ့ရသော်လည်း ငါ့စွယ်တော်မြတ် ကုဒ္ဒိပါဒိကြောင့် လတ်တလောချင်း ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ မောင်မင်းပြည်သို့ ရောက်လိမ့်မည်။ ဘေးရန်ကာသန်း ပရိတ်ပန်းများကို ငါမန်း၍ပေးတော်မူလိုက်မည်။ ဆဗ္ဗဏ္ဍရံသီထိန်ထိန်ကျက်သရေ စွယ်တော်စုံ အမြဲတေကို ရိုသေစွာသင်ထမ်း၍ လာလမ်းကိုပြန်လေတော့ဟု စေ့ရေကြောင်းလျား မှာထားတော်မူပြီးလျှင် မုတ္တာမူးချိန် စိန်စီမြဲခဲရွှေလည်ရွဲကဲ့သို့ မခွဲကြဲချင် လွန်ကဲစွာ ချစ်ခင်သော ညာတင်မဟာ သုဘဒ္ဒါကို မြင်ရှာတော်မူချင်သေး၍ တရားရေးရမ်းရော် လာနိုးနိုးမျှော်ဆဲတွင် ကြမ်းချော်ခက်ထန် မြားဆိပ်မွန်၍ ဆဒ္ဒန်ဆင်ကောင်း ဘုရားလောင်းသည် မယားဟောင်း လက်နက်နှင့် အသက်ဆုံးတော်မူရလေ၏။

မုဆိုးလူပျက် ဖုတ်သဘက်လည်း ခြောက်ရက်ခရီးနှင့် ပြည်ကြီး ဗာရာနန်းအောင်ချာသို့ လျင်စွာ ဆိုက်ရောက်တည့်လေလျှင် ဝေယန်ညာဆွယ်ကမ္မုလယ်၌ စံပယ်ပျော်ပါးသော မိဖုရားသုဘဒ္ဒါအား ခြောက်ဖြာရောင်ထင် စွယ်တော်ရှင်ကိုဝင်၍ ချက်ချင်းဆက်လေ၏။ ဆက်ပြီးလတ်သော် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းမှာ ရင်းအကြောင်းများကို မထားမချန်စေစုံစွာ ပြန်သည်တွင် ဗိမာန်နန်းဖွား သုဘဒ္ဒါမိဖုရားလည်း စကားရှေ့ နောက်ပြန်လှန်ကာ ထောက်လတ်သော် နောက်နောက်ကျိကျိ နှလုံးတော်ရှိလှ၍ မဏိခြယ်စီ သီရိရိုးညောက် အံ့လောက်ဆန်းပြား ရွှေယပ်မားဖြင့် သနားစိတ်ဝင် ခံယူတင်ပြီးလျှင် ရင်ခွင်တော်၌ စွယ်တော်ကိုပိုက်ပြန်၍ တစိုက်စိုက်ရှုရင်းပင် ပြုမိသည့်ဖြစ်ထွေ လင်သေသည့်အကြောင်း ဘဝဟောင်းက ငယ်ပေါင်းပီပီ လည်ချင်းမို၍ နာရဏီခိုင်အင်ကြင်းမြိုင်နှင့် မြဲစိုင်းပညောင် ရွှေဂူချောင်မှာ ဆွေမောင်နှင့်မယ် ကျီစယ်သမ္ပပန်းခိုင်လှ၍ ကယု ကယင်ချစ်တုံတင်လျက် ကျင်ကျင်လည်လည် ပျော်ဖူးခဲ့သည်များကို ကြံစည်စေ့စေ့ တစ်ဖုံစီမိမိအောက်မေ့၍ တငွေငွေဆင်ခြင် ပုစကိုဝင်မိလျှင် ပူပင်လယ်ရေ လှိုင်းဘောင်ဘင်ဝေသောကြောင့် မဖြေနိုင်မဆည်နိုင် သည်းစိုင်းလောင်ချစ် ကျမျက်ရည် ချောင်းဖြစ်အောင် အော်ဟစ်၍ငိုဆဲတွင် နဂိုဖောက်လဲ ဗာရာမင်း လည်ဆွဲ သည် ရင်ကွဲနာနှင့် နတ်ရွာစံတော်မူလေ၏။

ဦးပုည

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ကြံငှာမရဲ = ကြံစည်ခြင်းငှာ မဝံ့ရဲသော။
- ၂။ အဆာကျယ် = စိတ်ဆန္ဒထူးထွေ များပြားသည်။
ကြေး(ဂျိုး) များသည်။
- ၃။ နားတောင်းပွတ် = နားတောင်းပုံပေါ်လာအောင် တံစဉ်း စသည်ဖြင့် ညှိတိုက်စားသည်။
- ၄။ ပျာယီးပျာယာ = အလျင်စလို။
- ၅။ ပဇာ = အဘယ်။ ဘာ။

- ၆။ လုဒ္ဒက = မုဆိုး။
- ၇။ ဇီဝနတ္ထိ = အသက်မရှိ။ သေသည်။
- ၈။ ကံကျွေး = လက်ခရိက္ခာ။ အလုပ်အတွက်ပေးသင့်သောအခ။
- ၉။ ရွာစား = မြန်မာမင်း လက်ထက်တွင် ကျေးရွာ နယ်မြေ ဒေသသတ်မှတ်၍ အခွန် အတုတ်ကောက်ခံ ယူပိုင်ခွင့်ပေးအပ် ခြင်းခံရသူ။
- ၁၀။ ရှေးရှု = ဦးတည်ချက်ထား၍ အာရုံစိုက်သည်။
- ၁၁။ မိစ္ဆာ = အယူမှားသောသူ။
- ၁၂။ ဗောဓိသတ် = ဘုရားလောင်း။
- ၁၃။ လောကတ္ထယ = ဘုံသုံးပါး။
- ၁၄။ ဘဝပါရဂူ = မြတ်စွာဘုရား။
- ၁၅။ နိတုံဇမ္ပူ = ပဒုမ္မာဝတ်ဆံအဆင်းရှိသော ဇမ္ပူရစ်ရွှေ။
- ၁၆။ ပရိယာယ် = အကြောင်းအမျိုးမျိုး။
- ၁၇။ ဝေဝုဇ် = စကားလှယ်။ စကားပရိယာယ်။
- ၁၈။ ဉာဏ်ဝင်္ကန္တ = ကောက်ကွေ့သောဉာဏ်။
- ၁၉။ ပေတလူ = လူပေလူတေ။ လူပေလူညစ်။
- ၂၀။ လေးစွန်တောင် = ပြန့်ကားနေသော စွန်တောင်နှင့်သဏ္ဍာန်တူသည့်လေး။
- ၂၁။ ဒိုင်း = ယိုင်နေသောအိမ်စသည်တို့ကို ကန်ထောက်ရသောတိုင်။
- ၂၂။ ပေါက်လွတ်ဗရပ္ပာ = အထိန်းအကွပ်မရှိဘဲဖြစ်လျက်။
- ၂၃။ သုံးတိုက်လုံးနတ် = ဘုရားလောင်း။
- ၂၄။ ဥပံဒိ = ဘေးအန္တရာယ်။
- ၂၅။ ဟေမာ = တော။
- ၂၆။ မှန်ကူ = မြတ်နိုးထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ် (ဘုရား၊ မင်းစသည်)။
- ၂၇။ သစ်ယောင်း = သစ်ခြောက်။ ဆွေးမြည့်သောသစ်။
- ၂၈။ ရွှေသုံး = အသက်ကြီး၊ အသက်လတ်၊ အသက်ငယ်ဖြစ်သော အမျိုးသမီးရံရွှေတော် သုံးမျိုး။
- ၂၉။ ဣဒ္ဓိပါဒိ = တန်ခိုး။
- ၃၀။ လတ်တလောချင်း = မဆိုင်းမတွ။ ချက်ချင်း၊ လက်ငင်း။
- ၃၁။ ပရိတ်ပန်း = ရဟန်းတော်များ ပရိတ်ရွတ်ဖတ်ပြီးနောက် ပရိတ်၏အာနိသင်ကိန်းဝင် ကျန်နေသောပန်း။
- ၃၂။ ဆဗ္ဗဏ္ဍရံသီ = အညို၊ အရွှေ၊ အနီ၊ အဖြူ၊ မောင်းသော အရောင်၊ ပြုံးပြုံးပြက်သော အရောင် တူသည့် အရောင်ခြောက်မျိုး။

- ၃၃။ အမြဲတေ = အနှစ်၊ အနှစ်သာရ။ ပုလဲ။ (အချို့သောတိရစ္ဆာန်၊ အချို့သောသစ်ပင် တို့၌ ဖြစ်သော အစွမ်းထက်သည်ဆိုသည့် အခဲမာတစ်မျိုး။)
- ၃၄။ မုတ္တာ = ပုလဲ။
- ၃၅။ မူးချိန် = ကျပ်ချိန် တစ်ကျပ်သား၏ ရှစ်ပုံတစ်ပုံ အလေးချိန်။
- ၃၆။ ရမ်းရော် = တမ်းတမှန်းဆသည်။
- ၃၇။ ဖုတ်သဘက် = မြေစောင့်ပြိတ္တာ။
- ၃၈။ ဝေယန် = နန်းတော်။
- ၃၉။ ယပ်မား = နန်းတွင်းသုံးအရိုးရှည်ယပ်ကြီး။
- ၄၀။ နာရဏီ = ရွှေတစ်မျိုး။
- ၄၁။ ဗာရာဏသီမင်းလည်ဆွဲ = ဗာရာဏသီမင်းကြီး၏မိဖုရား။
- ၄၃။ ရင်ကွဲနာ = ပြင်းပြစွာပူဆွေး၍ သေလုမြောပါး ဝေဒနာ ကြီးစွာခံစားရခြင်း။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ဗာရာဏသီမင်း၏ မိဖုရားသုတဒ္ဒါသည် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း၏အစွယ်ကိုယူ၍ နားတောင်းပန်ဆင် လိုသောကြောင့် မင်းကြီးက သောနုတ္တရမုဆိုးအားစေခိုင်းသည်။ မုဆိုးလည်း ဆဒ္ဒန်အစွယ်ကိုရအောင် ယူခဲ့ပြီး သုတဒ္ဒါမိဖုရားထံ ဆက်သသည်။ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းမှာကြားသော စကားများကိုကြားသိပြီး သုတဒ္ဒါမိဖုရားသည် ဘဝဟောင်းက ငယ်ပေါင်းနှင့်ပျော်ရွှင်ခဲ့ပုံကို အောက်မေ့တသပြီး ရင်ကွဲနာကျကာ နတ်ရွာစံလေသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ကာရန်ချိတ် စကားပြေသည် ရိုးရိုးစကားပြေထက်ပို၍ ကျစ်လျစ်သည်ဟု ထင်ပါသလား။ ပို၍ ပြေပြစ်သည်ဟု ထင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ရှင်းလင်းဖြေဆိုပါ။
- ၂။ (၁) ဆင်မင်း၊ (၂) မုဆိုး၊ (၃) စူဠသုတဒ္ဒါ တို့ကို ခေါ်ဆိုရည်ညွှန်းသော စကားများကိုထုတ်နှုတ်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှင်းပြပါ။
- ၃။ ဤဝတ္ထုအလင်္ကာများက ဝတ္ထုကိုနှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် မည်သို့ထောက်ကူကြောင်း လေ့လာ တင်ပြပါ။

ပညာသင်ခါမရှက်ရာ

ကိုလိုနီခေတ်

ပညာသင်ခါမရှက်ရာစကားပြေကို လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး ရေးသားသော 'စာဏကျနီတိ' ကျမ်းမှ ကောက်နုတ်ထားသည်။ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးကို မြန်မာနှစ် ၁၂၄၀ပြည့် (ခရစ်နှစ် ၁၈၇၉) တွင် ဗုံရွာခရိုင်ချောင်းဦးမြို့အနီး ညောင်ဖြူပင်ရွာ၌ မွေးဖွားသည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်သန်စင်ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ညောင်ဖြူပင်ရွာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၉ နှစ်အရွယ်တွင် သာမဏေဝတ်သည်။ ၁၈ နှစ်အရွယ်ခန့်တွင် လယ်တီဆရာတော်ကြီးထံရောက်၍ ပညာဆည်းပူးရာ ထူးချွန် လှသဖြင့် အရွယ်ရောက်လျှင် လယ်တီဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင် ရဟန်းဒါယကာခံ၍ ရဟန်းပြုပေးသည်။ ရဟန်းဘွဲ့မှာ ရှင်ပဏ္ဍိတဖြစ်သည်။

ရှင်ပဏ္ဍိတသည် ပါဠိစာပေကျမ်းဂန်များ၊ ကဗျာလင်္ကာများကို လယ်တီဆရာတော်ထံ၌ သင်ယူ ဆည်းပူးပြီးလျှင် ဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ကြီးထံတွင် သက္ကတစာပေများကို သင်ယူလေ့လာသည်။ လယ်တီတိုက်မှ လာသူဖြစ်၍ လယ်တီပဏ္ဍိတဟုတွင်သည်။ ရဟန်းကိုးဝါအရတွင် လူဝတ်လဲ၍ စာပေများရေးသားပြုစုသည်။ လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီး ဟုကျော်စောသည်။

လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးသည် ထိုခေတ်က မြန်မာစာပေ ရှေ့ဆောင်ဖြစ်သော မြန်မာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်း၊ ပညာအလင်း မဂ္ဂဇင်းတို့တွင် အယ်ဒီတာလုပ်၍ မဂ္ဂဇင်းခေါင်းကြီးများ၊ ဆောင်းပါးဝတ္ထုများကို တာဝန် ယူရေးသားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကိုလိုနီခေတ်က အထင်ရှားဆုံးနှင့် ခေတ်အမီဆုံးဖြစ်သည့် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၌ အယ်ဒီတာချုပ်လုပ်သည်။ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၌ရေးသားသော ခေါင်းကြီးပိုင်းများသည် အမျိုးသားရေး၊ လွတ်လပ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးအဖြာဖြာများကို ဝေဖန်တင်ပြ ရေးသားချက်များဖြစ်သည်။

လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးသည် မြန်မာကဗျာကိုသာမက ပါဠိကဗျာကိုပါ နိုင်နင်းစွာရေးနိုင်သည်။ ပါဠိကဗျာ အသွားကိုမှီး၍ မြန်မာရှစ်လုံးဖွဲ့ ကဗျာပုံစံသစ်ကိုလည်း တီထွင်ခဲ့သည်။ စာဏကျနီတိ၊ နီတိမဂ္ဂရီ၊ နီတိမာလာကျမ်းများ၊ ခင်မြင့်ကြီး၊ သန်းသန်း စသောဝတ္ထုရှည်ကြီးများ၊ ထေရီထေရာ စသောဘာသာပြန်များ၊ ပရမတ္ထသံခိပ်ဋီကာ စသောအဘိဓမ္မာကျမ်းကြီးများ၊ မြန်မာရာဇဝင်သံခိပ်နှင့်ရာဇဝင်ဝတ္ထုများ၊ အလင်္ကာ နိဿယ၊ ဆန်းနိဿယစသော နိဿယကျမ်းကြီးများကို ရေးသားခဲ့သည်။ ကျမ်းပေါင်းငါးရာကျော် ပြုစုခဲ့သည်။ ထိုသို့စာပေများ ပြုစုခဲ့သောကြောင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ဂုဏ်ထူးဆောင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ပေးအပ်ခဲ့သည်။

လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးသည် သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် အလွန်ချစ်ခင်ရင်းနှီးသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး နှစ်ဦးတို့သည် တိုင်းပြည်အကျိုးကို စာပေဖြင့်ထမ်းဆောင်ရာတွင် ဦးနှင့်ပဲ၊ လက်ဝဲလက်ယာ တစ်နေရာစီက ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသည်။ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက မြန်မာရာဇဝင်ကိုအခြေခံ၍ မြန်မာ့ဇာတိသွေး ဇာတိမာန် များနိုးကြားလာအောင် လေးချိုးကဗျာကြီးများ၊ ဋီကာများဖြင့်နှိုးဆွပေးခဲ့သည်။ ထို့အတူ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးကလည်း တပင်ရွှေထီး၊ နတ်ရှင်နောင် စသော ရာဇဝင်ဝတ္ထုကြီးများကို ရေးသား၍ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် မြန်မာ့ဇာတိသွေး၊ ဇာတိမာန်တို့ရှင်သန်နိုးကြားအောင် လှုံ့ဆော်ရေးသားခဲ့သည်။ သိပ္ပံမောင်ဝက

‘ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် အရေးအသား ထက်မြက်ရဲရင့်၍ သရော်စာရေးရာ၌ အစွမ်းထက်သဖြင့် ဘားနစ်ရှောနှင့်တူသည်။ ဆရာဦးမောင်ကြီးမှာမူ အရေးအသား နူးညံ့သိမ်မွေ့၍ ချစ်ခန်းကြိုက်ခန်းနှင့် ရာဇဝင် ဝတ္ထုများကိုရေးရာ၌ အစွမ်းထက်သဖြင့် ဆာဝါလတာစကောနှင့်တူသည်’ စသည်ဖြင့် မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးသည် သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် နတ်တော်လတွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ဝင်၍ သခင်မောင်ကြီး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ တို့ဗမာ အစည်းအရုံးက သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ထိပ်တင်ကိုယ်တော်ကြီး တို့နှင့်အတူ ဦးမောင်ကြီးကို နာယကအဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ ပထမတွင် အမျိုးသားရေးကို လက်စွဲပြုရာက နောက်ပိုင်းတွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင် သခင်ဖြစ်လာပြီးနောက် ဆရာကြီး၏စာများ၌ ဆိုရှယ်လစ်ဆန်ဆန် အတွေးအခေါ်များ ဝင်ရောက်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဆရာဦးမောင်ကြီးသည် နိုင်ငံ့တာဝန်၊ စာပေတာဝန်တို့ကို ကိုယ်စွမ်းဉာဏ်စွမ်းအလျောက် ဆောင်ရွက်ရင်း ၁၉၃၉ ခု၊ ဧပြီလ ၂၁ရက်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

ဤ ပညာသင်ခါမရှက်ရာ စကားပြေတွင် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးသည် ပညာသင်ရွယ်လူငယ်တို့ အား ပညာသင်ရာတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်သင့်သည်တို့ကို ဆိုထုံး၊ စကားပုံ၊ ဥဒါဟရုဏ်များဖြင့် အသိပညာ ပေးထားသည်။

ပညာသင်ခါမရှက်ရာ

ပညာသင်ကြားသောအခါ အရှက်ကို ပယ်ဖျောက်ရာ၏။ ပညာဆိုသောအရာသည် မရှက်မကြောက် ရှာမှီးစုဆောင်းမှ ရရှိနိုင်သောအရာဖြစ်၍ ပညာကိုရှာမှီးသောသူသည် ရှက်ကြောက်ခြင်းကို မပယ်နိုင်က ပညာတတ်ဖြစ်ရန် ခဲယဉ်းလေသည်။ ပညာရှာပမာ သူတောင်းစားဟူ၍လည်း ရှေးလူကြီးတို့ ပြောစမှတ်ပြုကြ လေကုန်သည်။ သူတောင်းစားတို့ မည်သည် မျက်နှာကိုအောက်ချ၍ အရှက်အကြောက်မရှိဘဲ နည်းများမဆို တောင်းခံရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ပညာဆည်းပူးရှာဖွေရာသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် သူတောင်းစားတို့၏ အိတ်ထဲမှာ တောင်းခံ၍ရသမျှတွေကို အလုံးစုံထည့်သွင်းသကဲ့သို့ ထို့အတူ ပညာရှာမှီးသောသူသည် မည်သည့်ထဲမှမဆိုရရှိသော ပညာရပ်များကို မိမိ၏စိတ်နှလုံးတွင်းမှာ အမြဲ သွတ်သွင်းမှတ်ပိုက်၍ ထားရာသည်။ ပညာသင်ကြားသောအခါ မည်သည့်ထဲမှာ ပညာမသင်ချင်၊ မည်သူသည် မိမိကဲ့သို့ဂုဏ်ထူးမရှိ စသောအားဖြင့်လည်း အရှက်ကိုငဲ့ဂုဏ်ကိုငဲ့နှင့် တိမ်းရှောင်၍မနေရာ။ မိမိထက် အသက်အရွယ်ငယ်သော သူပင်ဖြစ်စေကာမူ ထိုသူမှာပညာ တစ်စုံတစ်ခုရှိ၍ မိမိဆည်းကပ် သင်ယူထိုက်ပါလျှင် ထိုသူထံမှာကျိုးနွံစွာ ဆည်းကပ်၍ သင်ကြားရာ၏။

ဥပမာ၊ ပျားရည်ကို အလိုရှိသောသူသည် မည်သည့်သစ်ပင်မှာရှိသော ပျားရည်ကိုသာယူမည်ဟု သဘောမထားဘဲ ကြက်ဆူပင်မှာဖြစ်စေ၊ တမာပင်မှာဖြစ်စေ၊ မည်သည့်သစ်ပင်မှာဖြစ်စေ၊ ပျားရှိသော သစ်ပင် သာလျှင် ထိုသူအလိုရှိအပ်ရာ ဌာနဖြစ်လေသည်။

ပညာသင်ကြားသည့်အခါ နှိမ့်ချကျိုးနွံစွာ ပြုလုပ်ရမည့် အချက်ကိုလည်း ရှက်ကြောက်ရမည်မဟုတ်ချေ။ သင်ပြသော ဆရာအပေါ်မှာ ဂါရဝ၊ နိဝါတတရားကိုရှေ့ထား၍ သင်ကြားရာ၏။ မာန်မာနရှိလျှင် ရှက်သလို ကြောက်သလိုပြုလုပ်၍ နေတတ်လေ၏။ သို့ဖြစ်၍ မာန်မာနသည် ပညာ၏ရန်သူကြီးဟူ၍ ဆိုကြလေသည်။ မာန်မာနခုခံ၍နေလျှင် ပညာသည် တတ်သိသလောက် မတတ်ဘဲရှိတတ်လေ၏။

ပညာသင်ကြားချိန်အခါ အဝတ်အစား အဆောင်အရွက်များကို တခမ်းတနား ကြွားကြွားဝါဝါ မပြု ထိုက်ချေ။ အဝတ်အစား မပြောင်လက်သည့်အတွက် ပညာသင်ကြားရန် ရှက်ကြောက်သည်ဟူ၍လည်း မငြင်း ဆန်သာချေ။ ယခုအခါ အင်္ဂလိပ်ပညာသင်ကျောင်းမှာ နေထိုင်ကြသော ကျောင်းသားသူငယ်တို့သည် အဝတ် အစားများကို များစွာဂရုစိုက်၍ အတုအပများပြုလုပ် တတ်ကြကုန်၏။ ပညာရေးထက် အဝတ်တန်ဆာအရေး ကို အထူးဂရုစိုက်သလိုပင် ဖြစ်နေကြကုန်သည်။

ထိုအဝတ်အစားများသည် မိဘတို့ကထောက်ပံ့သော အရာများသာဖြစ်ချေ၏။ မိမိတို့အစွမ်းသတ္တိ နှင့်ရှာကြံ၍ရသော အရာများမဟုတ်ကြလေကုန်။ မိဘတို့သည် ပညာသင်ကြားရသော စရိတ်အပြင် အဝတ် အစားကိုလည်း ကုန်ကျခံရလေကုန်၏။ အဝတ်အစားဘက်သို့ ပညာသင်ကြားရင်း ဂရုစိုက်နေလျှင်စိတ်မြင့်၍ ပညာဘက်မှာ စိရိယလျော့ပါး တတ်လေသည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာ များစွာမရှိသောသူတို့လည်း ပစ္စည်းရှိ၍ အဝတ် အစားပြောင်လက်သော သူငယ်တို့ကိုအတုခိုး၍ ဝတ်ချင်စားချင် ဖြစ်တတ်ကြကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် ပညာ သင်ကြားရင်း အဝတ်အစားကို အထူးဂရုစိုက်ထုတ်၍ ဝတ်ဆင်ခြင်းသည် သူတစ်ပါးတို့အားလည်း ကြွားဝါခြင်း

ကို နည်းပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်လေသည်အပြင် မိမိတို့၏ မိဘတို့အားလည်း ငွေများစွာကုန်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း တစ်နည်း ဖြစ်လေသည်။

ပညာချင်းဂုဏ်ပြိုင်သင်လျှင် တတ်မြောက်လွယ်၏။ အဝတ်အစားချင်း ဂုဏ်ပြိုင်လျှင် ပညာကို ဆုတ်ယုတ်စေတတ်၏။ အဝတ်အစားချင်း ကြွားဝါခြင်းသည် မာန်မာနကိုအားပေး၏။ ထိုမာန်မာနသည် ပညာ ၏ အန္တရာယ်ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ မိဘဖြစ်သူတို့ကလည်း ပညာသင်ကြားစဉ်အခါ သားသမီးတို့ အဝတ်အစား စသော မာန်မာနတက်ကြွဖွယ်၊ စိတ်ပြောင်းဖွယ်အရေးဖြင့် အားမပေးကြဘဲ သင့်လျော်စွာနှင့် ပညာတတ် မြောက်ဖို့အရေးကိုသာလျှင် အားပေးသင့်ပေသည်။ ပညာသင်သည့်အချိန်မှာ ကိုယ်နှင့်စိတ်များကို နှိမ့်ချ နိုင်သမျှ နှိမ့်ချထားရာ၏။ ထိုသို့နှိမ့်ချမှုအတွက်နှင့် ရှက်သည်ဟူ၍လည်း မရှိစေရာ။ ထိုသို့ပညာသင် ခိုက်မှာ နှိမ့်ချလေသမျှသည် နောင်အခါပညာတတ်မြောက်၍ ကြီးမြင့်ဖို့ရန်သာဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ် လေသောကြောင့် ကြွားဝါခြင်း မာန်မာနများကို ရှောင်ရှားဖယ်ကြကုန်ရာ၏။

လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီး

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ အလုံးစုံ = အားလုံး။ ခပ်သိမ်း။
- ၂။ မှတ်ပိုက် = ယူဆသည်။ ခိုင်မြဲစွာခံယူထားသည်။
- ၃။ ကျိုးနွံ = ရှိသေခန့်ညားသည်။
- ၄။ ဂါရဝ = အရိုအသေပေးခြင်း။ လေးစားခြင်း။
- ၅။ နိဝါတ = မိမိကိုယ်ကိုနှိမ့်ချခြင်း။ မာနကိုချိုးနှိမ်ခြင်း။
- ၆။ မာန်မာန = ထောင်လွှားမောက်မာမှု။ ခက်ထန်မှု။
- ၇။ စိတ်မြင့် = မိမိကိုယ်ကိုအထင်ကြီးသည်။ စိတ်ကြီးဝင်သည်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ပညာသင်ချိန်တွင်အရှက်အကြောက်၊ မာန်မာနများ ပယ်ဖျောက်သင့်ကြောင်း၊ မိမိထက်အသက် အရွယ်ငယ်သူပင် ဖြစ်စေကာမူ ပညာတစ်စုံတစ်ခုရှိပါက ဆည်းကပ်သင်ယူရမည်။ ပညာသင်ယူသည့်အခါ နှိမ့်ချကျိုးနွံစွာ ပြုလုပ်ခြင်းကိုလည်း ရှက်ကြောက်ရမည်မဟုတ်ပေ။ အဝတ်အစားအရာ၌လည်း ကြွားဝါ ယှဉ်ပြိုင် မနေသင့်ပေ။ ပညာချင်းဂုဏ်ပြိုင်သင်လျှင် တတ်မြောက်လွယ်သည်။ ပညာသင်စဉ် အရှက် အကြောက်နှင့် ကြွားဝါခြင်းမာန်မာနများကို ရှောင်ရှားသင့်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

၁။ ဤကောက်နှုတ်ချက်ကိုကိုးကားပြီး အောက်ပါတို့ကို စာတစ်ပိုဒ်စီဖြင့် ရှင်းလင်းအောင် ရေးသား တင်ပြပါ။

- (က) ပညာသင်စဉ် အရှက်အကြောက် ပယ်ဖျောက်သင့်ပုံ
- (ခ) ပညာသင်စဉ် ကြွားဝါမှုရှောင်သင့်ပုံ
- (ဂ) ပညာသင်စဉ် မာန်မာနမထားသင့်ပုံ

၂။ ဤကောက်နှုတ်ချက်တွင် သုံးထားသော ဥပမာအလင်္ကာများကို ဖော်ထုတ်ရှင်းပြပြီး ထိုအလင်္ကာ များသည် ပညာသင်ကြားသူတို့ အတွက် မည်သို့အထောက်အကူပြုကြောင်း ရှင်းပြပါ။

တစ်ခုလုံး ပညာသင်ကြားမှု၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ သိပ္ပံနည်းကျ သင်ကြားပေးရန်ဖြစ်ပြီး မိမိတို့၏ အတွက် အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်စေရန် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပညာသင်ကြားသူတို့သည် သိပ္ပံနည်းကျ သင်ကြားမှုကို ချစ်မြတ်နိုးစွာ လေ့လာဆည်းပူးရန် လိုအပ်သည်။

ကျမ်းစာနှင့်ဆက်စပ်၍

ပြောဆိုရေးသားပုံစံ

အကြောင်းအရာ	စာပေအမျိုးအစား	အသုံးပြုပုံ
ပြောဆိုရေးသားပုံစံ	သဘောပေါင်း	ပြောဆိုရေးသား
အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ
အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ
အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ
အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ
အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ
အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ	အကြောင်းအရာ

အလင်္ကာရေးသားပုံစံ

ပညာသင်ကြားရန်အတွက် သိပ္ပံနည်းကျ သင်ကြားပေးရန် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပညာသင်ကြားသူတို့သည် သိပ္ပံနည်းကျ သင်ကြားမှုကို ချစ်မြတ်နိုးစွာ လေ့လာဆည်းပူးရန် လိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပညာသင်ကြားသူတို့သည် သိပ္ပံနည်းကျ သင်ကြားမှုကို ချစ်မြတ်နိုးစွာ လေ့လာဆည်းပူးရန် လိုအပ်သည်။

မိတဆိုးရှင်ပြု

ကိုလိုနီခေတ်

ဦးဖိုးကျားကို မြန်မာနှစ် ၁၂၅၂ ခု(ခရစ်နှစ် ၁၈၉၁) တွင် ဟင်္သာတခရိုင်၊ နိဗ္ဗာန်ရွာ၌ဖွားမြင်သည်။ ငယ်စဉ်ကနိဗ္ဗာန်ရွာ ဦးသာသနကျောင်းတွင် ပညာဆည်းပူးခဲ့ပြီး အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ်တွင် ပုသိမ်မြို့ တိုင်တစ်ရာကျောင်းမှ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ဆယ်တန်းအောင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ယုဒသန်ကောလိပ်၌ ပညာ ဆက်လက်သင်ယူခဲ့သည်။

၁၉၂၀ ပြည့် ကျောင်းသားသပိတ်ကြီးတွင် ဦးဖိုးကျားသည် ထင်ရှားသောခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားပညာဝန်အဖြစ် ထက်သန်စွာဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဦးဖိုးကျားသည် ကျောင်းသားကြီး ဘဝကပင် စာပေရေးသားမှုအစပြုခဲ့သည်။ မျိုးချစ်စိတ်အရင်းခံဖြင့် ခေတ်ပြင်ဆောင်းပါးများကို ရေးသားခဲ့ရာ မြန်မာစာပေလောက၌ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားဟူသောအမည်သည် ထင်ရှားခဲ့သည်။

ခေတ်မီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်းချုပ်၊ ငါးရဲ့ငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ၊ ပေါရာဏအဘိဓာန်၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်၊ ဦးထွန်းရှိန်အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဦးပုညအတ္ထုပ္ပတ္တိ (ရေသည်ပြဇာတ်နိဒါန်း) တို့ကို ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ ရေသည်ပြဇာတ်နှင့် ဝိဇယပြဇာတ်တို့ကို တည်းဖြတ်ခဲ့သည်။ ဦးဖိုးကျားသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း စစ် ပြေးရင်း မြန်မာနှစ် ၁၃၀၃ ခု (ခရစ် ၁၉၄၂) တွင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ထန်းတပင်မြို့၌ ကွယ်လွန်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသားကျောင်းကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်ပြီး အရပ်ရပ်အနယ်နယ်သို့ ရောက်ရှိ တွေ့ကြုံသိခဲ့ရသည်တို့ကို အခြေပြုကာ 'ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ' ရေးသားခဲ့သည်။ ဤဝတ္ထုမှာ တစ်ပုဒ်အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ဦးဖိုးကျားသည် ရဲရင့်သောမြင့်မြတ်သောစိတ်၊ တည်ကြည်သောစိတ်၊ တိုးတက်ကြီးပွားလိုသောစိတ်၊ မကောင်းသည်ကိုပယ်၍ ကောင်းရာဘက်သို့ ပြုပြင်လိုသောစိတ် စသည့် စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်များကို ဖြစ်စေမည့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ၊ သတ္တိနှင့်အကျင့်စာရိတ္တ တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးကို ဦးတည်သည့် ကိုယ်တွေ့ ဝတ္ထုများကို ရေးသားခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများအပြင် ထိုစဉ်ကထွက်ပေါ်ခဲ့သော တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း၊ ဆယ်သန်း စာစောင်၊ ၎င်းသတင်းစာနှင့် မဂ္ဂဇင်း၊ စာဆိုတော်မဂ္ဂဇင်း၊ ကဝိမျက်မှန်မဂ္ဂဇင်း၊ အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်း စသည်တို့တွင် ဆောင်းပါးများကို ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်မှ စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၃၅ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ တိုးတက် ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင်ဖော်ပြခဲ့သော အမျိုးသားနေ့ဆောင်းပါးကိုလည်း ရွေးချယ်ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ခေတ်စကားပြေ ရှေ့ဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ လွယ်ကူရှင်းလင်းသော စကားပြေကို ရေးလေ့ရှိသည်။ အရေးအသား၌ ပင်ကိုဟန်ရှိသည်။ သူပင်ကိုဟန်သည် ဖျတ်လတ်သွက်လက်၍ စိတ်ဝင် စားဖွယ်ကောင်းသည်။ တိုတိုနှင့်လိုရင်းသို့ရောက်အောင် ခိုးခိုးဒေါက်ဒေါက် ရေးနိုင်သည်။ သူ့အရေးအသားကို မိတဆိုးရှင်ပြု နှင့် အမျိုးသားနေ့တို့တွင် တွေ့ရပေမည်။

မိတဆိုးရှင်ပြု

လွန်ခဲ့သော ၃ နှစ်လောက်က ရန်ကုန်ပြည် မီးရထားလမ်းရှိ လက်ပံတန်းမြို့သို့ ကျောင်းစစ်ရောက်၏။

ထိုမြို့အမျိုးသားကျောင်း၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးမှာ ဦးစံရွှေဖြစ်၍ လွန်ခဲ့သော ၁၂၈၂ ခုနှစ် သပိတ်မှောက် စက ပါရင်းစွဲသပိတ်မှောက် ကျောင်းသားဟောင်းဖြစ်၏။ လက်ပံတန်းမြို့ အမျိုးသားကျောင်းတွင် ၁၇ နှစ်လုံး လူ၊ စိတ်၊ ငွေ အပင်ပန်းအနှစ်နာခံ၍ ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် ၁၂၉၉ ခုနှစ်ကုန်ခါနီးတွင်မှ မိမိပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့ သော အမျိုးသားကျောင်းကြီးကို လည်းကောင်း၊ သားမယားအရင်းအချာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ မိတ်ဆွေရင်းချာတို့ကို လည်းကောင်း စွန့်ပစ်ကာ ဘဝတစ်ပါးပြောင်းသွား ကွယ်လွန်လေသတည်း။ ကောင်းမွန် ရာသို့ရောက်၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာပါစေသော်။

ဆိုခဲ့သော ၃ နှစ်က ကျွန်ုပ်၊ ဦးစံရွှေ၊ ဆရာတစ်ယောက်၊ ကျောင်းသား ၅ ယောက်၊ ပေါင်း ၈ ယောက် လူတစ်စုသည် မြို့အရှေ့ဘက်ဆီ၌ရှိသော တောင်ခြေသို့လှည်းနှင့် အလည်အပတ် သွားရောက်ကြ၏။ တောင် ခြေရွာကလေးတစ်ခုဖြစ်သော ကျွဲခြံရွာသို့ရောက်ရှိ၊ သူကြီးဦးလှဖေ၏ အိမ်တွင် စတည်းချကြ၏။

လည်ပတ်ချက်ပြုတ် စားသောက်နေကြ၍ တစ်ညအိပ်ပြီးနောက် ညနေတွင်မလှမ်းမကမ်းရွာငယ် တစ်ခုမှပြောသံကြားရသဖြင့် မေးမြန်းကြည့်ရာ တစ်ခေါ်သာသာလောက်ဝေးသော ဖိုးဝိုင်းအစုခေါ် ရွာငယ် ကလေးမှ ကိုထွန်းကျော်၏သား ရှင်ပြုအလှူဖြစ်ကြောင်း ကြားသိရ၏။

ကျွန်ုပ်သည် ပြောသံကို နှစ်သက်ကြည်ညိုရင်းရှိသည့်ပြင် တောရွာရှင်ပြုသို့လည်း ရောက်လိုသည်နှင့် ဦးစံရွှေနှင့်တိုင်ပင်ကာ ကျွန်ုပ်တို့ သုံးလေးယောက် လျှောက်လာခဲ့ကြ၏။

ဖိုးဝိုင်းအစုမှာ ကျွဲခြံသူကြီးအပိုင် ကျွဲခြံရွာမှခွဲနေသော ခြောက်အိမ် ခုနစ်အိမ်မျှရှိသည့် အိမ်စုကလေး ဖြစ်၏။ ထိုအိမ်စုတွင် အကြီးအမှူးဟု အသိအမှတ်ပြုသော ဆယ်အိမ်ခေါင်း ဦးဝိုင်းကိုအစွဲပြု၍ 'ဖိုးဝိုင်းအစု' ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အလှူအိမ်ဖြစ်သော ကိုထွန်းကျော်၏အိမ်မှာ တဲသာသာမျှရှိသော ဝါးအိမ်ငယ်ဖြစ်၍ အင်ဖက်မိုး၊ အင်ဖက်ကာ၊ ဝါးခင်းဖြစ်၏။

ဘုံပြာသာဒ်၊ မုခ်တို့ဖြင့် အဆန်းတကြယ် တန်ဆာဆင်အပ်သော မဏ္ဍပ်မလိုချေ။ အိမ်ရှေ့နှင့်အိမ်ဘေးရှိ သစ်ပင်ကြီးတို့သည် ဓမ္မတာအလျောက် ပေါ်ပေါက်၍နေသော မဏ္ဍပ်များဖြစ်ပေ၏။

အိမ်ရှေ့ခေါင်းရင်းဘက် သရက်ပင်အောက်တွင် ချူချာသော သစ်သားခုဟင်ဟောင်း တစ်ခုချထားပြီး လျှင် ခုတင်ပေါ်၌ နီးကြောဖျာ တစ်ပတ်နှွမ်းထောင့်စုတ်ခင်းရ၏။ ဟိုရှေးကထုံးစံအတိုင်း ပရိက္ခရာတစ်ပွဲ၊ ကွမ်းတောင်တစ်ခု၊ ကန်တော့ပွဲတစ်ခု၊ သပြေရွက်၊ အုန်းရွက်နှင့် တောပန်းတစ်ခက် နှစ်ခက် စိုက်ထားသော ပရိတ်အိုးတစ်ခုတို့ကိုထား၏။

ရှင်လောင်းမှာ ၁၁ နှစ် ၁၂ နှစ်သားလောက်ရှိမည် ထင်သည်။ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး၊ ဓာတ်ကြီးလေးပါးနှင့် သမလျက် ကျွဲကျောင်းသား၊ နွားကျောင်းသားဖြစ်၍ ကိုယ်လုံးကိုယ်ဖန်ကောင်း၏။ လုံချည်တိုတို တစ်ထည်နှင့် ကြီးခဲ့ရသူဖြစ်၍ အသားမည်းညစ်၏။ အင်္ဂလိပ်ကျောင်းသားကဲ့သို့ ဗိုလ်ဆံတောက်ဖြတ်ခြင်း၊ တို့ပတ်ရိုက်ခြင်း၊

ရေမွှေးဆွတ်ခြင်း စသည်တို့ကို မပြုခဲ့ရ။ ခေါင်းတုံးပြောင်ပြောင်နှင့် ဖြစ်၏။

စွပ်ကျယ်လက်တို့နှင့် ပိတ်လုံချည်အဖြူကို ဝတ်ဆင်ထားသဖြင့် ဖိုးသူတော်အငယ်စားပင်ဖြစ်၏။
ချည်မျှင်စလွယ် တစ်ခုသာ ဖိုးသူတော်ထက် သာလေသည်။

အဆိုပါ 'ခုတင်ကြမ်းပေါက်၊ သုံးချောင်းထောက်' အပေါ်၊ နှီးကြောဖျာထက်တွင် အကြင်ရှင်လောင်းသည် တင်ပျဉ်ခွေလိုက်၊ ဒူးတုပ်လိုက်၊ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်လိုက်၊ ဟိုကြည့်လိုက်၊ သည်ကြည့်လိုက်နှင့် အချိန်ကုန်လွန်စေ၏။ မိမိမွှေးပြီးစခုနစ်ရက်လောက်၌ ကင်ပွန်းတပ်သော ပထမမင်္ဂလာ၊ နောက်ယခုရှင်ပြု မင်္ဂလာကြီးသည် ဤရှင်လောင်း ငပုအတွက် ဒုတိယမင်္ဂလာကြီးဖြစ်၏။ သီးသန့်ထားသော နေရာအမြင့်အမြတ်တွင် မိမိတစ်ဦးတည်း အဝတ်သစ်အစားသစ်နှင့် ထိုင်နေရသည့်အပြင် လူအများဝိုင်း၍ ကြည့်ရသော လူတစ်ယောက် ဖြစ်လာသည့်အနေဖြင့် ငပုသည် အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ပုံလည်းရ၏။ စိတ်ကြွမြောက်နေပုံ လည်းရ၏။

ကျွဲနွားကျောင်းဖက်၊ ကျည်းသားရိုက်ဖက်၊ ငှက်ပစ်ဖက်၊ ငါးရှာဖက်လည်းဖြစ်ကြသော ခေါင်းတုံး၊ ရောင်ထုံး၊ ဗိုက်ပူ၊ ရင်ကော့နှင့် အကွက်မပေါ်သော ချည်လုံချည်ထည်ချင်းဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်းလည်း ရှိထသော၊ နှပ်ကြောင်း၊ ကြေးကြောင်း၊ ကြေးကွက်တို့နှင့် မက်ဖွယ်၊ ချစ်ဖွယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်လည်း ဖြစ်ထသော ထိုထိုငယ်ပေါင်း သူငယ်ချင်းကောင်းများဖြစ်ကြသော ငချစ်၊ ငတေ၊ ငရွှေ၊ ငခွေး၊ ငအေး၊ ထွန်းပေါ်၊ ငကျော် စသောလူတစ်စုသည် ရှင်ပြုမည့်လူထူးကို အဖူးအမြော်၊ အပျော်အပြက်၊ ဝိုင်းလျက်တသောသော၊ အာလာပသလ္လာပ ပြောဟော၍ နေကြလေသတည်း။

မိန်းမသူငယ်ချင်းများလည်း ရှိကြသေးတမဲ့။ ၎င်းတို့အနက် သွက်လက်သော မိပန်းသည် နားခမ်းပြတ်လုံချည်၊ တစ်ထည်သော ဖျင်အင်္ကျီနှင့် ထိုငချစ်၊ ငတေစသော ယောက်ျားကလေးတို့ကို တိုးဝေဖယ်ရှား၍ အနားသို့ကပ်ရောက်ကာ . . . .

'ငပုရယ်၊ နင်တော့ကိုရင်ဖြစ်ရင်၊ ညနေမှာထမင်းသိပ်ဆာမှာပဲနော်။'

'အောင်မယ် . . . မိပန်းရယ်၊ ငါအကျင့်လုပ်ထားပါတယ်ကွယ်။ မဆာပါဘူး။ ဆာရင်လည်းလေ၊ ထန်းလျက်တို့၊ သကြားတို့စားရတယ်တဲ့ခင်ဗျ။'

'အေး . . . အေး၊ ဆာရင်လည်းအောင့်ထားတာပေါ့ကွယ်။ နင်လူထွက် တော့လေ၊ ငါလာကြိုမယ်နော်။ တို့အိမ်မှာ ထမင်းစားသိလား။ ပြီးတော့ တို့နွားကျောင်းတဲ့ ထိန်အင်းထဲကို သွားလည်ရအောင်နော် . . . နော်။'

'အေးပါကွယ်၊ လည်တာပေါ့။'

ထိုအခါ ငခွေးကဝင်၍ 'ဟေ့မိပန်း၊ နင်တို့နှစ်ယောက်ထဲလား။ တို့ကောမလိုက်ရဘူးလား။'

'ဟာ၊ လိုက်ရတာပေါ့ကွဲ့။ အကုန်လုံးသွားရင်သာတောင် ပျော်သွေးတာပေါ့။'

ငတေ။ ။ 'အမယ် . . . ၊ နင်ကတို့ကို လိုက်စေချင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဟု ရယ်၍ပြောလေ၏။

မိပန်း။ ။ 'ဟေ့ . . . ၊ ငတေဘာပြောတာလဲ။ နင်ပြောင်စရာလား။ 'ဘာမှတ်လို့လဲ' ဆို၍ ငတေ့အနားသို့ လက်သီးဆုပ်၍ ကပ်သွားလေ၏။

ဝတေကားနောက်သို့ယိုသွားပြီး 'ကျီစားတာပါကွယ်၊ မိပန်းကလည်း စိတ်ချည်းပဲ။'

'ဒီလိုမကျီစားရဘူး။ နောက်တစ်ခါပြောရင်တော့ နားရွက်ကိုဆွဲပြီး အမွှေခံရမယ်သိရဲ့လား။'

မိပန်းစသော သူငယ်မတို့မှာ ယောက်ျားကလေးများနှင့် အနေအစားအခွင့်တူ၊ တန်းတူဖြစ်ကြ၍ ရဲရင့်သန်မာကြ၏။ အပြေးအလွှား၊ အခုန်အကျော်၊ ထုပ်ဆီးတမ်း၊ ဖန်ခုန်တမ်းတို့မှာလည်း စွမ်းကြ၏။ တစ်ခါ တစ်ခါယောက်ျားကလေးများနှင့် နပန်းပင်လုံးရ၏။ မိပန်းတို့ အောက်မကျပေ။ ထွေခင်းတမ်းကစားရာ၌ မိပန်း၏အစီးကို ထိုယောက်ျားကလေးများ မခံဖူးသူမရှိချေ။

ကျွန်ုပ်တို့ရောက်လျှင် ညနေ ၅ နာရီလောက်၌ မိဆိုင် ဖဆိုင်နတ်များကို ကန်တော့ရန်ဟု အိမ်ရှေ့ ကုက္ကိုပင်ကြီးအောက်တွင် ကျူထရံဖျာတစ်ချပ်နှင့် ကန်တော့ပွဲတစ်ခုထား၏။ ရှင်လောင်းက ရှေ့ထိုင်၍ ရှိခိုး နေ၏။ အဖလုပ်သူက ဘေးနားကထိုင်ကာ လက်ယှက်နေ၏။

ရှင်လောင်းအဖ ကိုထွန်းကျော်သည်ကား ၃၅ နှစ်ကျော်လောက် ရှိမည်ထင်သည်။ တောသား၊ လုပ်စားကိုင်စားဖြစ်၍ တုတ်ခိုင်သန်မာ၏။ ပုံကြမ်း၏။ အသားမည်းညို၏။ သားရှင်ပြုအလှူတော်ကြီးတွင် ဝတ်စားရန်ဟု မနေ့တစ်နေ့ကမှလက်ပံတန်းဈေးက တစ်ကျပ်မူးတင်းနှင့် ဝယ်ခဲ့သောအနီရောင်လုံချည် အသစ် စက်စက်ကိုဝတ်ထား၏။ ကော်မကျိုးသေး၍ ပွယောင်းကာ ထောင့်ဆွဲပြီးလျှင် မညီမညွတ်အချိုးမကျဖြစ်ရ၏။ အကျီမှာ ငါးပဲတန် အပါးစားစွပ်ကျယ်ဖြစ်၍ ကြီးမားသောကိုယ်နှင့်မလိုက်၊ တင်းကျပ်ကာ အကျီလက်မှာ လက်မောင်းရင်းသို့ကပ်နေ၏။ အကျီပါးလေသဖြင့် အတွင်းကမည်းညိုသော အသားရောင်ကိုလုံးဝ ပျောက် ကွယ်အောင် ဖုံးအုပ်ခြင်းငှာမစွမ်းချေ။ ခေါင်းတုံးပြောင်ပြောင်တွင် တစ်ပတ်နှွမ်း မျက်နှာသုတ်ပဝါကို ပတ်ပေါင်းထား၏။

ဤသို့နတ်ကန်တော့ရန် ထိုင်နေကြစဉ် အမိကိုမမြင်၍ မေးမြန်းကြည့်ရာ လွန်ခဲ့သောနှစ်ကသေဆုံး သွားကြောင်း၊ မိတဆိုးဖြစ်ကြောင်း သိရသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့ဝမ်းနည်းကြရကုန်၏။

ကန်တော့ကြမည်ဟု ဦးချသောအခါ အိမ်ခြေရင်းဘက်ကျကျ ကြိုပင်အောက်မှ ပြောဆရာတို့က နတ်ဦးတီး၍ ပေးလိုက်ကြလေ၏။ နတ်ဦးသံသည် စိတ်ကိုအလွန်ထိခိုက် လှုပ်ရှားသွားစေနိုင်သည်။ ကျွန်ုပ် တို့ ယောက်ျားများပင် ရိုးရိုးရွရွတုန်လှုပ်လာကာ လွမ်းသလိုလို၊ ကြောက်သလိုလို ကြက်သီးများပင်ထ၍ စိတ် တို့သည် ချောက်ချားလွင့်မြောက် ရှိကြရကုန်၏။ မိန်းမတို့ကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိ။ လူစိတ်ပျောက်သွားလောက် အောင် နတ်ဝင်ကြသည်ဆိုသည်မှာ ဟုတ်တန်စရာရှိ၏။

ဤသို့ နတ်ဦးတီးပေးစဉ် ကန်တော့သောအခါ ကိုထွန်းကျော်သည် မိဘမစုံ မိတဆိုးဖြစ်ရှာသော သားငယ် ရှင်လောင်းကိုကြည့်၍ လည်းကောင်း၊ သွားလေသူ မိမိ၏ဇနီးမသင်၏ နေရာကွက်လပ်ကို ကြည့်၍ လည်းကောင်း၊ ဝမ်းနည်းပက်လက် စိတ်လက်မသာ ဖြစ်ရရှာလေ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း မျက်နှာနီလာ၍ မျက်တောင်မြန်မြန်ခတ်ကာ ခေါင်းအောက်စိုက်လိုက်သည်ကို မြင်လိုက်ရ၏။

ကျွန်ုပ်တို့လည်း ဣန္ဒြေမဆည်နိုင်ကြကုန်။ လူ၏စိတ်ကို လှုပ်ရှားစေသော နတ်ဦးသံကိုလည်းကောင်း၊ မိတဆိုးမျက်နှာငယ် ရှင်လောင်းကိုလည်းကောင်း၊ မျက်ရည်စက်လက်နှင့် ရှင်လောင်း၏ဖခင်ကိုလည်းကောင်း

ကျွန်ုပ်တို့ကြားရခြင်းရ၊ တွေ့ရသောအခါ အသို့လျှင်စိတ်ကို ချုပ်တည်းနိုင်ကြအံ့တော့နည်း။

ဤတွင်မပြီးသေး။ ကန်တော့ခြင်းကိစ္စပြီး၍ မကြာမီပင်ပြောဆရာတို့က ပြောဆက်၍ တီးလိုက် ပြန်သောအခါ နတ်စိုးထက်ပင် ဆိုး၍ သွားလေတော့၏။ ပြောသံသည် တန်ခိုးကြီးလှ၏။ ကြည်နူးစိတ်၊ ကြည်ညို စိတ်၊ ယိုဖိတ်စိတ် ဖြစ်ပွားစေသည့်အပြင် လွမ်းစိတ်၊ မျှော်ခေါ်စိတ်၊ လွင့်မြောက်စိတ်တို့ကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်၏။

ဤပြောအတီးတွင်ကား ကိုထွန်းကျော်သည် အိမ်နောက်ဖေးသို့ ထွက်သွားကာ ရှိုက်ကြီးတင် ပူပင် လှိုက်ဖို့၊ ကြိတ်၍ ငိုရှာလေတော့သတည်း။ 'မယ်သင်ရယ်၊ သားကိုရှင်ပြုပြီးအောင်မှ မစောင့်ဘူးလားကွယ်' ဟု ကျွန်ုပ်တို့ကြားလိုက်ရ၏။

သားငယ်ငယ်သည်လည်း အဖနောက်သို့လိုက်ကာ အဖ၏လက်ကို ကိုင်စွဲမိတယ်၍ ဘယ်ဆီဘယ်လမ်း၊ ဘယ်စခန်းမှမျှော်မှန်း၍ မရနိုင်သော အမိကိုတမ်းတလျက် သားအဖနှစ်ယောက် ငိုပွဲ ဆင်ကြလေသတည်း။

ကျွန်ုပ်တို့လူစုလည်း ထိုသားအဖနှစ်ယောက်အနီးသို့ ရောက်မှန်းမသိရောက်သွားကာ မျက်ရည် လည်ရွဲနှင့် ဖြစ်ကြရကုန်၏။

ကိုထွန်းကျော်သည် ကျွန်ုပ်တို့ကို ပြောယောင်ယောင်ဖြင့် 'မယ်သင်သာရှိရင်တော့ဗျာ . . . ' ဟူ၍ ဤတစ်ခွန်းကိုသာ ပြောတတ်ရှာ၏။ ဤတစ်ခွန်းကိုသာ ပြောနိုင်တော့၏။

သို့ရာတွင် ဤ 'မယ်သင်သာရှိရင်တော့ဗျာ' ဆိုသော စကားတစ်ခွန်းသည် အလွန်ကျယ်ဝန်း များပြား လေးနက်သော အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်လေတော့၏။

ဤလေးလုံးလေးဖက်ယောက်ျားကြီးသည် ဖွဲ့နွဲ့ချဲ့ပျစ်၍ အော်ဟစ်ငိုသည်မဟုတ်ဘဲ လှိုင်းထသော ရင်အုံဖြင့် အတွင်းကဆူလိုက်၍ ကြိတ်ကာငိုကြွေးနေသည်ကို မြင်ကြရသောအခါ မည်သူမျှ စိတ်မတင်းနိုင် တော့ချေ။ ကျွန်ုပ်တို့မိတ်ဆွေဦးစံရွှေမှာ မျက်ရည်စမ်းစမ်းနှင့် တစ်ဖက်သို့လှည့်နေ၏။ ကျွဲခြံသူကြီးသည် ခပ်လှမ်းလှမ်းသို့ လျှောက်သွားကာ မကြာမကြာနှပ်ညှစ်ရလေ၏။ ကြည့်နေသော မိန်းမကြီးငယ်တို့လည်း အင်္ကျီလက်၊ တဘက်စသည်ဖြင့် မကြာမကြာ မျက်ရည်သုတ်ကြ၏။ အဘိုးကြီးများပင် ဟိုလိုလိုသည်လိုလိုလုပ်ကာ ရှောင်ခွာသွားကြရကုန်၏။

ငတေတို့၊ ငခွေးတို့လူစုနှင့် မိပန်းတို့တစ်စုသည်လည်း မိမိတို့၏ကစားဖက်ကို မကြည့်ရက်ကြသကဲ့သို့ မိပန်းက ခေါင်းဆောင်ကာ ငပုလက်ကိုဆွဲခေါ်၍ ရှင်လောင်းနေရာခုတင်သို့ ဆောင်ယူခဲ့ကြလေသတည်း။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤမိတ်ဆွေဦးစံရွှေကို အလွန်သနား စေတနာရှိလာကြသည်နှင့် ဦးစံရွှေနှင့်တိုင်ပင်ကာ အလှူအိမ်တွင်ညအိပ်၍ တတ်နိုင်သမျှကူညီရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြလေသည်။ သို့လျော်စွာ ကျွန်ုပ်တို့၏ဝန်စည် များကို ကျွဲခြံမှပြောင်းယူကာ အလှူအိမ်ရှေ့ ကုက္ကိုပင်အောက်ခြေရင်းတစ်ဝိုက်တွင် ဖျာကြမ်းလေးငါးချပ်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့စံရာ ဘုံပိမာန်ကိုဖန်ဆင်းလိုက်ကြ၏။ အလှူရှင်သည်လည်း အလွန်အားတက် အားရသွားရှာလေ၏။

နံနက်တွင် အလှူလာသူတို့အား ထမင်းကျွေးရန် ပြီးတန်သရွေ့ကို ယခုညကပြင်ဆင်ချက်ပြုတ်ထား ကြရမည်ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့ရှစ်ယောက်သားသည် အပင့်အခေါ်မစောင့်ဘဲ အတင်းဝင်၍ ထင်းခွဲခြင်း၊ ရေခပ် ခြင်း၊ ဆေးကြောခြင်း၊ ကြော်လှော်ခြင်း စသည်တို့ကို အားတိုက်လုပ်ကိုင်သောအခါ အလှူရှင်နှင့်ရွာသား

တို့သည် အားနာသမှုတားဆီးကြ၏။ သို့ရာတွင် ခေါင်းမာသော ကျွန်ုပ်တို့ကို လက်လျှော့ကြရကုန်၏။

ထူးသည်ကား ထိုအခါ၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် မြို့အရပ်မှ အင်္ဂလိပ်စာတတ် ပေတတ်ဖြစ်ကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ် ကျောင်းသား၊ အင်္ဂလိပ်ကျောင်းဆရာ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီး၊ ပညာဝန်များဖြစ်ကြောင်းကို သူကြီးက လောကွတ် ချော်ကာ ပြောထားနှင့်လေသည်နှင့် သိကြလေပြီ။ ထို့ကြောင့်လည်း မြို့သားအင်္ဂလိပ်စာတတ်တို့ ထင်းခွဲခြင်း၊ ရေခပ်ခြင်းစသော လက်အလုပ် အလုပ်ကြမ်းတို့ကို အဟုတ်လုပ်ကိုင်သည်ကို မြင်ရသောအခါ အလွန်အံ့ဩ ကြကုန်၏။ အကြောင်းသော်ကား အင်္ဂလိပ်စာတတ်သူများ လက်အလုပ် အလုပ်ကြမ်းကိုလုပ်လျှင် ငရဲကြီး တတ်သည်ဟု ကြားဖူးသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူလေသည်။

မနေနိုင်သော ရွာသားတစ်ယောက်က 'ခင်ဗျားတို့ အင်္ဂလိပ်စာတတ် မြို့သားများ၊ ထင်းခွဲ၊ ရေခပ်၊ ချက်ပြုတ်၊ ကြော်လှော်လုပ်တတ်တယ်ဆိုတာ ဒိဋ္ဌမြင်ရလို့သာယုံရတော့တာပဲ၊ ကျုပ်ဖြင့်သိပ်အံ့ဩတာပဲ' ဟု ပြောလေသည်။

ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ယောက် စိတ်မြောက်သွားကာ ကျွန်ုပ်က 'အမယ်၊ ဒါတွင်မကသေးဘူး၊ တံမြက်စည်းလည်း လှည်းတတ်ပါတယ်' ဆို၍ ဟန်ကျပန်ကျ သွက်လက်စွာ လှည်းလိုက်လေသည်။

ဦးစံရွှေကြီးကလည်း အညံ့မခံဘဲ 'အမယ်ကျုပ်လည်း ပန်းကန်ခွက်ယောက် ဆေးတတ်ပါသေးတယ်' ဆို၍ ခပ်မြန်မြန်နှင့် စင်စင်ကြယ်ကြယ် ဆေးပြလိုက်လေ၏။

အလှူရှင်နှင့် ရွာသူရွာသားတို့လည်း အားရပါးရရယ်မော ကြလေသတည်း။

ညဆယ်နာရီလောက်တွင် ညဦးအလုပ်ပြီး၍ အိပ်ရာသို့ဝင်ကြ၏။ မိတဆိုးသားအဖကို တရေးရေး မြင်နေသည်နှင့် ကျွန်ုပ်ကဦးစံရွှေအား ဤသို့စ၍ ပြော၏။

'ဒီမိတဆိုးသားအဖမြင်ရတာ ကျုပ်တော့ သိပ်သနားတာ ပဲဗျာ'

ဟုတ်တယ် ဆရာကျားရယ်၊ ကျုပ်လဲအတော်စိတ်ခိုင်တဲ့လူပဲ။ နို့ပေမဲ့ ဒီသန်သန်မာမာ ယောက်ျားကြီး လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲနဲ့ ရိုးရိုးကြီးပူဆွေးတာ မြင်ရတော့ . . . '

'အစစ်ပဲဗျာ၊ ဒီလိုမပြောတတ် မဆိုတတ်နဲ့ ရိုးရိုးကြီး နဂိုအတိုင်းပူဆွေးတာဟာ အင်မတန်စိတ်ကို ထိခိုက်စေနိုင်တယ်ဗျာ။ စကားစပ်မိလို့ ပြောရအုံးမယ်။ ဟိုဇာတ်သမား၊ ရုပ်ရှင်သမားတွေဟာ အများအားဖြင့် ပီစိပါတာ ဖွဲ့နွဲ့ပြောပြီး ပျာလောင်ခတ် အလွမ်းသယ်တာများ။ အင်း . . . တစ်ခါတလေ ရယ်တောင်ရယ်မိ တယ်ဗျာ။'

ထိုအခါ ဦးစံရွှေကပြုံး၍ 'ကျုပ်လည်းသတိထားမိတယ်။ အခုရုပ်ရှင်တွေမှာ အလွမ်းခန်းပြတော့ နဂိုကျအောင် မလွမ်းတတ်တော့ စာကူပေးရတယ်ဗျာ။'

'ဘယ်လိုစာကူတာလဲဗျ'

'ဒီလိုလေ၊ အလွမ်းခန်းမှာ ဖြတ်ဖြတ်ပြီး စာထိုးပြတာ ကောဗျ။ (မင်းသားငိုနေသည်) (မင်းသမီးပူဆွေး ညှိုးငယ်နေသည်)။ အဲဒါမျိုးတွေပေါ့ဗျာ။ ရုပ်ဟန်အမူအရာနဲ့ မလွမ်းနိုင်တော့ စာကူပေးရတာပေါ့။'

'ဪ ဒီလိုလား။ ဒါဖြင့်စာမတတ်တဲ့သူတွေ ဘယ်မှာကောင်းကောင်း လွမ်းရတော့မလဲ။'

‘စာမတတ်တဲ့သူလည်း မလွမ်းဘူး၊ စာတတ်သူလည်း မလွမ်းဘူး။ ဪ ကျုပ်တစ်ခု ကြားဖူးတယ်။ ဟိုနာမည်ကျော် မင်းသမီးမထွေးလေးဟာ သူ့ယောက်ျားကိုဖိုးကွန်း ဟိုအနောက်ချောင်းမှာဆုံးတော့ ဇာတ်ထဲမှာလိုပဲ ပြောဆိုဖွဲ့နွဲ့ပြီးငိုဆိုပဲဗျ။ တစ်ခန်းတစ်ခန်းအချမှာ ကွမ်းသီးဖက်ဆေးလိပ်ကြီး တစ်တောင် လောက်ကို သောက်သောက်ပြီး နားသတဲ့။ ဝတ်ဆင်လိမ်းကျံ ထားလိုက်တာကလည်း ကြော့လို့တဲ့။ လူတွေ ဝိုင်းကြည့်ကြတာ ပွဲရုံးလိုပဲတဲ့ဗျ။’

‘နို့ . . . အဲဒီလူတွေ လွမ်းမသွားဘူးလား။’

‘ဟာ၊ ဘယ်ကလာပြီးလွမ်းရမှာလဲ၊ အပျော်ကြည့်ရအောင် လာကြတာဗျ။’

‘ဪ . . . ခင်ဗျားလင်သေကိစ္စနဲ့စပ်လို့ ကျုပ်ကြားဖူးတာရှိသေးတယ်။’

‘ဘယ်လိုဟာများလဲ၊ ပြောစမ်းပါဦးဗျာ။’

‘ဒီလိုဗျ၊ ဥပမာ လင်ယောက်ျားသေတော့ မိန်းမများငိုတဲ့နေရာမှာ အသံထွက်ဘဲ ဝမ်းထဲမှာကြိတ်ပြီး မြဲပြီးတွေတွေစိုက်ကြည့်ကာ မျက်ရည်စမ်းစမ်း သို့မဟုတ် မျက်ရည်ပေါက်ကြီးများ တစ်လုံးပြီးတစ်လုံး မှန်မှန် ကျဆင်းနေရင် အဲဒီမိန်းမဟာ အရွယ်ရှိအုံးတော့မုဆိုးမဘဝနဲ့ပဲ အရိုးထုတ်တတ်တယ် တဲ့ဗျ။’

အသံထွက်ပြီး ကိုယ်လက်လှုပ်ရှား ခပ်များများ ငိုသူကတော့ လင်သေပြီးနောက် ငါးနှစ်ကဆယ်နှစ်အထိ နောက်ထပ် အိမ်ထောင်မပြုဘဲ နေတတ်သတဲ့။

ခုနစ်အိမ်ကြား၊ ရှစ်အိမ်ကြားအော်ဟစ်ပြီး၊ ရင်ဘတ်စည်တီး၊ လက်ပစ်ခြေပစ်ငိုရင် တစ်နှစ်ကသုံးနှစ် အထိ နောက်ထပ်အိမ်ထောင် မပြုတတ်ဘူးတဲ့။

ဘယ်သူယုံလို့ပုံခဲ့သလဲ၊ ဘာလဲ၊ ညာလဲနဲ့ ဖွဲ့နွဲ့အော်ဟစ်ပြီး၊ ရှုပ်ပျက်ဆင်းပျက် မြေပေါ်လှဲချလိုက်၊ ထခုန်လိုက်၊ ရင်ထုလိုက်၊ ဆံပင်တွေ ဆွဲဆောင့်လိုက်၊ တစ်ခါတစ်ခါ မေ့လိုက်၊ တက်လိုက်၊ အဲဒီလိုငိုရင်တော့။ အင်း . . . တစ်လကတစ်နှစ်အတွင်း နောက်ထပ်အိမ်ထောင်ပြုတတ်သတဲ့ဗျာ။’

ထိုအခါ ဦးစံရွှေသည် နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် ရယ်မောကာ ‘ဟုတ်ကဲ့လား ဆရာကျားရယ်၊ ခင်ဗျားဟာက . . .’

‘ဟုတ်မဟုတ်တော့ အသေအချာအာမ မခံဝံ့ဘူး။ ကြားဖူးတာ ပြောရတာပဲ။ နောင်တော့ ခင်ဗျား သတိထားကြည့်ပါလား။’

ထိုသို့ပြောဆိုကြ၍ အိပ်ကြလေသတည်း။

နံနက်လင်းအားကြီးအချိန် ကျွန်ုပ်တို့အိပ်မက်မြင်သလိုလို၊ ဘာလိုလိုရှိစဉ် ပြောသံဖြင့် နိုးကြလေ၏။

အိပ်ရာ၌ မှေးမှေးရှိစဉ် လောကကြီးသည်လည်း တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာ ရှိသည့်အခိုက် လင်းရောင် ပျို့ပျို့အချိန်၌ ပြောသံစည်သံကို ကြားရသောအခါ ပြောသံဆိုသည်မှာလည်း ရတနာသုံးပါး အလှူအတန်းနှင့် စပ်လေရကား ကြည်နူးစိတ်၊ ကြည်ညိုစိတ်တို့သည် တဖိတ်ဖိတ်လျှမ်း၍ ထွက်ကုန်၏။

တောပြောပင်ဖြစ်သော်လည်း နှဲမှာအတန်ချော၏။ တီးသည့် တေးသွားမှာလည်း ဘွဲ့သံကြီးသံဖြစ်၍ ဝိုင်းမှအသံ အတန်ကောင်းသော စည်းတီးဆရာက တစ်ခါတစ်ခါလိုက်၍ သီဆိုလေရာ ဤမျှသာတောင့်

သာယာ၊ နာပျော်ဖွယ်ကြည်နူးဖွယ်ကို ကျွန်ုပ်တို့မကြုံခဲ့ဖူးလေ။

ဤသို့အိပ်ရာ၌ ပြောမချမချင်း မလှုပ်မယှက် ပီတိဖြစ်နေကြရာ ပြောချသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်ုပ်တို့လူစုထကာ ချက်ပြုတ်၊ ပြင်ဆင်၊ ကူညီဖွယ်အရပ်ရပ်တို့ကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက် ကြလေသည်။

ပြောတပြန်ပြန်၊ တအုန်းအုန်းနှင့် ပတ်ကုံးခြိမ့်သဲ၊ ဤမိတဆိုးရှင်ပြု အလှူတော်ပွဲကြီးသို့ ရွာခံမှ လည်းကောင်း၊ ရွာနီးချုပ်စပ်မှလည်းကောင်း လာကြသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ပါ ကြီးငယ်၊ ကျားမ ပရိသတ် ခြောက်ဆယ်မျှရှိလေ၏။ ထမင်းကျွေးခန်း၌ ကျွန်ုပ်တို့လူစုက လုံးဝတာဝန်ယူ၍ ထမင်းဟင်းလိုက်ခြင်း၊ ပန်းကန်ခွက်ယောက် ဆေးခြင်းကိစ္စတို့ကို ပြုလေသည်။

ကောက်ငယ်ဆန်ကြမ်းထမင်း၊ ပဲဟင်း၊ ငါးပိကြော်၊ ပဲတီချဉ်သနပ်၊ ဤမျှသာဖြစ်၏။ ပရိသတ် ခြောက်ဆယ် စားကြသည်မှာ ဆန်တစ်တင်းချက် ချောလေသည်။ တွက်ကြည့်သော် ဆန်တစ်တင်းတွင် နို့ဆီဘူး ၁၂၈ လုံးရှိရာ လူတစ်ယောက်လျှင် နို့ဆီဘူးနှစ်လုံးချက် ကျော်ကျော်တုတ်ကြောင်း ပေါ်လာလေ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ လူစုကား ဤမျှလောက်တစ်ခါမျှ မမြိန်ရှက်ဖူးချေ။ ထို့ကြောင့်လည်း စားသောက်၍ အပြီး၌ စန့်နေကြလေသည်။

မွန်းလွဲအချိန်၌ ရှင်လောင်းကို ကျောင်းသို့ပို့ရမည့်ကိစ္စ ပေါ်လာလေ၏။ ကျောင်းမှာနှစ်ခေါ်လောက် လှမ်း၏။

ရှင်လောင်းကို ရှေ့ဆုံးကထား၏။ မြင်းမစီးရ၊ ရွှေထီး မဆောင်းရရှာလေ။ နောက်နားက အဖသည် သင်္ကန်းပရိက္ခရာကို ပိုက်၍ လိုက်ရ၏။ အမိအဖစုံပါမူကား အဖကသပိတ်ပိုက်၍ အမိက သင်္ကန်းတောင်းကိုရွက် ၍ လိုက်ရန်ဖြစ်၏။ ယခုသော်ကား ဤနေရာတွင် မသင်ကိုသတ်ရရန် တစ်ချက်ပေါ်ပြန်လေပြီ။ ကိုထွန်းကျော် အတန်မချိပုံရ၏။ မျက်ရည်စမ်းစမ်း နှင့် ညှိုးငယ်ပြန်လေသည်။

သားအဖနောက်က ယောက်ျားကြီး၊ မိန်းမကြီးများကို လည်းကောင်း နောက်ကဆက်၍ မယ်တုတ်၊ ဗုတို၊ ရွှေမ၊ ညိမ်းဖံ၊ မိကောက် စသောအပျိုတစ်စုသည် ကန်တော့ပွဲ၊ ကွမ်းတောင်၊ ပရိတ်အိုးစသည်တို့ကို ရွက်၍ လည်းကောင်း၊ ပိုက်၍လည်းကောင်း အကြောင်းအားလျော်စွာ လိုက်ကြကုန်၏။

မယ်တုတ်တို့မှာ ရွာခံအပျိုမျက်နှာဖုံးဖြစ်ကြ၏။ အားလုံးပင် အရပ် အမောင်းကောင်း၍ ပြည့်ဖြိုး၊ ကျန်းမာ၊ သန်မာကြ၏။ ဝတ်ဆင်ထားသော ထဘီတို့မှာပိုးနည်း၏။ ပိုးကြားဖောက် သရက်ထည်လုံချည်၊ ရှုံလုံချည်များ ဖြစ်ကြ၏။ အင်္ကျီကား မြို့သူတို့လောက်မပါးချေ။ ဆံထုံး၊ ဘီးပတ်၊ ဆံတောက်၊ ဆံရစ်အရွယ် အလိုက်တွေ့ရ၏။ စက္ကူပန်းမပန်ချေ။ တောပန်း တောင်ပန်း သင့်တန်ရုံထိုးပန်ကြ၏။ မျက်နှာချေမသုံးကြလှ။ သနပ်ခါး အလိမ်းများ၏။ အချို့မှာ ရွှေစရွှေနဝတ်ဆင်၏။

ဤသို့ ရိုးရိုးစိုက်စိုက် ဝတ်စားနေထိုင်ကြ၍ တောင့်တင်းသန်မာ ထွားကျိုင်းလျက် သားကောင်းသမီး ကောင်း ဗွားကားနိုင်မည့် မိခင်လောင်းများဖြစ်သော အမျိုး၏ကျက်သရေဆောင် ကျေးတောသူတို့ကို မြင်ရသောအခါ မြို့ပေါ်ကမဟာဝါတို့ မဟိုဒင်းတို့ကို တွေးခေါ်မိ၏။

မြို့သူတို့ကား-
ခင်လှသိန်းမြင့်မေ။

ညွန့်တင်တင်မြမြကျော်ဇံဦး။

မေရီသန်းကြည်တင့်လှ။

လူစီထိပ်ခေါင်တင်မေမေ။

ကျူးရင့်သာဟန် ဂန္ဓမာဗေဓိမိ။

ပဉ္စာကလျာဏီနွဲ့ပါးလျဒေဝီ။

လုပ်လုပ်လဲ့လဲ့သော်မော် အရည်ပျော် . . .

စသောထူးဆန်း၊ ပွေ့ရှုပ်၊ ရှည်လျားသောနာမည်တို့ကို မှည့်ခေါ်ကာ ကိုယ်လုံးပေါ်အဝတ်အစားနှင့် ခုံမြင့်
ဖိနပ်ကိုစီးလျက် အင်္ဂလိပ်မျက်နှာချေမှုန်ကို ထူထူလိမ်းကျံ၊ ပါးနှင့်နှုတ်ခမ်းကို ဆေးနီဆိုးပြီးလျှင် အမျိုးမျိုးသော
ဖဲပွဲ၊ မြင်းပွဲ၊ စားပွဲ၊ သောက်ပွဲ၊ ဟော်တယ်ပွဲ၊ ရုပ်ရှင်ပွဲ၊ ဇာတ်ပွဲ၊ ပျော်ပွဲ၊ ရွှင်ပွဲ အမျိုးမျိုးနှင့်အချိန်ကုန်လေ
သည်။ ကျန်းမာ၊ ထွားကျိုင်း၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ရေးကို ဂရုမစိုက်ကြ။ သို့ကြောင့်လည်း ပိန်ကြံ၊ ပါးလှို၊ ရှုနာ၊
ရှိုက်ကုန်း၊ ပိချပ်ပြား၊ ငါးဖောင်ရိုး၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းရုပ်၊ ဖြူဖပ်ဖြူရော်၊ ညောင်ညော်ညော်တွေ များလေသည်။

သို့ကြောင့်လည်း မည်မျှပင်အပေါ်ယံက ဆင်ပြင်လိမ်းကျံထားသော်လည်း မသာကောင်အလောင်းကို
ပြင်ဆင်လိမ်းကျံထားသည်နှင့် တူလေတော့သတည်း။

အပျိုစုနောက်က ကာလသားများနှင့် ကျွန်ုပ်တို့လိုက်ပါကြ၏။ ကာလသားဝိုင်းတွင် ဒိုးပတ်အတီးအမှုတ်
ပါ၏။ ဒိုးပတ်နှင့် ထိုးသော သံချပ်အချို့ကား အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

- ကုသိုလ်ရေးခွံကြိုးစားပါ။ ကျုပ်တို့ကိုယ်မှာချွေးတလုံးလုံး။
- ဖန်ပြာခွက်နဲ့ကျောက်စက်ရေ၊ အမောပြေအောင်တိုက်ပါ့ မမ။
- ဝက်သားတုံးကြီး ဒူးလောက်ပေါင်လောက်၊ သူများစားတာမြင်ဖူးပါရဲ့။
- လေးဖက်မြိတ်နဲ့ ထီးရိပ်ခို၊ ရှေ့ကအပျို ကျုပ်တို့ရည်းစား။
- နံ့သာခွက်နဲ့လှအပျို၊ ကျုပ်တို့ကိုယ်ကို ကြည့်စမ်းပါဦး။

ဤသို့ သံချပ်ထိုးကြသောအခါ အချို့အပျိုတို့သည် နောက်သို့လှည့်ကြည့်၍ ပြုံးသွားကြ၏။ အချို့
အပျိုကား မျက်စောင်းထိုးသွား၏။

ကာလသားတို့မှာ တောအလိုက်ဝတ်ဆင်ကြ၏။ခေါင်းတုံး၊ ကြက်တောင်စည်း၊ ဆံပင်ရှည်၊ ပဝါပေါင်း
ဖြစ်ကြ၏။ တစ်ယောက်နှစ်ယောက်မှာ ရုပ်ရှင်ကြည့်ဖူးဟန်တူသည်။ ဗိုလ်ဆံတောက်နှင့် ခေါင်းတွင်လည်ပတ်ကို
ရုပ်ရှင်မင်းသားစတိုင် ပတ်ထားလေသည်။

လူထူးတစ်ယောက်ပါ၏။ ထိုသူကား သူကြီး၏ညီ မြတ်သာဒွန်းဖြစ်၏။ ဗိုလ်ဆံတောက်အသစ်ကျပ်ချွတ်ကို
ခုံးခံသူဖြစ်သည်။ သက္ကလတ်အင်္ကျီအသစ်နှင့် ရုပ်အင်္ကျီအဟောင်းကို ၂တွဲ၍ဝတ်၏။ နောက်ပိတ်ဖိနပ်ကို
ပြောက်ကျားသော အဆင်းရှိသောမော်ဖောနှင့်စီး၏။ စီးနေကျမဟုတ်၍ ဖိနပ်ပေါက်သည်နှင့် ထော့ကျိုးထော့ကျိုး
နင်းရရှာ၏။

‘ရှေ့ကခပ်ဆိုင်းဆိုင်းဗျ။ နောက်ကမိအောင်လိုက်လေ။ လမ်းကို ကြည့်လျှောက်နော်၊ ခလုတ်တိုက်

မိမယ်။ ရှင်လောင်းက ရှေ့သွား၊ အဲ-ဟုတ် ကပြီ။ ရှေ့ကသွားတဲ့လူက ရှေ့ကသွား။ နောက်ကလိုက်တဲ့လူက နောက်က ပဲလိုက်ပါ။ အပျိုတွေက ကိုယ့်အစုနဲ့ကိုယ်လိုက်၊ လူပျိုဝိုင်းထဲ မရောက်စေနဲ့ စသည်ဖြင့် သြဇာ ပေးကာ ရှေ့ပြေး၊ နောက်ပြေးနှင့် အတော်အလုပ်များနေလေ၏။ မိန်းမပျိုဝိုင်းနားသို့ကား မကြာမကြာရောက်၏။

‘ဟ... ဗုတို၊ ကန်တော့ပွဲကိုတည့်တည့်ရွက်လေ’ဟုသြဇာ သွားပေးမိ ရာ ဗုတိုက ကျုပ်ရွက်ထားတာ တည့်ပါတယ်။ ရှင်က တည့်တည့်မကြည့်လို့ပါ’ ဟုပြန်၍ ပက်လိုက်လေ၏။ ထိုအခါ အပျိုဝိုင်းက ဝါးခနဲရယ်ကြ လေ၏ မြတ်သာဒွန်းကို ကျွန်ုပ်လှမ်းကြည့်လိုက်ရာ မျက်စိအတန်ငယ် စွေစွေရှိသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

‘တယ်... တိရစ္ဆာန်မ။ နင်နော်... နေဦး’ဟု မြတ်သာဒွန်းသည် ကြိမ်းမောင်းပြီးနောက် မယ်တုတ် အား ‘ဟဲ့... မယ်တုတ်၊ ပရိတ်အိုးရွက်ရတာ ညောင်းရင်ငါ့ကိုပေးလေ၊ ငါကူယူခဲ့မယ်’ ဟုသွား၍ လောကွတ်ချော်ပြန်လေ၏။

ထိုအခါမယ်တုတ်က ‘သူများဟာနေပါဦး ကိုမြတ်သာဒွန်း ရယ်။ ကိုယ့်ဟာကို နိုင်အောင်လုပ်ပါဦး။ ရှင့်မှာ ထော့ကျိုး ထော့ကျိုးနဲ့ အားနာ ပါတယ်’ ဟုပြုံး၍ ပြောလိုက်လေ၏။

‘ဟာဟဲ့... ထော့ကျိုး ထော့ကျိုးနေတာက ဖိနပ်ပေါက်လို့ ပါဟဲ့ နင်ကလည်း’ ဆိုနေစဉ်အပျိုစုက ဝိုင်းရယ်ကြသည်နှင့် ရှက်ကိုးရှက်ကန်းဖြစ်ကာ ကျွန်ုပ်တို့ကာလသားဝိုင်းသို့ ပြန်ရောက် ခိုဝင်လာလေသတည်း။

ကျောင်းရောက်၊ ရှင်လောင်းကို သင်္ကန်းစည်းထားခဲ့ပြီး ပရိသတ် ပြန်လာကြ၏။

ညနေ ၄ နာရီခန့်တွင် ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး ဦးပဉ္စင်း၊ ပြုသစ်စ ရှင်သာမဏေ၊ ပေါင်း ၃ ပါးတို့သည် အလှူအိမ်သို့ကြွ လာကြ၏။

ဟော... ဗြောစခန်းပေါ်လာပြန်လေပြီ။ အရှင်သုံးပါး ဗြောသံနှင့် ကြွလာသည်နှင့် အထူးကြည်နူး ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းလှ၏။

ပရိတ်တရားနာ၊ ရေစက်ချ၊ အမျှမျှဟုဆိုအပြီး ကိုထွန်းကျော်သည်ဆက်၍ ‘မယ်သင်ရေ... အမျှဟဲ့... အမျှ’ ဟု အသံကွဲကြီးနှင့် အမျှဝေလိုက်ရာ ကိုရင်သည်မျက်ရည်ကျ၏။ ဦးပဉ္စင်းသည် မျက်တောင်မြန်မြန်ခတ်၏။ ဘုန်းတော်ကြီးသည် ငေးမော၍ ကိုထွန်းကျော်ကို စိုက်ကြည့်နေလေသည်။

သာဓုသံနှင့်ဗြောသံသည် အကနိဋ္ဌဘုံတိုင်အောင် တက်လေသတည်း။

နောက်တစ်နေ့ ကျွန်ုပ်တို့ပြန်ခါနီး၌ အလှူပါဝင်ရန်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ရှစ်ယောက် ပိုက်ဆံပါသမျှစုရာ သုံးဆယ့်ရှစ်ကျပ်ရ၏။

ပြန်ခါနီး၌ ကျွန်ုပ်တို့ဝိုင်းထိုင်ကြ၍ ကိုထွန်းကျော်ကို မေးမြန်းကြ၏။

‘ကိုင်း... ကိုထွန်းကျော်၊ အားလုံးအလှူစရိတ်ဘယ်လောက် ကုန်သွားသလဲ’

‘ဟုတ်ကဲ့၊ လေးဆယ်လောက်ဆိုပါတော့’

‘အကြွေးတင်သေးသလား’

‘တင်ပါသော်ကောဗျာ။ အကုန်လုံးချေးငှားလုပ်ရတယ် ဆိုပါတော့။ ဟိုကျွဲခြံမှာ စပါးပေးယူတာ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ကျပ်၊ မယ်သင်ရဲ့ ရွှေနားကပ် ကလေးပေါင်လို့ရတာက ဆယ့်ငါးကျပ်၊ အားလုံးလေးဆယ်ကျော်ပါပဲ’

‘စပါးပေး ဘယ်လိုယူရသလဲ’

‘စပါးတစ်ရာကို လေးဆယ်ဈေးနဲ့ယူရတယ်။ အခုယူတဲ့ငွေ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ကျပ် စပါးပေါ်ချိန်မှာ စပါးခုနစ်ဆယ်ပေးရမယ်’

‘ဟယ်... လွန်လှပါကလားဗျာ။ နို့... နားကပ်ပေါင်တာ ကတော့ ကော်’

‘တစ်လကို ငွေတစ်ရာငါးကျပ်တိုး။ ခုနစ်လကြာလို့ မရွေးနိုင်ရင် အဆုံးတဲ့’

‘ဒီစပါးတွေ၊ ငွေတွေကိုဘယ်နှယ်ဆပ်မယ်’

‘အင်း... ပြေအောင်ဆပ်ဖို့ အခက်သားပဲ။ ကျုပ်လယ်ထွန်၊ ပျိုးနုတ်၊ သူရင်းငှားလုပ်လို့ စပါးလေးဆယ် လောက်ရမယ်။ သားကလေး ရှင်လူထွက်ပြီး ကျွဲနွားကျောင်း၊ ရေခပ်၊ ထင်းခွဲ၊ အင်း... နှစ်ဆယ် လောက်တော့ ရကောင်းပါရဲ့။ အားလုံး ခြောက်ဆယ်ရရင် ဆယ်တင်းလိုသေးတယ်။ ဒါလည်း အခုအတော အတွင်း စားသောက်နေသွားဖို့က ရှိသေးတယ်ဗျာ။ ဟိုနားကပ် ပေါင်တာကတော့၊ အင်း... ရွေးနိုင်ပုံ မပေါ်ပါဘူး၊ ဆုံးမှာပါပဲ။ သိပါရဲ့ဗျာ။ နို့ပေမဲ့ ဒီလိုရက်ရွှေ့ရွှေ့နေတာနဲ့ မယ်သင်လည်း သားကိုရှင်မပြုလိုက် ရရှာဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း ပြီးရင်ပြီးရောဆိုပြီး ဇွတ်နှစ်ရတာပဲ။ တခြားဟာတွေထက်ဗျာ မယ်သင်ရဲ့နားကပ် ကလေးကို အနုမြောဆုံးပဲ။ သေသူပစ္စည်းဖြစ်လို့ သိမ်းထားတာလည်းဟုတ်တယ်။ ပြီးတော့ သူ့သားဖို့ သက်သက်လို့ ကျွန်တော်မှန်းပြီး ချန်ထားတာပဲဗျာ... ခုတော့ဖြင့်’ ဆို၍ ဆက်မပြောဘဲ ရပ်နေလေတော့သည်။

ထိုအခါ ဦးစံရွှေကြီးကဝင်တဲ့၍ ‘ကိုင်းဆရာကျား ဒီ ဆင်းရဲသားတွေ ဓားပြတိုက်တာ သူပုန်ထတာ ဘာအံ့ဩစရာရှိ သလဲဗျာ’ ဟု မျက်နှာနီကြီးနှင့် ခပ်ဆတ်ဆတ်ပြောထုတ်လိုက် လေသတည်း။

ကျွန်ုပ်။ ။ မသင်ရဲ့နားကပ် ဘယ်မှာပေါင်ထားသလဲ။

ကိုထွန်းကျော်။ ။ ဒီအစုတွင်ပါပဲ။ ဟိုဒေါ်ပုကြီးဆီမှာ။

အရင်းဆယ့်ငါးကျပ်၊ အတိုးတစ်ကျပ်၊ ပေါင်းဆယ့်ခြောက်ကျပ်ကို ကျွန်ုပ်တို့စုငွေထဲမှထုတ်ပေး၍ သူကြီးကိုချက်ချင်းအရွေးခိုင်းရ၏။ နားကပ်ပြန်ရသောအခါ ကိုထွန်းကျော်သည် ပြူးကျယ်သောမျက်လုံးများ ပါးစပ်အဟောင်းသားနှင့် အလွန်ဝမ်းမြောက် ကျေးဇူးတင်ရှာလေ၏။

‘ကျေးဇူးတင်လိုက်တာ ခင်ဗျာ။ ဒီငွေကို ကျွန်တော်ကျွန်ခံပြီး ပြေအောင်ဆပ်ပေးပါ့မယ်’ ဟု စိတ်အား ထက်သန်စွာနှင့် ပြောရှာ၏။

ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ‘မဆပ်ရပါဘူးဗျာ။ ခင်ဗျားအလှူထဲကို ထည့်မလို့၊ ကျုပ်တို့ရှစ်ယောက်သား ငွေစုတာ သုံးဆယ့်ရှစ်ကျပ်ရတယ်။ အခုဆယ့်ခြောက်ကျပ် နားကပ်ရွေးလိုက်ပြီ။ နှစ်ဆယ့် နှစ်ကျပ်ကျန်တယ်။ ခင်ဗျား အလှူငွေ ဆယ့်ငါးကျပ်လောက် ရတယ်ဆိုမဟုတ်လား။ အဲ့ဒီအထဲကပေးစမ်း။ ကိုင်း -သူကြီး၊ ရော သုံးဆယ်၊ ခင်ဗျားတို့ ကျွဲခြံကကြွေးရှင်ကို အရင်းနှစ်ဆယ့်ရှစ်ကျပ်။ အတိုးနှစ်ကျပ်လောက်ထားပြီး ဆပ်ပေးပါဗျာ။ ကိုင်းကိုင်း ကိုထွန်းကျော်၊ ဒီမှာကျန်တဲ့ ခုနစ်ကျပ်လောက်ကို ချွေတာစားပေတော့’

‘ဒီလိုဖြင့်ဗျာ ကျွန်တော့်အလှူ ဘယ်မှာကျန်တော့မလဲဗျာ’

‘ကျန်ရုံမကဘူး၊ ပိုတောင်ပိုသေးတယ်။ ခင်ဗျားရေစက်ချ ကတည်းက အလှူမြောက်ပြီးလို့ ခင်ဗျား

အကုန်ရပြီးပြီ၊ အခုနောက်ရတဲ့ အလှူငွေတွေက သူ့ကုသိုလ်နဲ့သူလာတာ တခြားစီ' ဆို၍ ပါဠိသံလေးငါးခြောက် လုံးထည့်ကာ ခပ်ထွားထွား ပြောရလေသည်။

ဤသို့ အင်္ဂလိပ်စာတတ် မြို့သားလူလည်နှစ်ယောက်က ပါဠိသံတွေ ဘာတွေနှင့် ကိုယ်လိုရာဘက်ကို ဆွဲ၍ ရွန်းရွန်းဝေအောင် ပြောပြသောအခါ တောသားလူရိုးခများမှာ ဟုတ်ကဲ့၊ အင်းဟုတ်ကဲ့နှင့် ခေါင်းညိတ် ၍သာ နေရရှာလေသတည်း။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဖိုးဝိုင်းအစုမှ ကျွဲခြံသို့ရွှေ့ခဲ့၍ လက်ပံတန်းပြန်မည်ဟု လှည်းပြင်နေစဉ် ကိုထွန်းကျော် သည် တောင်းတစ်လုံးကိုထမ်း၍ အပြေးကလေး ပေါက်လာလေ၏။ တောင်းတွင် ဖရုံသီး၊ ရုံးပတီသီး၊ ချဉ်ပေါင် ရွက် စသောဟင်းသီးဟင်းရွက် အပြည့်ပါ၏။

'ကျွန်တော်တတ်နိုင်သမျှကလေး ပေးလိုက်စမ်းပါရစေ ခင်ဗျာ' ဆို၍ လှည်းပေါ်တွင်တင်လာ၏။ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးကပင် ကျေးဇူးတင်ကြောင်းပြော၍ လှည်းထွက်ရာ ကိုထွန်းကျော်သည် လှည်းနောက်က လိုက်ပါလာလေ၏။

'ဘယ်ကိုလိုက်မလို့လဲ၊ ကိုထွန်းကျော်'

'လိုက်ပို့ပါရစေခင်ဗျာ'

'ဟာ . . . ကျုပ်တို့ကလှည်းနဲ့။ ခင်ဗျားကအောက်က။ နေကလည်း ပူသနဲ့။ လိုက်ပို့ဖို့မလိုဘူး။ ကိုင်း . . . ကိုင်းပြန်တော့ဗျာ'

'ဝေးဝေးမဟုတ်ပါဘူး။ တစ်ခေါ်လောက်ပါ။ ကျေးဇူးတင်လွန်းလို့ ပါခင်ဗျာ'

သို့နှင့်ခေါင်းမာသော ကိုထွန်းကျော်သည် အတင်းလိုက်ခဲ့၍ အတန်ကွာရောက်သောအခါ ကျွန်ုပ် တို့သည်လှည်းကိုရပ်၍ 'ကိုင်း . . . ကိုထွန်းကျော်၊ ခင်ဗျားပြန်ရင်ပြန်၊ မပြန်ရင်တော့ ကျုပ်တို့လည်းလှည်း မမောင်းတော့ဘူး၊ ဒီမှာပဲရပ်နေတော့မယ် . . . ' ဟု အတင်းကိုင်လေမှ -

ပြည့်တင်း၊ ပြန့်ကျယ်၊ ရိုးသားသောမျက်နှာကြီးဖြင့် အတန်ကြာစူးစိုက်ကြည့်ပြီးမှ ရုတ်တရက် ထိုင်လိုက်ကာ ကျွန်ုပ်တို့ဘက်သို့ ဦးချကန်တော့ ရှာလေသတည်း။

ဦးစံရွှေနှင့်ကျွန်ုပ်တို့သည် ကိုင်ဆွဲထစေ၍ ရွာဘက်သို့ တွန်းပို့လိုက်ရလေ၏။

ဦးစံရွှေ။ ။ တောကလူတွေ သိပ်သနားဖို့ကောင်းတာ ပဲဗျာ။ စိတ်နဂိုအတိုင်း လူရိုးလူကောင်း တွေဗျ။ အခြေ အနေဆိုးဝါး၊ ငတ်မွတ်လာကြတော့လည်း မနေနိုင်တော့ဘူး။ ဆိုး၊ ခိုး၊ တိုက်ဖြစ်ကုန်ရတာပဲ။ ခံနိုင်သမျှတော့ ခံကြတယ်။ မခံနိုင်တဲ့ တစ်နေ့ကျတော့ အသက်စွန့်ပြီး သူပုန်ထပစ်လိုက် ကြတာပဲ။

ကျွန်ုပ်။ ။ ဒါကြောင့်မို့လည်း တောကျေးလက်ကလူတွေ အသိပညာအလိမ္မာတိုးပြီး အနေ အစားချောင်လည်၊ ချမ်းသာကြအောင် ပြုပြင်စီမံကူညီပေးဖို့ လိုတာပေါ့ဗျ။ ဒီလိုကျေးလက် ပြုပြင်ရေးတွေဟာ အစိုးရ အကြီးအချုပ်တွေရဲ့ တာဝန်ပဲဗျ။ သူတို့ကို တိုက်တွန်းပေးဖို့ ကောင်းတယ်။

‘သူတို့ကို တိုက်တွန်းနေရင် နောင်နှေးရုံရှိမှာပဲ ကိုယ့်လူ။ သူတို့ကိုလည်း တိုက်တွန်း၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ် လည်းလုပ်ပေါ့ဗျ . . . ’

‘ကိုယ့်ဟာကိုယ်လုပ်ဆိုတာ မလွယ်ဘူးဗျ။ ကျုပ်တို့မှာ အချိန်လည်း မရှိ၊ ကြေးငွေလည်း မပြည့်စုံဘူး’

‘အလုပ်ဆိုတာ နည်းနည်း၊ သေးသေး။ တတ်နိုင်သမျှက စရတာပေါ့ဗျ၊ ခင်ဗျားကမလုပ်နိုင်ဘူးသာ ပြောတယ်၊ အခုခင်ဗျား လုပ်နေတာပဲ’

‘ဘယ်မှာလုပ်ရလို့လဲဗျာ’

‘အို. . . အခုဟိုမိတဆိုးရှင်ပြုမှာ ခင်ဗျားတို့ပြုမှု ဆောင်ရွက်ခဲ့တာတွေဟာ ဘယ်လောက်တာသွားတယ် ထင်လို့လဲ’

‘ဟာ . . . ဒါကတော့’ဆို၍ ဦးစံရွှေကြီးသည် ဆက်မပြောတော့ဘဲ ပြုံးတုံးတုံးကြီး လုပ်နေလိုက်လေ သတည်း။

ဦးဖိုးကျား

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဘုံ = ပြာသာဒ်၏အမိုးထက်ရှိအဆောင်ဆင့်။
- ၂။ ပြာသာဒ် = အဆောက်အအုံအထက်တွင် ဘုံအဆင့်ဆင့်နှင့် ထုပိကာတင်သောအမိုးဆင့်။
- ၃။ မုခ် = အပေါက်ဝ။ တံခါးပေါက်။
- ၄။ မဏ္ဍပ် = လူအများစုဝေး၍ တစ်စုံတစ်ရာဆောင်ရွက်ရန် ပြုလုပ်ထားသော ယာယီအဆောက်အအုံ။
- ၅။ ပရိက္ခရာ = အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း။

ပရိက္ခရာရှစ်ပါး

- ၁။ သင်းပိုင်
- ၂။ ကေသီ
- ၃။ နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီး
- ၄။ သပိတ်
- ၅။ ခါးပန်းကြိုး
- ၆။ ပဲခွပ် (သင်တုန်းဓား)
- ၇။ ရေစစ်
- ၈။ အပ်

- ၆။ ကွမ်းတောင် = ကွမ်းထည့်ရန် ကလပ်တစ်မျိုး။ (ကွမ်းတောင်ကိုင်းရှင်လောင်းလှည့်ရာတွင် အမျိုးသမီးတန်း၏ထိပ်မှ ကွမ်းတောင်ကိုင်း၍ လိုက်ရသည့်အမျိုးသမီး။)
- ၇။ ပရိတ်အိုး = ပရိတ်ရွတ်ရာတွင် ပရိတ်၏အကျိုး အာနိသင် ရစေရန်ထားသောအိုး။
- ၈။ ဓာတ်ကြီးလေးပါး = မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး (ဝါ)ပထဝီ၊ အာပေါ၊ ဝါယော၊ တေဇောဓာတ်။
- ၉။ သမ = မျှတအောင်ရောနှောသည်။
- ၁၀။ ဗိုလ်ဆံတောက် = အင်္ဂလိပ်လက်ထက်တွင် မြန်မာ ယောက်ျားကလေးများ စတင်ထားသောဆံပင်ပုံစံ။
- ၁၁။ ကင်ပွန်းတပ် = မွေးစကလေးကို ကင်ပွန်းရည် စသည်ဖြင့် ခေါင်းဆေးမင်္ဂလာပြုသည်။ နာမည်ပေးသည်။
- ၁၂။ အာလာပသလ္လာပ = အချင်းချင်းဝမ်းမြောက် ညီညွတ်စွာ ပြောသည့်စကားစမြည်။
- ၁၃။ ယို့ = ရိုသေမှုဖြင့် ကိုယ်ကိုညွတ်ကိုင်းကျုံးယဲ့သည်။
- ၁၄။ ကျီစား = ကစားသည်။ ပြက်ရယ်ပြုသည်။
- ၁၅။ တစ်ပတ်နွမ်း = အသင့်အတင့် သုံးစွဲပြီးသော အခြေအနေ။
- ၁၆။ နတ်ဒိုးတီး = ဒိုးသံမြိုင်မြိုင်ဖြင့် နတ်ဆိုင်းတီးသည်။
- ၁၇။ ချောက်ချား = တုန်လှုပ်သည်။
- ၁၈။ ခွဲပျစ် = ပျောင်းပျော့တီတာသည်။
- ၁၉။ လောကွတ်ချော် = လိုအပ်သည်ထက်ပို၍ လောကဝတ်ပြုသည်။
- ၂၀။ ပီစိပါတာဖွဲ့နွဲ့ = အရေးမပါသည့်အရာကို ချဲ့ထွင်ပြောဆိုသည်။
- ၂၁။ ပျာလောင်ခတ် = အလျင်စလို ပြုမူလှုပ်ရှားသည်။
- ၂၂။ လင်းရောင်ပျို့ = အလင်းရောင် ထွက်ပြုစပြုသည်။
- ၂၃။ အသစ်ကျပ်ချွတ် = အသစ်စက်စက်။
- ၂၄။ ဒုံးခံ = အကြမ်းပတမ်း အသုံးပြုသည်။ ပေ၍ခံသည်။
- ၂၅။ မှော်ဇာ = ခြေအိတ်ရှည်။
- ၂၆။ အက္ကနိဋ္ဌဘုံ = ရူပဗြဟ္မာတစ်ဆယ်ခြောက်ဘုံတွင် အမြင့်ဆုံးဘုံ။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ကိုထွန်းကျော်၏သား ရှင်လောင်းငပု၏ ရှင်ပြုပွဲကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။ မြန်မာ့ဓလေ့၊ မြန်မာ့စေတနာ၊ မြန်မာ့စိတ်ဓာတ် ပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ရှင်ပြုပွဲ၏ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်သော အကြွေးတင်ခံ၍ လှူသည့်ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်ပြီး သုံးသပ်ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ အောက်ပါတို့သည် ရသမြောက်သော သရုပ်ဖော် အဖွဲ့ကောင်းများဖြစ်သည်။ ထိုအဖွဲ့များတွင် စာရေးသူက မည်သည့်စေတနာဖြင့် ရေးဖွဲ့သည့်အတွက် မည်သို့ရသမြောက်ရခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြပါ။
  - (က) ရှင်လောင်းဖခင် ကိုထွန်းကျော်အဖွဲ့များ
  - (ခ) ရှင်လောင်းငပုနှင့် သူငယ်ချင်းအဖွဲ့
  - (ဂ) ရှင်လောင်းကို ကျောင်းပို့ရာတွင်ပါဝင်သော ကျေးတောသူများနှင့် နှိုင်းပြထားသည့်မြို့သူအဖွဲ့
  - (ဃ) ရှင်လောင်းကျောင်းပို့ပွဲ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့။
- ၂။ စာရေးသူ၏ အောက်ပါစေတနာများ ထင်ဟပ်နေသည့်အဖွဲ့များကို ထုတ်နှုတ်ပြပါ။ ထိုစေတနာ ထင်ဟပ်သော အဖွဲ့ဖြစ်သည်ဟု အဘယ်ကြောင့် ဆိုနိုင်ကြောင်းကိုလည်း အကြောင်းပြပါ။
  - (က) ကရုဏာသက်သော၊ စာနာသောစေတနာ
  - (ခ) ပျော်ရွှင်ကြည်နူးသောစေတနာ
  - (ဂ) အမြင်မတော်သည်ကို ရယ်သောကြောင့် လှောင်လိုသောစေတနာ

အမျိုးသားနေ့

လွန်ခဲ့သော တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၁၀ ရက်နေ့က ၁၄ ကြိမ်မြောက် အမျိုးသားအောင်ပွဲနေ့ကို ကျင်းပခဲ့ကြလေသည်။

ထိုနေ့ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းအကြောင်း အကျဉ်းချုပ်ကို ပြပါအံ့။ ၁၂၈၂ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလ (၁၉၂၀ ခု၊ ဒီဇင်ဘာ) တွင် ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်းများ ဥပဒေသစ်ကို ပြည်သူ့ပြည်သားအလိုနှင့် ဆန့်ကျင်၍ အစိုးရက အတင်းအတည်ပြုလေသည်။ ထိုသို့ပြုခြင်းကို ကန့်ကွက်သည့်အနေနှင့် ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်း နှစ်ကျောင်းက ခေါင်းဆောင်၍ မြန်မာတစ်ပြည်လုံးရှိ အင်္ဂလိပ်ကျောင်း၊ အင်္ဂလိပ် မြန်မာနှစ်ဘာသာသင် ကျောင်းသားများတို့ သပိတ်မှောက်၍ ထွက်ကြလေသည်။ ထိုထွက်သောနေ့ကား ၁၂၈၂ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၁၀ရက် (၁၉၂၀ ပြည့်၊ ဒီဇင်ဘာ ၅ ရက်) တနင်္လာနေ့ဖြစ်သည်။

ထိုသပိတ်မှောက်သော နှစ်လောက်မှာပင် နဝမမြောက် မြန်မာပြည်လုံးကျွတ် ကွန်ဖရင့်အစည်းအဝေး ကြီးကို မန္တလေးမြို့၌ ကျင်းပလေသည်။ ထိုအခါ ဂိုဏ်းဂဏကွဲပြားခြင်းမရှိ။ အညီညွတ်ဆုံး အချိန်အခါ ဖြစ်သည်။

ထိုအစည်းအဝေး၌ မြန်မာပြည်အတွက် အမျိုးသားအောင်ပွဲနေ့ တစ်နေ့ရွေးကြရာ အကြံအမျိုးမျိုး ပေးကြသည်။ တချို့က ဦးဥတ္တမ ထောင်ကျသောနေ့၊ တချို့က သီပေါမင်း နန်းကျသောနေ့ စသည်ဖြင့် အမျိုး မျိုးအကြံပေးကြရာ ထိုကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက် ထွက်လာသောနေ့သာလျှင် ထူးမြတ်မင်္ဂလာရှိသည်။ အောင်ပွဲနေ့အတွက် အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။

ထိုနေ့ကို ရွေးမိသည်မှာ အလွန်အကွက်ကျသည်။ အမျိုးသား အောင်ပွဲနေ့ဟူသောအမည်ကို ခံထိုက်၏။ အကြောင်းတို့ကို အောက်တွင် အကျဉ်းချုပ်၍ ပြလိုက်ပါ၏။

- (၁) မြန်မာတို့သည် ငခွေး၊ ငနွား၊ သစ်တုံးများ မဟုတ်ကြ။ ဇာတိမျိုးရိုးနှင့် လူဖြစ်ကြောင်း၊ မဟုတ် မတရားလျှင် အလကားမခံဟူသော မြန်မာ့မာန်ကို ပြကြသောအချက်တည်း။ ကျွန်နင်းပြား စိတ်မှ သခင်မင်းသားစိတ်သို့ ပြန်လည်လာမှုတည်း။
- (၂) မြန်မာတို့အိပ်မောကျ၍ ရေသာခိုပြီး သူတစ်ပါးကြောင့်ကြကိုခံ၍ ပေါတောတော သွပ်တွပ်တွပ်နေနေကြရာမှ မြန်းခနဲသတိရ၍ ထထကြွကြွဖြစ်ကာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်အားကိုး ၍ စွန့်စားသော အချက်ပင်တည်း။
- (၃) ထိုကဲ့သို့စွန့်စား၍ သပိတ်မှောက်လိုက်ခြင်းကြောင့် ပညာရေးကိုအမျိုးပြု၍ တိုင်းပြည် တိုးတက်ရေးအတွက် ၂၅ နှစ်၊ အနှစ် ၃၀ ဗာတစ်ခါတည်း ခုန်ကျော်တိုးတက်သွား၏။
- (၄) ထိုသပိတ်မှောက်ခြင်းကိုစွဲ၍ အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်လာရာ ယခုအခါ ငါးဆယ်ခန့်ရှိ၏။ ထိုကျောင်းတို့မှာ အမျိုးသားကလေးတို့ကို 'လူ' ဖြစ်အောင် သင်ကြားပေးရာ ဗဟိုဌာနဖြစ်၏။ အမျိုးသား စစ်သည်တော်ကလေးများ ထွက်ရာအရပ်ဖြစ်၏။

(၅) ထိုကျောင်းတို့ကို အုပ်ချုပ်ရန် အမျိုးသားပညာရေးအဖွဲ့ချုပ် တစ်ခုဖြစ်တည်လာရာ တိုင်းပြည် ပညာရေးအတွက် ပြုပြင်စီမံနိုင်သော တန်ခိုးအာဏာ အတော်အတန်ရလေပြီ။ နောင်ခေတ် ကောင်းသောအခါ မြန်မာပြည် ပညာရေး အလုံးစုံကို ကိုင်မည့်အဖွဲ့ဖြစ်၏။

(၆) ပညာသည် တိုင်းရေးပြည်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ ဘာသာရေး၊ သာသနာရေး အလုံးစုံတို့၏ အခြေခံ စင်စစ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်လည်း ထိုသပိတ်မှောက်ရေးသည် တိုင်းပြည်၏ တိုးတက်ကြီးပွားရေး အခြေခံဖြစ်၏။

ထိုမှအကျိုးကျေးဇူးရသည်မှာ အလကားထိုင်နေ၍ရသည်မဟုတ်၊ အနာများများခံ၍ အကျိုးများများ ရသည်ဟုမှတ်လေ။ အနာခံရပုံ ကိုယ်တွေ့တို့ကို ပြောပြပါဦးမည်။

သပိတ်မှောက်ရင်းလူ ကောလိပ်ကျောင်းသား ငါးရာကျော်၊ ခြောက်ရာတို့မှာ အမျိုးသားတို့၏ အညွန့် တက်လူများဖြစ်ကြ၏။ ခေတ်အလျောက်ဆိုရသော် မြို့အုပ်၊ မြို့ချုပ်စသောအာဏာရှင်၊ သူဌေးသူကြွယ် စသောနေရှင်တို့ဖြစ်၏။ ထိုသို့သော အာဏာရှင်နေရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်တော့မည့်ဆဲဆဲ အနှစ်နှစ်က ကြီးစား ခဲ့မှုတို့ကိုမဲ့ဘဲ တိုင်းပြည်အတွက်ဟူ၍ စွန့်စားထွက်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။ မိဘဆွေမျိုးတော်စပ်သူတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့လူစုရှိရာသို့ လာရောက်၍ ရင်ထုကာငိုယိုကြသည်ကို ယခုတိုင် မြင်ယောင်သေး၏။ အချို့ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားတို့မှာ အရေးပိုင်၊ ဝန်ထောက်စသော အစိုးရအရာရှိတို့၏ သားသမီးများဖြစ်ကြရာ အစိုးရက မိမိတို့နိုင်ရာ ၎င်းတို့၏မိဘတို့အပေါ်၌ ဖိနှိပ်လေသဖြင့် ၎င်းအရာရှိတို့က မိမိတို့၏သားသမီးတို့ကို သေခန်းရှင်ခန်း ဖြတ်ကြရလေသည်။ ထိုသို့သောအားကိုးရာမဲ့ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူတို့ကို သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားအဖွဲ့က တာဝန်ယူ၍ ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက် ထားရ၏။

ကျွန်ုပ်မှတ်မိသေး၏။ ကျွန်ုပ်နှင့်တစ်ခန်းတည်းနေရသူ ကောလိပ်ကျောင်းသား တစ်ယောက်သည် ထိုနှစ်တွင်စာမေးပွဲကို မြေကြီးလက်ခတ် မလွဲအောင်မည့်သူဖြစ်၏။ မအောင်ဘဲနေပါ ရိုးလား၊ တစ်နှစ်လုံးလုံး နေရာညဉ့်ပါ အလွန်အမင်းစာကျက်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဤမျှကြိုးစားပါသနည်း။ အကြောင်းရှိပါသည်။ ထိုနှစ်ဘီအေ စာမေးပွဲအောင်လျှင် မြန်မာအရေးပိုင်တစ်ဦးက မိမိသမီးနှင့်ပေးစား၍ မြို့အုပ်အရာကို ကျောင်း ထွက်ထွက်ချင်း ရနိုင်ရန် စီမံစေ့စပ်ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါ၏။

ဤသို့ပြုံးတုံးတုံး ဒူးတနန့်နန့်နှင့် ပျော်ရွှင်စွာနေထိုင်လျက်ရှိရာ တုန်လှုပ်ကြောက်လန့်ဖွယ်ရာ ကောင်းသော သပိတ်မှောက်ကိစ္စကို ကျောင်းသားတို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြသောအခါ ထိုခမျာမှာ ချိုးချိုးချ၍ ငိုလေသည်။

ကျွန်ုပ်မှာလည်း ရယ်ချင်သလိုလို၊ သူနှင့်ရော၍ ငိုချင်သလိုလို များစွာစိတ်ချောက်ချားခြင်းဖြစ်၏။ အသို့နည်း။ စာဖတ်သူမိတ်ဆွေ၊ မိတ်ဆွေလည်း ရယ်ချင်သလိုလို ရှိပေလိမ့်မည်။ ဟုတ်ပါသေးရိုးလား။ သူ နေရာက ဝင်ကြည့်စမ်းပါ။ အရေးပိုင်သမီး၊ မြို့အုပ်၊ ပိုက်ဆံကြေးငွေ၊ ဒါတွေနည်းသလား။ သာမည လောကီ သားပုဂ္ဂိုလ်တို့အဖို့ အဘယ်မှာ မတုန်လှုပ်ဘဲရှိအံ့နည်း။ တုန်လှုပ်ချောက်ချားမည် စင်းစင်းတည်း။

ကောလိပ်ကျောင်းသားတို့မှာ အထက်တန်းစား နေကြစားကြရ၏။ မွေ့ရာထူထူပေါ်တွင် သက္ကလတ်၊

ကတ္တီပါစောင်တို့ကိုခြုံ၍ ဇာခြင်ထောင် အတွင်းအိပ်လေ့ရှိကြရာ သပိတ်မှောက်လာကြသောအခါ ဗဟန်းရပ်ရှိ ဘုန်းကြီးကျောင်းဇရပ်တန်ဆောင်းတို့၌ နေကြရကုန်၏။ အခင်းမှာ ကြမ်းသက်သက်၊ အချို့နေရာ၌ သစ်သားခင်းမဟုတ်၊ အင်္ဂတေဖြစ်၏။ နီးကြောဖျာ၊ ဖျာကြမ်းများ၏။ သင်ဖြူးဖျာအနည်းငယ်သာရှိ၏။ ခေါင်းအုံးမှာ အများအားဖြင့် ဝါးပိုးခေါင်းအုံး၊ သစ်သားခုံ၊ အုတ်ခဲတို့ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့ဇရပ်တန်ဆောင်းတို့မှာ အကာလုံခြုံစွာ မရှိ။ စောင်လည်း လုံလောက်စွာမရှိ။ အခါကလည်း ဆောင်းတွင်းဖြစ်၏။ ခြင်ကိုက်လည်း မသက်သာချေ။

အစားအသောက်ဘက်က ကြည့်ပါဦး။ ကောလိပ်တွင် စားပွဲပေါ်၌ အဝတ်ဖြူခင်း၊ ဇွန်းခက်ရင်းတို့နှင့် ဝက်သား၊ ကြက်သား စသော ဟင်းကောင်းများနှင့် အခွံစားရ၏။ ခိုင်းစရာ ဘျိုနှင့်တကွ ဟန်ကြီး ပန်ကြီး စားသောက်ကြရ၏။ ဗဟန်းတွင်သော်ကား ငံပြာရည်ချက်၊ ဆလတ်ရွက်တို့ကိုတို့၍ ဘူးသီး၊ ခရမ်းသီး၊ ရေလုံပြုတ်ဟင်းချိုတို့ကို အကောင်းဆုံးထား၍ စားကြရ၏။ သို့ရာတွင် ငတ်ကြဆာကြသည်လည်း တစ်ကြောင်း၊ စွန့်စား၍ အဆင်းရဲခံရမည်ဟု စိတ်ထားရှိလေသဖြင့် တစ်ကြောင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် လူစုလူဝေးနှင့် ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်း တစ်မျိုးဟု စိတ်ထားလေသဖြင့် တစ်ကြောင်း အလွန်စားသောက်၍ ကောင်းကြ၏။ ကသေးရိုးလား၊ ထိုအခါကလောက် တစ်ခါမျှမြန်ရေ ရှက်ရေ မစားရဖူးကြချေ။

စားရာသောက်ရာမှာ ပန်းကန်မပြည့်စုံ၍ သစ်ရွက်၊ စက္ကူ တို့ကိုပင် ထမင်းထည့်၍ စားခဲ့ကြရ၏။

ပုံတစ်ပုံကြားရဖူးသည်ကား အင်းဝကောင်းစားစဉ်က ငလျင်ကြီးလှုပ်ရာ စစ်ကိုင်းဘက်ကစေတီများစွာ တို့ ပြိုပျက်ကျကြ၏။ ထိုအခါ အင်းဝဘက်ရှိ ရုပ်တုတော်များလည်း မသက်သာချေ။ ထိုအင်းဝဘက်ရှိ ရုပ်တုတော်နှစ်ဆူ စကားဆိုဟန်ကား -

ပထမတစ်ဆူ။ ။ ရှင်ပင်၊ စစ်ကိုင်းဘက်က ပွတ်စူးဘုရားတွေ ပြိုလိုက်ကြတာ၊ ဖြာကနဲ ဖြာကနဲ နေတာပဲ။

ဒုတိယတစ်ဆူ။ ။ စစ်ကိုင်းဘက်က စေတီတွေကတော့ ဟုတ်ပါပြီ။ ရှင်ပင်ကော ဘယ့်နှယ်နေ သလဲ။

ပထမတစ်ဆူ။ ။ အင်း၊ ကျုပ်လဲရင်ထဲမှာ အောင့်သွားတာပဲဟု မိန့်ဆိုသောဟူ၏။

အထက်ပါပုံအတိုင်း ကောလိပ်ကျောင်းသားကြီးတွေသာမဟုတ်။ ကျောင်းသားငယ်ခများတို့မှာလည်း ရင်အောင့်ကြရ၏။ ကျွန်ုပ်အထူး မှတ်မိသည်ကား ကျွန်ုပ်ကြည့်ရသော ကျောင်းသားငယ် သုံးဆယ်လောက်ရှိ ၏။ ၎င်းတို့မှာ စောင်လုံလောက်စွာ မရှိချေ။ ရှိသောစောင် အရေအတွက်နှင့် ကျောင်းသားအရေအတွက်ကို ဂဏန်းဖြင့် တွက်ကြည့်သော် တစ်ညလုံးမှာ တစ်ယောက်ကိုလေးနာရီသာ ခြုံခွင့်ရကြသည်။ သို့အားလျော်စွာ သူငယ်တို့ကို ညကိုးနာရီတွင်အိပ်စေ၍ ပထမတစ်စုကို လေးနာရီကြာအောင်ခြုံစေရ၏။ လေးနာရီပြည့်လျှင် စောင်တို့ကိုခွာယူ၍ ဒုတိယတစ်စုကို ခြုံပေးရသည်။

အစားအသောက်မှာလည်း ဆင်းရဲကြရရှာ၏။ သို့ပါသော်လည်း သူခေတ် သူ့ကိန်း ကြုံလာ၍ လားမသိရ။ အလွန်စိတ်ပျော်ရွှင်ကြရ၏။ မိဘတို့က လာရောက်ခေါ်ငင်သည်ကို မလိုက်လို၍ ပုန်း၍ပင်နေကြ၏။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်းအနာခံ၍ အသာစံကြရခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ သပိတ်မှောက်၍ အရက် ၂၀-၂၅

ရက်ခန့်ကြာသော် အစိုးရကလည်း ကျွန်ုပ်တို့ကို ကျေနပ်လောက်အောင် ကောလိပ် သိပ္ပံပဒေ ပြင်ဆင်မပေးသဖြင့် ကျောင်းများသို့ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ပြန်၍မဝင်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြပြီး ထိုထွက်လာသော ကျောင်းသားတို့နှင့်စ၍ အမျိုးသားကျောင်း တည်ထောင်ရလေသည်။

ထောင်စဉ် ကျောင်းပေါင်း ကိုးဆယ့်သုံး၊ ကျောင်းသားပေါင်း နှစ်သောင်းနီးပါးခန့် ရှိ၏။ နောက်သုံးနှစ် ရှိသောအခါ အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ယူရန် အရေးပေါ်ပေါက်လာ၏။ ထိုအခါ ကျောင်းပေါင်း လေးဆယ် ကျော်က အထောက်အပံ့မယူလိုဟုဆိုကာ မယူသည့်အပြင် အုပ်ချုပ်နေသော အမျိုးသားပညာရေးအဖွဲ့ချုပ် လက်အောက်မှလည်း ထွက်သွားကြရာ ထိုထွက်သွားကြသောနှစ်၌ပင် ယုတ်လျော့ ပျက်စီးသွားကြလေသည်။ ဝမ်းနည်းဖွယ်ပင်။

ကျန်သောငါးဆယ်က အထောက်အပံ့ယူသည်မှာ ယခုတိုင် တည်တံ့လျက်ရှိသေး၏။ ဤသို့ အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်ရာ၌ အလှူငွေများစွာလိုသည်ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့သည် သူတောင်းစား အကြီးစား အလုပ်ကို အတန်ပင်လုပ်ခဲ့ရ၏။ အချို့သောသူတို့မှာ အမျိုးသား ကျောင်းသားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝံသာနု တို့ကိုလည်းကောင်း အလွန်မျက်မုန်းကျိုးကြ၏။ မှတ်မိသည်ကား-

တစ်ခါသော် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်အရပ်ရှိ မြို့တစ်မြို့၌ ၎င်းမြို့ရှိ အမျိုးသားကျောင်းများအတွက် အလှူငွေခံရန် ရပ်ခံကျောင်းကော်မတီ အချို့နှင့်တကွ အတန်ပစ္စည်းပြည့်စုံသော လူကြီးတစ်ဦးထံ သို့သွားကြ၏။

ရောက်ကြ၍ အကျိုးအကြောင်းပြောပြ၊ အလှူငွေခံရာ ထိုလူကြီးသည် မျက်နှာခပ်တင်းတင်းထားကာ သူ၏မိန်းမဘက် သို့လှည့်၍ 'ဟဲ့ မယ်ခင်၊ ငွေတစ်ရာထည့်လိုက်'၊ ကျွန်ုပ်တို့ ဘက်သို့လှည့်၍ 'အဲဒါအခု ထည့်တာဟာ စေတနာသဒ္ဓါရှိလို့ မဟုတ်ဘူး။ နားငြီးလို့ထည့်တာ' ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။

ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့နှင့်ပါလာသော ရပ်ခံလူကြီးတစ်ဦးက ကျွန်ုပ်တို့ကိုအားနာ၍ စကားဖာသည့်အနေနှင့် 'ဦးရယ်၊ ဦးဆီက ဒီတစ်ရာ လောက်မှန်းထားလို့ဖြင့် ကျွန်တော်တို့မလာခဲ့ပါဘူး။ အနည်းဆုံး တစ်ထောင်တော့ မှန်းထားပါတယ်။ ငွေမလွယ်သေးရင်လည်း ကတိထားရင်ပြီးတာပါပဲဦးရဲ့'

'အောင်မယ်၊ မင်းက ငါ့ကို ငွေမလွယ်ဘူးများ ထင်နေသလား ကွယ်။ ဟဲ့ ဟဲ့ မယ်ခင်၊ ဟိုသံသေတ္တာ ဖွင့်ပြလိုက်စမ်းကွယ်။ ငွေတွေ့ငါ့ ဆီမှာမင်းတို့ကိုတောင် ဖို့လောက်သေးတယ်။ စေတနာကို မရှိလို့ မထည့်တာ ကွယ်' ဟု ခပ်ရှင်းရှင်း ပြောလိုက်လေသတည်း။

ကျွန်ုပ်တို့မှာ ထိုငွေတစ်ရာလည်း မခါးဘူးဟူသောအနေဖြင့် ရှက်ရှက်နှင့် ယူခဲ့ရလေသတည်း။

တစ်ခါတွေ့ရပုံမှာလည်း အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။ မြို့ငယ်တစ်ခုတွင် ထိုသို့ အမျိုးသားကျောင်း ရန်ပုံငွေအလှူခံသွားရာ ကျွန်ုပ်တို့ရောက်သွားသော ဓနရှင်တစ်ဦးကား အသက် ၆၀ နီးပါးရှိ အဘိုးကြီးဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် မယားငယ်ငယ် ၁၈ နှစ် အရွယ်ကိုယူထားရာ ၎င်းမယားနှင့်တကွ အနီးအနားတစ်ဝိုက်က 'အစ်ကို' ဟုခေါ်ကြ၏။ ထိုအဘိုးကြီး အနုကြိုက်နေကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့မသိချေ။ ကျွန်ုပ်တို့လည်း လူကဲခတ် များစွာ လိုသွား၏။

သို့နှင့် ကျွန်ုပ်တို့အထဲက တစ်ယောက်ကစ၍ နှုတ်ဆက်လိုက်သည်မှာ-

‘ဘယ်နှယ်လဲဘကြီး၊ မာတော်မူပါရဲ့လား’ ဟုဖြစ်လေသတည်း။ ထိုအခါ အနုကြိုက်အဘိုးကြီးသည် များစွာစိတ်ဆိုးသောလက္ခဏာဖြင့် ‘ဟေ့ . . . ငါ့ကိုဘကြီး ခေါ်ရအောင် မင်းတို့ဘယ်ကအကောင်တွေလဲ၊ တယ်လေ . . . သွား သွား၊ ငါ့တိုက်ကို မလာကြနဲ့’ ဟု မောင်းနှင်၍ ချသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့မှာ မရှုမလှဆင်းခဲ့ကြရဖူး၏။ ဤသို့အားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အမျိုးသားအောင်ပွဲ နေ့တစ်နေ့ရပါ။ ထိုသို့ရနိုင်ရန် မည်မျှကြိုးစား အနစ်နာခံခဲ့ကြရပုံတို့ကို သိမှတ်ကြရန်ဖြစ်ပါ၏။ အထက်က ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဤအမျိုးသားနေ့မှာ ဂိုဏ်းဂဏများမကွဲမီ အားလုံးက သဘောကိုက်ညီ သောနေ့ဖြစ်သည့်ပြင် အောင်ပွဲနေ့ခေါ်လောက်အောင် သင့်လျော်ထိုက်တန် အရေးကြီးလေသဖြင့် တစ်နိုင်ငံ လုံးက အသိအမှတ်ပြုကာ ရိုသေလေးမြတ်ထိုက်ပါသတည်း။

ဦးဖိုးကျား

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ သပိတ်မှောက် = လိုလားချက်များကို သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်တို့က လိုက်လျောစေရန် မိမိတို့ အလုပ်တာဝန်များကို မလုပ်မကိုင် မထမ်းမရွက်ဘဲနေသည်။ အလုပ် မလုပ်ဘဲဆန္ဒပြသည်။
- ၂။ ကွန်ဖရင့် = မျက်နှာစုံညီအစည်းအဝေး။ ညီလာခံသဘင်။
- ၃။ ဂိုဏ်းဂဏ = အဖွဲ့အစု။ အအုပ်အသင်း။
- ၄။ အကွက်ကျ = ထိမိသည်။ နေရာတကျဖြစ်သည်။
ချက်ကျသည်။
- ၅။ ကျွန်နင်းပြားစိတ် = အဖိနှိပ်ခံရသောကျွန်တို့၏ စိတ်ဓာတ်။
- ၆။ ရေသာခို = အများနည်းတူ အပင်ပန်းမခံဘဲ သက်သာ အောင်နေသည်။
- ၇။ နေရှင် = ငွေအရင်းအနှီးများစွာရှိသောသူ။ ငွေရှင်။
- ၈။ သေခန်းရှင်ခန်းပြတ် = သေသည်ကာလအထိ အဆက် အဆံမပြု ဘဲနေသည်။
- ၉။ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲ = (မြေကြီးကို လက်ဖြင့်ပုတ်လျှင် မလွဲတမ်း ထိနိုင်သကဲ့သို့) မလွဲမသွေ။
ဧကန်မူချ။
- ၁၀။ ချုံးချုံးချ = ဖြေမဆည်နိုင်ဘဲ ရှိုက်ကြီးတင်ငံ။
- ၁၁။ စိတ်ချောက်ချား = စိတ်တုန်လှုပ်သည်။ စိတ်လှုပ်ရှားသည်။
- ၁၂။ ဘွိုင် = စားပွဲထိုး။
- ၁၃။ မြိန်ရေရှက်ရေ = နှစ်ခြိုက်စွာ။ အားပါးတရ။
- ၁၄။ ပွတ်စူးဘုရား = သေးငယ်လောဘုရား။

- ၁၅။ ဝံသာနု = မျိုးချစ်စိတ်ရှိသူ။
- ၁၆။ မျက်မုန်းကျိုး = ကြည့်ရှုလိုစိတ် မရှိအောင် ရွံရှာစက်ဆုပ်သည်။ ကြာရှည်စွဲမြဲစွာမုန်းတီးသည်။
- ၁၇။ ရပ်ခံ = ရပ်ရွာဒေသခံ။
- ၁၈။ စကားဖာ = ပြောမိဆိုမိသောစကားအများကိုပြေပြေလည်လည် ဖြစ်အောင်ပြန်လည်ပြောဆိုသည်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

သင်ခန်းစာအကျဉ်းအား အမျိုးသားနေ့ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ အမျိုးသားနေ့ဟုအမည်ခံထိုက်ပုံ၊ ကောလိပ်ကျောင်းသားများ အနစ်နာခံကြပုံ၊ အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်ကြပုံ၊ အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ရပုံ၊ အမျိုးသားနေ့အရေးပါပုံတို့ကို ဖော်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ဘဝကြိုစာကို ဖတ်ချင့်စဖွယ်ဖြစ်အောင် ပေါ့ပါးသွက်လက်အောင် နေ့စဉ်ပြောဆိုသုံးနှုန်းနေသော စကားများက အထောက်အကူပြုကြောင်း လေ့လာပြီး သုံးနှုန်းပြပါ။
- ၂။ ဘဝကြိုအောက်ပါတို့အကြောင်းကို လေ့လာတင်ပြပါ။
  - (က) သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားတို့၏ဘဝ
  - (ခ) အမျိုးသားကျောင်းများအတွက် ကြိုးပမ်းမှုများ

ပတ္တမြားကျောက်စီစား

ကိုလိုနီခေတ်

ပတ္တမြားကျောက်စီစားသည် မြန်မာစာပါမောက္ခ ဦးမောင် (တက္ကသိုလ် မောင်သန့်စင်) ၏ဝတ္ထုတို တစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

ပါမောက္ခဦးမောင်သည် ကျုံပျော်မြို့၊ ဇာတိဖြစ်၍ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က ကျုံပျော်မြို့ အစိုးရမြန်မာကျောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့ စိန်ဂျွန်းကောလိပ်ကျောင်း၊ အစိုးရ အင်္ဂလိပ်မြန်မာအထက်တန်း ကျောင်းတို့တွင် ပညာဆည်းပူးခဲ့ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးဘွဲ့၊ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့များ ရရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွင် အချိန်ဝက် နည်းပြဆရာအဖြစ် စတင်အမှုထမ်းပြီး ရာထူးအဆင့်ဆင့် တိုးမြှင့်ကာ ပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသည်။ ပါမောက္ခအဖြစ်မှ အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် မြန်မာစာပေပြုစုရေးနှင့် ဘာသာပြန်ကော်မရှင် (မြန်မာစာအဖွဲ့) တွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင် ရသည်။ စာပေဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများတွင်လည်း တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန် သည်။

ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုတွင် ဦးဆောင်ပါဝင်၍ ကဗျာများ၊ ဝတ္ထုတိုများရေးဖွဲ့သည်။ တက္ကသိုလ် မောင်သန့်စင် ကလောင်အမည်ဖြင့် စာပေများရေးသားသည်။ ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများအတွက် ကဗျာ၊ စကားပြေကောက်နုတ်ချက်များ ပြုစုခဲ့သည်။ စစ်တက္ကသိုလ်သုံး စကားပြေလက်ရွေးစင်၊ ပုဂံကျောက်စာ လက်ရွေးစင် စာအုပ်များလည်း ပြုစုခဲ့သည်။ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာတို့ဖြင့် ဆောင်းပါးများ၊ သုတေသနစာပေများ ရေးသားခဲ့သည်။ မြန်မာစာဌာနကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြီးကြပ်လမ်းညွှန်ခဲ့သည်။

ပတ္တမြားကျောက်စီစား ဝတ္ထုတိုတွင် သူရဲကောင်းတို့၏ လေးစားထိုက်သောဂုဏ်ရည်ကို ပေါ်လွင်စွာ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ပတ္တမြားကျောက်စီစား

ညိုညိုမှိုင်းလျက်ရှိသော အနောက်ဘက်ထိမ်တောတွင် နေသည်ကွယ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အလင်းရောင်မှာ ညီအစ်ကိုမသိတသိ မှုန်ရိမှုန်ဝါးမျှလောက်သာ ကျန်ရှိချေသည်။ ထိုအခိုက်တွင် ထွားကျိုင်း သန်မာဟန်နှင့် အသက်သုံးဆယ်ကျော်ခန့်ရှိသူ တစ်ယောက်သည် ဖောင်းဖြူဝတ်မြင်းကြီးကိုစီးကာ လက်တစ်ဖက်ဖြင့် ဇက်ကြိုးကိုကိုင်၍ လက်တစ်ဖက်ဖြင့် ခါးထောက်လျက်၊ ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက်ကို အနည်း ငယ်မျှမကြည့်ဘဲ ပုဂံမြို့ဆီသို့ အေးဆေးစွာလာနေလေ၏။ ထိုသူ၌ ထူးခြားသောအရာတစ်ခုမှာ ဘေးတွင် လွယ်ထားသော ကျောက်စီစားဖြစ်ရာ ဤမျှလောက်မှေးမှိန်၍ မှောင်စပြုသောအချိန်၌ပင် နီလွင်သောအရောင် တို့သည် တရိုးရိုးတရဲရဲ ထွန်းတောက်သဖြင့် ဓားစီခြယ်ထားသော ကျောက်တို့မှာ ပတ္တမြားဖြစ်၍ အလွန်ပင် အဖိုးထိုက်တန်ပေ လိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းဖွယ်ရာဖြစ်ပေသည်။ သို့နှင့်ထိုသူသည် ချုံအနည်းငယ်ထူထပ်သော စောလှဝန်းဘုရားအနီးသို့ ရောက်သောအခါ ဆယ့်ရှစ်နှစ်ခန့်အရွယ် သူငယ်ပျိုတစ်ယောက်သည် ငှက်ကြီးတောင်စားတစ်စင်းကို ဝင့်ကာဝင့်ကာ ချုံကွယ်တစ်ခုမှ ရုတ်တရက်ခုန်လွှားထွက်ပေါ်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်၊ ကျောက်စီစားကို စွဲမြဲစွာဆုပ်ကိုင်လိုက်ပြီးလျှင် တောက်ပစူးရှသော မျက်လုံးအစုံနှင့် သူငယ်ပျိုအား ကြည့်လိုက်လေ၏။ ပြေးလာသူလည်း ကိုယ်ရှိန်သတ်ကာ 'ဗိုလ်မိုးသီး နေပါဦးဗျ၊ ဒီလောက်လည်း အရင်မလိုပါနဲ့ဦး၊ ကျွန်တော်ခင်ဗျား မိတ်ဆွေပါ။ ရန်သူမဟုတ်ပါဘူး၊ ပြောစရာကလေးရှိလို့ပါ' ဟု ဟစ်အော် ပြောဆိုရင်း လျင်မြန်ဖျတ်လတ်စွာ ရှေ့ကိုဆက်လက်လာသဖြင့် မြင်းစီးသူ၏အနီးသို့ ခဏချင်းပင် ချဉ်းကပ်မိ လေ၏။

မြင်းစီးလာသူသည် မြင်းကိုရပ်တန့်စေပြီးနောက် ဇက်ကြိုးကို မြင်းကျောပေါ်သို့ အလုံးစုံပုံချလိုက်ကာ လက်နှစ်ဖက်လုံးဖြင့် ခါးထောက်လျက် မထိလေးစားကြည့်ပြီးလျှင် 'ငါ - ဗိုလ်မိုးသီးလို့ မင်းဘယ့်နွယ်သိသလဲ၊ အရင်ကငါ့ကိုမြင်ဖူးလို့လား' ဟုခပ်မာမာ မေးလိုက်လေ၏။

သူငယ်ပျို။ ။ 'အရင်ကတော့ မမြင်ဖူးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျား ဗိုလ်မိုးသီးဆိုတာ တပ်အပ်ပြောနိုင် တယ်၊ အခြားလူတွေ လည်းကျွန်တော့်လို ပြောနိုင်ကြမှာပဲ၊ ပြောစရာ ထူးခြားချက်က ရှိတာကိုး'

မြင်းစီးလာသူ။ ။ 'ဘာထူးခြားချက်လဲ'

သူငယ်ပျို။ ။ 'ခင်ဗျားဘေးလွယ်ထားတဲ့ ပတ္တမြားကျောက်စီစားပေါ့ဗျ၊ ဒီစားမြင်ရုံနဲ့ ဘယ်သူ မဆို ခင်ဗျားဟာဓားပြဗိုလ် ဗိုလ်မိုးသီး အစစ်ပဲလို့ဆိုတာ မုချသိမှာပေါ့၊ တခြားဓားပြဗိုလ်တွေမှာ ဘယ်တော့ ဒီစားမျိုးရှိလို့လဲ။ ခင်ဗျားတစ်ယောက်ပဲ အမြဲကိုင်တယ်မဟုတ်လား၊ အင်မတန်စွမ်းပြီး၊ လူစားတဲ့စားဆို'

မြင်းစီးလာသူသည် သူငယ်ပျိုမေးသောစကားကို အလျှင်းဂရုမစိုက်သကဲ့သို့ ရှေ့တည့်တည့်သို့ မျက်မှောင်ကြုတ်ကာ စဉ်းစားသည်ဟန်မျိုးနှင့် ခေတ္တမျှကြည့်ပြီးလျှင် သူငယ်ပျို၏ ဘက်သို့လှည့်၍ 'မင်းခုနက ငါ့ကိုပြောစရာရှိတယ်ဆိုတာ ဘာလဲ၊ ငါ့မှာအချိန်မရှိဘူး၊ ပြောရင် မြန်မြန်ပြောစမ်း' ဟု အာဏာသံနှင့် ပြတ်တောင်း တောင်းပြောလိုက်လေ၏။

သူငယ်ပျို။ ။ 'တခြားမဟုတ်ပါဘူး၊ ကျွန်တော် ခင်ဗျားတပည့်ခံချင်လို့ပါ။ နောက်ပြီးတော့

တော်တော်ဟန်ကျမည့် ချက်ကောင်းတစ်ခု တွေ့ထားတယ်ဗျာ၊ ဟောဟိုတမာပင်တွေ အုပ်နေတဲ့ လေးထောင့် ကန်နားက အိမ်ကိုတိုက်ရရင် ရွှေငွေ အတော်ရမယ်၊ ဘယ်နှယ်လဲ’

မြင်းစီးလာသူ။ ။ ‘ပစ္စည်းရှိတာကို ဒိဋ္ဌသိသလား’

သူငယ်ပျို။ ။ ‘ဒိဋ္ဌသိပါတယ်။ ဒီအိမ်ကို မင်းတုန်းမင်းကြီးရဲ့ အနောက်ဆောင်မှာ ခစားတဲ့ အပျိုတော်ကလေး တစ်ယောက်၊ မန္တလေး နေပြည်တော်ကဆိုလား၊ မနက်ကပဲပြန် ရောက်လာတယ်။ ဆုတွေ လာဘ်တွေမနည်းဘူးဗျာ ရလာလိုက်တာ၊ ဒီအိမ်က အဘိုးကြီးတစ်ယောက်နဲ့လည်း ဘာတော်တယ် မသိဘူး။ ပစ္စည်းတွေထုတ်ပြနေတုန်း ကျွန်တော်လေးထောင့်ကန်မှာ ရေဆင်းသောက်ရင်း မြင်လိုက်ရတယ်။ အခုအိမ်မှာ လူတစ်ယောက်မှ မရှိဘူးဗျ။ အဘိုးကြီးရော ကောင်မလေးရော သဗ္ဗညုဘုရားတို့၊ အာနန္ဒာဘုရားတို့၊ ဝေါတော့ ပလ္လင် (ကန်တော့ပလ္လင်) တို့ လျှောက်ဖူးရအောင် နေ့လယ်ကတည်းက လှည်းနဲ့ထွက်သွားကြတယ်။ ကျွန်တော့် က ဟောဟိုနားက ချုံကွယ်မှာ တစ်နေ့လုံးချောင်းပြီး စောင့်နေတာပဲ။ ခုတော့ ခင်ဗျားလာတာနဲ့ အဆင်သင့်ပဲ။’

မြင်းစီးလာသူ။ ။ ‘ဒါထားလိုက်ပါဦး . . . မင်းဘယ်သူလဲ’

သူငယ်ပျို။ ။ ‘ကျွန်တော် စဉ်ကူက’

မြင်းစီးလာသူ။ ။ ‘မင်းမှာမိဘရှိသေးသလား’

သူငယ်ပျို။ ။ ‘အမေသာရှိတော့တယ်’

မြင်းစီးလာသူ။ ။ ‘မင်းကငါတပည့်လုပ်ချင်တယ်လို့ ပြောရအောင်မင်းမှာသတ္တိရှိလို့လား’

သူငယ်ပျို။ ။ ‘မယုံရင်စမ်းကြည့်တာပေါ့ဗျာ’ (မြင်းစီးလာသူကိုလှန်၍ကြည့်ကာ မခံချင်သော မျက်နှာထားနှင့် ပြောသည်)

မြင်းစီးလာသူ။ ။ ‘ဟား-ဟား-ဟား တော်တော်လာသားပဲ၊ ဒါပေမဲ့ သတ္တိရှိတာနဲ့ မိုက်တာနဲ့ တခြားစီကွ၊ သတ္တိရှိတယ်ဆိုတာက အကျိုးမြင်လို့ နောက်မတွန့်ဘဲ စွန့်စားတာ၊ မိုက်တာက အကျိုးမဲ့သက်သက် ရမ်းလုပ်တာ၊ ခုနေမင်းကိုယ်မင်း သတ္တိရှိလှပါတယ်ဆိုပြီး ဟောဟို နှံပဲပင်ထိပ်ဖျားပေါ်တက်ပြီး ခုန်ချရင်၊ အရိုးအသား စိစိညက်ညက်ကျေပြီး မုချသေမယ်၊ အဲဒါကို ငါကသတ္တိရှိတယ်လို့မခေါ်ဘူး၊ သိပ်မိုက်တယ်၊ ရူးတယ်လို့ဆိုမယ်၊ မင်းနားလည်ပြီလား ဒါကြောင့် မင်းမှာတကယ်သတ္တိ ရှိရဲ့လားလို့ ငါမေးတယ်’

သူငယ်ပျိုသည် အမျက်ထွက်လာဘိသကဲ့သို့ မျက်လုံးနှစ်ဖက်တို့မှ အရောင်အလှူများ ထွက်လာကာ၊ ‘ခင်ဗျားဘာမှ စကားရှည်နေစရာမလိုဘူး၊ မယုံရင်ဒီနေရာကစောင့်ကြည့်နေ’ ဟုပြောပြောဆိုဆို ဓားကိုဝင့်ကာ လေးထောင့်ကန်အနီးရှိ ယခင်အိမ်ကြီးဆီသို့ ရုတ်တရက်ပြေးသွားသောအခါ မြင်းစီးသူလည်း သူငယ်ပျိုအား စောင့်ကြည့်နေလေ၏။ သူငယ်ပျိုသည် အိမ်တံခါးဝအနီးသို့ ရောက်သောအခါ အပြင်မှသော့ခတ်ထားသည် ကိုတွေ့ရှိသဖြင့် အကြံယူဟန်ဖြင့် ခေတ္တရပ်နားကာ နောက်သို့ဆယ်လှမ်းခန့်မျှ ပြန်ဆုတ်လာပြီးလျှင် တစ်ဟုန် ထိုးပြေး၍ ကိုယ်လုံးနှင့်တံခါးကိုတိုက်လေရာ ‘ပုန်း’ ခနဲအသံမြည်၍ တံခါးသည် ချက်ချင်းပွင့်သွားလေ၏။ အထဲသို့ဝင်သွား၍ မှောင်အတိ ရှိနေသဖြင့် ရေနံချေးမီးခွက်ကိုစမ်း၍ ရှာဖွေကာ ထွန်းညှိပြီးနောက် ခေါင်းရင်း တွင် တွေ့သောကျွန်းသေတ္တာငယ်ကို ဓားနှင့် အတင်းဖွင့်လိုက်လေ၏။ သေတ္တာတွင်း၌ကား စိပ်ပုတီးသုံးကုံး၊

ကလေးဆွဲသော ငွေကယက် ငယ်ငယ်တစ်ခု၊ ဆံစုနှစ်စင်း၊ ဖန်နားတောင်းနှစ်ရန်၊ သစ်သားဘီး နှစ်ချောင်း၊ ကညစ်တံ သုံးချောင်းနှင့် ပေပေါ်တွင်ရေးမှတ်ထားသော ရက်ချုပ်နှစ်ခုတို့ ကိုသာတွေ့ရှိရသဖြင့် သူငယ်ပျိုမှာ များစွာစိတ်ပျက်မိလေ၏။ သို့ရာတွင် စိတ်မကျေသေးဘဲ အိပ်ရာများတွင် ရှာဖွေလေရာ၊ ခေါင်းအုံးအောက်၌ ခါသာပဒုမ္မာနှစ်အုပ်ကို တွေ့ရှိသဖြင့် လှမ်းယူလိုက်လေ၏။ ထို့နောက် အိမ်တစ်ခုလုံးကို ပြောင်းဆန်အောင် နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် ရှာဖွေပြန်သောအခါ နောက်ဆုံးတွင် ဒေါင်းဒဂီးပြားတစ်ရာ၊ သွယ်ပျောင်းတစ်ကုံး၊ နော်ဇာကုံးနှစ်ကုံးနှင့် ရွှေဆယ့်ငါးကျပ်သား လောက်ကိုတွေ့ရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ယူဆောင်ပြီးလျှင် မြင်းစီးသူထံသို့ အပြေးလာခဲ့လေ၏။ 'အားလုံးရခဲ့တယ်ဗျ၊ အားလုံးပဲ၊ မနည်းကြီးကိုရှာခဲ့ရတယ်၊ လူကို ဖတ်ဖတ် မောလို့ နောက်ဆုံးဆန်းဒိုးထဲကျမှ တွေ့တော့တယ်၊ ဟန်ကျတပဲဗျ၊ ခင်ဗျားနဲ့ကျွန်တော် တစ်ယောက်တစ်ဝက်စီ ပေါ့' ဟု အားပါးတရပြောရင်း ပစ္စည်းများကိုပြလေ၏။

မြင်းစီးသူ။ ။ 'အဲဒီပစ္စည်းတွေ ငါ့ကိုအကုန်ပေး ငါယူထားမယ်'
သူငယ်ပျို။ ။ 'မြင်းပေါ်မှာ ခင်ဗျားယူထားရင် လေးနေမှာပေါ့ဗျာ၊ ကျွန်တော်ယူလာခဲ့မယ်လေ၊ ကျွန်တော် သတ္တိမနည်းဘူးဆိုတာ ခုသိပြီးမဟုတ်လား၊ အခုကျွန်တော်တို့ဘယ်သွား ကြမှာလဲ'

မြင်းစီးသူ။ ။ 'ပေးဆိုရင်ပေးစမ်းကွာ၊ လျှာရည်မနေနဲ့၊ အချိန်မရှိဘူးဟုဆိုကာ ပစ္စည်းများကို မြင်းပေါ်မှ အတင်းဆွဲယူလိုက်ပြီးလျှင် လွယ်အိတ်တွင်းသို့ ထည့်ထားလိုက်လေ၏။ ခါသာအုပ်များကိုမူကား မြင်းကုန်းနှီးရှေ့တွင် တင်ထားလိုက် လေ၏။

ထို့နောက် လူသူလေးပါးကိုကြည့်ပြီးလျှင် သူငယ်ပျိုဘက်သို့ တစ်ချက်မျှစောင်းငဲ့ကြည့်ကာ မြင်းကိုသွားရန် အချက်ပေးလိုက်သဖြင့် 'ဘယ်သွားမှာလဲဗျ-ဗိုလ်မိုးသီး၊ ခင်ဗျားကျွန်တော့် ကိုမပြောဘူးလား၊ ပြောမလား' ဟု တင်းမာစွာ သူငယ်ပျိုက မေးလေရာ 'မင်းကလား ငါ့ကို ဟား-ဟား-ဟား၊ ဟိုချုံကွယ်နေတဲ့ သစ်ပင်အောက်ကိုလေ၊ မင်းမှာ သတ္တိတကယ်ရှိတယ်ဆိုရင် လိုက်ခဲ့ပါလား' ဟု မြင်းစီးသူက မခိုးမခန့်ပြောကာ မြင်းကိုနှင်သွားလေရာ 'ဒါဖြင့်လိုက်တာပေါ့' ဆိုကာ ဓားကိုတင်းကျပ်စွာ ဆုပ်ကိုင်၍ သူငယ်ပျိုသည် ထက်ကြပ် မကွာလိုက်သွားလေ၏။

မကြာမီ ချုံပုတ်ကွယ်သို့ ရောက်ကြလေလျှင် 'တခြားမသွားဘဲနဲ့ ဘာကြောင့်ဒီနေရာ လာတာလဲဗျ' ဟု သူငယ်ပျိုက စတင်မေးလိုက်သောအခါ 'စိတ်ကျေနပ်စရာ မြင်ချင်လို့ပေါ့၊ ဟို အဘိုးကြီးနဲ့ကောင်မလေး အိမ်ပြန်လာတော့ သူတို့ပစ္စည်းတွေ လူယူသွားတာတွေ့ရင် အင်မတန်ပူမှာ ငိုမှာပဲ၊ အဲဒါသူတို့ ဘယ်လိုပူကြမလဲ ဆိုတာ ဒီကနေစောင့်ကြည့်ပြီး ရယ်ချင်လို့ပါ။ တယ်ကြည့်ကောင်းမှာပဲကွာ ဟား-ဟား . . .' ဟု ပြောနေစဉ် အတွင်းတွင် လှည်းတစ်စီးသံကို ကြားသဖြင့် နှစ်ဦးသားငြိမ်သက်စွာ စောင့်ကြည့်နေကြလေ၏။ လှည်းသည် အိမ်ရှေ့တည့်တည့် သို့ရောက်သောအခါ ရပ်တန့်ပြီးနောက် အသက်တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်ခန့်ရှိ မိန်းမပျိုတစ်ယောက် ဆင်းလာ၍ အိမ်တံခါး သို့လျှောက်သွားစဉ်၊ အသက်ခြောက်ဆယ်ကျော်အရွယ်ခန့်ရှိ အဘိုးအိုတစ်ယောက် နောက်ထပ်ဆင်းသက် လိုက်သွားလေ၏။ မိန်းမပျိုလေးသည် တံခါးအနီးသို့ ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် 'ဖေဖေရေ . . . ဖေဖေကြီး . . . တံခါးပွင့်နေတယ်၊ သူ့ခိုး ခိုးပြီထင်တယ်' ဟု ကြောက်လန့်တကြား ပြေးလာကာ

အဘိုးအို၏ လက်ကိုကိုင်လျက် ပြောလေ၏။

‘ဟင် . . . မီးထွန်းပြီး သေသေချာချာ ကြည့်ပါအုံး ငါ့မြေးရယ်၊ ဟိုဟာတွေများ ပါသွားသေးလား’ ဟု ထိတ်ထိတ်ပျာပျာ အဘိုးအိုက ပြောလေ၏။

မိန်းမပျိုသည် လျင်မြန်စွာ အိမ်တွင်းသို့ဝင်ကာ မီးထွန်းရှာဖွေပြီးသောအခါ ‘ဖေဖေကြီးရဲ့၊ ဟိုဟာတွေ အားလုံး အကုန်ပါသွားပြီ၊ ဆန်အိုးထဲမှာ ဘာမှပရှိတော့ဘူး’ ဟု ငိုသံပါနှင့်ပြောလေ၏။

‘အမယ်လေး မြေးရယ်’ ဖေဖေကြီး ရင်ကွဲရချေရဲ့ . . . ကိုယ်ကျိုးနည်းပြီထင်တယ်၊ အမယ်လေး- ငါ့မြေးသုံးနှစ်လုံးလုံး ရှာဖွေလို့ရတဲ့ပစ္စည်းမို့ ဖေဖေကြီးသိပ်နုမြောတယ်၊ ဖေဖေကြီးရှာ လို့ရတဲ့ပစ္စည်းဆိုရင်တော့ ဒီလောက်တောင် မနုမြောပါဘူး၊ ခုတော့ငါ့မြေးမှာ သုံးနှစ်လုံးလုံးအတွင်းဆောင်ထဲမှာ တံတောင်ဆစ် ပွန်းအောင် ခစားလို့ရတဲ့ ပစ္စည်းမို့လို့ သာပြီးနုမြောတာပါကွယ်။ မနက်က တို့မြေးအဘိုးတော့ တစ်သက်လုံး မခွဲရတော့ဘူး။ ဒါတွေနဲ့ ရင်းနှီးစားရတော့မယ်ကြံတုန်း ခုငါမြေးကလေး ရှာစာကိုမှ ယူရက်တယ်ကွယ် ဒီသူခိုး ကို ဘုရားသိကြားများ ကြည့်မနေပါနဲ့ ဒိဋ္ဌပြတော်မူပါ၊ ပြတော်မူပါ၊ ဒိဋ္ဌပြတော်မူပါ’ ဟု အဘိုးအိုသည် ကတုန် ကယင် ပြောဆိုငိုယိုနေလေ၏။

‘ဖေဖေကြီး၊ ဖေဖေကြီး ဒီမှာလေကြည့်ပါအုံး၊ မငိုပါနဲ့လေ၊ ဖေဖေကြီး အနွဲ့ဘာမှမနုမြောပါဘူး၊ နန်းတော်ထဲမှာ ပြန်ခစားရင် ဒီပစ္စည်းလောက်ကို ပြန်ရမှာပေါ့၊ မငိုပါနဲ့နော်- ဖေဖေကြီးရယ်၊ အနွဲ့ရှာနိုင်ပါတယ်၊ မကြာပါဘူး ဖေဖေကြီးရယ်။ ဘဝက အနွဲ့တို့ကံကမှ မစင်ကြယ်လို့ပျောက်တာပဲ မနုမြောပါနဲ့နော်’ ဟုမိန်းမပျိုက ကနွဲ့ကလျအားပေးချော့မော့ ပြောဆိုလေရာ-

‘မြေးကလေးရယ်၊ မင်းပင်ပန်းတာ မကြည့်ရက်နိုင်ဘူး အနွဲ့ရဲ့၊ ဖေဖေကြီးတော့ မချီတော့ဘူးကွယ်’ ဟုဆိုကာ အဘိုးအိုသည် သက်ပြင်းရှုရှု ငိုမြင့်လိုလျက်ရှိလေ၏။

ထိုအခိုက်တွင် ချုံကွယ်၌စောင့်၍ နားထောင်နေကြသောသူ နှစ်ဦးအနက် မြင်းစီးသူကစ၍ ‘ဘယ်နှယ် လဲ . . . ဟေ့၊ ကြားရတာ ဝမ်းသာစရာမကောင်းဘူးလားကွာ၊ ရယ်စရာ ကောင်းလိုက်တာ၊ အဘိုးကြီးလွမ်းခန်း ဆိုတာ ဒါမျိုးပေါ့၊ မင်းမရယ်ချင်ဘူးလား’ ဟုမေးလေ၏။

သူငယ်ပျို။ ။ ‘မရယ်ချင်ဘူး၊ ဒါရယ်စရာမှ မဟုတ်ဘဲ၊ သနားတောင် သနားသေးတယ်။ ဟိုပစ္စည်းတွေကို ကျွန်တော့် ပေးစမ်းဗျာ၊ သူတို့ကို ခုပြန်ပေးလိုက်ချင်လို့’

မြင်းစီးသူ။ ။ ‘မင်းပေးချင်တိုင်းရပါ့မလား’

သူငယ်ပျို။ ။ ‘ဘာပြုလို့မရဘဲရှိရမှာလဲ။ ကျွန်တော် သွားယူလာတဲ့ပစ္စည်း၊ ကျွန်တော်ပြန်ပေးနိုင် တာပေါ့’

မြင်းစီးသူ။ ။ ‘ခုနက တစ်ယောက်တစ်ဝက်စီလို့ မင်းပါးစပ်ကမြောပြီး မဟုတ်လား’

သူငယ်ပျို။ ။ ‘ကျွန်တော် အခုစိတ်ပြောင်းသွားပြီ၊ သူတို့ကိုသနားလို့ပဲ၊ ခင်ဗျားကိုလည်း တစ်ဝက်မပေးနိုင်တော့ဘူး၊ ကျွန်တော်လဲ မယူဘူး၊ အကုန်ပြန်ပေးမယ်’

မြင်းစီးသူ။ ။ ‘ငါက မပေးရင်ကော’

သူငယ်ပျို။ ။ ‘မပေးရင် ပေးအောင်လုပ်ရမှာပေါ့’

မြင်းစီးသူ။ ။ ‘ဟား . . . ဟား . . . ဟား စိတ်သာချ မင်းကိုဘယ်တော့မှ မပေးဘူး’ ဟု

မထီလေးစားကြည့်ကာ ပြောလိုက်လေလျှင် သူငယ်ပျိုသည် စိတ်မာန်တက်ကြွ၍ အမျက်ထွက်ကာ လျင်မြန်စွာ ဓားဖြင့်တအားလွှဲ၍ ခုတ်လိုက်လေ၏။ သို့သော်မြင်းစီးသူသည် သူငယ်ပျိုထက် လျင်မြန်ဖျတ်လတ်သူ ဖြစ်ရကား တစ်ဟုန်ထိုးလာသောဓားကို ကျောက်စိမ်းဖြင့် ဆီးတားကာကွယ်လိုက်ပြီးနောက် သူငယ်ပျို၏ လက်ဆစ်ကိုခြေနှင့် ဆတ်ကန်လိုက်ရာ ဓားမှာမြေပေါ်သို့ လွင့်စဉ်ကျသွားသောကြောင့် သူငယ်ပျိုမှာ လက်နက်မဲ့ဖြစ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မြင်းပေါ်မှ ခုန်လွှားဆင်းလိုက်ကာ သူငယ်ပျို၏ဓားကိုကောက်ယူလျက် ‘မင်းသတ္တိ အကောင်းသားပဲ၊ လာ . . . မင်းငါ့နောက်လိုက်ခွဲ’ ဟု အာဏာပေးကာ မြင်းပေါ်သို့ တစ်ဖန် လွှားတက်ပြီးလျှင် အဘိုးအိုအိမ်သို့ ရှေ့ရှုသွားလေ၏။

အဘိုးအိုသည် မြင်းစီးသူကိုတွေ့မြင်လျှင် ‘အလို-မြို့စားမင်း၊ ဘယ်ကကြွလာပါသလဲ . . . ကြွပါကြွပါ၊ အဆင်သင့်လိုက်တာဗျာ၊ ရှိစုမဲ့စုပစ္စည်းတွေကို လူခိုးသွားလို့၊ နွဲ့ရေ၊ ဟောဒီမှာ မြို့စားမင်းကို ဖျာခင်းပေးပါမြေးရဲ့’ ဟုပြောလေ၏။

‘ဪ . . . မြို့စားမင်း၊ ထိုင်ပါရှင် ထိုင်ပါ’ ဟုဆိုကာ ပြုံးရွှင်စွာ ခင်လေးနွဲ့က ဖျာခင်းပေးလေ၏။ သူငယ်ပျိုလည်း မြင်းစီးလာသူ၏ မျက်နှာကိုသေချာစွာ စူးစိုက်ကြည့်ရင်း စဉ်းစားလျက်ရှိနေလေ၏။

မြင်းစီးလာသူ။ ။ ‘ဦးမင်းတို့ ပျောက်သွားတဲ့ပစ္စည်းတွေဆိုတာ ဒါတွေမဟုတ်လားခင်ဗျာ၊ တစ်ဆိတ်သေသေချာချာ စစ်ပြီးကြည့်ပါဦး’ ဟုဆိုကာ သူငယ်ပျို၏ဘက်သို့ အနည်းငယ်အပြုံးကြည့် ကြည့်ပြီး လျှင် ပစ္စည်းများကို ခင်လေးနွဲ့ရှေ့တွင် ဖြည်းညင်းစွာ ချထားလိုက်လေ၏။

အဘိုးအို၏မျက်နှာမှာ ကြည်လင်ရွှင်ယူလာလေ၏။ ခင်လေးနွဲ့မှာမူကား မြင်းစီးလာသူကို ကျေးဇူးတင် သည့် မျက်လုံးတို့ဖြင့်ကြည့်လျက် ‘ဪ-ဒါကြောင့်လည်း ပုဂံမြို့စားမင်း ဇေယျကျော်ထင်၊ ဇေယျကျော်ထင်လို့ နန်းတွင်းနန်းပြင် ကျော်စောနေပေတာပဲနော်။ တစ်သက်မှာ ကျေးဇူးမေ့နိုင်စရာ မရှိတော့ပါဘူး မြို့စားမင်းကြီး ရှင်’ ဟုကြည်လင်အေးမြစွာ ပြောဆိုလေ၏။ သူငယ်ပျိုသည် အလုံးစုံကို နားမလည်ဘိသကဲ့သို့ တွေဝေ ငေးမောနေရာမှ မြင်းစီးလာသူ၏အနီးသို့ ချဉ်းကပ်သွားပြီးလျှင် ‘ခင်ဗျား ဗိုလ်-ဗိုလ်မိုးသီးမဟုတ်ဘူးလား’ ဟု မေးလိုက်လေ၏။

မြင်းစီးလာသူ။ ။ ‘မင်းကိုဟုတ်တယ်လို့ ဘယ်သူပြောလို့လဲ’

ခင်လေးနွဲ့။ ။ ‘လူတကာကို ရက်ရက်စက်စက်သတ်တဲ့ ဗိုလ်မိုးသီးနဲ့မှ ကျွန်မတို့မြို့စားမင်း ဇေယျကျော်ထင်ကို မှားတတ်ပလေတယ်ရှင်’

သူငယ်ပျိုသည် ‘ဟာ’ . . . ဟုပါးစပ်မှထွက်ကာ ဘေးတွင်လွယ်ထားသော ကျောက်စိမ်းကို ငေးစိုက် ကြည့်ရင်း ‘ဒါဖြင့်ရင်ခင်ဗျာ၊ ခင်ဗျာဘေးမှာလွယ်ထားတဲ့ ဟိုပတ္တမြားကျောက်စိမ်းကကောဗျာ၊ ကျွန်တော်ဖြင့် အာမှနားမလည်နိုင် အောင်ရှိနေပြီ။ ဓားပြဗိုလ် ဗိုလ်မိုးသီးရဲ့ ဓားမဟုတ်လားဗျာ’ ဟုမေးပြန်၏။

‘အင်း . . . ဟုတ်တယ်၊ ဒီဓားဟာ ဗိုလ်မိုးသီးရဲ့ ပတ္တမြားကျောက်စိမ်း အစစ်ပါပဲ၊ ဗိုလ်မိုးသီးတော့

သေပြီလေ။ သမ္ဘူလဘုရားနားကို ဒီနေ့ညနေလောမယ်လို့ သတင်းရတာနဲ့ သွားပြီးဖမ်းတယ်။ ဒါနဲ့နှစ်ယောက် သားရင်ဆိုင်တွေ့ပြီး ခုတ်ကြရင်း ဟိုနေရာမှာ သူ့အသက်ပျောက်ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။ ကျုပ်စားကို သူ့ရင်ဝမှာပဲ ထားခဲ့တယ်။ သူ့ပတ္တမြားကျောက်စိမ်းကိုတော့ ယူလာခဲ့တယ်။ အင်း-လောကကြီးဖြင့် ဒီလောက်မိုက်တဲ့ လူ ယုတ်မာတစ်ယောက်အတွက်တော့ ကျွတ်လွတ်သွားပြန်တာ ပေါ့လေ / . . . ' ဟု မြင်းစီးသူကပြောလေ၏။

သူငယ်ပျိုသည်လည်း နားထောင်ရင်းပင် ခေါင်းငိုက်စိုက် ကျနေလေတော့သတည်း။ ထို့နောက် ဇေယျကျော်ထင်က ဆက်လက်၍ 'ကဲ- မင်းလည်းဗိုလ်မှီးသီးတပည့် မလုပ်ချင်တော့ ဘူးထင်ပါတယ်။ မင်းစိတ် မျိုးနဲ့လည်း မတန်ပါဘူး။ ငါ့နောက်လိုက်ခဲ့၊ မင်းကိုငါတပ်ထဲမှာ သင့်သလိုခန့်ထားမယ်' ဟုပြောဆိုကာ သူငယ်ပျိုကိုခေါ်ဆောင်ပြီးလျှင် အဘိုးအိုနှင့် ခင်လေးနွဲ့တို့အိမ်မှ ပုဂံမြို့သို့ နှစ်ဦးသား ထွက်ခွာသွားကြ လေသတည်း။

တက္ကသိုလ်မောင်သန်ရင်

ဧကန်ဆန်အဖွင့်

- ၁။ ညီအစ်ကိုမသိတသိ = နေဝင်ခါနီး သဲသဲကွဲကွဲ မမြင်ရသော အချိန်။
- ၂။ မှန်ရီမှန်ဝါး = မသဲမကွဲ။
- ၃။ ဖောင်းဝတ်ဖြူ = မီးခိုးရောင်သန်းသောအဖြူရောင်။
- ၄။ ငှက်ကြီးတောင်စား = အဖျားကော့ချွန်သောစားရှည်။
- ၅။ ဒိဋ္ဌ = မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့၊ ဧကန်အမှန်။
- ၆။ အနောက်ဆောင် = မိဖုရားများစံမြန်းသောအဆောင်။
- ၇။ ရက်ချုပ် = မွေးဖွားချိန် စသည်အချက်အလက်များကို ထန်းရွက်စသည်တို့တွင် ရေးမှတ်ထား သောစာ။
- ၈။ ခါသာ = ပိတ်ချောတစ်မျိုး။
- ၉။ ပဒုမ္မာ = ပါးလှုပ်သော ချည်ချောပိတ်တစ်မျိုး။
- ၁၀။ ဒေါင်းဒဂါး = ဒေါင်းရုပ်ပုံ ခတ်နှိပ်ထားသောငွေဒဂါး။
- ၁၁။ ပြောင်းဆန် = ဖရိုဖရဲဖြစ်သည်။
- ၁၂။ သွယ်ပျောင်း = ဆွဲကြိုးတစ်မျိုး။
- ၁၃။ နော်ဇာကုံး = (နော်ဇာပန်းပွင့်ပုံများဖြင့် အသွယ်အကုံး ပြုလုပ်ထားသည့်) လည်ဆွဲတစ်မျိုး။
- ၁၄။ မချိ = ပြေဆည်နိုင်စွမ်းမရှိ။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

သူငယ်ပျို တစ်ယောက်သည် မြင်းစီးပြီး ပတ္တမြားကျောက်စိစားလွယ်ထားသူကို ဓားပြဗိုလ်မိုးသီးဟု ထင်ပြီး တပည့်ခံမည်ပြုသည်။ နန်းတွင်းအပျိုတော်ကလေးတို့ မြေးအဖိုးအိမ်ကို ဖောက်ထွင်း၍ ပစ္စည်းများ ယူပြီးနောက် အိမ်ရှင်များငိုနေသည်ကို သူငယ်ပျိုကသနားပြီး စိတ်ကောင်းဝင်သွားသည်။ အိမ်ရှင် မြေးအဖိုး နှင့်စကားပြောတော့မှ သူငယ်ပျိုက ဗိုလ်မိုးသီးဟုထင်ခဲ့သူမှာ ဗိုလ်မိုးသီးမဟုတ်ဘဲ ဗိုလ်မိုးသီးကိုသုတ်သင်ခဲ့သော ပုဂံမြို့စားမင်းဖြစ်ကြောင်းသိရသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ သူငယ်ပျိုက မြင်းစီးသူကို အဘယ်ကြောင့် ဗိုလ်မိုးသီးဟု ထင်ရသနည်း။
- ၂။ မြို့စားမင်းဇေယျကျော်ထင်၏ စိတ်ဓာတ်မှာ မည်သို့ရှိသနည်း။ လေးစားဖွယ်ဖြစ်ပါသလား။ ဆွေးနွေးပါ။

နိဗ္ဗာန်ဆော်
ကိုလိုနီခေတ်

နိဗ္ဗာန်ဆော်သည် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ မိမိ၏အတွဲအကြံနှင့် အတွေးကို ရသပေါ်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသော စာတမ်းငယ်တစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် မော်လမြိုင်ဇာတိဖြစ်သည်။ မြန်မာနှစ် ၁၂၆၁ (ခရစ်နှစ် ၁၈၉၉) တွင်ဖွားမြင်သည်။ ငယ်နာမည်မှာ မောင်စိန်တင်ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က မုပ္ပန်ရပ်ဆရာဦးချစ်လှ ကျောင်းတွင် ပညာသင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် (၁၀) တန်း စာမေးပွဲကို မြန်မာနှင့်ပါဠိ ဘာသာဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်ကပင် 'ဝဇီရာတင့်' အမည်ဖြင့် သတင်းစာများတွင် ဆောင်းပါးများရေးနေလေပြီ။

ရန်ကုန်ကောလိပ်တွင် ပညာသင်ယူနေဆဲ ပထမကျောင်းသားသပိတ် အရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ပေါက်လာရာ ၁၉၂၃ ခုနှစ်အထိ အမျိုးသားကျောင်းဆရာအဖြစ် တာဝန်ထမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ဥပဒေစာမေးပွဲကို မြန်မာနှင့်ပါဠိဘာသာအတွက် ဆုများရရှိအောင်မြင်ခဲ့သည်။ ဝိဇ္ဇာတန်းတွင် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း၏ ပထမဆုံးကျောင်းသားဖြစ်ကာ ဂုဏ်ထူးတန်းကို ပထမအဆင့်မှ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ 'နေရပ်ချောင်က၊ လူမည် မောင်ဝ' ဟု ကလောင်အမည်ခံလိုက်ရာကစ၍ မောင်ဝအမည် တွင်ခဲ့သည်။ ဘွဲ့ရပြီးတွင် နိုင်ငံဝန်ထမ်း ပညာတော်သင်အဖြစ် အင်္ဂလန်အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်သို့ စေလွှတ်ခြင်းခံရသည်။ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်မှတ်တမ်းတွင် ပညာတော်သင်ဘဝ အတွေ့အကြုံကို မိမိတိုင်းပြည်၏ ပညာရေးနှင့်ယှဉ်၍ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဦးစိန်တင်သည် သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ တင်မောင်မြင့်၊ မောင်သံချောင်း၊ ကောလိပ်ခင်ခင် စသောကလောင်အမည် အမျိုးမျိုးဖြင့် ဂန္ထလောက၊ ဒဂုန်၊ သူရိယ၊ ကြီးပွားရေးနှင့် ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်း စသည်တို့တွင် ဆောင်းပါး၊ ပြဇာတ်၊ ပေးစာစသည့် စာဟန်အမျိုးမျိုးရေးခဲ့သည်။ ဦးစိန်တင်၏ အကြီးဆုံးသော ဆန္ဒတစ်ရပ်မှာ မြန်မာစာပေတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်လိုခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေးရိုးမြန်မာ့အကြိုက်ဖြစ်သော ကာရန်နဘောစာဟန်ရှည်သည့် စကားပြေအရေးအသားမျိုးမှ လမ်းခွဲထွက်ကာ ဝါကျတိုများဖြင့် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရှိလှသော သွက်လက်သည့် စကားပြေအရေးအသားမျိုးဖြင့် 'ခေတ်စမ်း စာပေ' ကို ဦးဆောင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ကိုလိုနီခေတ်တွင် မှေးမှိန်နေသော မြန်မာစာကို ရှေ့တန်းရောက်လာအောင် ပြန်လည် ဖော်ထုတ်ခဲ့သူ တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။

ဦးစိန်တင်သည် အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ကို ကျေပွန်စွာထမ်းဆောင်ရင်း စာပေတိုးတက်မှုကို မရပ်မနား ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်သည့်အချိန်အထိ အဆက်မပြတ်စာရေးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း စစ်ပြေးဘဝဖြင့် မြန်မာနှစ် ၁၃၀၄ ခု (ခရစ်နှစ် ၁၉၄၂) တွင် ရွှေဘိုခရိုင် ကန့်ဘလူမြို့အနီး ဂါးဒါဆည်ကြီးရွာတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဗြိတိသျှတို့၏ နိုင်ငံဝန်ထမ်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေရစေကာမူ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် မပျက်သူဖြစ်သည်။ ရောက်လေရာအရပ်တိုင်း၌ တွေ့မြင်ကြားသိသမျှတို့ကို ထိုမျိုးချစ်စိတ်အခြေခံကာ

ရေးသားလေ့ရှိသည်။ ရောက်ရာအရပ်တိုင်း၌ မြန်မာမှု၊ မြန်မာ့ဓလေ့၊ မြန်မာ့ရာဇဝင်တို့ကို စိတ်အားထက် သန်စွာ လေ့လာဖော်ထုတ်လေ့ရှိသည်။ သူရေးသမျှစာတို့၌ မျိုးချစ်စိတ်အငွေ့အသက်များ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ပါဝင်နေတတ်ပေသည်။

ဤစာတမ်းငယ်တွင် စာရေးသူ၏ မြန်မာ့ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း ခံယူချက်တို့ဖြင့် ဖွဲ့ယှက်နေသော သိမ်မွေ့လှပသောအတွေးနှင့် ထိုအတွေးကို ဖတ်ချင့်စဖွယ်ရေးဖွဲ့ထားသော အရေးအဖွဲ့တို့ကို လေ့လာနိုင် ပါသည်။

နိဗ္ဗာန်ဆောင်

မောင်လူအေးကား အအိပ်ကြီးသူတစ်ယောက် ဖြစ်လေသည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှာတုန်းက နံနက်လက်ဖက်ရည်ကို ဘယ်အခါမျှ မသောက်ရချေ။ နံနက်စာစားရန် ခေါင်းလောင်းထိုးမှ အိပ်ရာမှထလေ့ ရှိသည်။ သူတကာနံနက်စာစားပြီးမှ ထမင်းစားပွဲသို့ရောက်၏။ မကြာမကြာ နံနက်စာငတ်လေသည်။ ခေါက်ဆွဲနှင့်သာ ကျေနပ်ရသည်များသည်။

မောင်လူအေး ၄-၅-၆ တန်းမှာတုန်းကမူကား ဘွားဒွေးကြီး သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်နှိုးမှ အိပ်ရာမှထ၍ ကျောင်းသို့ သွားလေ့ရှိသည်။

ပထမအကြိမ်နှိုးလျှင် မထသေး။ ကိစ္စမရှိ။

ဒုတိယအကြိမ်နှိုးလျှင် မထသေး။ ဘွားဒွေးကြီး ဆူလေသည်။

တတိယအကြိမ်နှိုးလျှင် မထဘဲမနေဝံ့တော့ပြီ။ တတိယအကြိမ် နှိုး၍မှ မထဘဲနေလျှင် ဘွားဒွေးကြီး စိတ်ဆိုးသဖြင့် ဝါးခြမ်းဖြင့် ဆော်လေတော့မည်။

ဤကားမောင်လူအေး အအိပ်ကြီးသော ဂုဏ်ထူးဝိသေသပေတည်း။

မောင်လူအေးကျောင်းမှထွက်၍ အလုပ်အကိုင်နှင့်ဖြစ်လာသောအခါ ထိုဂုဏ်ထူးကြီးမှာ အနည်းငယ် လျော့၍ သွားလေသည်။ ကျောင်းသားဘဝတုန်းက တာဝန်တွေမှာ မများသေးပေ။ ယခုကား တာဝန်တွေမှာ များလာလေပြီ။ ငယ်ငယ်တုန်းက ဘွားဒွေးကြီးဝါးခြမ်းကို ကြောက်သောကြောင့် အိပ်ရာမှစောစော ထခဲ့ရ၏။ ယခုမူကားတာဝန် ဝါးခြမ်းကိုကြောက်သောကြောင့် စောစောအိပ်ရာမှ ထလေ့ရှိပေသည်။ တာဝန်ဝါးခြမ်းက ဘွားဒွေးကြီး၏ ဝါးခြမ်းထက်အဆတစ်ရာမက တန်ခိုးကြီးမားပေသေး၏။ အိပ်မောကျနေရင်း ဆက်ခနဲလန့်၍ နှိုးအောင်ပင် တတ်နိုင်သော တာဝန်ဝါးခြမ်းပေတည်း။

မနက်ဖြန် နံနက်စောစော ၅ နာရီထွက်သော သင်္ဘောဖြင့် မြန်မာပြာသာရွာသို့ မောင်လူအေးသွားရ ပေမည်။ နံနက်စောစော ၄ နာရီအချိန်တွင် အိပ်ရာမှထရမည် ဖြစ်သည်။ စောလွန်းလှသည်။ မထချင်။ သို့သော် သင်္ဘောမမီမည်ကို စိုးရလေသည်။

နံနက်စောစော ၄ နာရီထိုးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် နာရီနှိုးစက်၏ ပယောဂကြောင့် မောင်လူအေး အိပ်ရာမှထရ၏။ အိပ်ရာမှထ၍ မကြာမီမှာပင် အနီးအနားရှိ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ ကလတက်သံကို ကြားရလေ သည်။

အသံကား လက်ဦးတွင် ခပ်လေးလေး၊ ထို့နောက် တဖြည်းဖြည်း မြန်၍မြန်၍လာ၏။ နောက်ဆုံး၌ တစ်ချက်နှင့် တစ်ချက်ဆက်၍ သွားလေသည်။

ပြီးပြန်လျှင် လေးသောအသံများပေါ်၍ လာပြန်၏။ ယခင်နည်းအတိုင်း မြန်၍မြန်၍လာပြီးလျှင် တစ်ချက်နှင့် တစ်ချက် ဆက်၍သွားပြန်၏။

မောင်လူအေးမှာ မျက်နှာမသစ်နိုင်သေးဘဲ ထိုကလတက်၏တူရိယာသံကို စိုက်ကာနားထောင်နေ၏။ မည်မျှသာယာသော အသံပေနည်း။ မည်မျှ ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသော အသံပေနည်း။ မည်သည့် တူရိယာ

သံသည် ဤကလတက်သံထက် သာနိုင်ပါအံ့နည်းဟု တွေးတောကာနေမိ၏။

ယခင်အခါက ကလတက်အသံများကို ကြားခဲ့ဖူးသည်မှာ မရေတွက်နိုင်ပြီ။ သို့သော် မည်သည့်အခါကမှ ကလတက်သံ သာယာသည်ဟု မထင်မှတ်မိခဲ့ပေ။ နားငြီးစရာကောင်းသော အသံဟူ၍ပင် ကဲ့ရဲ့မိခဲ့ပေသည်။

‘ဒေါင်ဒေါင်’ ဟူသော ကလတက်သံ၏ သာယာခြင်းမှာ မဆိုလောက်သေး။ ထိုအသံတွင်ပါ၍ လာသော အဓိပ္ပာယ်ကား မည်မျှနက်ပါသနည်း။ မည်မျှလေးပါသနည်း။ မည်မျှနက်ပါသနည်း။ စဉ်းစားကြည့်ပါက ကောင်းစွာသိရပေလိမ့်မည်။

ထို ‘ဒေါင်-ဒေါင်’ အသံကားနေမင်း၏ ရှေ့တော်ပြေးကြီး ပေတည်း။

‘နေမင်းကြီးမကြာမီထွက်ပေါ်လာတော့မည်။ အို-သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၊ ထကြလော့၊ ထကြလော့။ နေမင်းကြီးကိုထ၍ ဖူးမြော်ကြ ပါကုန်လော့။ ရောင်ခြည်တစ်ထောင် အလင်းကို ဆောင်ကာ နေမင်းကြီးထွက်ပေါ်လာပုံကား ဆန်းကြယ်လှပေ ၏။ ဤသို့ဆန်းကြယ်စွာထွက်ပေါ်၍ လာပုံကိုမမြင်လိုက်မ ရှိရလေအောင် ထကြကုန်လော့၊ ထကြကုန်လော့’ ဟူ၍ တိုက်တွန်းနေသော ကလတက်သံကိုကြားရလျှင် မည်သူမကြည်နူးဘဲ နေအံ့နည်း။

ကလတက်သံနှင့်အတူ ပါ၍လာသော အဓိပ္ပာယ် တစ်မျိုးလည်းရှိသေး၏။ ‘ဒေါင်-ဒေါင်’ ဟူသော အသံကို စေ့စေ့နားထောင်ကြည့်ကြပါဘိ။ ဤသို့ဆိုနေပေသည်။

‘အို - သတ္တဝါအပေါင်းတို့၊ ထကြလော့၊ ထကြလော့။ အလုပ်ခွင်သို့ ဝင်ကြလော့။ သူတကာထက်အလျင် အလုပ်ခွင်သို့ဝင်လျှင် သူတကာထက်ပို၍ ကြီးပွားတိုးတက်ပေလိမ့်မည်။ ဤခေတ်သည် သူတကာနှင့်အပြိုင် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်နေရသော ခေတ်ဖြစ်၏။ ဤအချိန်တွင် အိပ်နေလျှင် သူတကာဦးသွားပေမည်။ ဤခေတ် ကား မသိသူကျော်သွား၊ သိသူဖော်စားသော ခေတ်ဖြစ်၏။ ထိုသူတို့သာ စားကြရပေလိမ့်မည်။ ထကြလော့။ သိသူများဖြစ်ကြကုန်လော့။ လောကီအလုပ်ကို အားမထုတ်လိုလျှင် လောကုတ္တရာအလုပ်ကို အားထုတ်ကြ ကုန်လော့။ နိဗ္ဗာန်သို့ သူတကာထက်အလျင်ရောက်အောင် ကြိုးစားကြကုန်လော့။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းကြပါ ကုန်လော့။ အိပ်နေခြင်းက အကျိုးမရှိ၊ ကျန်းမာခြင်းကိုလည်းမရ လောကီစီးပွားလည်း မဖြစ်ထွန်း။ လောကု တ္တရာ စီးပွားလည်းမဆောင်။ အိုသတ္တဝါအပေါင်းတို့၊ အိပ်ရာမှထကြ၍ အလုပ်ခွင်သို့ ဝင်ကြကုန်လော့။ ဝင်ကုန်လော့။’

ဤသို့နိုးဆော်နေသည့် ကုလားတက်သံကို ကြားရသော မောင်လူအေး၏စိတ်မှာ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား၊ ထထကြွကြွဖြစ်၍ လာ၏။ မောင်လူအေးတွင် တက်ကြွသောစိတ်များ တဖွားဖွားပေါ်၍ လာကြကုန်၏။ ရှေး အခါက ဤအချိန်တွင် အိပ်ပျော်နေခဲ့သည်များကို နှမြောမိပေ၏။ ရှေးအခါက ဤအချိန်တွင် အိပ်ပျော်နေတုန်း ဖြစ်သောကြောင့် ကုလားတက်သံ၏ နိုးဆော်ချက်များကို မကြားခဲ့ရပေ။ တစ်ခါတစ်ရံ ကြားခဲ့ရဖူးသော်လည်း ‘ဒေါင်-ဒေါင်’ ဟူသောအသံကိုသာ ကြားခဲ့ရ၏။ နိုးဆော်သော အဓိပ္ပာယ်ကိုကား မစဉ်းစားမိခဲ့ပေ။ ယခုမှသာ ထိုနိုးဆော်သော အဓိပ္ပာယ်ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ကြားရပေသည်။

‘ဒေါင်-ဒေါင်’ ဟူသော ကလတက်သံကား အဓိပ္ပာယ်ကင်းမဲ့သော အသံမဟုတ်။ ခြောက်သွေ့သော

အသံလည်း မဟုတ်။ အဓိပ္ပာယ်နှင့်ပြည့်စုံ၍ စိုပြည်သော အသံဖြစ်လေသည်။ ဤအသံကား စင်စစ်အားဖြင့် 'နိဗ္ဗာန်ဆော်ကြီး' ဖြစ်၏။ မည်သည့် တေးကဗျာသည် ကလတက်သံထက် လေးနက်ပါအံ့နည်း၊ သာယာပါအံ့နည်း၊ နူးညံ့ပါအံ့နည်း။

ထိုကလတက်သံ၏အပေါ်တွင် စဉ်းစားခန်းထုတ်နေသည်နှင့်ပင် အချိန်အတော်နှောင်းသွား၏။ ခရီးသွားစရာမရှိဘဲ ထိုအသံပေါ်တွင်သာ ကြာကြာကလေး စဉ်းစားခန်းထုတ်နေမည်ဆိုပါမူ မည်သို့သော စိတ်ကူးမျိုးပေါ်လာဦးမည်မသိ။ သို့သော် သွားစရာကိစ္စရှိနေသေးသောကြောင့် စဉ်းစားခန်းကို ဖြတ်လိုက်ရလေသတည်း။

ထိုနောက် အဝတ်အစားလဲ၊ ကော်ဖီသောက်ပြီးလျှင် သင်္ဘောဆိပ်သို့ ထွက်လာခဲ့၏။ လမ်းထိပ်သို့ ရောက်သောအခါ 'နောင်-နောင်'ဟူသော ကြေးစည်သံကို ကြားရလေသည်။ ထိုအသံနှင့်အတူ ခပ်လေးလေး ဆွဲကာ ရွတ်လိုက်သောသူတစ်ယောက်၏ အသံကိုကြားရသဖြင့် စိုက်ကာနားထောင်မိ၏။ ဘုရားကိုးဆူဆရာ၏အသံနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူ၏။ သို့သော် ဘုရားကိုးဆူဆရာ၏ အသံလည်းမဟုတ်ပေ။ နံနက်စောစော အိပ်ရာမှထကာ ဘုရားရှိခိုးသော အဘိုးကြီးများ၏ အသံမျိုးနှင့်လည်း မတူပေ။

ဟိုမှာရှုလော့။ ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်ကိုဝတ်ကာ လျှောက်လာလေသည်။ လက်ကကြေးစည်ကို ဆွဲထား၏။ နှုတ်ကမူကား သာယာကြည်နူးဖွယ်ရာ ရွတ်ဆို၍ လာလေသည်။

ဤသူကား နိဗ္ဗာန်ဆော်ပေတည်း။ စောစောစီးစီး ၄ နာရီအချိန်တွင် သူတကာ၏အကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်၍နေပေ၏။ ကောင်းပေစွ။ ကောင်းပေစွ။ သာဓု ။ သာဓု။

ထိုအခိုက်ထိုအချိန်၌ ထိုသူတွင်မကောင်းသောစိတ်ထား ရှိမည်မဟုတ်။ သူသည် မည်မျှစိတ်ကြည်နူးနေပေမည်နည်း။ ထိုသူ၏စိတ်ထဲသို့ ခေတ္တမျှဝင်၍ ကြည့်ကြပါကုန်လော့။ အလွန်ကြည်နူးနေသည်ကို သိရပေလိမ့်မည်။ သူကားအပျော်ကြီး ပျော်နေပေလိမ့်မည်။

ထိုသူနှင့် ကြေးစည်တို့၏ နှိုးဆော်သောအသံတို့ကြောင့် နံနက်ဆွမ်းချက်ရန် အိပ်ရာထမှလူးလှိုမ့်၍ ထကြလေပြီး လမ်းထောင့်အိမ်မှ ဒေါ်စာဥကြီး မျက်နှာသစ်နေ၏။ အိမ်ရှေ့အိမ်မှ ဦးဂေါ်ရာကြီးလည်း အော်ကျယ်အော်ကျယ်နှင့် ဘုရားရှိခိုး စပြုလေပြီ။

ထိုသူနှင့် ကြေးစည်တို့၏အသံကား မင်္ဂလာရှိသောအသံများ ဖြစ်ကြကုန်၏။ မကြာမီက ကြားခဲ့ရသော ကလတက်သံကဲ့သို့ပင် နေမင်း၏ ရှေ့တော်ပြေးများပေတည်း။

သူတို့၏အသံကို ကြားရသောကြောင့် အိမ်ဖောက်ထွင်းရန် ကြံစည်နေကြသောသူတို့ အိမ်ပြန်ကြလေပြီ။ ထိုအသံတို့ကား မကောင်းမှုကို တားဆီးသောအသံတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။ ထိုသူခိုးလောင်းတို့၏ စိတ်တွင် ရုတ်တရက်သော် ငှက်ဆိုးသံကဲ့သို့ ထင်မိကြပေလိမ့်မည်။ သို့သော် စေ့စေ့တွေးကြည့်မည်ဆိုလျှင် ထိုအသံတို့ကို ကျေးဇူးတင်ကြမည်ကား မလွဲတည်း။ ထိုအသံများကြောင့်သာ မိမိတို့မကောင်းမှုကို မပြုမိခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုအသံများကယ်သောကြောင့်သာ ထောင်နှုတ်ခမ်းသို့ရောက်ပြီးမှ ထောင်ထဲသို့ မဖရာက်ဘဲရှိရလေသည်။

ထိုသာယာသောအသံတို့ကား ဝေးသည်ထက်ဝေးသွား လေပြီ။ မောင်လူအေးမှာ စဉ်းစားရင်းလျှောက်၍ လာလေသည်။ မြစ်ဘက်မှ လေပြည်ကလေးကလည်း တိုက်ခတ်လျက်နေ၏။ ဤအခါမျိုးကို မကြုံဖူးသူသည် လူဖြစ်ကျိုးမနပ်ဟူ၍ စဉ်းစားမိ၏။ သို့နှင့်သဘောဆိပ်သို့ ရောက်လေသတည်း။

သိပ္ပံမောင်ဝ

ခက်ခဲအဖွင့်

- နိဗ္ဗာန်ဆော် = ကောင်းမှုကုသိုလ် ပြုလုပ်ရန် ဆော်ကြသူ။
- ပယောဂ = အားထုတ်မှု၊ လှုံ့ဆော်မှု။
- ကလတက် = တီးခေါက်အချက်ပေးရန်သုံးသော အခေါင်းထွင်း သစ်လုံး၊ အုံးမောင်း။
- ကမ္မဋ္ဌာန်း = ဈာန်အဘိညာဉ်နှင့် မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်းဖြစ်သော လုပ်ငန်း။
- စီးဖြန်း = တရားသဘောကို ထပ်တလဲလဲ ဆင်ခြင် ပွားများသည်။
- ဘုရားကိုးဆူ = ဘုရားနှင့် ရဟန္တာရှစ်ပါးကို ပူဇော်သည့်ပွဲ။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

မောင်လူအေးငယ်စဉ်က အအိပ်ကြီးသဖြင့် ဖွားမွေးကြီး၏ ဝါးခြမ်းပြားနှင့်အရိုက်ခံရ၏။ မောင်လူအေး အလုပ်အကိုင်နှင့် ဖြစ်လာသောအခါ တာဝန်ဝါးခြမ်းကို ကြောက်ရသောကြောင့် အိပ်ရာမှစောစောထခဲ့ရသည်။ နံနက်စောစော လေးနာရီထိုးသည်နှင့် ကလတက်သံကြားရ၏။ ကလတက်သံမှာ နိဗ္ဗာန်ဆော် ဖင်ဖြစ်၏။ ထိုမှတစ်ဆင့် ကြေးစည်သံကြားရ၏။ ထိုအသံရှင်မှာ ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်ကိုဝတ်၍ လျှောက်လာ၏။ လက်က ကြေးစည်ကိုဆွဲထားကာ နှုတ်မှသာယာကြည်နူးဖွယ် ရွတ်ဆိုလာသူသည် နိဗ္ဗာန်ဆော်ပေတည်း။ ဤအခါမျိုးကို မကြုံဖူးသူသည် လူဖြစ်ကျိုး မနပ်ပေ။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ကလတက်သံကို သင်ကြားဖူးပါသလား။
- ၂။ အရုဏ်တက်ချိန်တွင် မည်သည့်အတွေ့အကြုံများကို မြင်တွေ့နိုင်သနည်း။ ထိုအတွေ့အကြုံများအရ သင့်ခံစားချက်များကိုဖော်ပြပါ။

အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး

ကိုလိုနီခေတ်နှောင်း

မြန်မာနိုင်ငံကိုလိုနီခေတ် နိဂုံးချုပ်ခါနီးဖြစ်သော ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် တစ်ဝိုက်တွင် အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ ကျောင်းသား လူငယ်တို့အုံကြွ ဆူပူလျက်ရှိရာ မျိုးချစ်စာရေးဆရာတို့သည် ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါး၊ ပြဇာတ်၊ ကဗျာ အစရှိသည့် စာပေပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးကိုအသုံးပြုပြီး ဇာတိမာန် လှုံ့ဆော်သည့်စာများကို အဆက်မပြတ် ရေးသားခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံကျော် ဝတ္ထုရေးဆရာတစ်ဦးသည် လူငယ်များကို ဝတ္ထုများဖြင့် လှုံ့ဆော်ရေးသားရုံဖြင့် အားမရဘဲ ကလောင်အမည်ဂုဏ် တစ်ခုကိုယူကာ ဆောင်းပါးများဖြင့်လည်း ရေးသား လှုံ့ဆော်ခဲ့လေသည်။

ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် ‘နေသူရိန်’ ကလောင်အမည်ခံ စာရေးဆရာတစ်ဦးသည် လူငယ်များ၏ ဇာတိမာန်ကို လှုံ့ဆော်သောဆောင်းပါးများ အဆက်မပြတ်ရေးသားခဲ့သည်။ ယင်းဆောင်းပါးတို့တွင် ‘အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီး’ ဆောင်းပါးလည်း တစ်ပုဒ်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး ဆောင်းပါးကိုရေးသူ နေသူရိန်ကားအခြားမဟုတ်။ သူပုန်ကြီး၊ သူပုန်အိမ်၊ ဒို့မေမေ၊ စစ်ထွက်သူ၊ အကျိုးဆောင်ကြီး အစရှိသည့်ဇာတိမာန်လှုံ့ဆော်သော ဝတ္ထုများကိုရေးသားခဲ့သူ စာရေး ဆရာကြီး မဟာဆွေ ပင်ဖြစ်လေသည်။

မဟာဆွေသည် စစ်ကိုင်းဇာတိ၊ အမည်ရင်း ဦးဘရှိန်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနှစ် ၁၂၆၂ ခု (ခရစ်နှစ် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်) တွင် မွေးဖွား၍ ၁၃၁၅ ခု (ခရစ်နှစ် ၁၉၅၃) တွင် ကွယ်လွန်သည်။ ငယ်စဉ်က စစ်ကိုင်းမြို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ စစ်ကိုင်း အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းမှ ရှစ်တန်းအောင်ပြီးနောက် မန္တလေး ဆရာ အတတ်သင် နော်မန်ကျောင်းကို ဆက်လက်တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ဆရာဖြစ်သင်တန်း အောင်သောအခါ ဟိုပင်၊ မြောင်၊ ဝက်လက်၊ ခင်ဦး၊ ရွှေဘို စသောမြို့များတွင် ကျောင်းဆရာအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။

‘မဟာဆွေ’ ဟူသော ကလောင်အမည်ကို အဓိကသုံး၍ စာအမြောက်အမြားရေးခဲ့သည်။ ဟာသဝတ္ထု များ ရေးသောအခါတွင် မွန်းသော်တာ ကလောင်အမည်ဖြင့်ရေးသည်။ လူငယ်တို့ကို သွေးထိုးလှုံ့ဆော်သော နိုင်ငံရေး ဆောင်းပါးများကိုမူ ‘နေသူရိန်’ ဟူသော ကလောင်အမည်ဂုဏ်ဖြင့် ရေးသည်။ ဝတ္ထုရှည် ၆၀ ကျော်၊ ဝတ္ထုတို ၆၀၀ ခန့်နှင့် ဆောင်းပါးပေါင်း များစွာရေးခဲ့သည်။

ဝတ္ထုများမှာ နိုင်ငံရေး ဝတ္ထုများအပြင် ‘ဈေးချိုသူ’၊ ‘ပျိုတောင်ပြုံး’၊ ‘ဝါဝါဝင်း’ စသောအချစ်နှင့် လူမှု ပြုပြင်ရေးဝတ္ထု များကိုလည်းရေးခဲ့သည်။ ‘ဖိုးဝဇီရ’ ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုလည်း ပြုစုခဲ့ဖူးသည်။ သမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထုများကိုလည်းရေးခဲ့ရာ စာဆိုတော် နဝဒေးအတ္ထုပ္ပတ္တိကိုအခြေခံ၍ ရေးသားသော ‘စစ်ထွက်သူ’ ဝတ္ထုမှာ ထင်ရှားသည်။

အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး ဆောင်းပါးကို နေသူရိန်၏ ‘မကြောက်တရား’ ဆောင်းပါးများမှ ရွေးထုတ်ထား ပါသည်။

အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး

ကျွန်ုပ်၏အဘိုးအရင်း၏ အစ်ကိုအရင်းသည် တိုင်တား မင်းကြီးဖြစ်၏။ သို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ငယ်စဉ်ကတည်းက လက်ရုံးအားကိုးသော စိတ်ရင်းများပါခဲ့သည်ဟု ဓာတ်သိများ အပြောခံခဲ့ရ၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်မှာ ခေတ်ပညာ အတော်ကလေးသင်ဖူးသဖြင့် မိုက်ရူးရဲအလုပ်မျိုးကို စိတ်မကူးခဲ့ဖူးချေ။ သို့သော် ပါးစပ်သမား ကလောင်သမား သက်သက်ဖြင့် ရည်မှန်းသည့်အတိုင်း အထမြောက်မည်ဟု ကျွန်ုပ်ဘယ်အခါမှ မထင်မြင်ခဲ့ချေ။

ကမ္ဘာပေါ်၌ တန်ခိုးအကြီးဆုံးသော နိုင်ငံသည် လက်ရုံးတည်းဟူသော စစ်မက်လက်နက် အားကောင်း သောနိုင်ငံများ ဖြစ်ကြ၏။ ပါးစပ်သမား လူခရာတွေကို လက်နက်သမား လက်ရုံးသမားများက ရယ်မောကာ မခန့်လေးစားပြုမူရဲကြ၏။ အကြင်နိုင်ငံသည် စစ်သားဖြစ်၏။

လက်နက်မရှိနေခဲ့အံ့။ သူ့ကျွန်မဖြစ်သေးသော် တစ်နေ့နေ့ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဖြစ်ခဲ့သော် လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဝေးလတ္တံ့။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုအကြောင်းများကို တွေးမိသောအခါ ငယ်စဉ်က မိဘဘိုးဘွားတို့ပြောပြသည့် အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးအကြောင်းကို သတိရမိပေ၏။

အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးကား အခြားမဟုတ်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ ညီတော်အရင်းတည်း။ နောင်တော်ပုဂံမင်းသည် တိုင်းပြည်တစ်ဝက် သူများလက်ပါအောင် ပေါ့လျော့သည်ဟုဆိုကာ ပုန်ကန်ထကြွရာ တွင် မင်းတုန်းမင်း၏ အစွမ်းဖြင့်မရ။ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး အစွမ်းကြောင့်သာ ရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ကိုယ်တော် ကြီးမှာ ပိဋကတ်ကျမ်းတတ် စာပေတတ်ဖြစ်သော်လည်း စာပေထက်လက်နက်ကို အားကိုးတော်မူ၏။ ကိုယ်တော်ကြီးမှာ အရပ်အမောင်းသန်မာထွားကျိုင်း၍ ဘိုးတော်ဦးအောင်ဇေယျ၏ သွေးများကူးစက်လာ သည်ဟု ထင်မှတ်ရ၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ကုန်းဘောင်ရာဇဝင်တွင် အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏ ကုသိုလ်မကောင်းမှုကို မတွေ့ရချေ။ ရှေးလူကြီးများကလည်း ဘုရားတစ်ဆူတည်ရမှာကို ဗုံးတစ်လုံးလုပ်ရမှာလောက် နှစ်ခြိုက်တော်မမူဘူးဟု ပြောစမှတ်ပြုကြ၏။ အမှန်အားဖြင့် ကိုယ်တော်ကြီးမှာ ဝတ်ကျေဝတ်ကုန်၊ ဇရပ်ကလေး သုံးဆောင်မျှသာ ဆောက်လုပ်ဖူးကြောင်း သိခဲ့ရဖူးသူတို့ ပြောကြားသဖြင့် တစ်ဆင့်ကြားသိရ၏။

ကိုယ်တော်ကြီးမှာ ငါတို့လက်နက်မရှိ၍ သူများအောက် ကျခံရသည်ဟု လက်နက်လုပ်သောအတတ်ကို နိုင်ငံခြားသို့လူလွှတ်၍ သင်ကြားစေတော်မူခဲ့၏။ ခေတ်အလျောက် ကြီးပွားသောစက်ရုံအမျိုးပေါင်း ၅၀ လောက်မှာ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏လုံ့လကြောင့် မန္တလေးမြို့တွင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သေး၏။ ပန်းကန်စက်၊ ပိတ်စက်၊ ကော်ဇောအထည်၊ ကမ္ဘလားမကျန် မြန်မာလူမျိုး စက်ဆရာအလုပ်သမားတို့နှင့် မြိုင်မြိုင်ကြီးဖြစ်ခဲ့၏။

စစ်ကိုင်းမြို့တွင် လက်နက်ရုံတစ်ရုံ၊ မန္တလေးမြို့တွင် လက်နက်ရုံတစ်ရုံ တည်ဆောက်ထား၏။ စစ်ကိုင်းဘူတာဟောင်း အနီးတွင် ယနေ့အထိ မြင်နိုင်သေး၏။ မန္တလေးဒိုင်ယာမီကင် ဗျစ်စက်ရုံသည် ရှေးက အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏ လက်နက်ရုံ ဖြစ်ခဲ့၏။ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးမှာ အေးချမ်းသောဆောင်းရာသီ ပင်ဖြစ်စေကာမူ အချိတ်ဝတ်လဲတော်ကိုခြုံလျက် စောစောစီးစီး လက်နက်ရုံသို့ ရောက်ရှိတော်မူ၏။

ကိုယ်တော်တိုင် တံစဉ်း ပြုတ် တူတို့ကို ကိုင်တော်မူပြီးလျှင် ဟိုတိုက်သည်စားနှင့် ပြုတော်မူ၏။

အနောက်နိုင်ငံက လက်နက်များ ဝယ်ယူထားပြီးဖြစ်၍ ထိုလက်နက်များထက်သာအောင် အနောက် နိုင်ငံ၏စနစ်အတိုင်း လုပ်ဆောင်တော်မူ၏။ ရိုင်ဖယ်သေနတ်၊ ဗထက်ချိုက် သေနတ်၊ ဗုံးလက်နက်တို့လည်း ဖြစ်မြောက်ခဲ့လေပြီ။

အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးမှာ ရေမြှုပ်ဗုံးကို ကိုယ်တော်တိုင်စီမံပြီးလျှင် နောက်ပါစစ်သားသတ္တိခဲများ၊ အခြေအရံများနှင့် ရေကြီးချိန်တွင် အောင်ပင်လယ်သို့ ထွက်ကြွလေ့ရှိ၏။ အောင်ပင်လယ် ရေပြင်လယ်ကောင် တွင် ရေမြှုပ်ဗုံးများကို အသင့်မြှုပ်ထား၍ ကန်ကြီး၏တိုဘက်သည်ဘက် ကြီးတန်းကာ ကြီးမားသော လှေ သမ္ဗန်ကြီးပေါ်တွင် ငါးပိဿာ၊ ခွက်တစ်ဆယ်ရှိ ကျောက်ခဲကြီးများတင်လျက် ရွက်ဖွင့်၍လွှတ်တော်မူ၏။ ကြီးနှင့်ထိန်းထားသဖြင့် လှေကြီးမှာရေမြှုပ်ဗုံးရှိရာသို့ တန်းတန်းကြီးပြေးသွားရာ မိုးကြိုးအချက်ပေါင်း သိန်းသောင်းပစ်ခတ်သကဲ့သို့ အလွန်မြည်ဟိန်းသော အသံကြီးများကြားရပြီးလျှင် လှေကွဲကာ ပျက်တိုပျက်စ များသည် ကောင်းကင်တွင် မီးခိုးများနှင့်ရောနှောလျက် ငှက်ပျံသလိုဖြစ်၍နေပေ၏။ ကျောက်ခဲကြီးများမှာ ကောင်းကင်သို့ မြောက်ပါပြီးလျှင် ရေထဲကန်ဘေးသို့ လွင့်ပါကျလေ၏။ ကမ်းနားမှတစ်ခဲခက်သော ကြွေးကြော်သံများကိုလည်း ကြားရလေ၏။ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး ဗုံးခွဲလေ့ကျင့်သော အလုပ်သည် မြန်မာ တို့တွင် ပျော်ပွဲ၊ အားတက်ပွဲကဲ့သို့ အထူးစည်ကားလျက် ရှိလေသည်။

ကိုယ်တော်ကြီးက ကျေနပ်ပြီးခွင်သော အမူအရာတော်ဖြင့် 'ရန်သူတွေ တို့ကိုတိုက်မယ်ဆိုရင် ရေလမ်းကသင်္ဘောနှင့်သာ လာနိုင်တာ။ ဒါမျိုး မြစ်ကြောင်းကဆိုထားရင် ဘာတတ်နိုင်မှာလဲ' ဟု အားပါးတရ မိန့်မြွက်တော်မူ၏။

'ကွာ . . . ဇမ္ဗူဒီပါမှာ မြန်မာကိုနိုင်မည့်လူမပေါ်သေးပါဘူး' ဟု မိန့်မြွက်တော်မူ၏။ အိမ်ရှေ့ ကိုယ်တော်ကြီးမှာ အနောက်တိုင်းသားတွေ၏ အောက်ကျနောက်ကျမခံလိုသဖြင့် ပညာတော်သင်လူရှစ်ဆယ် ရွေးရာ၌ပင်အရပ်အမြင့်လေးတောင် (ခြောက်ပေ) ကျော်သူ၊ ဉာဏ်ပညာထက်မြက်သူများမှ ရွေးချယ်တော်မူ၏။

မြန်မာသည် လူပုကလေးတွေမဟုတ်၊ ဉာဏ်နည်းသူ မဟုတ်ဟု သိုးဆောင်းတို့ အထင်သေးခံလိုတော် မမူချေ။ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး ယနေ့တိုင်ရှိလျှင်လည်း နိုင်ငံခြားသားများ လက်ထပ်ပါမည်မဟုတ်ဟု ရွေးမြန်မာ ကြီးတွေ အယူရှိကြ၏။ အကျွန်ုပ်တို့လည်းယုံ၏။ ထိုစကားမှန်၏။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံကို အခြားနိုင်ငံက တိုက်ခိုက် သိမ်းယူလိုသောအခါ မိမိတို့တိုက်ခိုက်၍ ကုန်ကျသောစရိတ်နှင့် ကာမိမယူလိုကြ၏။ မိမိတို့စရိတ် မကျေလျှင် မည်သူမျှတိုက်ခိုက်မည် မဟုတ်ချေ။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် အမှန်အားဖြင့် မိမိတို့စစ်ထွက်လျှင် နိုင်မည်ကားမှန်၏။ သို့ရာတွင် အဆိုပါနိုင်ငံကလေးက အေးအေးနှင့်မခံ၊ လူတစ်ယောက်နှင့် ဓားတစ်စင်းကျန်တောင် မလျှော့ ဆိုလျှင် အထက်ပါအတိုင်း စစ်စရိတ်တွက်ချက်ကာ အမြတ်ရှိမှ တိုက်မည်ဖြစ်၏။

ဥပမာ-အီတလီသည် အဘစ်ဆီနီယာပြည်ကလေးကို မုချနိုင်မည်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုပြည်ကလေးက စစ်မတိုက်ဘဲ ကျန်တော်တို့ ဘုရင်ကိုဖမ်းသွားပါ။ နိုင်ငံကိုလည်း သိမ်းပါတော့ဟု အသာတကြည်အပ်မည် မဟုတ်။ ရှုံးမှရှုံးစေတော့ ခုခံတိုက်ခိုက်မည်ကားမလွဲ။ တိုက်မည်ဟုလည်း ကြိမ်းဝါး၏။ အီတလီသည်

အဘစ်ဆီနီယာကို မကြောက်။ အီတလီလူမျိုးမဟုတ်သော ၎င်းတို့လက်အောက်ခံ စစ်သားရလျှင်တိုက်မည်
 ခလာမပြောတတ်။ သို့သော် စစ်စရိတ်နှင့် ရရှိသောအကျိုးကိုချိန်ဆ၍ ယနေ့တိုင် ညာဝါးနေကြခြင်းဖြစ်၏။
 ဘေးကဏ္ဍဏ်ရည်တူ အကြံသမားလောဘသား တိုင်းပြည်များကို ကြည့်ရသောကြောင့်ဟူ၍လည်း ဆိုနိုင်၏။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ ထင်မြင်ချက်ကား အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးရှိလျှင် တော်တော်နှင့်သိမ်းဖြစ်မည်
 မဟုတ်ချေ။

သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့နောက်ပေါက်တွေ့ ကံကြမ္မာဆိုးရွားသဖြင့် တူတော် မြင်ကွန်းမြင်းခုံတိုင်တို့၏
 လက်ချက်ကြောင့် ကိုယ်တော်ကြီး နတ်ရွာလားခဲ့၏။ ထိုစဉ်အခါကလည်း ကိုယ်တော်ကြီးမှာ တူတော်မောင်များ
 အား 'ဟေ့ . . . မင်းတို့သူပုန် ထမယ်လို့ကြားတယ်၊ ဟုတ်ကဲ့လား။ မင်းတို့ထကြရင် ငါ့ဆီကစစ်သား
 ဘယ်လောက်ယူမလဲ' ဟု မေးတော်မူ၏။ တူတော်မောင်များက 'မဝံ့ပေါင်ပါဘုရား' ဆိုလျှင် 'အိမ်း . . .
 ကောင်းကောင်းနေကြ' ဟု မိန့်တော်မူ၏။ နန်းကြမ်းပြင်တွင် တူတော်မောင်များလာစဉ်က အိမ်ရှေ့
 ကိုယ်တော်ကြီးတွင် လက်နက်မရှိ၊ ပြေးလျှင် လွတ်၏။ ပြေးခြင်းကိုဝါသနာမပါ။ ကြောက်ခြင်းကိုစက်ဆုပ်သဖြင့်
 တူတော်မောင်များ၏ ဓားလက်နက်နှင့် ကံကုန်တော်မူရရှာ၏။

အမောင်တို့ . . . ကျွန်ုပ်ဆိုလိုရင်းကို နားလည်ကြပြီ မဟုတ်လော။ အမောင်တို့နိုင်ငံကောင်းစား
 ရေးအတွက် သေနတ်ပစ်တတ်မှု၊ လက်ပစ်ဗုံးပစ်တတ်မှု၊ လေယာဉ်ယုံမောင်းတတ်မှု၊ ဝိုင်ယာလက်၊ ရေမြှုပ်၊
 ကြေးနန်းဘာမဆို ခေတ်နှင့်အညီ ပေါ်ထွက်လာသော လက်ရုံးအားကိုး လက်နက်မျိုး လုပ်ကိုင်နိုင်မှ အဆင့်
 အတန်းမြင့်ကြမည်ကို သတိပြုကြလော့။ အနာဂတ်အုပ်ချုပ်ရေး၌ အမောင်တို့တိုင်းပြည်ကို အမောင်တို့ကာကွယ်
 ရမည်။ အမောင်တို့သည် ယခုကတည်းက ကာယဗလဖွံ့ဖြိုးရေး၊ စစ်အတတ်သင်ကြားရေးတို့ကို လေ့လာကြ
 ပါလော့။ စစ်သားမရှိသော တိုင်းပြည်သည် ခြေထောက်နှစ်ဖက်ပြတ်သော တိုင်းပြည်နှင့်တူ၍ သူများကို
 တိုက်ရည်လည်းမရှိ။ ခံရည်လည်းမရှိ။ အဘက်ဘက်ကရုံး၍ နေတော့၏။ အမောင်တို့ အပျော်အပါးကို
 တန်းချိတ်ထားပြီးလျှင် အမောင်တို့ သားစဉ်မြေးဆက် ကောင်းစားရေးအတွက် ကြိုးစားကြစမ်းပါလော့။
 ပဇာကြောင့် လူပေါ်ကြော့ လူပျော်လူရွှင် ကလေးတွေအဖြစ်နှင့် နေလိုကြသနည်း။ ငါတို့လူမျိုးသည် သူများကို
 အရှုံးပေးလိုသော လူမျိုးမဟုတ်။ သွေးနက်အောင် ပြုပြင်ကြလော့။

နေသူရိန်(မဟာဆွေ)

ကော်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ လက်ရုံး = တိုက်မှုခိုက်မှုစွမ်းရည်။
- ၂။ ဓာတ်သိ = အခြေအနေ၊ စိတ်သဘောကို သိပြီးသူ။
- ၃။ မိုက်ရုံးရဲ = ရမ်းရမ်းကားကား၊ မဆင်မခြင် စွန့်စားသော။
- ၄။ လူခရာ = လူသနားဖွယ်ရာ၊ ချစ်ခင်ဖွယ်ရာ ခွဲနွဲ့၍ ပြောဆိုပြုမူတတ်သူ။

- ၅။ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး = ထီးမွေနှင်းမွေကို ဆက်ခံရန် လျာထားခြင်းခံရသူ၊ ဥပရာဇာ၊ ကနောင်မင်းသားကြီး။
- ၆။ ပိဋကတ် = ဗုဒ္ဓအဆုံးအမဖြစ်သော သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ ဟူသော ပိဋကသုံးပုံ။
- ၇။ ဘီ = မိမိအထက် စတုတ္ထဆွေဆက် (အဘ၊ အဘိုး၊ အဘေး၊ အဘီ၊ အဘင်၊ အဘဲ၊ အဘော ဟူ၍ ရေတွက်သည်။)
- ၈။ ကမ္မလာ = သားမွေးဖြင့်ရက်သောခင်းနှိုး။
- ၉။ လက်နက်ရုံ = ဓား၊ လှံ၊ သေနတ်၊ အမြောက် စသည်တို့ပြုလုပ်ရာ အလုပ်ရုံ။
- ၁၀။ ဝတ်လဲတော် = မြင့်မြတ်သူတို့ ဆင်မြန်းသည့် အဝတ်အထည်။
- ၁၁။ တံစဉ်း = သံကိုတိုက်စားရန် မျက်နှာပြင်တွင် အသွားစိပ်စိပ်ဖော်ထားသော ကိရိယာ။
- ၁၂။ ပြုတ်တူ = တစ်စုံတစ်ရာကို မြဲမြံစွာ ထိန်းညှပ်ထားနိုင်သော ကိရိယာ။
- ၁၃။ တစ်ခဲနက် = အကြားအလပ်မရှိ၊ တစ်စိုင်တစ်ခဲ၊ တစ်စု တစ်ဝေးတည်း။
- ၁၄။ သိုးဆောင်း = ဥရောပတိုက်သား။ မျက်နှာဖြူလူမျိုး။
- ၁၅။ ကာမိ = ထေမိသည်။ လုံလောက်သည်။
- ၁၆။ ကံကုန် = အနိစ္စရောက်သည်။ ကွယ်လွန်သည်။
- ၁၇။ တန်းချိတ် = အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုဘဲ ဖယ်ချန်ထားသည်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး (ကနောင်မင်းသားကြီး) သည် လက်ရုံးရည်ကိုအားကိုး၏။ လက်နက်မရှိ၍ သူတစ်ပါး အောက်ကျခံရသည်ဟုဆိုကာ လက်နက်လုပ်သောအတတ်ကို နိုင်ငံခြားသို့ လူလွှတ်၍ သင်ကြားစေခဲ့သည်။ စက်ရုံပေါင်း (၅၀) ခန့်ကို မန္တလေးမြို့တွင် တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ရေမြှုပ်ဗုံးကို ကိုယ်တော်တိုင် စီမံခဲ့၏။ တူတော်မြင်ကွန်းနှင့် မြင်းခုတိုင်တို့၏ လက်ချက်ကြောင့် နတ်ရွာလားခဲ့သည်။ ကြောက်ခြင်းကိုစက်ဆုပ်သူ ဖြစ်သည်။ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကို ကိုယ်ကာကွယ်ပြီး သူတစ်ပါးကို အရှုံးပေးလိုသော လူမျိုးမဟုတ်ကြောင်း ရေးထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး၏ ကြိုးပမ်းမှုများသည် အတုယူ ဖွယ်ဖြစ်ပါသလား။ ရှင်းပြပါ။
- ၂။ သင်သာ အိမ်ရှေ့အိမ်တော်ကြီး ဖြစ်ပါက တိုင်းပြည်အတွက် မည်သို့ကြိုးပမ်းမည်နည်း။
- ၃။ နေသူရိန်ကလူငယ်များကို မည်သို့လှုံ့ဆော်သနည်း။ ဤလှုံ့ဆော်မှုများကြောင့် သင့်စိတ်တွင် မည်သို့ခံစားရသနည်း။

**အရာရာတွင်ကျယ်တို့လူငယ်
လွတ်လပ်ရေးခေတ်**

အရာရာတွင်ကျယ်တို့လူငယ် စကားပြေကို သူရိယကန္တိရေးသားသော 'စေတနာမွန်' ဝတ္ထုမှကောက် နုတ်သည်။

သူရိယကန္တိသည် ဟင်္သာတမြို့ဇာတိဖြစ်၍ မြန်မာနှစ် ၁၂၆၃ (ခရစ်နှစ် ၁၉၀၁) တွင် မွေးဖွားသည်။ ဖခင်မှာဦးမင်းနောင်၊ မိခင်မှာ ဒေါ်ဝါနုဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာဦးစိန်ဘန်းဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က စိန်ပေါ ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ဆယ်တန်းစာမေးပွဲအောင်သောအခါ ဆေးတက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက် သင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် ဆရာဝန်ဘွဲ့ရသည်။

သူရိယကန္တိသည် အသက် ၁၅ နှစ်ကစ၍ ဆောင်းပါးများ၊ ဝတ္ထုများကို ရေးသားခဲ့သည်။ သူရိယ မဂ္ဂဇင်း၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၊ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် မြန်မာဝတ္ထုတိုများ၊ စာပေ ဆောင်းပါးများနှင့် ရောဂါကုထုံး၊ အိမ်တွင်းသူနာပြုစုနည်း စသော ကျန်းမာရေး ပညာပေးဆောင်းပါးများကို ရေးသားခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ကဗျာများ၊ စာများရေးသားခဲ့သည်။ 'ဝတ္ထု ရေးလိုသော်' စာအုပ်အတွက် ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် စာပေဗိမာန်ဆု ရခဲ့သည်။ သူရိယကန္တိသည် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၁ ရက်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

အရာရာတွင်ကျယ်တို့လူငယ်

နှစ်ဟောင်းကုန်၍ နှစ်သစ်ဆန်းခဲ့ပြီ။

နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း မြန်မာလူမျိုးတို့ ကျင်းပမြဲဖြစ်သော ပွဲလမ်းသဘင်တို့တွင် အပျော်ရွှင်ဆုံး၊ အုအမြူးဆုံး ဖြစ်သည့် မဟာသင်္ကြန်ပွဲတော်ကြီးမှာ စိတ်လက်မပါညှိုးငယ်စွာနှင့် ခြောက်သွေ့သွေ့ ကျန်ရစ်ခဲ့လေပြီ။ မြန်မာ ပြည်ကြီးမှာလည်း စစ်တလင်းဖြစ်ခဲ့သည်မှာ တစ်နှစ်ကျော်လေပြီ။

၁၉၄၃ ခု၊ မေလအတွင်း စလင်းမြို့၌ အရှေ့အာရှ လူငယ်များအစည်းအရုံး ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီးဖြစ်ရာ မြို့ရှိ အမျိုးသားအမျိုးသမီး လူငယ်လူရွယ်လူလတ်တို့သည် အားတက်သရောကြိုးစားကာ မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အကျိုးကို သယ်ပိုးရွက်ဆောင်ကြကုန်၏။ ရှေးအခါကလူငယ် လူရွယ်တို့တွင် သွေးစည်းမှု မရှိခဲ့ကြသော်လည်း စစ်ကြီးအတွင်းဝယ် ဦးဘဂျမ်း (အာရှလူငယ် အစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌ) ၏ မနားမနေကြိုးစားမှုကြောင့် တစ်နိုင်ငံလုံး ရှိ အမျိုးသားအမျိုးသမီးတို့ နိုးကြားထကြွမှုမှာ လွန်စွာတိုးတက်လာသဖြင့် အစည်းအရုံးအဖွဲ့ဝင်အပေါင်းတို့၏ ညီညွတ်မှု၊ သမာဓိတည်ကြည်မှု၊ လုံ့လဥဿာဟနှင့်ပြည့်စုံမှု၊ ထိုးထွင်းဉာဏ်ထက်သန်မှု၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး ချောင်ပြေပြစ်မှု၊ လိုသောဌာနများ၌ အကူအညီလွယ်လင့်စွာပေးမှု စသည်တို့ကို မြင်ကြရသူ မိဘတို့မှာ လက်ဖျားခါကာ ချီးမွမ်းကြရလေသည်။

စစ်ဆိုသည်မှာ လူငယ်တို့၏ ပယောဂကြောင့်ဖြစ်ရသည် မဟုတ်။ အသက်အရွယ် ကြီးမားလျက် လူတို့၏အကြောင်းကို သိသင့်သလောက် သိရှိပြီးဖြစ်ကြသော သူတို့၏လုံးပန်းမှုကြောင့် သာဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးကို သူသာန်တစပြင်အလား လူသေအလောင်းပုံနေရန် ကြံစည်အားထုတ်သူတို့မှာ သူရူးများ ဖြစ်တန်ရာသည်။ ထိုအရူးတို့၏ ပယောဂကြောင့် ဤပျော်စရာကောင်းလှသော ကမ္ဘာကြီးကို လူတို့၏သွေးဖြင့် ဆေးကြောပြီးသည့်နောက်အဖို့တွင် လူငယ်တို့၏ လုံ့လအားဖြင့် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲလာအောင် ဖန်တီးမည်ဟူသည့် စိတ်မျိုးကို မွေးမြူနေကြသော ဤလူငယ်တို့ကို မည်သူမျိုးမွမ်းမံဘဲ နေနိုင်ချိမ့်မည်နည်း။

အမျိုးသားစိတ်ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေသော စစ်ကြီးကိုပင် ကျေးဇူးတင်လိုပါက လူငယ်တို့၏ နိုးကြားမှုကို ကြည့်ရှုကာ ကျေးဇူးတင်နိုင်ကြ ပေလိမ့်သတည်း။

ကဆုန်လအတွင်း မြေသင်းပျံ့ပျံ့မိုးနံ့နံ့ ဆိုသောစကားအတိုင်း မြေငွေ့ပျံ့အောင် မိုးအနည်းငယ် ရွာသွန်းသဖြင့် အလွန်ပူအိုက်သည့်ရာသီတွင် အအေးဓာတ်ကလေးကို ခိုလှုံရသည့်အခါ စိတ်ပျော်ရွှင်လာ တတ်ကြသည်နှင့်အညီ သီချင်းမဆိုဖူးသူတို့ပင် တေးသီတတ်ကြကုန်သည်။ ထိုနေ့နံနက် မေညွန့်သည် ဆေးစပ်ခန်းထဲ၌ ဆေးပုလင်းကြီးငယ်တို့ကို ဖုန်သုတ်ကာ နေရာတကျထားသိုနေရင်း -

‘ရာဇဝင်တွင် ထင်ရှားအောင်ကွယ်။ လူငယ်တွေကြိုးစား မောင်မယ်။ အစည်းအရုံးဖွဲ့ကာထောင်တယ်၊ ဆောင်ရွက်ပါမယ်။’

တစ်စိတ်ထဲတစ်ဝမ်းထဲ အာရှတိုက်မှာ ငါတို့လိုက်ပါမယ်။ ဂုဏ်သတင်းပျံ့ဖို့၊ လက်ရုံးမြားမြောင်၊ ဉာဏ်လဲမြား မြောင်တယ် မြန်မာနိုင်ငံခေတ်သစ်ဝယ်၊ အရာရာတွင်ကျယ် တို့လူငယ်၊ နောင်တစ်ခေတ် မှာ ခေါင်းဆောင် ဖြစ်နိုင်တယ်။

တို့တစ်ကိုယ်ကောင်း စိတ်ထားပယ်။ အများအကျိုးတွက် ထမ်းရွက်မယ်၊ နေမင်းရောင် လမင်းရောင်၊ တို့အစွမ်းပြ ရမယ်။

တို့အာရှပြည် အသွယ်သွယ်၊ ပေါင်းသင်းမှုပြုရတယ်။ ကောင်းကျိုး အရသာထူးကိုကွယ် ခံစားကြ ပါမယ်။

ညီစေ့နှော်၊ ညီပါတယ်၊ မောင်မယ်များ တွေ့ကြုံဆောင်မယ်။ တည်စေ့နှော်၊ တည်ပါတယ်။ လူငယ်များ တွေ့ကြုံဆောင်မယ်။ အင်အားပြဖို့၊ ဇာတိသွေးလည်း မွေးမြူချိန်သင့်တယ်။’

ဟူသော အာရှလူငယ်သီချင်းကို ကျယ်တစ်လှည့်တိုး တစ်ခါသီဆိုနေလေ၏။

မေညွန့်၏အသံမှာ ကြည်ကြည်လင်လင် ပြတ်ပြတ်သားသား ရှိသည်သာမက အသံကြားသနားပါစေ ဟူသော ရှေးဆုတောင်း ပြည့်စုံမှုကြောင့် ကြားရသူတိုင်းတွင် သာယာနာပျော်ခြင်းရှိပြီး သနားစိတ်များ တဖွားဖွားပေါ်လာရလေသည်။ မေညွန့်၏သီချင်းသံကို တစ်ဖက်ခန်း၌ စာရေးနေသူ ကိုတင်နွယ်ကြားရလျှင် မိမိရေးနေသည်ကို ရပ်တန့်လျက် နားစွင့်ကာနေမိလေသည်။ သီချင်းဆုံးသောအခါ ကိုတင်နွယ်သည် ဆေးစပ်ခန်းသို့လာခဲ့၍ တံခါးဝ၌ ရပ်ပြီးသော်-

‘ညွန့်အသံက သိပ်ကောင်းပါကလား။ သီချင်းကလည်း စာသားကောင်းတယ်။ ဘာသီချင်းလဲ’ ဟုမေးလျှင် မေညွန့်သည် ရှက်ပြုံးပြုံးလျက်-

‘အာရှလူငယ် သီချင်းနံပါတ် ၂ ဆိုတာပဲ။ လူစုလူဝေးနဲ့ အားရပါးရ ဒေါနဲ့မောနဲ့ဆိုလိုက်ရရင် အင်မတန်စိတ်ကို တက်ကြွစေပါတယ်’

‘အာရှလူငယ် အစည်းအရုံးကဖြင့် သိပ်အားကျစရာ ကောင်းနေတာပဲ။ ညီညီညွတ်ညွတ်လည်း ရှိကြတယ်။ အလုပ်လည်း လုပ်ကြတယ်။ ယောက်ျားကလေးတွေနဲ့ မိန်းကလေးတွေ ရောရောနှောနှော သွားလိုက်လာလိုက်ကြ လုပ်နေတာတော့ ဘယ်လိုဖြစ်ကြမယ်မသိဘူး’

‘ဆရာက ဘယ်လိုထင်လို့လဲ’

‘အရင်တုန်းက အခုလိုရောရောနှောနှော မနေကြရပါဘဲနဲ့တောင် မိဘများက သမီးမိန်းမကလေးတွေကို စိတ်မချသေးတာ။ အခုလို ရောနှောနေထိုင် သွားလာနေကြတာ စိတ်ချနိုင်ကြလိမ့် မယ်မထင်ဘူး’

‘လူကြီးတွေ စိတ်ချတာမချတာကို အခုကာလသားသမီးတွေက ဂရုမစိုက်ကြပါဘူးဆရာ။ ကိုယ့် လုပ်ငန်းတာဝန်ဝတ္တရား ကျေပွန်မှုကိုသာ ကြိုးစားကြပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အခုကာလသား ကာလသမီးတွေဟာ အရင်ကလို မဟုတ်တော့ဘူးဆိုတာကိုလည်း လူကြီးတွေ သတိပြုဖို့လိုပါတယ်။ ညွန့်တို့ မိန်းကလေးတွေနဲ့ ရောရောနှောနှော နေကြရလို့လည်း အာရှအစည်းအရုံးမှာပါတဲ့ ယောက်ျားကလေးတွေက စည်းကမ်းစောင့်ရင် ပြီးတာပါပဲ။ စည်းလည်းစောင့်ကြပါတယ်။ မိန်းကလေးတွေကလည်း မကလက် ကြပါဘူး’

‘ဒီလိုဆို ဝမ်းသာစရာပေါ့ညွန့်ရယ်။ အဲသလိုတိုင်းကြီးသား ပြည်ကြီးသူတွေပီပီ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် လေးစားရုံသေကြ၊ စောင့်ရှောက်ကြ၊ ကူညီကြဆိုရင် တိုင်းပြည်ကောင်းစားဖို့ပါပဲ။ အခုအာရှ လူငယ်တွေ ဘာလုပ်နေကြသလဲ’

‘မြို့ထဲက အမှိုက်သရိုက်ရှင်းတယ်။ ဈေးထဲမှာအေးကျင်း တူးပေးတယ်။ တောကရွာတွေသွားပြီး အချုပ်အလုပ်သင်ပေးတယ်။ ဒီကနေ့ညနေတော့ ဝက်သည်းကန်ထဲမှာ ဗေဒါပင်တွေ ဆယ်ပစ်မလို့ဆရာ’

‘အင်မတန်ကောင်းတဲ့ အလုပ်တွေပဲ။ ရှေးကဆိုရင် ဒီအလုပ်တွေဟာ အောက်ကျနောက်ကျ အလုပ် တွေဆိုပြီး ဘယ်သူမှမလုပ်ကြဘူး။ လုပ်ရမှာကိုလည်း ရှက်ကြတယ်။ အခုတော့ တယ်ဟန်ကျတာပဲ။ အစည်း အရုံးထဲရောက်ရင် အကုန်တန်းတူဖြစ်ပြီး သူဌေးသားရော ကူလီသားရော အလုပ်လုပ်ကြတယ်။ ဒါဟာ မြန်မာပြည် ရှေ့ကိုကြီးပွားဖို့ နိမိတ်ပဲ’

‘ညွန့်တို့အဖွဲ့ လူအများကောင်းစားဖို့ ကြီးပွားဖို့ တိုးတက်ဖို့ဆိုရင် အကုန်လုပ်မှာပဲ။ ဆရာလည်း ရှေးဦးသူနာပြုအတတ် သင်ပေးရလိမ့်မယ်’

‘ညွန့်လည်း အတတ်သားကပဲ။ ညွန့်ပဲ သင်ပေးရင် ပြီးရောမဟုတ်လား’

‘ဆရာဝန်သင်ပေးတာက သာမကောင်းပါလား ဆရာ။ ပြီးတော့ ညွန့်လည်း ပတ်တီးစည်းတာတွေ တောင် မေ့ကုန်ပြီ’

‘ဒီလိုဆို သင်ပေးရတာပေါ့လေ။ ညွန့်ကအမှုဆောင်ထဲကလား’

‘ဟုတ်ပါတယ်’

‘ဘာလဲ’

‘ကာယဗလမှူးပါဆရာ’

ညွန့်ရဲ့ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်နဲ့တော့ ကာယဗလမှူးပဲ ကောင်းပါတယ်။ ငါးမြေ့ထိုးခြောက်မတွေကို ညွန့်လိုဖြစ်လာအောင် လုပ်ပေးလိုက်စမ်းပါ။ အကြည့်ရဆိုးကြလွန်းလို့

‘အံ့မယ် . . . ဆရာက ဝတဲ့လူတွေလည်း ပါပါသေးတယ်’

‘ဝတာကတခြား လှတာကတခြားပါ။ ဝတိုင်းလည်းလှ သလား။ ဟိုဘယ်သူတဲ့။ ဈေးနားက ပုပုကွကွ ဝဝကြီးဟာ’

‘မထွေးဆွေကို ပြောနေတာလား’

‘သူပဲထင်ပါရဲ့။ ဝလိုက်တာပုတ်လောက်ပဲ။ လှမလှတော့ ပြောတောင် မပြောနိုင်ဘူး။ ဒါနဲ့ ညနေ ဘယ်အချိန်လောက် ဝက်သည်းကန်ထဲက ဗေဒါတွေဆယ်ကြမှာလဲ’

‘၃ နာရီလောက်က စကြလိမ့်မယ်’

‘ကျွန်တော်လည်း လိုက်ခဲ့ပါအံ့မယ်။ အစည်းအရုံးဝင်တွေကိုလည်း ပြောလိုက်ပါ။ ဆရာက အားလုံး ကိုဖျော်ရည်နဲ့ တရုတ်ဆိုင်က မုန့်ကျွေးမလို့’

‘နည်းနည်းကလေးတော့ မလုပ်နဲ့နော်ဆရာ။ လူတွေက အများကြီးပဲ။ အစားမလောက်မဝတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့။ စားမည့်လူတွေကလည်း အစားကြီးချည်းပဲ’

‘မလောက်မှာတော့မစိုးရိမ်နဲ့။ မကုန်နိုင်မှာသာစိုးပါ’

‘ဘယ်လောက်များများ ကုန်မှာပါပဲဆရာ။ လူတွေကလည်း ကျန်းကျန်းမာမာဝဝဖြိုးဖြိုး၊ အလုပ်လုပ်လို့

ဗိုက်ကလည်း ဟာဆိုတော့ စားသမျှဝင်မှာပဲ ဆရာရဲ့။ မကုန်နိုင်ဘူးလို့တော့ မအောက်မေ့နဲ့'

'ကဲလေ၊ ဘယ်လောက်စားနိုင်စားနိုင် ဆရာကနိုင်အောင် ကျွေးရင်ပြီးရောပေါ့'

ထိုနေ့ညနေတွင် ဝက်သည်းကန်ကြီး၌ အာရှလူငယ်တို့သည် သီချင်းသံတကြော်ကြော်နှင့် ပျော်ရွှင် မြူးထူးစွာ ဗေဒါပင်များကို ကန်တွင်းမှဆယ်၍ ကုန်းပေါ်သို့တင်လျက် နေကြကုန်၏။ အချို့ယောက်ျားကလေး တို့မှာ လှေငယ်များဖြင့်ဗေဒါပင်တို့ကို ဆယ်တင်ယူကာ ကမ်းသို့ပို့ကြ၏။ အချို့ကမူ လည်ပင်းအထိ ရေထဲသို့ဆင်းကာ ဗေဒါပင်တို့ကို ဝါးလုံးရှည်များဖြင့် သိမ်းစုလျက် ကမ်းဘက်သို့ တွန်းလာကြကုန်၏။ မိန်းကလေးများတို့က ကမ်းပေါ်မှနေ၍ ဗေဒါပင်တို့ကို ပွေ့ပြီးသော်လည်းကောင်း၊ တောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဝေးရာအရပ်သို့ သယ်ပိုးယူဆောင် စုပုံထားကြကုန်၏။ ဤသို့သီချင်းတို့ကို ဟစ်အော်သီဆိုကြရင်း တစ်ယောက် မကျန် ပျော်ပျော်ပါးပါး အလုပ်လုပ်နေကြသူ အာရှလူငယ်များအား လာရောက်ကြည့်ရှု အားပေးကြသည့် မြို့သူမြို့သားများမှာ ကမ်းညွှတ်မျှရှိလေသည်။

ပင်ပန်းသည်ဟုလည်း မထင်ကြ။ မောရမှန်းလည်းမသိ။ ချွေးတဒီးဒီးနှင့် တကုန်းကုန်းတအုန်းအုန်း၊ တလှုပ်လှုပ်တရွရွ၊ တကြွေးကြွေး တကြော်ကြော်၊ တပျော်ပျော်တပြုံးပြုံး လုပ်ကိုင်နေကြသူ လူငယ်တို့ကို မြင်ကြရသူအပေါင်းတို့မှာ ထိုလူငယ်တို့နှင့်အတူရော၍ ပျော်ပါးလိုက်ချင်သောစိတ်များပင် ပေါ်ပေါက်လျက် လာလေသည်။

ရေလယ်ဘုရား၊ ရွှေမုဋ္ဌောစေတီရင်ပြင် အာရုံခံတန်ဆောင်းအတွင်း၌ကား ကိုတင်နွယ်၊ ဒေါ်မြရှင်၊ မောင်ခင်လတ် နှင့် ကိုတင်နွယ်၏ တပည့်များဖြစ်ကြသူ မောင်စိန်ဦး၊ မောင်အုန်းနှစ်တို့သည် ဗေဒါပင်သယ်သူ တို့အား ဖျော်ရည်နှင့်မုန့်များတို့ကို လက်မလည်နိုင်အောင် တိုက်ကျွေးလျက်ရှိကြကုန်၏။ မိန်းကလေးဂိုဏ်းမှ တစ်ခေါက်သာ လာရောက်စားသောက်ကြသေးသော်လည်း ယောက်ျားကလေးဂိုဏ်းကမူ တစ်ခေါက်ပြီး တစ်ခေါက် လာရောက်တိုးဝှေ့ စားသောက်ကြကုန်၏။

'ဟေ့ . . . ဟေ့၊ မင်း ၅ ခေါက်တောင်ကျပြီ' စိန်ဦးက လူငယ်တစ်ယောက်အား ရယ်မော ၍ပြောရာ

'ကျွန်တော်တို့က မောတယ်ဗျ။ ဒီတော့အစားကလေး တစ်ခါစားပေးမှ တစ်ခါအလုပ်လုပ်နိုင်တယ်။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့လှေက အကြီးဆုံး'

'အကြီးဆုံးမို့ အနည်းဆုံးသယ်တယ်ထင်ရဲ့'

'ဘယ်ဟုတ်မလဲ၊ ဟိုဘက်ကမ်းစပ်မှာ မမြင်ဘူးလား။ ကျွန်တော်တို့ပုံထားတဲ့ ဗေဒါပင်တွေကို အာရှမယ်တွေ သယ်လို့မကုန်နိုင်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့လှေသူကြီး အာရှလူငယ်အစည်းအရုံး စက်ကတ်ကြေး ကိုဖိုးမှုကို မေးကြည့်ကြပါဗျာ . . . '

အာရှလူငယ်အစည်းအရုံး အတွင်းရေးမှူး မောင်ဖိုးမူမှာ လှေထဲမှမတက်။ အသံကောင်းသည်နှင့် လှေထဲ၌ပင်နေရင်း ဖျော်ရည်တောင်းသောက်ကာ သီချင်းဆိုလျက်ရှိလေသည်။

'လုပ်လဲ့တဲ့လုပ်လီ။ ယိမ်းနွဲ့ကာ ဟန်စုံချီလို့၊ နီလွင်လွင် လွှာရုံ ဆန်းငယ်နဲ့၊ ပဒုမ္မာဆိုတဲ့ ပန်းတွေက၊

လန်းပွင့်လို့စီ။ ငွေရောင်မှာ နံ့သာလူးပါတဲ့၊ ဗေဒါမောင် အပြာဖူးတွေက

‘ကိုဖိုးမူ၊ ဒါဘာသီချင်းလဲဗျ။ အာရှသီချင်းလား’

‘အာရှသီချင်း မဟုတ်ပါဘူး။ တို့စလင်းကျောင်းဆရာ ကိုမြဆက်စီကုံးရေးသားထားတဲ့ ဝက်သည်းကန် သီချင်းပါကွဲ့ . . . ’

‘ကဲ . . . ဆက်ဆိုစမ်းပါအုံးဗျာ’

‘ငွေရောင်မှာနံ့သာလူးပါတဲ့၊ ဗေဒါမောင်အပြာဖူးတွေက၊ လာဖူးအောင်လာပါလို့၊ တစာစာမခေါ် ရှိသော်လဲ၊ ခေါ်ဘိသလိုလိုနဲ့၊ ပိုကရိုကြိုဆိုလင်ရှာကြ၊ ထူးတင့်ပွေလီ။

စိမ်းလဲ့လဲ့ရီ၊ မြသွေးရောင်ဇာကတိဌ၊ ရွှေပန်းချီစုံမင်ဆေးငယ်နဲ့၊ အကြံစုံညာဏ်ကုန်ထွေးပါလို့၊ ခြယ်ရေး သည် ထင်ယောင်မှန်းရှာရ၊ ဝက်သည်းကန် ရေပြင်နန်းမှာဖြင့်၊ ပန်းတွေကပြာဝါနီ၊ ခါတော်မီရယ်လို့ ပွင့်ရှာဆဲ။

မူရာငယ်ကြွယ်၊ သူဇာမယ်အနွယ်ရင်းပေထင့်၊ စလင်းသူ ဝင်းဖြူ ညက်ကယ်တို့၊ အောင်သပြေ ညောင်ရေခက်တွေနဲ့၊ နံနက်ခါ ညနေခင်းမှာတော့၊ ကန်တွင်းစေတီရှင်သို့၊ ကေသီမှင် ဆံခွေသပါလို့၊ ဦးချစမြဲ’

‘ခင်ဗျားသီချင်းက ဆီလျော်တယ်ဗျို့။ စလင်းလည်းပါတယ်၊ ဗေဒါပင်တွေလည်းပါတယ်။ ဘုရားလည်း ပါတယ်။ သတင်းကြူတဲ့ စလင်းသူတွေလည်းပါတယ်။ ကောင်းသဗျို့ . . . ကောင်းသဗျို့၊ ဝမ်းစမိုး၊ တူးစမိုး၊ ဟိုး . . . ဟိုး’

‘ဘာလဲကွဲ့၊ ဝမ်းစမိုး၊ တူးစမိုးနဲ့ ဟိုး . . . ဟိုးဆိုဒါက’

‘ခင်ဗျား သီချင်းကောင်းလွန်းလို့ ချီးယား (Cheer) တာဗျို့။ ဆုတော်လာဘ်တော်လိုချင်ရင် ဖျော်ရည် နဲ့မုန့်သွားစား၊ အလကားရလိမ့်မယ်’

‘တော်ပါပြီ ဝေသာန္တရာရဲ့။ ကျွေးချင်မွေးချင်လိုက်တာ။ ဆရာဖျော်ရည်နဲ့မုန့်ကို’

‘တို့ကမှမတတ်နိုင်ဘဲကိုးကွဲ့။ ဒါတော့တတ်နိုင်တဲ့နေရာ လက်ညှိုးထိုးကြရတာပဲ။ လက်ညှိုးထိုးပြ တာလည်း ကုသိုလ်ရဆို မဟုတ်လား။ ဟိုဘယ်သူလဲလေ၊ လက်ညှိုးထိုးပြတာနဲ့ နတ်ဖြစ်တော့ လက်ညှိုးက ရွှေတွေငွေတွေထွက်ဆိုတာ’

‘တော်ပါတော့ ဖိုးစောရ။ စာတတ်ပေတတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး မှန်းသိပါတယ်’

ဤကဲ့သို့ပျော်ရွှင်စွာ ပြောကြဆိုကြ၊ သီကြဟစ်ကြ စားကြသောက်ကြ၊ ဗေဒါပင်တို့ကိုဆယ်ကြနှင့် နေဝင်သွားရာ အလုပ်ကိုရပ်စဲကြလေ၏။ အချို့မှာ အအေးမိမည်ကိုစိုးသောကြောင့် ချက်ချင်းအိမ်သို့ ပြန်သွား ကြ၏။ အချို့မှာ နောက်ဆုံးပိတ် အိတ်နှင့်လွယ်မည်ဟု အစားအသောက်ရှိရာသို့သွားရင်း အနားယူနေကြကုန် ၏။

အင်္ကျီလုံချည်ရွံ့ပေ၊ ရေစိုလျက် မေညွန့်သည် ကိုတင်နွယ် ရှိရာသို့လာခဲ့ရာ -

‘ဘယ့်နွယ်ညွန့်၊ တော်တော်မောသလား’ ဟု ကိုတင်နွယ်ကမေးလျှင် -

‘မမောပါဘူး။ ပျော်တာနဲ့မောရမုန်း မသိဘူးဆရာ’

‘ညွန့်တစ်ခါမှလည်း လာစားတာမမြင်ပါကလား’

‘မဆာတာနဲ့ မစားတာပါ’

‘တစ်ကိုယ်လုံးလည်း ရွဲရွဲစိုနေလိုက်တာ။ အိမ်မြန်မြန်ပြန်ပြီး အဝတ်အစားလဲရင်ကောင်းလိမ့်မယ်’

‘ဒေါ်ဒေါ်တို့နဲ့ ပြန်မယ်လေ။ ဆရာကော’

‘မပြန်သေးဘူး။ ဘုရားအာရုံပြု နေရစ်ခဲ့အုံးမယ်။ ညွန့်သာ ဒေါ်ဒေါ်တို့ မောင်စိန်ဦးတို့နဲ့အတူ ပစ္စည်းတွေနဲ့ ပြန်လိုက်သွားပါ’

‘ဒါဖြင့်ညွန့်တို့အိမ်ပြန်ပြီး ရေမိုးချိုးထမင်းစားသောက်ပြီး ပြန်လာခဲ့မယ်။ လလည်းသာတယ်။ အေးအေးလူလူ ဘုရားအာရုံ ပြုရအောင်’

‘ကောင်းပြီလေ။ လာခဲ့တာပေါ့။ စောင့်နေပါအုံးမယ်’

ပန်းကန်ခွက်ယောက် စသည်တို့ကို သိမ်းဆည်းလျက် ဒေါ်မြရှင်နှင့် မေညွန့်တို့လူစုသည် မြင်းလှည်းတစ်စီးဖြင့်ပြန်သွားကြသောအခါ ကိုတင်နွယ်သည် ဘုရားကိုအာရုံပြုရင်း နေရစ်ခဲ့လေသတည်း။

သူရိယကန္တိ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ စစ်တလင်း = စစ်တိုက်ရာနေရာအရပ်။ စစ်မြေပြင်။
- ၂။ လုံ့လဥဿာဟ = အားထုတ်ခြင်း။ လုံ့လဝီရိယ။
- ၃။ ချေငံ = ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သာယာနူးညံ့သည်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

အာရှလူငယ်အစည်းအရုံးတွင် မေညွန့်နှင့်ကိုတင်နွယ် တို့ပါဝင်သည်။ အာရှလူငယ်များ ပေဒါဆယ်သည့် လုပ်အားပေးပွဲကို သရုပ်ဖော်ပေးသည်။ အာရှလူငယ်များ၏ အပြန်အလှန် ပြောဆိုဆွေးနွေးချက်များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ဖော်ကျူးထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ အာရှလူငယ်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် သဘောထားများကို မည်သို့သိရသနည်း။ သင့်သဘောထားကိုလည်း ထုတ်ဖော်ပြပါ။
- ၂။ လူငယ်တစ်ယောက်အနေနှင့် မည်သည့်လုပ်အားပေးပွဲများတွင် သင်ပါဝင်ခဲ့သနည်း။ မည်သို့ခံစားရသနည်း။

မြန်မာစာအရေးအသားတိုးတက်စေနည်း

လွတ်လပ်ရေးခေတ်

မြန်မာစာအရေးအသား တိုးတက်စေနည်းသည် ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင် ဟောပြောချက် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

ဦးဖေမောင်တင်သည် အင်းစိန်ပေါက်တောရပ် ဇာတိဖြစ်၍ ၁၈၈၈ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သည်။ အမည် အရင်းမှာ မောင်တင်ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် ပညာထူးချွန်သူဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်ကောလိပ်တွင် ပါဠိဘာသာ သင်ယူပြီး ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရသည်။ ကလကတ္တားတက္ကသိုလ်မှ မဟာဝိဇ္ဇာစာမေးပွဲကို အလွတ်ဖြေဆို အောင်မြင်သည်။ အသက် ၂၄ နှစ်တွင် ရန်ကုန်ကောလိပ်၌ ပါဠိပါမောက္ခ ဖြစ်လာသည်။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်၊ အိပ်ဇိတာကောလိပ်တွင် ဆက်လက်ဆည်းပူးရာ စာပေဝိဇ္ဇာ (ဘီလစ်) ဘွဲ့ ရသည်။ အမည်တူရှိနေ၍ အမည် ရှေ့တွင် ဖခင်အမည်ဦးဖေ မှ 'ဖေ' ကိုယူပြီး 'ဖေမောင်တင်' ဟုပြောင်းသည်။

ဦးဖေမောင်တင်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် အရှေ့တိုင်း ဘာသန္တရပါမောက္ခအဖြစ် ဆောင်ရွက် သည်။ ထိုစဉ် မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်း၏ အကူအညီဖြင့် ရှေးဟောင်း မြန်မာစာပေများကို ရွေးချယ် တည်းဖြတ်ပုံနှိပ်ကာ တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာကို အဆင့်မြင့်မြင့်သင်နိုင်စေရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးတန်း၊ မဟာဝိဇ္ဇာတန်းများကို ဦးဆောင်ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုနောက်ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းအုပ် ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရသည်။ အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ဂုဏ်ထူးဆောင်ပါမောက္ခအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ စာပေဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများတွင်လည်း တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ချီးမြှင့်သော ဂုဏ်ထူးဆောင် ပါရဂူဘွဲ့ကိုလည်းရရှိသည်။ ၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

ဆရာကြီးသည် ပါဠိနှင့် မြန်မာဘာသာ စာပေဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းနှင့် ဆောင်းပါးများစွာ ရေးသား ခဲ့သည်။ ယင်းတို့တွင် မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ မြန်မာဝါကျဖွဲ့ထုံးကျမ်း၊ မြန်မာသဒ္ဒါ၊ ဘာသာလောကကျမ်း၊ မြန်မာ ဝတ္ထုသမိုင်းအစနှင့် သုတေသနစာတမ်းများ စသည်တို့ပါဝင်သည်။ မြန်မာကျောက်စာကျမ်းများ ပြုစုခြင်း၊ မွန်ကျောက်စာများကို မြန်မာပြန်ဆိုခြင်း၊ မြန်မာစာပေများကို တည်းဖြတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာတို့ဖြင့် ဆောင်းပါးများ၊ သုတေသနစာတမ်းများ၊ ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုကို ခေါင်းဆောင်ပြီး ခေတ်စမ်းကဗျာ၊ ခေတ်စမ်းပုံပြင်တို့ကို ကြီးကြပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဤဆောင်းပါးတွင် မြန်မာစာအရေးအသားတိုးတက်စေရန် လမ်းညွှန်ထားသော ဆရာကြီး၏ လမ်းညွှန်ချက်များကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။

မြန်မာစာအရေးအသားတိုးတက်စေနည်း

မြန်မာစာအရေးအသားတိုးတက်စေနည်းကို ဆရာအကြံပေးလိုသည်။ ရှေးကမြန်မာတို့၏ စာအရေးအသားမှာ ကဗျာလင်္ကာနှင့် စကားပြေအရေးအသားဟူ၍ ၂ - မျိုးရှိခဲ့ပေသည်။ ပုဂံခေတ် ဗုဒ္ဓသာသနာရောက်လာသည်တွင် ပိဋကတ်သုံးပုံကို ပါဠိနိဿယဖြင့် ဘာသာပြန်ရေးထိုးခဲ့ပြီး၊ စကားပြေဖြင့် ဘာသာပြန်မရေးထိုးခဲ့ကြသည်မှာ အနည်းငယ် ချွတ်ချော်သွားသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

မြန်မာစာပေတွင် ကောင်းသည့်စကားပြေဟူ၍ များများမရှိပါ။ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း ၆၀၀ ခန့်အင်းဝခေတ် ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့ ခေတ်ရောက်ပြန်တော့လည်း လင်္ကာအရေးအသားကိုသာ ပိုမိုအလေးဂရုပြုခဲ့ကြပေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ပျို့များ၊ လင်္ကာများကိုသာ အရေးအသားများခဲ့သဖြင့် ပျို့လင်္ကာအရေအတွက်သာများပြီး စကားပြေဘက်တွင် အရာထင်ကျန်ရစ်ခဲ့သည်ဟူ၍ မရှိလှပါ။ ရှင်မဟာသီလဝံသရေးခဲ့သည့် ပါရာယနဝတ္ထုနှင့် ရာဇဝင်ကျော်လောက်သာ စကားပြေသက်သက် ရေးခဲ့သည်ကို တွေ့ရပေသည်။

လင်္ကာအရေးအသားနှင့် စကားပြေအရေးအသားတို့မှာ မည်သို့ကွာခြားသနည်းဟု အကျိုးကိုရှာကြည့်ပါလျှင် လင်္ကာဆိုသည်မှာ အဆင်တန်ဆာ အလှအပမူဖြစ်၍ ထာဝစဉ်မသုံးရဘဲ လူထုနှင့် ကင်းကွာတတ်ပါသည်။ စကားပြေမှာ နေ့စဉ်အလုပ်နှင့်တူသဖြင့် လူတိုင်းလူတိုင်း သိနားလည်နိုင်သည့် အကျိုးရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် စကားပြေသာလျှင် လူအများအတွက် အရာရောက်လှပါသည်။

ဥပမာပြောရလျှင် လင်္ကာမှာမိန်းမများ အဆင်တန်ဆာ ဆင်ယင်သည်နှင့်တူပြီး၊ အလှကြည့်ရန်အတွက် သင့်လျော်ပေသည်။ စကားပြေမှာ စားဝတ်နေရေးအတွက် အလုပ်မလုပ်ဘဲ မနေနိုင်သည့်ယောက်ျားနှင့်တူပြီး ကျန်းမာသန်စွမ်းတောင့်တင်းရန်သာ လိုပေသည်။

ကဗျာမှာ အရေးလည်းကြီး၊ နှလည်းနည့်လှပါသည်။ ပညာသားပါသဖြင့် လူတိုင်းကဗျာမရေးနိုင်ပါ။ ရေးသားပြန်တော့လည်း လူတိုင်းနားလည်အောင် ဘာသာပြန်ရန်မလွယ်ပါ။ ထို့ကြောင့်ကဗျာမှာ တန်ဆာဆင်ဖို့လောက်သာ သင့်လျော်ပါသည်။ စကားပြေမှာ လူတို့၏နေ့စဉ်အလုပ်ကဲ့သို့ ကျန်းမာသန်စွမ်းစွာနှင့် အလုပ်လုပ်နိုင်မှု အောင်မြင်နိုင်ပေမည်။ စကားပြေကိုလူတိုင်း နားလည်လွယ်အောင် ရေးကတ်ပါမှ ကိုယ်ဆိုလိုချင်ရာကို အကျိုးသက်ရောက် ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် စကားပြေအရေးအသားတွင် ကတ္တား၊ ဝါစက၊ ကံမှန်မှန်၊ လိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ကို အလွယ်နှင့် နားအလည်နိုင်ဆုံး ရေးတတ်ရန်မှာ အဓိကအချက် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုအတွက် စကားပြေကို လွယ်လွယ်နှင့် စကားလုံး နည်းနည်းရေးတတ်ဖို့ ကြိုးစားကြစေလိုသည်။ စကားချီးတွေနှင့် ကဗျာဆန်ဆန် စကားပြေရေးသားခြင်းမျိုးမှာ ကောင်းပင် ကောင်းငြားသော်လည်း နားလည်နိုင်ဖို့မလွယ်လျှင် ယောက်ျားတို့ပတ်ရိုက်ပြီး အလှပြင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ ထိုစကားပြေမျိုးကို ဆရာမကြိုက်ပါ။ စကားပြေကို ရှင်းရှင်းနှင့် လူအများ နားလည်လွယ်အောင် ရေးတတ်သွားနိုင်ရန် မြန်မာစာအရေးအသား တိုးတက်စေရေးမှာ အရေးကြီးဆုံးဖြစ်သည်ဟု ဆရာဆိုချင်ပေသည်။

လောကမှာ တိုင်းပြည်နှင့်လူထုကို ကြီးပွားစေချင်လျှင် စကားပြေကို များများရေးကြဖို့လိုသည်။ ဥပမာ အင်္ဂလိပ်တွေ ကိုကြည့်ပါ။ အင်္ဂလိပ်တို့မှာ သူတို့ပညာအရပ်ရပ်တွေကို စကားပြေဖြင့် ရေးသားခဲ့ခြင်းကြောင့် လူတိုင်းသိနားလည်နေကြသည့် ကျေးဇူးကိုခံစားရသည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ လူတို့

လည်းဟိုရှေးရှေးတုန်းက ခရစ်ယာန်တွေမဟုတ်ပါ။ နတ်ကိုးကွယ်သည့် လူမျိုးတွေပင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် လည်း ခရစ်ယာန်သာသနာရောက်လာ၍ ၎င်းကိုကိုးကွယ်လျှင် ကိုးကွယ်ချင်း ခရစ်ယာန်သမ္မာကျမ်းစာကို လူအများနားလည်နိုင်အောင် ဘာသာပြန်လိုက်ကြပါသည်။ နောက်တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံသွား သဖြင့် ယခုဆိုလျှင်သမ္မာကျမ်းစာမှာ အင်္ဂလိပ် စကားပြေအရေးအသားတွင် အကောင်းဆုံးဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ကြရပါသည်။

မြန်မာမှာလည်း ပိဋကတ်သုံးပုံကို မြန်မာစကားကလေးနှင့် ကျကျနန မပြန်ခဲ့မိခြင်းမှာ အင်မတန် နာစရာကောင်းသည့် ချွတ်ယွင်းချက်ဖြစ်နေပါသည်။ မြန်မာစကားပြေမှာ အနှစ် ၇၀၀ လောက်ပုပ်သွားသကဲ့သို့ ဖြစ်ရပါသည်။ ဤသို့ဆရာဆိုခြင်းမှာ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်သက်သက်သာ ဖြစ်ပါသည်။ စကားပြေရေးဖို့ အခွင့်အရေး ရသည်ကို မသုံးမိသည့်အတွက် နစ်နာသွားသည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ယခုမောင်တို့ခေတ်မှာလည်း လောကီပညာ၊ သိပ္ပံ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ ပညာတွေနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဘာသာပြန် ရေးနေကြရပေသည်။ ၎င်းလုပ်ငန်းမှာ အလွန်အဖိုးတန်ပြီး အခွင့်အရေးကောင်းဖြစ်သည့်အတွက် ၎င်းအခွင့် အရေးကို အသုံးချကြစမ်းပါဟု တိုက်တွန်းလိုပါသည်။ ရေးသားသည့် စာအုပ်တွေမှာ စကားလုံးပေါ်ပေါ် လွင်လွင်နှင့် ဝါကျမှားအောင်ရေးမှလည်း တန်ဖိုးရှိပါမည်။ တန်ဖိုးရှိရှိရေးသားထားလျှင် နောင်လာနောက်သား များအတွက် အဖိုးတန် အကျိုးများပါလိမ့်မည်။

စာရေးသားရာမှာ ပေါ့ပေါ့ဆဆမရေးဘဲ ဝါကျတစ်ခုမှန်ကန်အောင် သေသေချာချာဝေဖန်ပြီးမှ ရေးဖို့ ကောင်းပါသည်။ ဝါကျမှန်မမှန်ကိုလည်း စာဖတ်သည့်အခါတိုင်း အဓိပ္ပာယ်သိရန် သဘောမထားဘဲ စာအရေး အသား၊ ဝါကျအထားအသို၊ မှန်မမှန် ကိုသိနိုင်အောင် ထပ်ဖတ်ဖို့လိုပေသည်။ ဆရာသဘောက ယခုကာလ ဝတ္ထုတွေကို ဖတ်မည့်အစား သုသောဓိတရာဇဝင်လို၊ ဦးကုလားရာဇဝင်လို ရာဇဝင်တွေကို ထပ်ကာထပ်ကာ ဖတ်ပြီး ကတ္တား၊ ကံ၊ ဝါစက၊ ညီတာတွေကို မှတ်သားဖို့ကောင်းသည်ဟု ဆိုချင်ပေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ဖတ်သည့် အခါမှာ ပမာဒလေခဆိုသည့် ပါဠိစကား၊ မြန်မာလို သတိချော်ပြီး စကားအသုံးအနှုန်း မှားယွင်းသွားတတ်တာမျိုးကို စေ့စေ့စပ်စပ် ရှာထုတ်ရန်လိုပေသည်။ အရေးတော်ပုံစာအုပ်တွေ၊ ဓမ္မသတ်တွေကိုလည်းဖတ်ပြီး အပြစ်ရှာ ဝေဖန်ရပါမည်။ ၎င်းစာအုပ်တွေကိုဖတ်ပြီး ဝေဖန်လိုက်လျှင် အင်မတန်အဖိုးတန်လာတာကို တွေ့ပါလိမ့်မည်။

စာဖတ်သည့်အခါမှာ ဝေဖန်သည့်လုပ်ငန်းကို လူတိုင်းလုပ်စေလိုသည်။ သို့မှသာ မည်သည့်နေရာတွင် ချွတ်ယွင်းနေသည်၊ မည်သည့်နေရာ၌ စာကျနေသည်၊ ကျန်နေသည်တို့ကို ပေါ်လွင်သိရှိလာပေလိမ့်မည်။ မောင်တို့ရေးပြီးသား စာတွေကိုလည်း အချင်းချင်းဝေဖန်ကြည့်ကြ စေလိုပေသည်။

ဝေဖန်ခြင်းဆိုသည်မှာ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် အပြစ်ရှာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ရင်းနှီး သူကိုဖတ်စေပြီး အပြစ်ရှာခိုင်းသည်ထက် ကိုယ်နှင့်ပဋိပက္ခဖြစ်သူကို ဝေဖန်ခိုင်းသည်က ပိုပြီးအပြစ်ပေါ်လာ တတ်ပါသည်။ သို့ပေမဲ့တရားသဖြင့် အပြစ်ရှာမှ ဖြစ်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ကိုယ်နှင့်မတည့်သည့်အတွက် မတရား အပြစ်ပြောတာမျိုးတော့ မဖြစ်စေသင့်ပါ။ ဆရာဆိုလိုသည့်အတိုင်း လိုက်နာလုပ်ဆောင်ပါလျှင် မြန်မာစာအရေး အသားအမှန် တိုးတက်လာပါလိမ့်မည်။

ဦးဖေမောင်တင်

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ကဗျာ = စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ စာလုံးအပိုဒ်အရေအတွက်၊ ကာရန်အချိတ်အဆက်၊ အသံအနေ အထားစသည်တို့ဖြင့် စီကုံးထားသောအဖွဲ့အနွဲ့။
- ၂။ စကားပြေ = စာလုံးအရေအတွက်၊ ကာရန်အချိတ်အဆက်၊ အသံအနေအထား စသည်တို့ဖြင့် စည်းမျဉ်း မသတ်မှတ်ဘဲ ပြေပြစ်စွာ ရေးသားပြောဆိုသောစာ။
- ၃။ နိဿယ = ပါဠိတစ်ချက်၊ မြန်မာပြန်အနက်တစ်ချက် ဘာသာပြန်ဆိုမှု။
- ၄။ ပျို့ = ပိုဒ်ရေပေါင်းများစွာ ဖွဲ့ဆိုသော လေးလုံးစပ် လင်္ကာရှည်။
- ၅။ လင်္ကာ = ကဗျာ။
- ၆။ စကားချီး = အဓိကအကြောင်းအရာ မရေးမီ ရှေ့ပြေးအဖြစ် ရေးသားချက်။
- ၇။ ပိဋကတ်သုံးပုံ = ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမ ဒေသနာအစုအပေါင်း။ (သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဟူသော အစုသုံးခု)
- ၈။ သမ္မာကျမ်းစာ = ခရစ်ယာန်ဘာသာရေးကျမ်းစာ။
- ၉။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် = ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမရည်စူးဘဲ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးမပါဘဲ။
- ၁၀။ ပမာဒလေခ = မေ့မှားရေးမိသောအရေးအသား။
- ၁၁။ ပဋိပက္ခ = ဆန့်ကျင်ဘက်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

မြန်မာတို့၏ စာအရေးအသားမှာ ကဗျာလင်္ကာနှင့် စကားပြေအရေးအသားဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။ ပျို့လင်္ကာများ အရေးများခဲ့သည်။ လင်္ကာအရေးအသားနှင့် စကားပြေ အရေးအသားကွာခြားသည်။ စကားပြေ က ကဗျာထက်ပို၍ အသုံးကျယ်ပြန့်သည်။ စကားပြေကို လူတိုင်းနားလည်လွယ်အောင် ရေးတတ်ပါမှ ကိုယ် ဆိုလိုချင်ရာကို အကျိုးသက်ရောက်နိုင်မည်။ စကားပြေရေးသားရာတွင် ကတ္တား၊ ဝါစက၊ ကံမှန်မှန်ဖြင့် လိုရင်း အဓိပ္ပာယ်ကို အလွယ်ဆုံးနှင့်နားလည်နိုင်အောင် ရေးတတ်ရန်မှာ အဓိကအချက်ဖြစ်ပေသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ဘာသာပြန်ခြင်း၏ အရေးပါပုံကို သင်မည်သို့နားလည်ပါသနည်း။ ရှင်းလင်းရေးသားပါ။
- ၂။ စာအရေးအသား တိုးတက်ရေးတွင် စကားပြေသည် အရေးပါကြောင်း ရှင်းပြပါ။

**ခွန်အားရှိသောစာ
လွတ်လပ်ရေးခေတ်**

ခွန်အားရှိသောစာသည် ရွှေဥဒေါင်း၏ ‘တစ်သက်တာ မှတ်တမ်းနှင့်အတွေးအခေါ်များ’ စာအုပ်မှ ခကာက်နုတ်ချက် ဖြစ်သည်။

ရွှေဥဒေါင်းသည် မန္တလေးမြို့ဇာတိဖြစ်သည်။ ၁၈၈၉ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သည်။ အမည်အရင်းမှာ ဦးဖေသိန်း ဖြစ်သည်။

မန္တလေးမြို့ ဗုဒ္ဓဘာသာသီလရှင်ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားသည်။ ကလကတ္တားတက္ကသိုလ် အသိအမှတ်ပြု အင်းထရင့် စာမေးပွဲအောင်မြင်သည်။

ကျောင်းဆရာ၊ သစ်တောစာရေး၊ တောလိုက်စာရေး တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် သူရိယမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ၊ မြန်မာဗျူဟာဂျာနယ် တွဲဖက်ထုတ်ဝေသူ၊ နယူးဘားမားသတင်းစာတိုက်၊ စက္ကရီတေရီ၊ ပဲခူးမြို့၊ ခရစ်ယာန်စာပေအသင်း ဘာသာပြန်ဆရာ၊ သူရိယသတင်းစာအယ်ဒီတာ၊ လူထုသတင်းစာအယ်ဒီတာချုပ်၊ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်သတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ် စသည်ဖြင့်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ရွှေဥဒေါင်း၏ပထမဆုံးဝတ္ထုမှာ ‘ရန်ကြီးအောင်’ ဖြစ်သည်။ မှီငြမ်းပြုဝတ္ထုများ၊ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများ ရေးသားခဲ့ရာ စုံထောက်မောင်စံရှား၊ ဂျပင်ကိုကိုကြီး၊ ရူပနန္ဒီ၊ ရူပကလျာဏီ၊ ပထမဆရာသိန်း၊ ဇော်ဟိတ်၊ သူတော်စိန် စသည်တို့မှာ ထင်ရှားသော မှီငြမ်းပြုဝတ္ထုများဖြစ်သည်။ ရတနာသိုက်၊ မျှော်တလင့်လင့်၊ သူရဲကောင်းသုံးယောက်၊ သွေးစုပ်မြေ စသည်တို့မှာ ထင်ရှားသော ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများဖြစ်သည်။ ဘာသာရေး ခရီးသွားမှတ်တမ်း၊ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ကြီးပွားရေးစာအုပ်များ လည်းပြုစုခဲ့သည်။ ‘မျှော်တလင့်လင့်’ ‘သွေးစုပ်မြေ’ တို့ဖြင့် စာပေဗိမာန်ဘာသာပြန်ဆုများ၊ ‘တစ်သက်တာမှတ်တမ်းနှင့် အတွေးအခေါ်များ’ ဖြင့် စာပေဗိမာန် သုတပဒေသာဆုတို့ကို ရခဲ့သည်။ ၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

‘ခွန်အားရှိသောစာ’ တွင် စကားပြေ အရေးအသားကောင်း၏ လက္ခဏာများကိုဖော်ပြလျက် ခွန်အားရှိသောစာသည် မည်သို့သောစာမျိုးဖြစ်ကြောင်း လမ်းညွှန်ဆွေးနွေးထားသည်။

ခွန်အားရှိသောစာ

ဤလက်ထက်၌ များစွာသော စာရေးဆရာတို့သည် ‘ခွန်အားရှိသောစာ’ (Forceful Language) ဟူသည်မှာ ဘာကိုဆိုလိုသည်ဟု နားလည်ရှာကြပုံမရချေ။ ‘ခွန်အားရှိသောစာ’ မျိုးရေးတတ်ဖို့မှာ (၁) ရေးလိုသည့်အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာနားလည်ခြင်း၊ (၂) အချက်ကျကျ ရေးတတ်ခြင်း (၀ါ) သင့်တော်သောစကားလုံးကို ရွေးချယ်တတ်ခြင်း၊ (၃) ကြံ့ခိုင်ကျစ်လျစ်သော ဝါကျမျိုးတည်ဆောက်ဖို့လိုအပ်ပေသည်။

(၁) အချို့လူများသည် အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ကောင်းစွာနားမလည်ပါဘဲလျက် ကိုယ့်ဟာကို နားလည်ပြီအထင်နှင့် ရေးချင်ပြောချင်တတ်ကြ၏။ သာမန်ကာလျှံကာမျှလောက် သိထားခြင်းကို တကယ် သိထင်ကြ၍ ဖြန်းသန်းကာ ရေးတတ်ပြောတတ်ကြ၏။ မိမိတို့ကိုယ်၌က ‘ဝိုးတိုးဝါးတား’ ဖြစ်နေသေးသော အသိမျိုးကိုပင် အဟုတ်သိထင်ပြီး မပိုင်နိုင်ဘဲလျက်နှင့် ပိုင်နိုင်လေဟန် ရေးတတ်ပြောတတ်ကြ၏။ ထိုအခြေမျှ လောက်နှင့် ရေးထားသည့်စာမျိုးသည် ‘ခွန်အားရှိသောစာ’ သို့မဟုတ် စဉ်းစားတတ်သော စာဖတ်ပရိသတ်အား ကျေနပ်စေလောက်သည့်စာမျိုး ဖြစ်မလာနိုင်ချေ။ ထိုသူတို့သည် အမှုအကြောင်းကို တကယ်သိသည်မဟုတ်ဘဲ ကြေးစားလိုက်သော သက်သေအား ကျင်လည်သောရှေ့နေက စစ်ကြောမေးမြန်းလိုက်သည့်အခါ ယောင်ချာချာ နှင့် ဖရိုဖရဲဖြစ်ကုန်တတ်သကဲ့သို့ စဉ်းစားတတ်သော စာဖတ်ပရိသတ်မျိုးက (သိပ်တော့မများလှ) ဉာဏ်ဖြင့် မွေနှောက်ဆင်ခြင်လိုက်သည့်အခါ ဖြန်းသန်းရေးသားထားသော လူ၏စာသည် အလကားဖြစ်သွားတတ် လေသည်။

(၂) သူ့နေရာနှင့်သူ တိကျမှန်ကန်သောစကားလုံး ရွေးချယ်သုံးနှုန်းတတ်ခြင်းသည် အချက်ကျအောင် ရေးတတ်ခြင်းပင်ဖြစ်၍ ‘ခွန်အားရှိသောစာ’ မျိုးဖြစ်လာနိုင်၏။ ဤပညာမှာ လွယ်ကူသည်မဟုတ် စာကောင်း များများကြီးဖတ်ထားပြီး စကားလုံးတော်တော်များများ တတ်ထားသည့်ပြင် ရွေးချယ်တတ်သော အသိဉာဏ် မျိုးလည်းရှိဖို့လို၏။ အဘိဓာန်ကဲ့သို့ စကားလုံးတွေ တတ်ထားသော်လည်း အရွေးမတတ်လျှင် ခွန်အားရှိသော စာမျိုးရေးတတ်သေးသည် မဟုတ်ချေ။ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာမူ စကားလုံးများများကြီး မတတ်ဘဲလျက်နှင့် တတ်သ၍ စကားလုံးများအနက်မှ အထိရောက်ဆုံးသော အလုံးကို ရွေးချယ်သုံးနှုန်း တတ်သည်ဟူ၍ရှိပါ၏။ သို့ရာတွင် ထိုသူတို့ကား ပါရမီထူးသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြပေသည်။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ကြုံရဖူးသည်မှာ ၁၀နှစ် သားကျော်ကျော်မျှရှိ၍ ‘ထမင်းစားရေသောက်’ စကားလုံးမျှသာ တတ်သေးသည်ဖြစ်ပါလျက် သူတတ်သော စကားလုံးများအနက်မှ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် တအံ့တဩဖြစ်ရလောက်အောင် ထိရောက်သော စကားလုံးများ ရွေးချယ်သုံးနှုန်းတတ်သော လူငယ်ကလေးကို တွေ့ရဖူးလေသည်။ ဤသူငယ်ကား ကြီးပြင်းလာသောအခါ၌ အပြောကောင်းသော်လည်းကောင်း၊ အရေးကောင်းသော်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ် မျှော်လင့်ရာ အရွယ်မရောက်မီ သေဆုံးသွားသဖြင့် ကျွန်ုပ်နှမြောမိပါသည်။ သာ၍အံ့ဩဘို့ကောင်းသည်မှာ ထိုသူငယ်သည် မြို့ကြီးသားမဟုတ် ရွာသားကလေး တစ်ယောက်မျှသာဖြစ်လေသည်။

(၃) ကြံ့ခိုင်ကျစ်လစ်သော ဝါကျမျိုးတည်ဆောက်တတ်ခြင်းသည် ‘ခွန်အားရှိသောစာ’ မျိုးအတွက် နိပါတ် (၃) နေရာ၌ ဖော်ပြထားသော်လည်း အရေးကြီးရာ၌မူ နိပါတ် (၃) မဟုတ်။ (၁)နှင့်(၂)တို့ကဲ့သို့ပင်

တန်းတူထားထိုက်သည်ထင်၏။ စကားလုံးပြောင်လျှင် 'ခွန်အားရှိသောစာ' မျိုးဖြစ်လာတတ်သော်လည်း ဝါကျတည်ဆောက်ပုံက ပွစိစိချည့်နဲ့နဲ့ လျော့ရဲရဲနှင့် ခနော်ခနဲ့ ဖြစ်နေသည်ဆိုလျှင် စကားလုံးပြောင်ခြင်းကြောင့် 'နား' ကိုထိခိုက်သော်လည်း စာဖတ်သူ၏ဦးနှောက်နှင့် နှလုံးသို့မထိခိုက်ဘဲရှိ နေတတ်သည်။ (ကျွန်ုပ်ဆိုလိုသော အဓိပ္ပာယ်ကိုနားလည်ကြ စေခြင်းငှာ အခြားလူများရေးကြသည့် စာကောင်းနှင့်စာဆိုးများ မှ ဥဒါဟရုဏ်များ ရှာဖွေစုဆောင်းပြီး သီးသန့်စာတစ်အုပ်အဖြစ်နှင့် တင်ပြရလျှင်သာ၍ ပေါ်လွင်ထင်ရှား မည်ဖြစ်သော်လည်း မကောင်းသောစာကို နမူနာအဖြစ်တင်ပြရလျှင် ကာယကံရှင်များ၏ ရန်သူကြီးဖြစ် လာနိုင်သည်တစ်ကြောင်း၊ ကြီးပြင်းလာပြီဖြစ်သော ဤအရွယ်၌ ကျန်ရှိသော တသက်တာကလေးကို ထို့ထက် အရေးကြီးသော အလုပ်များတွင် အသုံးချရမည်ဖြစ်သည် တစ်ကြောင်းကြောင့် တသီးတခြား စာအုပ်ရေးသားဘို့ ကြံရွယ်ချက်မရှိတော့ပါ။) 'ဝါကျလက်သမား' ၏အလုပ်မှာ စကားလုံးများကို သူ့နေရာနှင့်သူ အစီအစဉ် ပြုလုပ် ရခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဤအလုပ်ကို နားလည်ရန်မှာ ဆရာနှင့်သင်ပြ၍ ဖြစ်သည်မဟုတ်။ 'လက်သမား' ကောင်းများ စာပေတို့ကို ကြိုက်တတ်အောင်လေ့လာပြီး ပီတိနှင့်တကွ အထပ်ထပ်ဖတ်ရှုရခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

စာချောအောင် ရေးတတ်ချင်လျှင် ဝိဘတ်များကိုလည်း တစ်လှည့်စီသုံးတတ်ဖို့ အလေ့အကျင့် ပြုလုပ်သင့်၏။ ယခုတလော၌ 'ကို' ဟူသော ဝိဘတ်အစား 'အား' ဟူသောဝိဘတ်ကို ထပ်ခါ ထပ်ခါသုံးကြ သောအလေ့အကျင့်တစ်ခုဖြစ်ပေါ်လာ၏။ တစ်လုံးစီ ကြည့်လိုက်လျှင် 'ကို' ဟူသောဝိဘတ်သည် 'အား' ဟူသော ဝိဘတ်ထက် အဓိပ္ပာယ်ထိရောက်၍ တိုက်ရိုက်သဘောမျိုးလည်း ပါရှိရာ၏။ သို့နှင့်လည်း 'ကို' ကို ဖယ်ထားပြီး 'အား' ကို သဘောကျသည့်လက္ခဏာနှင့် အထပ်ထပ်သုံးကြခြင်းကို တွေ့ရ၏။ ဝိဘတ်နှစ်ခုသည် အဓိပ္ပာယ်တူ သယောင် ထင်ကြသော်လည်း ခြားနားခြင်းရှိ၏။ ဥဒါဟရုဏ်ကား 'မောင်ဘသည် စာတစ်အုပ်ကို ကျွန်ုပ် အားပေး၏' ဟုရေးသင့်ပါလျက် 'မောင်ဘသည် စာတစ်အုပ်အား ကျွန်ုပ်ကိုပေး၏' ဟုရေးပါမူ မှားသည်ဟု ဆိုသင့်သည်။ မောင်ဘသည် စာတစ်အုပ်အား ကျွန်ုပ်အားပေးသည်ဟု ရေးပါမူကား မှားရုံသာမက (ကျွန်ုပ်အဖို့) နားကလောလှသည်။ သို့နှင့်လည်း 'အား' နှစ်လုံးထပ်ရေးကြသူ အတော်များလာ၍ အထူး သဖြင့် 'မြန်မာ့အသံ' သည် ကျွန်ုပ်၏နားကို ခဏခဏနှိပ်စက် တတ်လေသည်။ မြန်မာဘာသာ၌ အဓိပ္ပာယ် ခပ်ဆင်ဆင်ရှိသည့် ဝိဘတ်မျိုးရှိလေရာ (အထက်ပါ ဥဒါဟရုဏ် ကဲ့သို့) '၌' 'မှာ' 'တွင်' 'ဝယ်' တည်းဟူသော ဝိဘတ်များကို ထပ်လည်းမထပ် အသုံးလည်းတတ်အောင် လေ့ကျင့်ထားခြင်းသည် အဆင်ပြေသောစာမျိုး ရေးလိုသူများအဖို့ လိုအပ်လှပေသည်။

နာမဝိသေသနနှင့် နာမ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကြိယာဝိသေသနနှင့် ကြိယာကိုလည်းကောင်း နီးကပ်စွာ ထားခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်ရှင်းစေဖို့ အထောက်အပံ့ပြု၏။ 'လှပသောမောင်ဖြူ၏အိမ်' ဟုရေးခြင်းထက် 'မောင်ဖြူ၏ လှပသောအိမ်' ဟု ရေးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ 'လျင်မြန်စွာတိုက်ပေါ်သို့ တက်သွားသည်' ဟုရေးခြင်းထက် 'တိုက်ပေါ်သို့လျင်မြန်စွာ တက်သွားသည်' ဟု ရေးခြင်းသည်လည်းကောင်း အဓိပ္ပာယ် ရှင်းခြင်းကို နားလည်သင့်ပါလျက် ဤစည်းကမ်းကို ချိုးဖောက်သူ အတော်များလျက်ရှိခြင်းကို တွေ့ရ၏။ ကျွန်ုပ်အဖို့မှာ ဤမျှလောက် လူသိများသော စည်းကမ်းကိုသာမက ဝါကျတစ်ခုအတွင်း မည်သည့်စကားလုံးကို

မည်သည့်နေရာတွင် ထားသင့်သည်ဟု ချက်ချင်းသိမြင်ဖို့ အလေ့အကျင့် ပြုထားသည့် ကျေးဇူးကြောင့် ကျွန်ုပ်၏ခက်ခဲနက်နဲသော လောကုတ္တရာ ဆောင်းပါးမျိုးသည်ပင် ရှင်းပါပေသည်ဟု ပြောကြရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ရွှေဥဒေါင်း

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ သာမန်ကာလျှံကာ = အပေါ်ယံမျှ။
- ၂။ ဝိုးတိုးဝါးတား = မသဲမကွဲ၊ ကွဲကွဲပြားပြားမရှိ။
- ၃။ ကြေးစားလိုက် = အခကြေးငွေယူ၍ အလုပ်လုပ်သည်။
- ၄။ ထမင်းစားရေသောက် = ပြုရိုးပြုစဉ် သာမန်ကိစ္စ။
- ၅။ ခနော်ခနဲ့ = တောင့်တင်းခိုင်မာခြင်းမရှိဘဲ။
- ၆။ ဥဒါဟရုဏ် = သိသာထင်ရှားစေရန်ပြသော ပုံစံ၊ ပြယုဂ်။
- ၇။ လောကုတ္တရာ = လောကမှလွန်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်သောတရား။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ခွန်အားရှိသောစာမျိုး ရေးတတ်ရန်အတွက် ရေးလိုသည့်အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာနားလည်ခြင်း၊ အချက်ကျကျရေးတတ်ခြင်း၊ သင့်လျော်သော စကားလုံးကိုရွေးချယ်တတ်ခြင်း၊ ကြံ့ခိုင်ကျစ်လစ်သော ဝါကျမျိုးတည်ဆောက်တတ်ခြင်းဟူသော အရည်အသွေးများနှင့် ပြည့်စုံရန်လိုအပ်ကြောင်း ဆွေးနွေးထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ခွန်အားရှိသောစာရေးသားရန် မည်သည့်အချက်များ လိုအပ်သနည်း။
- ၂။ 'ဝါကျလက်သမား' ဟူသောစကားကိုရှင်းပြပါ။
- ၃။ ဝိဘတ်အရေးပါပုံကို သာဓကများဖြင့် တင်ပြပါ။

နေဝင်မြင်သည် ဝရွှေပြည်

လွတ်လပ်ရေးဇေတ်

နေဝင်မြင်သည် ဝရွှေပြည်သည် တိုက်စိုး၏ စာတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ အင်းဝနေပြည်တော်နှင့် ပတ်သက်သည့် မိမိ၏အတွေ့အကြုံနှင့် အတွေးတို့ကို ရသပေါ်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသောစာတမ်းငယ် တစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

တိုက်စိုးသည် ဖျာပုံမြို့နယ် သမိန်ထောရွာဇာတိဖြစ်၍ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးသန်းထွတ် ဖြစ်သည်။

သမိန်ထောရွာ မြန်မာအလယ်တန်းကျောင်း၊ ဖျာပုံအစိုးရ အထက်တန်းကျောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အမျိုးသားကျောင်းတို့တွင် ငယ်စဉ်က ပညာဆည်းပူးခဲ့ပြီး၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့နှင့် ဥပဒေဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ လပ်ဗရာကောလိပ် စာကြည့်တိုက် သင်တန်းကျောင်းမှ အေအယ်လ်အေဘွဲ့တို့ကို ရခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အင်္ဂလိပ်စာဌာန၊ အချိန်ပိုင်းနည်းပြ၊ ဌာနဆိုင်ရာ စာကြည့်တိုက်မှူး၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် လက်ထောက်စာကြည့်တိုက်မှူး၊ အမျိုးသားစာကြည့်တိုက် အထူးအရာရှိ၊ ယဉ်ကျေးမှုဗိမာန် ညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ စာပေဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများတွင်လည်း တာဝန်အမျိုးမျိုး ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ဆရာတိုက်စိုးသည် စာအုပ်စာတမ်းနှင့် ဆောင်းပါးများစွာ ရေးသားခဲ့သည်။ ဆရာမင်းယုဝေနှင့် တွဲဖက်၍ မြန်မာစာမိတ်ဖွဲ့၌ စာဆိုနှင့်သုတေသီတို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။ ဆရာ၏စာများတွင် မင်းနှင့်စာဆို၊ အမျိုးသားပညာဝန်ဦးဖိုးကျား၊ မင်းတုန်းမင်း၊ မှော်ပီဆရာသိန်း၊ စာကိုးစကားကိုး၊ တိုက်စိုးစာတိုနန်နန်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာအနုပညာနိဒါန်း၊ ဂျပလီဟောမြင်ကွင်း၊ ဧရာဝတီ၊ ယဉ်ကျေးမှု အထိမ်းအမှတ်များ၊ မင်္ဂလာပါဆရာမ စသည်တို့ ပါဝင်သည်။

နေဝင်မြင်သည် ဝရွှေပြည် တွင် ဆရာတိုက်စိုး၏ လေးနက်သောအတွေးနှင့် ထိုအတွေးကို အေးချမ်းတည်ငြိမ်စွာ ဖတ်ချင်စဖွယ် ရေးဖွဲ့ထားသော အရေးအဖွဲ့တို့ကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။

နေဝင်မြင်သည် ဝေ့ပြည်

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့သည် လူနည်းနည်းနှင့်စုံလှပေ၏။ ထိုအထဲတွင်အမတ်ပါသည်။ ပန်းချီဆရာများ ပါသည်။ ကျောက်စာသမားပါသည်။ ငေးတတ်တွေးတတ်သူပါသည်။ ပါဝင်သူတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အလုပ်မတူ၊ စရိုက်မတူဖြစ်သော်လည်း အင်းဝမြို့ဟောင်းကို မြင်လိုသောစိတ်တွင်မူ အားလုံးအတူတူပင် ဖြစ်လေသည်။ အင်းဝမြို့တည်နှစ်သည် ခြောက်ရာနီးနီး ရှိခဲ့ပြီဖြစ်၏။ ထိုအပြင် မြန်မာမင်းတို့သည် ကိန်းခန်းအရ မင်းနေပြည်ကို တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ ရွှေ့တတ်ကြသော်လည်း အင်းဝကား လေးကြိမ်တိုင်တိုင် မင်းနေပြည် အဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့လေသည်။ သို့ဖြင့် ထည်ဝါသော ထိုအမည်ကို နားတွင်စွဲနေကြသော ကျွန်တော်တို့သည် တစ်ခုသောညနေခင်း၌ ခေတ္တခဏတည်းခိုနေသော မန္တလေးမှ ဂျစ်ကားတစ်စီးဖြင့် ထွက်ခွာခဲ့ကြလေသည်။

ကားသည် အမရပူရကိုဖြတ်၍ သွားရလေသည်။ ထိုမှအလွန် လက်ပံပင်အတန်းလိုက်စီ၍ သွားရလေသည်။ ထိုမှအလွန် လက်ပံပင် အတန်းလိုက်စီ၍ပေါက်နေသော လမ်းအတိုင်းလာခဲ့ရာ ကွမ်းတစ်ယာ ညက်ခန့်အကြာတွင် အင်းဝတံတားအစကို ကျွန်တော်တို့ မြင်ရလေတော့သည်။ တံတားသည် ဧရာဝတီကိုခွ၍ စစ်ကိုင်းဘက်သို့ ဦးတည်ထားသည်။ ဧရာဝတီနှင့် မြစ်ငယ်တွေ့ဆုံရာသည် အင်းဝတည်း။ 'ရွှေဝ-ဝနေတည် မယ်တို့ပြည် သာသည်ကျွန်းထိပ်တက်' ဟူသော ယမကသံပေါက်သည် အင်းဝတည်နေဟန်ပြုသည့် အညွှန်းတည်း။ ကားသည် တံတားသို့မရောက်ခင် ဘယ်ဘက်သဲသောင်ပြင်သို့ ကွေ့ဆင်းကာ သောင်စပ်အထိ သွားရ၏။ ထိုမှတစ်ဆင့်ကူးတို့ဖြင့် တစ်ဖက်သို့ကူးရလေသည်။ တစ်ဖက်ကမ်းသို့ရောက်ချိန်၌ နေအတော် စောင်းလေပြီ။ ကျွန်တော်တို့လူသိုက်လည်း လာလမ်းကို ပြန်လှည့်ကြည့်မိ၏။ ကျန်ခဲ့သည့် သောင်စပ်တွင် ထီးမယိုင်တယိုင်၊ ထုံးမဖြူတဖြူနှင့် မြေစိုက်စေတီနှစ်ဆူရှိသည်။ နောက်နားကျကျတွင် ကျောင်းအိုအိုနှင့် ထန်းပင်ရှိသည်။ ရှေ့ရေစပ်တွင် ငှက်(သမ္ဗန်)ကလေးများ ကပ်လျက်ထားရှိသည်။ ရေပေါ်တွင် ငှက်တစ်စင်း နှစ်စင်း တက္ကီတက္ကီနှင့် လှော်ခတ်သွားလာနေကြသည်။ ဤသည်တို့ကို နောက်ကနေရောင်ရိုက်နေသည့် ရှုခင်း၌ ကျွန်တော်တို့ ငေးနေမိကြသည်။ အတန်ကြာမှ ကျွန်တော်တို့အထဲရှိ ပန်းချီဆရာများ လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်ကာ ပန်းချီဆွဲရန် သူတို့နေရစ်မည်ဟု ဆိုလေသည်။ ကျန်လူတို့လည်း နေလုံးမပျောက်ခင် အင်းဝနန်းတော်ရာသို့ ရောက်အောင်ဟု ခရီးဆက်ကြပြန်လေသည်။

နန်းတော်ရာဟု ကျွန်တော်ဆိုလိုက်သည်။ ဆိုလိုက်ခြင်းမှာ အင်းဝသည် ရာဇဝင်သက်တွင် အလွန် ကြာညောင်းခဲ့သော်လည်း မြို့လက္ခဏာဟူ၍ အလွန်ရှားပါးသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ လှည်းလမ်းကြောင်း အတိုင်း ကားတဖြည်းဖြည်းမောင်းရင်းက ကျွန်တော်တို့၏ မျက်စိဝန်းသို့ဝင်လာသော ကျုံးအို၊ မြို့ရိုးအို၊ မျှော်စင်အို၊ အုတ်ကျောင်းအိုတို့သည်သာလျှင် မင်းနေပြည်ဟူ၍ ထွန်းကားခဲ့ကြောင်း အမှတ်အသား ဖြစ်လေတော့သည်။ ကျုံးမှာလည်းရေကင်းလေပြီ။ မြို့ရိုးမှာလည်း မြေ၌ပေါ်တချို့မြုပ်တချို့ ဖြစ်ပြီ။ မျှော်စင်မှာလည်း ငလျင်ဒဏ်ဖြင့် တစ်ဖက်ယိုင်နေပြီ။ အုတ်ကျောင်းမှာလည်း သံဃာဟူ၍မရှိပြီ။

သတိရမိပါသေး၏။ သတိုးမင်းဖျားသည် အင်းဝကို မင်းနေပြည်အဖြစ် စတင်ရွေးချယ်ခဲ့လေသည်။ ကြံဆကြည့်လျှင် မြစ်ရေဝိုင်းရံနေသည့် အခြင်းအရာသည် ထိုခေတ်ထိုခေတ်အခါအတွက် သဘာဝအကာအကွယ်

သဘောရောက်သောကြောင့်လည်း ဖြစ်တန်ရာ၏။ ဥတုရာသီလည်းကောင်း၍၊ ဆန်ရေ စပါးလှိုင်သည့် လယ်ကွင်း တစ်ဆယ့်တစ်ခရိုင်နှင့် စပ်နေသောကြောင့်လည်း ဖြစ်တန်ရာ၏။ မြေကောင်းရေကောင်းကိုအမှီ ရထားသော မင်းအဆက်ဆက်တို့သည် အင်းဝမြို့ကို ပြုပြင်ပြင်လုပ်ခဲ့ ကြလေသည်။ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့်အတိုင်း မြို့ပြတန်ဆောင်းလည်း ပြည့်စုံလာသည်။ မျိုးရိက္ခာလည်း ဖြီးခိုင်လာသည်။ ပျို့အိုမရွေး ပါဝင်ပျော်ရွှင်သော ရာသီပွဲတွေလည်း အစဉ်အလာရှိလာသည်။ စာဟော၊ စာပြော၊ စာပြိုင်၊ စာနိုင်လုပ်ကြသော အခြင်းအရာတို့ လည်း နန်းတွင်းနန်းပြင် နှံ့လာသည်။ အလှအပ အယဉ်အကျေးလည်း အဘက်ဘက်က တိုးပွားလာသည်။ ဤသို့သော အလုပ်အဆောင် အစီအရင်တို့တွင် သတိုးမင်းဖျား၏အနွယ် ရွှေနန်းကြော့ရှင် နရပတိဆောက်လုပ် ခဲ့သည့် နန်းတော်လည်းပါလေသည်။ ထိုမင်းနန်းတည်ခဲ့ပုံကို ယခုထက်တိုင်အုတ်ကျောင်း တံတိုင်းအပြင် ဘက်တွင်ရှိနေသော ရွှေနန်းတည်ကျောက်စာကပင် သက်သေခံလျက်ရှိပေသည်။ ထိုကျောက်စာကို ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနက စောင့်ရှောက်ထားလေသည်။ ကျောက်စာကား အတန်ပင်ပျက်စီးခဲ့ပြီ။ ကျောက် အလွှာလွှာက ကွာကျကာ စာလုံးများပင်မထင်တော့ပြီ။ ကျောက်စာသမားလည်း ကြိုးစား၍ ဖတ်ပါလေ၏။ ဖတ်၍ရသော နန်းတည်အစီအရင်တွင် နတ်ပူဇော်၍၊ ပရိတ်ရေဖြန်း၍၊ နွားချေး၊ နွားနို့၊ ထောပတ်၊ တင်လဲ စသည်ဖြင့် မြေကိုကျံ၍၊ ငြမ်းဆင်၍၊ တံပိုးခရာသံလွင်တီးမှုတ်၍၊ ရွှေကနက်၊ ငွေကနက် နှက်စေခဲ့သည်ဟူ၍သာ အမြောက်မျှ သိရလေသည်။

အုတ်ကျောင်းဝင်းသို့ ကျွန်တော်တို့ဝင်ခဲ့ပြန်၏။ ကျောင်းအမကား မိဖုရားခေါင်ကြီး မယ်နုဖြစ်လေသည်။ ကျောင်းကား ငလျင်ဒဏ်ကိုလည်း ခံခဲ့ရသည်။ ရာသီဥတုဒဏ်ကိုလည်း ခံခဲ့ရသည်။ သို့ပင်လည်း မုခိဦး ပြာသာဒ်မှမျှော်ကြည့်သော် မန်ကျည်းပင်တွေကြား၌ ဘုံသုံးဆင့်နှင့် ပုံပန်းမပျက်ဘဲ ရှိနေသေးသည်ကို မြင်ရလေသည်။ အဆော်၊ စိုင်းပေါင်၊ တုရင်၊ စုလစ် စသည့် အလုပ်အဆောင်များနှင့်တကွ ခံခဲ့ထည်ထည်ရှိနေသေး သည်ကို မြင်ရလေသည်။ ပမာဆိုရသော် ပျို့ရွယ်စဉ်အခါက အလုံးအရပ်ကောင်းခဲ့သူ အသရေရှိခဲ့သူတစ်ဦးကို အိုဆင်းရဲ၊ နာဆင်းရဲ၊ လူမှုဆင်းရဲတို့ ကြုံခဲ့ရပြီးသည့်နောက်တွင် မြင်တွေ့ရသည့်အခါ ငယ်ရိပ်ငယ်ယောင် ကျန်နေသေးသကဲ့သို့ပင်တည်း။

ကျွန်တော်တို့လည်း ရှေ့နောက်မကျန် လှည့်ပတ်ကြည့်ရှု ကြသည်။ 'ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူပါသော အမတ်မင်းလည်း ခေါင်းတညိတ်ညိတ်နှင့် 'လူထုအားကိုအများကြီးသုံးခဲ့ရမှာပဲ' ဟု ထင်မြင်ချက်စ၍ပေးလေ သည်။ သူထင်မြင်ချက်ကိုဆက်ရသော် ဤသို့ဖြစ်၏။ ရှေးမင်းတို့သည် မင်းထိုက်စိုးတန် ရွှေနန်းအဆောင် ဆောင်လည်း တည်ခဲ့ကြသည်။ အလှူဒါန အကြီးအကျယ်လည်း ပြုခဲ့ကြသည်။ တစ်ဖန်အင်းဝ၏ အာဏာ စက်သည် နယ်ကျဉ်းကျဉ်းမျှသာ ပြန်ခဲ့သည့်အခါလည်းရှိ၏။ ထိုအခါ၌သော် ပြည်တိုင်းကားချဲ့ထွင်ရင်း အနီး အစပ်ပြည်များ၊ မင်းများနှင့် စစ်မက်ဖြစ်ပွားခဲ့လေသည်။ အင်းဝ၏အာဏာစက်သည် မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝန်းလုံး ကို လွှမ်းမိုးခဲ့သည့်အခါလည်းရှိ၏။ ထိုအခါ၌သော် အင်းဝနန်းပလ္လင်ကို အရယူသူများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။ ထိုပလ္လင်ပေါ်တွင် မြန်မာလည်းထိုင်ခဲ့၏။ ရှမ်းလည်းထိုင်ခဲ့၏။ ထိုသို့သော ကိစ္စအဝဝတို့၌ ရွှေနန်းသခင်တို့သည် လူထု၊ (ဝါ) တောသူတောင်သားတို့၏ အားအပေါ် အလွန်အမိုသဟဲပြုခဲ့မည် ဟူသတည်း။

ဟုတ်၏။ ကျွန်တော်တို့ရပ်နေရာမှ လှမ်းမျှော်ကြည့်လျှင် ချုံပုတ်၊ ညောင်ပင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊
 ပဲခင်း၊ ပြောင်းခင်း၊ ငရုတ်ခင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သက်ငယ်မိုး၊ ဝါးထရံကာနှင့် အိမ်စုကလေးများကိုလည်းကောင်း
 မြင်ရလေသည်။ ထိုမှလွန်သော် ထန်းတော၊ ယာတော၊ လယ်တောများကို ရေးရေးမြင်ရပြန်လေသည်။
 ထိုလုပ်ခင်းတို့တွင် မှီတင်းနေထိုင်ကြသူများကား တောသူတောင်သားတို့ပင် ဖြစ်လေသည်။ သူတို့သည် ဤနေ
 မြေ၌ပေါက်ဖွားကာ ဤရေမြေ၌လယ်ထွန်၍လည်းကောင်း၊ ထန်းတက်၍လည်းကောင်း၊ လှေဖြင့်ဆား၊
 ငါးပိတင်ကာ ကုန်သွယ်၍လည်းကောင်း ဝမ်းစာရှာခဲ့ကြလေသည်။ ရှာရသမျှမှ စည်းကြပ်သည်အလိုက်
 အခွန်သွင်းခဲ့ရ၏။ ထို့အပြင်အသည် (လူလွတ်) ဖြစ်ခဲ့မှ တစ်ဆယ့်နှစ်မှမင်းတိုင်းဟူသော တမာစေး၊ လျှော်
 အုံတုံခေါက်၊ ဥသျှစ် စသည်ကိုဆက်ရ၏။ အစုသားဖြစ်ခဲ့မှ တာဝန်ခွဲဝေသည့်အလိုက် ကိုယ့်အစုနှင့်ကိုယ်
 မင်းမှုထမ်းရ၏။ ထိုအသည် ထိုအစုသားတို့၏ လုပ်အားဖြင့် အင်းဝနန်းမြေသည် ထည်ဝါခဲ့လေသည်။ သူတို့၏
 အရောင်ကြောင့် အင်းဝမြို့သားတို့သည် ပါးပြောင်ခဲ့လေသည်။

အမှောင်ရိပ်လည်း သန်းလာလေပြီ။ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးဘက်၌လည်း မီးတလက်လက်ရှိလေပြီ။
 လာလမ်းအတိုင်း ကျွန်တော်တို့ပြန်ခဲ့ကြရာ သောင်စပ်တွင် ပန်းချီဆရာများအလုပ် လက်စသိမ်းနေသည်ကို
 တွေ့ရလေသည်။ သူတို့သည် သူတို့၏ ကသိုဏ်းဝန်းထဲသို့ဝင်ခဲ့သော ရှုခင်းကိုပိတ်ကားပေါ်သို့ အမိဖမ်း၍
 တင်လိုက်နိုင်သည့်အတွက် ဝမ်းသာ၍မဆုံးရှုံးနေကြသည်။ သူတို့သည် နန်းတော်ရာသို့ မရောက်ခဲ့ရသည်ကို
 နှမြောတသခြင်းဖြစ်ပုံမရ။ အင်းဝနန်း ပြောင်လက်ခဲ့သည်ဖြစ်စေ၊ အင်းဝနန်း မှေးမှိန်ခဲ့သည်ဖြစ်စေ၊
 ပြည်ထဲရေးအပြောင်းအလဲ၌ သူတို့၏အာရုံသည်မရောက်။ ဆောင်းရာသီညနေစောင်းတို့တွင် ထာဝရမြင်နေ
 ရမည့် ဤရှုခင်း၊ နှလုံးမွေ့လျော်စရာ ဤသဘာဝ၌သာ သူတို့၏အာရုံသည် ကျက်စားခဲ့သတည်း။

တိုက်စိုး

ကော်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဝရွှေပြည် = အင်းဝနေပြည်တော်။
- ၂။ ထည်ဝါ = ခုံညားကြီးကျယ်သည်။
- ၃။ ကွမ်းတစ်ယာညက် = ကွမ်းတစ်ယာကိုဝါး၍ ညက်လောက်သည့်အချိန်။
- ၄။ ကျုံး = နန်းတော်တည်ရှိရာမြို့ပတ်လည်တွင် တူးဖော်ကာရံထားသည့်မြောင်းကြီး။
- ၅။ မျှော်စင် = အဝေးသို့လှမ်းကြည့်ရန် အဆောက်အအုံမြင့်။
- ၆။ ပရိတ်ရေ = ဘေးအန္တရာယ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်တတ်သော ပရိတ်တော်များကို ရွတ်ဆိုစဉ်
 ပရိတ်အာနိသင်ရှိအောင် ထားရှိသောရေ။
- ၇။ တံပိုး = မှုတ်ရသော တူရိယာတစ်မျိုး။
- ၈။ ခရာ = မှုတ်ရသော တူရိယာတစ်မျိုး။

- ၉။ သံလွင် = လင်းကွင်းပုံ၊ ကြေးတူရိယာငယ်တစ်မျိုး။
- ၁၀။ ကနက် = ပန္နက်၊ အဆောက်အအုံဆောက်မည့် မြေနေရာ၌ ဦးစွာစိုက်သောငှက်။
- ၁၁။ အမြွက်မျှ = အကျဉ်းမျှ။
- ၁၂။ ကျောင်းအမ = ကျောင်းဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော ဒါယိကာမ။
- ၁၃။ အဆော် = စုလစ်တွင်ပါဝင်သော အစိတ်အပိုင်းတစ်မျိုး။
- ၁၄။ စိုင်ပေါင် = မုခ်ဝအထက်တွင် တပ်ဆင်ထားသော ပန်းထောင်တစ်မျိုး။
- ၁၅။ တုရင် = ပြာသာဒ် အထောင့်အချိုးတို့တွင် ထောင်လျက်တပ်ဆင်ထားသော အဆင်တန်ဆာ တစ်မျိုး။
- ၁၆။ စုလစ် = အထွတ်အဆင်တန်ဆာ။
- ၁၇။ ပြည်တိုင်းကား = တိုင်းပြည်ကြီး။
- ၁၈။ တစ်ဆယ့်နှစ်မှ မင်းတိုင်း = မြန်မာမင်းလက်ထက်တွင် မင်းမှုထမ်းမဟုတ် သူ (အသည်) များက မင်းကိုဆက်သရသော အသေးအဖွဲ့ ပစ္စည်း (၁၂) မျိုး (တမာစေး၊ လျှော်၊ ဥသျှစ်သီး၊ ရေနံစသည်)
- ၁၉။ ကသိုဏ်းဝန်း = အာရုံစူးစိုက်ကြည့်ရှုသောမြင်ကွင်း။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

အင်းဝခရီးတွင် တွေ့မြင်ရသော မြင်ကွင်းတစ်ခုစီကို စီကာစဉ်ကာ ဖော်ပြထားသည်။ အင်းဝတွင် စာရေးသူအတွေ့အကြုံနှင့် စာရေးသူတွေးမိသော အတွေးအမြင်တို့ကို ဖော်ပြထားသည်။ အတိတ်ကအင်းဝနှင့် မျက်မှောက်ခေတ် အင်းဝတို့ကို ဆက်စပ်ဖော်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ အင်းဝသို့ သင်ရောက်ဖူးပါသလား။ အင်းဝတွင်ထင်ရှားသော မြင်ကွင်းတစ်ခုကားအဘယ်နည်း။
- ၂။ သင်သွားရောက်ခဲ့ဖူးသော ခရီးတစ်ခု၏ မြင်တွေ့ရသော ပတ်ဝန်းကျင်မြင်ကွင်းကို သရုပ်ဖော် ရေးသားပါ။

မှန်ကန်ခြင်းနှင့်ရဲရင့်ခြင်း

လွတ်လပ်ရေးခေတ်

‘မှန်ကန်ခြင်းနှင့်ရဲရင့်ခြင်း’ သည် သော်တာဆွေ၏ဝတ္ထုတို တစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ သော်တာဆွေသည် ပေါင်းတည်မြို့နယ် ကြို့ပင်ရွာဇာတိဖြစ်သည်။ ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သည်။ အမည်အရင်းမှာ ဦးကျင်မောင် ဖြစ်သည်။ ဦးကြင်ဆွေဟုလည်း ခေါ်တွင်သည်။

မြန်မာ့ဆယ်တန်းအောင်မြင်ပြီး အထက်တန်းဆရာဖြစ် အောင်လက်မှတ်ရသည်။ ငယ်စဉ်က မြင်းလှည်းသမားဘဝ၊ ဆန်ကုန်သည်ဘဝ စသည်ဖြင့် ကျင်လည်ခဲ့သည်။ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ဟာသဝတ္ထုများ ရေးသားပြီး စာပေလောကသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဘဝသရုပ်ဖော် စာပေများရေးသားခဲ့သည်။ မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုတိုများ၊ ‘ဝတ္ထုရှည်များသာမက ‘ကျွန်တော့် ဘဝဇာတ်ကြောင်း’ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကို လည်းရေးသားခဲ့သည်။

‘ဘဝထိုထို’ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်ဖြင့် စာပေဗိမာန်ဆု ‘သတ္တဝါတို့၏သံသရာ’ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်ဖြင့် အနုပညာစာပေဆု၊ ‘ဤလောကမြေမဟိဝယ်’ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်ဖြင့် အမျိုးသားစာပေ ဆုများရခဲ့သည်။

မှန်ကန်ခြင်းနှင့်ရဲရင့်ခြင်း

သတ္တိနှင့်သစ္စာ၊ မှန်ကန်ခြင်းနှင့်ရဲရင့်ခြင်းတို့သည် ဒွန်တွဲနေ၏။ သစ္စာမဲ့သူသည် သတ္တိမဲ့သူဖြစ်၏။ သစ္စာရှိသူသည် သတ္တိရှိသူဖြစ်၏။ သစ္စာကိုသတ္တိနှင့် စောင့်ထိန်းရ၏။ သတ္တိဆိုရာ၌ မှန်ကန်သောကိစ္စကို ရဲရဲစွာပြုလုပ်ခြင်းသာမဟုတ်သေး။ မကောင်းမှုကိုစောင့်ထိန်းနိုင်ခြင်း၊ မှားယွင်းသော ဆန္ဒလောဘကိုချုပ်တည်း နိုင်ခြင်း၊ အောင့်အည်း သည်းခံနိုင်ခြင်းတို့သည်လည်း သတ္တိမည်၏။

မှန်ကန်ခြင်းနှင့် ရဲရင့်ခြင်းလည်း ထိုနည်းအတူ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အမှီသဟဲပြုနေ၏။ ပင်ကိုယ်မူလက မည်မျှပင်ရဲရင့်သူ ဖြစ်နေစေကာမူ မမှန်ကန်သောအမှုကို ပြုလိုက်မိပြီဟု မိမိကိုယ်ကို မိမိသိလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ထိုသူ၏ရဲရင့်ခြင်းတို့သည် ပျောက်ကွယ်သွား၍ ကြောက်ရွံ့သူအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားလေ တော့၏။

ဝတ္ထုတစ်ခုနှင့်သာဓကပြုပါမည်။

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၃၅ နှစ်ကျော်က ဖြစ်ပါသည်။ ကာယကံရှင်များမှာမူ လူ့ဘောင်၌ မရှိကြတော့ပြီ။ ဦးအောင်ဒွန်း . . . .

ကျွန်တော်တို့ရွာမှာ ရွာသူကြီး ဦးအောင်ဒွန်း၊ အင်မတန်မှရဲရင့်သတ္တိရှိသည်ဟု ကျော်ကြားသည်။ သူ့ခိုးခားပြုကိုလက်ရဖမ်းဖူး၍ နာမည်ကောင်းလက်မှတ်နှင့် ဆုတော်ငွေများရခဲ့ဖူးသည်။ နှလုံးပြူးသေနတ် ကိုင်ရသည်။ ဆယ်ခိုင်သူကြီးခန့်အပ်ခြင်းခံရ၍ ရွာဆယ်ရွာကို အုပ်ချုပ်ရသည်။ ထိုရွာများ၌ ဖြစ်ပေါ်သော အမှုကြီးငယ်တို့သည် ဆယ်အိမ်ခေါင်းများမှတစ်ဆင့် သူ့ဆီရောက်ရသည်။ ကြီးသောအမှုဆိုလျှင် ရုံးဂတ်ပို့၍ ငယ်သောအမှုဆိုလျှင် သူပင်စီရင်ချက်ချလိုက်သည်။ တစ်ညချုပ်နှောင်ခွင့်နှင့် ငါးကျပ်အထိ ဒဏ်ငွေတပ်နိုင် သောအာဏာရှိသည်။

လူကောင်ကြီးမားခဲ့ညား၍ ဥပဓိရုပ်လည်း ကောင်းလှသည်။ အားအင်ဗလလည်း ပြည့်စုံလှသည်။ နွားထီးတစ်ကောင်ကို လက်ပြင်ရိုးလက်သီးနှင့်ထိုး၍ လှဲနိုင်သည်ဟုပြောကြသည်။

သူ့အိမ်နှင့်ကျွန်တော်တို့အိမ်မှာ မျက်စောင်းထိုး ဓားလွယ်ခုတ်အိမ်နီးချင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော် အမှတ်သည် ထားတတ်သောအရွယ်မှ သူ့အသက်သည် ၅၀ မျှဟုခန့်မှန်းမိပါသည်။ ဆွေမျိုးမတော်သော်လည်း သူ့ကိုကျွန်တော်က 'ဘိုး' ဟုခေါ်ပါသည်။

ဘိုးသည် ကျွန်တော့်ကိုငယ်စဉ်က ချီပိုးလာခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဘိုးသည် အသားဖြူရာဝယ် သူတစ်ကိုယ် လုံးမှာ ဆေးနီဆေးနက်များထိုးထား၍ အလွန်လှသည်ဟု ကျွန်တော်ယူဆခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော့်အဖေ ကိုယ်မှာ လည်း ဆေးရုပ်များရှိပါသည်။ သို့သော် သူ့လောက်မများ။ ထို့ပြင်အနက်ရုပ်သာရှိ၍ အနီရုပ်မရှိ။ ဘိုး၏ ကျောပြင်ကိုကား ကျွန်တော်က အရုပ်ကားဟုခေါ်ပါသည်။

'ဘိုးရယ်၊ ဝမ်းလျားမှောက်စမ်းပါဦး၊ ကျွန်တော်အရုပ် တွေကြည့်ချင်လို့ပါ'

'အို . . . အခုထိုင်ရင်းကြည့်လည်း မြင်နေရသားပဲမြေးရဲ့'

'မဟုတ်ဘူး . . . မဟုတ်ဘူး မှောက်ကြည့်ရမှ ပိုကောင်းတယ်'

ဘိုး၏ ကျယ်ပြန့်သော ကျောပြင်ဝယ် နဂါးရုပ်၊ ဂဠုန်ရုပ်၊ ဇော်ဂျီရုပ်၊ ကြောင်ရုပ်၊ ကျားရုပ်၊ ခြင်္သေ့ရုပ် စသည်တို့မှာ ဆေးနီ ဆေးနက်တို့ဖြင့် ယခုမျက်စိဖြင့်ကြည့်သော် လွန်စွာမှ လက်ရာမြောက်လှပါပေသည်။ အချိုးစားနားကျ၍ ပီပီသသရှိပါပေသည်။

‘ဘိုးရယ် . . . ဒီအရုပ်တွေ ဘိုးကိုဘယ်သူထိုးပေးတာလဲ ဟင်’

‘ဘိုးဟာဘိုး ထိုးတာပေါ့ကွ’

‘အောင်မယ် မဖြစ်နိုင်တာချည်းကို၊ ဘိုးညာတယ်၊ ကဲ . . . ဘိုးကျောကုန်းမြင်ရလို့လား’

‘မှန်ထဲနောက်ပြန်ကြည့်ထိုးတာပေါ့ကွ’

‘အောင်မယ် . . . ဘိုးအိမ်မှာ ဘိုးကျောကုန်းလောက်ကြီးတဲ့ မှန်တစ်ချပ်မှမရှိဘဲနဲ့’

ဘိုးသည်ရယ်မောကာ

‘အလကားပြောတာပါကွာ၊ ဆရာဦး ထိုးပေးတာပေါ့ကွ၊ ဆရာဦးကို မင်းသိတယ်မဟုတ်လား’

ဆရာဦးသည် ဘိုးအိမ်ခေါင်းရင်းက ထိုးကွင်းဆရာဖြစ်ပါ၏။ ထို့ပြင် ရုပ်သေးရုပ်တွေထုသော ပန်းပု ဆရာလည်းဖြစ်ပါ၏။

‘ဘိုး ဒီအရုပ်တွေထိုးတော့ မနာဘူးလားဟင်’

‘နာတာပေါ့မြေးရဲ့ဒါပေမယ့် ယောက်ျားဆိုတာ ဆေးထိုးခံနိုင်တဲ့သတ္တိ ရှိရမယ်ကွလို့၊ ငါ့မြေးလည်း ကြီးရင် ထိုးကွင်းထိုးရ မယ်ကွလို့’

သို့သော် ကျွန်တော်တို့ အချိန်ရောက်သောကာလတွင် ထိုးကွင်းထိုးခေတ်ကုန်၍ ကံကောင်းသည်ဟု ဆိုရမည်။ သို့ရာတွင် အချို့လူကြီးများက မကြိုက်ကြ။ ကျွန်တော် ၁၄ နှစ်သားလောက်၌ ဆရာဦးက ကျွန်တော့်ပေါင်မှာ အရုပ်ထိုးပေးသည်။ ထိုးရသည်မှာ အနီစင်း အနက်စင်းနှင့် တကယ့်ကျားရောင်ထွက်ရမည်။ အသက်လည်းပါရမည်။ သို့သော် ဤဖေကိုယ်သတ္တိခဲက အဖေချုပ်ကိုင်ထားသည့်လက်ထဲမှ ကုန်းအော် ရုန်းထွက်သဖြင့် ပထမဆုံးတစ်ကြောင်းမျှ သွားရသေးရာ ကျားရုပ်မဖြစ်၊ ကြွက်ရုပ်ကလေးလို့လို့ ရေးရေးမျှ ထင်တော့၏။ သည်တော့ ဆရာဦးက ကျွန်တော့်အဖေအား ဘာပြောသည်ထင်သနည်း။

‘မောင်ဆယ်ရေ . . . ခုခေတ်ကလေးတွေတော့ သတ္တိသုဉ်းကုန်ပါပြီကွာ၊ ငါ့သားတွေလည်း အတူ တူပဲကွ၊ မင်းတို့လို ငါတို့လို ဆယ်နှစ် ဆယ့်တစ်နှစ်သားလောက်က ထိုးကွင်းထိုးခံလာခဲ့လို့ရှိရင် ဒီကျားရုပ် လောက် ဘယ်ဖြူလိမ့်မလဲကွာ၊ ခံနိုင်ရည်ရှိနေမှာပဲ၊ သွား . . . သွား’

ဆရာဦးက ကျွန်တော့်ကို နှင်လွှတ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည်ပေါင်ကလေး ထော့နဲ့ထော့နဲ့ မျက်ရည် ကလေးစို့စို့နှင့်။

ဘယ်မျက်ရည်မစို့ဘဲ ခံနိုင်မလည်းဗျ။ လေးခွရှိတဲ့ ကြေးစုတ်ကြီးနဲ့ တစ်ချက်ထိုးလိုက်ရင်း သွေး တစ်ပေါက်ထွက်လာရင်း။

ဤအခါ၌ ကျွန်တော်သည် ထိုးကွင်းမျှမက ဆေးရုပ် တစ်ကိုယ်လုံးတွင်ရှိသော အဖေတို့ ဘိုးတို့သတ္တိကို ချိုးကျူးမိပါသည်။ ဘိုးကပို၍ များပါသည်။ ဘိုးသည်ခေါင်းဖြူဖြူ ခေါင်းတုံးရိတ်ထားသူဖြစ်လေရာ ငယ်ထိပ်မှစ၍

ခြေဖမိုးအထိ ကျောကုန်း၊ လက်ပြင်၊ ခြေသလုံး၊ ခြေကျင်းဝတ်ပါမကျန် ဆေးတွေအပြည့်ရှိ၏။

ဘာရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဘာအစွမ်းထက်သည်တော့ ကျွန်တော်မပြောတတ်ချေ။ သို့သော် ခံနိုင်ရည် ရှိသော ယောက်ျားကောင်းဖြစ်ကြောင်းတော့ ထင်ရှား၏။

ဘိုးသည် နေ့စဉ်နံနက်တိုင်း ဘုန်းကြီးကျောင်းက အုန်းမောင်းခေါက်တွင်ထ၍ ဘုရားရှိခိုးပြီး စာရွတ် ၏။ သူ့စာရွတ်သည်ကို ဘေးသုံးလေးအိမ်က ကြားရ၏။ သို့သော် ဘာမျှနားမလည်နိုင်ပေ။ သူ့အသံ ‘ဟနံနံ- ဟနံနံ’ ဟူ၍သာကြားနေရ၏။

‘အဖေ . . . ဘိုးက ဟနံနံ-ဟနံနံနဲ့ ဘာလုပ်နေတာလဲ အဖေရ’

ကျွန်တော်ငယ်စဉ်က အိပ်ရာထဲတွင် အဖေအားမေးခဲ့၏။

‘စာဝါးတာခေါ်တယ်သားရဲ့’

‘ဘာလို့စာဝါးတာလဲအဖေရ’

‘သူရထားတဲ့စာတွေကို မမေ့မပျောက်အောင် နှုတ်က မြန်မြန်ရွတ်တာပေါ့ကွာ’

‘ကျွန်တော်လည်း ဘိုးလိုစာဝါးချင်တယ်အဖေ’

‘ဒါဖြင့် စာများများတတ်အောင်သင်ပေါ့ကွ၊ ထမင်းစားချင်တော့ ထမင်းရှိမှစားဖြစ်သလို စာဝါး ချင်တော့ ကိုယ်တတ်ထားတဲ့ စာရှိမှပေါ့ကွ’

ကျွန်တော်သည် ဘိုးကို အစစအရာရာ ခိုးကျူးအားကျသူဖြစ်ခဲ့၏။ ကျွန်တော်သည် ဘိုးကိုအတုယူကာ ကကြီး ခခွေးက စ၍ စာဝါးခဲ့၏။ နို့ပြီး ဘိုးက (အဆက်ဆက်က အစဉ်သာယာတဲ့ သရက်တစ်ပင်ရွာက အထူး အကျိုးပြုတဲ့ ဦးဖိုးန) ဟုရှင်ပြုဖိတ်စာ တွင်ရေးလျှင် ကျွန်တော်ကလည်း (မချို့အစဉ်သာတဲ့ ကြို့ပင်ရွာက အထူးအကျိုးသယ်တဲ့ ဦးဖိုးဆယ်) ဟု ကျွန်တော့်အဖေနှင့် ရွာနာမည်ကို နဘေထပ် ဆိုလိုက်သောအခါ ဘိုးက လွန်စွာသဘောကျလှ၏။

‘မောင်ဆယ် မင်းသားကြီးရင် ငါ့ခြေရာနင်းလိမ့်မယ်’ ဟုဂုဏ်ယူပြောဆို၏။ သို့သော် ဘိုးခြေရာနင်းဖို့ ဘိုးကိုမိဖို့က ခဲယဉ်းလှပါ၏။

ဘိုးသည် ရပ်ရွာ၌အုပ်ချုပ်စီမံရာတွင် သူ၊ မင်္ဂလာဆောင်၌ ဘိသိက်သွန်းရာတွင် သူ၊ ရှင်ပြုပွဲခင်းခံတို့၌ ဩဘာစာများ ရေးသားဖတ်ကြားရာတွင် သူ၊ ရပ်သူရွာသားတို့ အဖျင်းလည်းပြေ ပညာဗဟုသုတလည်းရအောင် ဇာတ်နိပါတ်တော်တို့ကို သံနေသံထားနှင့် ဟောပြောရာတွင်လည်းသူ။

သူ . . . သူ . . . သူ ထိုသူသည် အသက်ငါးဆယ်ကျော်၌ ကံချော်၍ အကြံတော်တလွဲကို လိုက်မှားမိချေသည်။

မချောဖြူ . . .

သူသည် နာမည်နှင့်လိုက်အောင် ဖြူသည်၊ ချောသည်၊ လှသည်၊ ချောသည်လှသည်နှင့်အမျှ ကမြင်းကြောထ၍ လင်ငယ်နေတတ်သူ။

သူ၏ ပထမဆုံးယောက်ျားသည် သူ မျောက်မထားတာ ပက်ပင်းမိ၍ သူ့အား လယ်ကွင်းထဲခေါ်သွားကာ

ဓားနှင့်ခုတ်သတ်ပြီး သူ့ကိုယ်သူတော့ မီးရထားအနင်းခံ၍ ပွဲချင်းပြီးစီရင် ပစ်လိုက်သည်။

သို့သော် မကောင်းမှုပြုရန် အကုသိုလ်ကံကျန်နေသေးသော မဟာဝါကားမသေ၊ လည်ပင်း ဓားဒဏ်ရာ တွေနှင့် မေ့မျောနေရာမှ သတိပြန်ရလာခဲ့သည်။

ဘိုးနှင့် အခင်းဖြစ်ပွားရန် အချိန်မှာ ထိုမိန်းမသည် အသက် ၃၀ ခန့်၊ လည်ပင်းမှ ဓားဒဏ်ရာနှစ်ချက် ရှိသည်။ အသားရောင် ဖြူဖြူဝင်းဝင်းနှင့် ပြည့်ပြည့်တင်းတင်း၊ ထိုအချိန်၌ သူ၏ဒုတိယလော၊ တတိယလော မပြောတတ်သည့် လင်ယောက်ျားမှာ ဘိန်းစားဖိုးဆိုင်။

ကျွန်တော် သတိပြုမိသောအချိန်မှာ မချောဖြူသည် ရွာထဲမှာ ခံတောင်းရွက်၍ ငရုတ်၊ ကြက်သွန်၊ ဆီ၊ ဆား စသော ကုန်စုံရောင်းသည်။ ဘိုးသည် ထိုကုန်စုံဝယ်ရင်းမှ စတင်သည်။

ကျွန်တော်သည် အမှတ်သညာထားတတ်သောအရွယ်မှစ၍ ဘိုးအိမ်မှာ အနေအစားများသည်။ အကြောင်းမှာ ဘိုးအိမ်မှာ ဘယ်တော့မှ ဟင်းကောင်းမပြတ်ချေ။ မပြတ်ခြင်းမှာ ကျေးရွာမလှေထုံးစံရှိ၏။ ရွာတွင် ကျွဲနွားသေ၍လည်းကောင်း၊ သတ်၍လည်းကောင်း အမဲသားပေါ်လျှင် သူကြီးအိမ်ကို တစ်တွဲပို့ရသည်။ ဝမ်းတွင်းသားအစုံလည်းပါသည်။ ဘိုးအုပ်ချုပ်သောရွာက ဆယ်ရွာဆိုတော့ ဘိုးအိမ်မှာ အမဲဟင်းလျာ ပြတ်သည်မရှိချေ။

ဘိုးကိုယ်တိုင်ကတော့ အမဲသားမစားချေ။ ကျွဲ၊ နွားအားဖြင့် အသက်မွေးရသော ကျေးရွာတို့တွင် အမဲသားမစားခြင်းသည် လူကြီးလူကောင်းတို့၏ ဂုဏ်အင်္ဂါတစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။

ဘိုးတို့ဂေါ်ပုံတစ်ရပ်ကို တွေးရယ်ချင်ပါသေးသည်။

ဝါတွင်းမိုးရာသီဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့လယ်တောဒေသမှာ ငါးပေါသည်။ သည်တော့ မချောဖြူက ကုန်စုံရောင်းခြင်းကို ရပ်ဆိုင်း၍ မုန့်ဟင်းခါးရောင်းသည်။ ထိုအခါ ဘိုးကကျွန်တော့် ကိုခုတုံးလုပ်၍ မနက်တိုင်း မချောဖြူ မုန့်ဟင်းခါးလာတိုင်း . . .

‘ဟေ့ . . . ဒီနေ့ မုန့်ဟင်းခါးစားဦးမလား’ မေးသည်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဆယ်နှစ်သားအရွယ်လောက် ဘယ်သိလိမ့်ဦးမှာတုံး။ အမြဲတမ်း ခေါင်းညိတ်သည်ပေါ့။ ဘိုး၏အိမ်သားများကတော့ နှာခေါင်းရှုံ့ကြပြီ၊ ရိပ်မိနေကြပြီ။ ထိုအခါ ဘိုးမှာ ဇနီးအမယ်ကြီးနှင့် သမီးနှင့်သမက်ရှိသည်။

ကျွန်တော့်ကို မုန့်ဟင်းခါးကျွေးတော့ ဝါတွင်းမှာ သက်သတ်လွတ်သမားတို့က မုန့်ကိုဘယ်လို စားပါသနည်းဟုမူ ဟင်းရေမဆမ်းစေဘဲ သူ့အိမ်က နို့ဆီနှင့်ဆမ်း၍ စားပါသည်ခင်ဗျား။

ဪ . . . အာဂဘိုး၊ လူကြီးလူကောင်း ဂေါ်ပုံမဆိုးဘူး နော်၊ ဦးကြီးတို့ နည်းယူကြ။

ထို့ပြင် ဘိုးတွင် သူများနှင့်မတူသော ထူးခြားချက် တစ်ရပ်ရှိသေးသည်။ ဘိုးသည်ထမင်းစားပြီး ပါးလုတ်ကျင်းသော အခါ၌လည်းကောင်း၊ တစ်ခုခုစားသောက်ပြီး ပါးလုတ်ကျင်းသော အခါ၌လည်းကောင်း ဘယ်တော့မှ ထွေးမပစ်ချေ။ ပါးလုတ်ရေကို မျိုချလိုက်သည်သာဖြစ်၏။

ကျွန်တော်က ‘ဘိုးလုပ်ပုံဟာ သူများနဲ့မတူဘူး၊ မရွံဘူးလား’ ဟုမေးသောအခါ ‘ဟ . . . ကိုယ့်ပါးစပ် ထဲကဟာ ကိုယ်ရွံနေမှဖြင့် လည်ပင်းလှီးပစ်ဖို့သာ ရှိတော့တာပေါ့ကွာ’ ဟု ပြန်ဖြေပါသည်။

ဟုတ်တုတ်တုတ်။

ယင်းသို့လျှင် မချောဖြူသည် ကုန်စုံရောင်းရင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ မုန့်ဟင်းခါးရောင်းရင်းဖြင့် လည်းကောင်း ဘိုးအိမ်နေ့တိုင်းလိုလို ဝင်ထွက်နေရာမှ လေးငါးလမျှကြာသော် မချောဖြူယောက်ျား ဘိန်းစား ကိုဖိုးဆိုင်မှာ အိတ်ထဲဘိန်းငါးကျပ်သားခန့်နှင့် လက်ပူးလက်ကြပ် ဘိုးကဖမ်းမိလေ၍ ချောထောင်ကျသွား ရှာလေ၏။

ဘိုးက သူ့နောက်လိုက် မတရားသက်သေများနှင့် သက်သက်အမှုဆင်တာ ဖြစ်ကြောင်းကို တစ်ရွာလုံးကသိကြ၍ တဖျစ်တောက်တောက်နေကြ၏။ ကိုဖိုးဆိုင်သည် ဘိန်းစားသော်လည်းမခိုးတတ်၊ မဝှက်တတ်၊ လူကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်၏။ သူ့ဟာသူထန်းတက်၍စား၏။ ပုံး - မြူးထောင်၍စား၏။

ထိုမျှ အရပ်ထဲကလူကြီးများသည် ဘိုးကိုဝိုင်း၍ကြည့်စ ပြုလာ၏။ သည့်နောက်မကြာမီတွင် ဘိုးသည် သူ့အိမ်သူအိမ်သားများနှင့် ရန်ဖြစ်ကြလေ၍ အမယ်ကြီးသည် သမီးနှင့်သမက်ကိုခေါ်ကာ သူ့ဇာတိရွာသို့ ပြန်သွားလေတော့သည်။

ဘိုးကား မည်သူမျှတရားချ၍ မရတော့ပြီ။ ယခင်တုန်းက ရပ်ရွာအိမ်ထောင်ရေးကိစ္စတို့မှ သူကသာ ဖျန်ဖြေစီမံခန့်ခွဲပေးခဲ့သည်။ သူ့ဇာတ်ကားတွင်ကား သူ့သာဇာတ်ဆရာ၊ အခြားဇာတ်ဆရာကို လက်မခံတော့ပြီ။

နောက်ဆုံးနေ့၌ကား မချောဖြူသည် ဘိုး၏အိမ်ပေါ်သို့ ရောက်လာလေသတည်း။ သို့သော် ဤအရပ် တွင် ဘိုး၏ရလဒ်ကား ကျဆုံးခြင်းပင်တည်း။

မချောဖြူ ဘိုးအိမ်ရောက်ပြီး ဒုတိယမြောက်နေ့နံနက်တွင် အသက် ၆၀ မျှရှိမည်ဖြစ်သော အမယ်ကြီး တစ်ယောက် ဆောင်စားရှည်ကြီးတစ်လက်ကိုကိုင်ကာ ဘိုး၏အိမ်ဝင်း ရောက်နေလျက် ဓားတလက်လက်နှင့် ဆဲရေးကြိမ်းမောင်းနေပေတော့သည်။

‘ဟဲ့ အောင်ခွန်း၊ နင် ဗလကောင်းလှတယ်၊ သတ္တိကောင်း လှတယ်ဆို၊ ကြိုက်တဲ့လက်နက်ကိုင်ပြီး တံခါးဖွင့်ဆင်းခဲ့စမ်း’

ချလွမ်း . . .

အိမ်ရှေ့နံရံအကာကို သူ့ဓားနှင့်ပစ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် ပြန်ကောက်ကာ . . .

‘ဟဲ့ အောင်ခွန်း၊ နင် သတ္တိနည်းလှချေလား၊ ငါလို အမယ်ကြီးနဲ့မှ ရင်မဆိုင်ဝံ့တော့ဘူးလား၊ လူချင်း ကြောက်ရင် နင့်မှာ နှစ်လုံးပြူးသေနတ်ရှိတယ် မဟုတ်လား၊ ဟောဒီမှာ ‘ပစ်လိုက်စမ်းဟေ့’

ရင်ကိုကော့ပြပြီး သူ့ဓားတစ်ဖန် ပစ်လိုက်ပြန်လေသည်။ အိမ်ပေါ်ကတော့ ဘာသံမျှမကြားရ။ ဆိတ်ငြိမ်လှသည်။ လူ တစ်ယောက်မျှမရှိဘူးထင်ရသည်။ သို့သော် ဘိုးနှင့်မချောဖြူ ရှိတာအမှန်။ ညကပင် မီးအိမ်ထွန်းတာမြင်ရသေးသည်။ ယခု မနက်အစောကြီးမှ စောစောစီးစီး ဒီအမယ်ကြီးက ကျွန်တော် အိပ်ရာမနီးမီပင် လာရောက်ဆူပူနေခြင်းဖြစ်သည်။

ဘိုးအိမ်သည် တစ်ထပ်အိမ်မြင့်၊ အောက်ဆင့်မရှိ၊ မြေကြီးပေါ် စားပွဲကုလားထိုင်ထားသည်။ အိမ်အကာမှာ နှစ်တစ်လက်မ သစ်သားတန်းတွေကို ကြက်ခြေခတ်ရိုက်ကပ်ထားသည်။ ထိုနေ့နံနက်၌

အပေါ်ထပ်ရော အောက်ထပ်ရော တံခါးတွေအားလုံး ပိတ်ထားသည်။

ကျွန်တော်သည် အိပ်ရာမှထကာ ပြတင်းမှအံ့ဩစွာနှင့် လှမ်း၍ကြည့်နေသည်။ အမယ်ကြီးသည် ဝိန်သော်လည်း စိတ်ကဆောင်နေ၍ တော်တော်ပဲ မာကျောပုံပေါ်သည်။ သူသည် အော်ဟစ်ဆဲရေးရင်း အောက်နံရံကို ဓားနှင့်ခုတ်လိုက် အိမ်အပေါ်ထပ်ကိုလှမ်းပစ်လိုက်၊ မောလျှင်ထိုင်နားလိုက်၊ နောက်ပြီး ဘစ်စခန်းထလိုက်နှင့် အရွယ်နှင့်မလိုက်အောင်ပင် ဒေါသနှင့် သတ္တိကကြီးလှပါသည်။

‘ဟေ့အောင်ဒွန်း မယားခိုးရဲ့၊ လူတိရစ္ဆာန်ရဲ့၊ နင်ငါ့ သမက်အိတ်ထဲ အတင်းဘိန်းထည့်ပြီး နင့် ခနောက်တော်ပါ သက်သေလိမ့်တွေနဲ့ အမှုဆင်ပြီး ထောင်ချတယ်ဆိုတာ လူတိုင်းကသိကြတယ်ဟဲ့’

ချလွမ်း...

ဓားနှင့်တစ်ချက်ပစ်လိုက်ပြန်သည်။

‘နင်ဟာ ဆယ်ခိုင်သူကြီး၊ ဘုရားကိုးဆူဆရာကြီး၊ ဘိသိက်ဆရာကြီး၊ ရတုဩဘာဆရာကြီး၊ ကွက်စိပ်ဆရာကြီးဆိုတဲ့ ဂုဏ်တွေမှမထောက်ဘူး ငအောင်ဒွန်းရယ်၊ ဟိုမျောက်မထားမ ရောဆင်းခဲ့ နင့်ပါငါ နုတ်နုတ်စင်းမဟဲ့၊ နင့်အတွက် ငါတစ်ခါက နှစ်ခါရှက်၊ နှစ်ခါကသုံးခါရှက်၊ တစ်သက်လုံးရှက်နေရမှာလားဟဲ့၊ နင်တို့သတ်ပြီး ငါပါသေပစ်မဟဲ့’

ဤအချိန်၌ ကျွန်တော်မှာ အသက် ၈ နှစ်၊ ၉ နှစ်မျှဦး မည်ဖြစ်၍ အဖေအနားသို့ချဉ်းကပ်သွားကာ- ‘အဖေရယ်၊ ဘိုးက ဒီအမယ်ကြီးပိန်ပိန်ကလေးများ ဘာလို့ကြောက်နေရသလဲ၊ အောက်ဆင်းပြီး ဖမ်းလိုက်ရောပေါ့၊ ဘိုးကအားအများကြီး ကြီးတာပဲမဟုတ်လား၊ နို့ပြီးဘိုးက သူကြီး’

‘ဟဲ့... ဘာကြီးဖြစ်နေနေ၊ ကိုယ့်အမှားလုပ်မိတဲ့အခါမှာ မှန်သူကို ရင်မဆိုင်ဝံ့တော့ဘူး၊ ကြောက် နေရော၊ ဒါဟာတရား သဘောပဲ’

‘ကျွန်တော်နားမလည်ပါဘူး အဖေရာ’

‘အေး... ငါ့သားကြီးတော့ နားလည်ပါလိမ့်မယ်’

ထိုအချိန်၌ ကျွန်တော်သည် ဘိုးကိုသာသနားနေတော့သည်။ ဘိုးဘက်က ဘယ်သူမျှကူညီမည့်သူလည်း မရှိပါလား။ ဒီအမယ်ကြီးကိုလာတားခြင်း၊ ဆွဲငင်ခြင်းလည်း မည်သူမျှမပြုကြ၊ အကယ်၍ အခြားအိမ်၌သာ ဤသို့ဖြစ်နေပါမူ ဘိုးကိုယ်တိုင် သွားရောက်စီစဉ်ဖျန်ဖြေချေမည်။

စင်စစ် သူကြီးဦးအောင်ဒွန်း၏ မတရားပြုမှုကို တစ်ရွာလုံးက မုန်းတီးရွံရှာနေခြင်းဖြစ်သည်။ ဖြစ်နိုင်လျှင် အမယ်ကြီးဘက်ကပင် အကူအညီပေးကြဦးမည်။ သို့သော် ကူညီစရာပင်မလို။ အမယ်ကြီးက အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလောက်အောင်ပင် ဇွဲ သတ္တိကြီးလှပါဘိ။ ဤနေ့ပထမနေ့က နံနက်ဝေလီဝေလင်း၌ ယမန်နေ့ကအတိုင်း ပြန်ရောက်လာပြီး ယမန်နေ့ကအတိုင်း ပြုမှု ပြန်တော့သည်။

အမယ်ကြီးသည် ဤသို့ချည်း မနက်တိုင်းလာလုပ်၏။

ပဉ္စမမြောက်နေ့ဝယ် ဦးအောင်ဒွန်းနှင့် မချောဖြူတို့သည် ပစ္စည်းပစ္စယများကို လှည်းတစ်စီးနှင့်တင်၍ ထွက်ခွာသွားကြ တော့သည်။

ဤအခင်းဖြစ်နေချိန် ဘိုးအိမ်သို့မသွားရန် ကျွန်တော့်အား တားမြစ်ထား၍ ယင်းညနေလှည်းပေါ် ပစ္စည်းတွေတင်နေတုန်းမှာ ဘိုးကိုကျွန်တော် နောက်ဆုံးမြင်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်၌ သူ့အား မည်သူကမှလည်း လာ၍နှုတ်မဆက်ကြချေ။

ရွာတွင် သူ့ကြီးမရှိတော့ကြောင်း ကြားသိရသောအခါ၌ ဆယ်အိမ်ခေါင်းတွေခေါ်၍ဖြစ်ပုံကို စစ်ဆေးမေးမြန်းပြီး ဦးအောင်ခွန်းအား သူ့ကြီးရာထူးမှချလိုက်ကာ နောက်ထပ်သူ့ကြီး အသစ်ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်လိုက်လေသည်။

ဦးအောင်ခွန်းကား ဂုဏ်သိက္ခာ အဖတ်ဆယ်မရလောက်အောင် ကျဆင်းလေ၍ ရွာသို့ပြန်ပြီး မချဉ်းကပ်ရဲတော့ပေ။ သူ့အိမ်ကို သူ့အမယ်ကြီးနှင့် သမီးတို့ပြန်၍နေကြသည်။

ဦးအောင်ခွန်းသည် ဤမှမကြာမီတွင် စိတ်ရောလူရော ပင်ပန်းဆင်းရဲလှစွာဖြင့် သေဆုံးသွားသည်ဟု ကြားသိရလေသည်။

သော်တာဆွေ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဒွန်တွဲ = နှစ်ခုယှဉ်တွဲနေသည်။
- ၂။ အမှီသဟဲ = မှီခိုရာ။
- ၃။ ဆယ်ခိုင်သူကြီး = ရွာဆယ်ရွာကိုအုပ်ချုပ်ရသော သူကြီး။
- ၄။ ဆယ်အိမ်ခေါင်း = သူကြီး၏လက်အောက်တွင် ဆယ်အိမ်ကိုကြီးကြပ်ရသူ။
- ၅။ ဂတ် = ရဲစခန်း။
- ၆။ ဓားလွယ်ခုတ် = မျက်စောင်းထိုး၊ ခပ်စောင်း စောင်းအနေအထား။
- ၇။ ထိုးကွင်း = ကိုယ်ခန္ဓာပေါ်တွင် မင်ဖြင့် ထိုးရသောအကွင်းအကွက်။
- ၈။ သုဉ်း = ကုန်သွားသည်၊ ပျောက်သွားသည်။
- ၉။ စာရွတ် = စာကိုအသံထွက်၍ဆိုသည်။
- ၁၀။ မျောက်မထား = ခင်ပွန်းရှိလျက် နောက်တစ်ယောက်နှင့်ဖောက်ပြန်သည်။
- ၁၁။ ပက်ပင်းမိ = မျက်မြင်တွေ့သည်၊ ရင်ဆိုင် တွေ့သည်။
- ၁၂။ ဂေါ် = ပိုးပန်းသည်။
- ၁၃။ လက်ပူးလက်ကြပ် = လက်ဆုပ်လက်ကိုင်၊ မျက်မြင် ထင်ရှား။
- ၁၄။ တဖျစ်တောက်တောက် = တတွတ်တွတ်(ပြောသည်)
- ၁၅။ ကြဉ် = ရှောင်သည်၊အပေါင်းအသင်း မလုပ်။
- ၁၆။ တရားချ = ဖျောင်းဖျပြောဆိုသည်၊ အမှားအမှန်ခွဲခြားနိုင်အောင် ပြောဆိုသည်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

မှန်ကန်ခြင်းနှင့်ရဲရင့်ခြင်းသည် ဒွန်တွဲနေကြောင်း၊ မှန်ကန်သူသည် သတ္တိရှိရှိလုပ်ရဲကြောင်း၊ မူလက မည်မျှရဲရင့်စေကာမူ မမှန်မကန်ပြုမိပြီဟု မိမိကိုယ်မိမိသိလိုက်သည်နှင့် ရဲရင့်ခြင်းပျောက်ကွယ်ပြီး ကြောက်ရွံ့သူအဖြစ်သို့ ရောက်ရကြောင်း ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြင့် သာဓကပြသည်။ ရွာသူကြီးဦးအောင်ခွန်းသည် ရဲစွမ်းသတ္တိရှိပြီး အများလေးစားရသူဖြစ်သည်။ ဦးအောင်ခွန်းသည် မချောဖြူဆိုသောမိန်းမကို တပ်မက်မိ၍ ထိုမိန်းမ၏ လင်ကိုသိမ်း အမှုဆင်ဖမ်းကာ ထောင်ကျအောင်လုပ်ပြီး မချောဖြူကို သိမ်းပိုက်သည်။ ဦးအောင်ခွန်း၏ မတရားမှုကို တစ်ရွာလုံးက ရွံ့မုန်းကြသည်။ ဦးအောင်ခွန်းကို မချောဖြူ၏ မိခင်အမယ်အိုကြီးက လာရောက် ဆဲဆို ကြိမ်းမောင်းရာတွင် ဦးအောင်ခွန်း ဘာမျှမတုံ့ပြန်ဝံ့ဘဲ မချောဖြူကိုခေါ်ပြီး ရွာမှတိတ်တဆိတ် ထွက်ပြေးကာ ဆင်းဆင်းရဲရဲနှင့် ကွယ်လွန်ရသည်။ ဤဝတ္ထုကို သာဓက ဆောင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ မှန်ကန်ခြင်းနှင့် ရဲရင့်ခြင်း' ဟူသောဝတ္ထုခေါင်းစဉ်ကို အဓိပ္ပာယ်ရှင်းပြပြီး မမှန်မကန်လုပ်မိ၍ ရဲရင့်ခြင်းကွယ်ပျောက်ရသော ဦးအောင်ခွန်း၏ ဇာတ်လမ်းကို တင်ပြပါ။
- ၂။ ဤဝတ္ထုမှ မည်သည့်သင်ခန်းစာ ရသနည်း။

မြန်မာမှု လွတ်လပ်ရေးခေတ်

မြန်မာမှုသည် ဦးမင်းနိုင်၏ ‘ယဉ်ကျေးမှုမိတ်ဆက်’ စာအုပ်မှ အခန်းတစ်ခန်းဖြစ်သည်။

ဦးမင်းနိုင်သည် ပုတီးကုန်းမြို့နယ်တိုင်းဖြစ်၍ ၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် စာပေနှင့်ပန်းချီပညာကို အထူးဝါသနာထုံသူဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရရှိသည်။ ပြည်ထောင်စု ယဉ်ကျေးမှုဌာနတွင် ယဉ်ကျေးမှုအရာရှိအဖြစ် စတင်အမှုထမ်းခဲ့ပြီး၊ ပြည်နယ်အသီးသီးသို့ သွားရောက် လေ့လာ၍ ဓာတ်ပုံရိုက်ခြင်း၊ ပန်းချီရေးဆွဲခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသား ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ စာအုပ်များကိုရေးသားပြုစုခဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စု အကပဒေသာ၊ တို့တိုင်းရင်းဖွား ပြည်ထောင်စုသား၊ မနော၊ ကူထိုးမိုး၊ ရခိုင်ဝတ္ထုပုံပြင်၊ ရခိုင်တေးသံ၊ သွေးချင်းတို့ ပျော်သည့်မြေ၊ တို့သွေးတို့သား တိုင်းရင်းသား၊ မြန်မာနှင့် တိုင်းရင်းသားစကားပုံ၊ ယဉ်ကျေးမှုမိတ်ဆက် စသည့်စာအုပ်များ ပြုစုခဲ့သည်။ ပန်းပညာရှင်များအဖွဲ့တွင် ဦးဆောင် ဦးရွက်ပြုခဲ့သည်။

‘မြန်မာမှု’ တွင် မြန်မာမှုအထွေထွေကို သာဓကများဖြင့် ရှင်းလင်း ဖွင့်ဆိုထားသည်။

မြန်မာမှု

မြန်မာတို့ အစဉ်အလာအရ ဝတ်စားဆင်ယင် ပြောဆိုကျင့်ကြံနေထိုင်မှု အားလုံးတို့သည် မြန်မာမှု ဖြစ်သည်။ မြန်မာတို့သည် ရှည်လျားသော သမိုင်းကြောင်း အစဉ်အလာရှိသည်။ ထိုအစဉ်အလာကောင်းတို့ကို လက်ဆင့်ကမ်း ထိန်းသိမ်းခဲ့ခြင်းဖြင့် မြန်မာမှုတို့သည် ယနေ့တိုင် တည်တံ့နေခြင်းဖြစ်သည်။

အရှေ့ဘက်တွင် တရုတ်၊ အနောက်ဘက်တွင် အိန္ဒိယ နိုင်ငံကြီးနှစ်နိုင်ငံ၏ အကြားတွင်ရှိခဲ့သော မြန်မာသည်အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံတို့၏ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို ကျင့်သုံးခဲ့ပြီးနောက် တဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စ မြန်မာ့ ရေမြေသဘာဝနှင့်ကိုက်ညီအောင် ပြုပြင်နေထိုင်ခဲ့ရာမှ မြန်မာမှုတို့ ပီပီပြင်ပြင်ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ရှေးအခါက လူတို့သည် ရေကြည်ရာမြက်နုရာဒေသများတွင် ကိုယ့်အစုအဝေးနှင့် ကိုယ်စုစည်း နေထိုင်ခဲ့ကြရာမှ အဖွဲ့အစည်းငယ်များ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ကြီးသူတို့၏ ဆိုဆုံးမရာကို ငယ်သူတို့ကနာခံကာ ကျင့်ဝတ်နှင့် စည်းကမ်းအသီးသီးကို လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့ခြင်းဖြင့် အဖွဲ့အစည်းသည် ခိုင်မာသည်ထက် ခိုင်မာ လာခဲ့သည်။ စည်းစည်းလုံးလုံး ညီညီညွတ်ညွတ် နေထိုင်လာခဲ့ခြင်းကြောင့်လည်း ကြာသော်မြန်မာ့ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းဟူ၍ ပီပီပြင်ပြင်ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ ယဉ်ကျေးမှု အဆင့်အတန်းလည်း မြင့်မား လာခဲ့သည်။

အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းမှ အက္ခရာကိုအခြေခံ၍ အဆင့်ဆင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာခဲ့ရာ မြန်မာအက္ခရာသည် ပုဂံခေတ်မှစ၍ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ မြန်မာစာပေဟူ၍လည်း သီးသီးသန့်သန့် ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ ထိုမှ တစ်ဆင့်တက်၍ မြန်မာ့ဆိုတီးက အနုသုခုမဟူ၍လည်းဖြစ်ထွန်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ စာပေ၊ ဂီတအနုသုခုမ များနည်းတူ မြန်မာ့ဆင်ယင်ထုံးစံဟူ၍လည်း တစ်မျိုးတစ်ဘာသာ ဆန်းသစ်လာခဲ့သည်။

ဘာသာအယူဝါဒအားဖြင့်လည်း ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုကို လက်ကိုင်ပြုထားကြသော မြန်မာတို့သည် သဒ္ဓါကြည်ညိုစိတ်၏ လှုံ့ဆော်မှုအရ မြေစိုက်စေတီ၊ ပုထိုးအမျိုးမျိုးကို တည်ထားကိုးကွယ်လာခဲ့ကြပြီး ဝူ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း၊ ဇရပ်၊ ပြာသာဒ်အမျိုးမျိုးကိုလည်း စေတီပုထိုးများနည်းတူ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း ခဲ့ကြသည်။ ယင်းဘာသာရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများတွင်လည်း အပြောက်အမွမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် တန်ဆာဆင်ကြသည်။ ပန်းချီ၊ ပန်းပု၊ ရုပ်တု၊ ရုပ်လုံး၊ ရုပ်ကြွအမျိုးမျိုးကိုလည်း တပ်ဆင်မွမ်းမံအလှခြယ် ခဲ့ကြသည်။

ထို့ပြင်စေတီပုထိုးအမျိုးမျိုးကို တပ်ထားကြရာဝယ် ရုပ်တုအမျိုးမျိုး၊ ရတနာအမျိုးမျိုး၊ ဝတ္ထု ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကို ဌာပနာကြသည်။ ရုပ်တုရုပ်လုံးအချို့ကို ရွှေဖြင့်သွန်းလောင်းပြီး အချို့ကို ရွှေပိန်းချသည်။ အချို့ကို ရုပ်ကြွသဘောထုသွင်းပြီး အချို့ကို ရုပ်ခွက်သဘော ထုထွင်းသည်။ အုတ်ခွက်ဘုရားအမျိုးမျိုးကို မြေဖြင့် ပြုလုပ်ပူဇော်ကြသည်။ ခေါင်းလောင်းကြီးငယ် အရွယ်ရွယ် အစားစားကိုလည်း သွန်းလောင်းလှူဒါန်း သည်။ တံခွန်တိုင် အမျိုးမျိုးကို စိုက်ထူကြသည်။

တန်ဆောင်း ပြာသာဒ်အမျိုးမျိုးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းကြရာ၌ သဒ္ဓါတရား၏ စေ့ဆော်ချက်အရ တုံ့သုံးဆင့်၊ ငါးဆင့်၊ ခုနစ်ဆင့် စသည်ဖြင့် ပြာသာဒ်များဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခြင်းများပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။

ပြာသာဒ်ဆောင်များတွင် ကနုတ်ချက်သွင်း၍ ပန်းခက်အမျိုးမျိုးကို ထုထွင်းကြရာ တစ်ထပ်၊ နှစ်ထပ်၊ သုံးထပ်၊ လေးထပ်၊ ငါးထပ် စသည့်လက်ရာမြောက် အထပ် ပန်းများဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ဂူခံ၍ တည်ဆောက်သော ဘုရားပုထိုးတို့၏ နံရံမျက်နှာကြက်၊ တိုင်ဖုံးနှင့် နဖူးစည်းတို့တွင် အကွက်ဆိုက်သလို ပန်းချီများကိုရေးခြယ်ခဲ့ကြရာမှ နံရံပန်းချီဟူ၍ ပညာတစ်ရပ် သီးသီးသန့်သန့် ပေါ်ထွက်လာသည်။

နံရံပန်းချီသည် ဗုဒ္ဓဝင်၊ မဟာဝင်နှင့် ၅၅၀ အစရှိသည့် ဇာတ်နိပါတ်တို့မှ ကောင်းနိုးရာရာကိုရွေးထုတ်၍ ရေးခြယ်ခြင်းဖြစ်ရာ ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု ရုပ်ပြဇာတ်လမ်းသဖွယ် ဖြစ်လာသည်။ ထိုခေတ်က စာမတတ်သူတို့အား ပန်းချီပညာဖြင့် ပညာပေး အသိကြွယ်စေရာ၌ ထိရောက်သော လက်နက်ကောင်းတစ်ရပ်ဟု ဆိုရမည်။ ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု ပြန့်ပွားရေးအတွက် အထောက်အပံ့ ကောင်းတစ်ရပ်လည်းဖြစ်သည်။

ဘာသာတရားအပေါ် ယုံကြည်ချက် စိတ်စေတနာနှင့် သဒ္ဓါတရားတို့ကို ပေါင်းစပ်လုပ်ကိုင်သည့်အခါ မွမ်းမံမှုအနု ပညာရပ်တို့လည်း လမ်းစစ်တံကူးရှိလျှင်ရှိသလောက် အဆင့်ဆင့် ပြန့်ပွားထွန်းကားလာခဲ့သည်။

အုတ်ကိုစီသည့် ပန်းရန်ပညာဖြင့် အင်္ဂတေပန်းအမျိုးမျိုး၊ ရုပ်ထုရုပ်လုံးအမျိုးမျိုးကို ထုလုပ်သည်။ ပန်းတော့နှင့် ကျောက်ကိုထုထွင်းသည့် ပန်းတမော့ပညာလည်း ထွန်းကားလာသည်။ ပွတ်လုံး၊ ပွတ်ခြမ်း၊ လှည်းပုံတောင်း၊ ဆွမ်းအုပ်၊ ကလပ်၊ လက်ရန်းတို့ကို ဖန်တီးပြုလုပ်သည့် ပန်းပွတ်ပညာလည်း ပေါ်ထွက်လာသည်။

သံကိုမီးဖုတ်ပြီး ဓားလှံစသည်တို့ကို ပြုလုပ်သည့် ပန်းပဲပညာရပ်နှင့် ဘုရား၊ ထီး၊ ခေါင်းလောင်း၊ ကြေးစည်၊ ဆည်းလည်း၊ မောင်း၊ သံလွင် စသည့်ဝတ္ထုပစ္စည်းများအတွက် ကြေးနှင့်သံတို့ကို ကျိုချက်သွန်းလောင်းလုပ်ကိုင်ရသည့် ပန်းတည်းလုပ်ငန်းတို့လည်း ထွန်းကားလာသည်။

ထို့အတူ ဆင်းတုအမျိုးမျိုးကို ဆင်ယင်သည့် မကိုဋ် အမျိုးမျိုး၊ စလွယ်အမျိုးမျိုး၊ နားပန်တော်အမျိုးမျိုးနှင့် စည်းပုံ၊ လက်ကြပ် စသည့်လက်ဝတ်ဇာနာအမျိုးမျိုး၊ အသုံးအဆောင် အမျိုးမျိုးကိုပြုလုပ်သည့် ရွှေပန်းထိမ်၊ ငွေပန်းထိမ်လုပ်ငန်းများလည်း ထွန်းကားလာပြန်သည်။

ထို့ပြင် နီး၊ ဝါးတို့ကိုအခြေခံ၍ ပြုလုပ်သည့် ပန်းယွန်းပညာရပ်နှင့် ရွှေဆိုင်းခတ်သည့်လုပ်ငန်း၊ ရွှေချည်ထိုး၊ ငွေချည်ထိုး လုပ်ငန်း၊ မှန်စီရွှေချလုပ်ငန်းနှင့် ဘော်ကြယ်စီသည့် လုပ်ငန်းများလည်း နောက်ဆက်တွဲ အနုပညာတစ်ရပ်အဖြစ် ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ ထိုထိုသော မွမ်းမံမှုအဖုံဖုံကို နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာ၊ ယက္ခ၊ ကမ္ဘာဏ်၊ ဂန္ဓဗ္ဗ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ ဇော်ဂျီ၊ မနုဿိယ၊ ခြင်္သေ့၊ ဟင်္သာ၊ ခေါင်း၊ ကရပိက်၊ ဂဠုန်၊ နဂါး၊ နရား၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ကိန္နရီ၊ ကိန္နရာ၊ မကန်း စသည့်သတ္တဝါအမျိုးမျိုးကို အသွင်အမျိုးမျိုးဖြင့် မြင်ကြရပါသည်။

ဆင်းတုအသီးသီးမှ မုဒြာအမျိုးမျိုးကို ဖူးတွေ့ကြရသည်။ ပဒုမ္မာကြာ၏ ဖူးဟန်၊ ငုံဟန်၊ ပွင့်ဟန်တို့ကို အခြေပြုထားသည့် သမင်အမျိုးမျိုးနှင့် ပန်းခက်၊ ပန်းနွယ်အမျိုးမျိုးကို အဆန်းတကြယ် တွေ့ကြရသည်။

စဉ်တွင်သွန်းလောင်းထားသည့် ရုပ်လုံး၊ ရုပ်ကြွအဖုံဖုံကို မြင်ကြရသည်။

အာရုံခံ တန်ဆောင်းကြီးများအတွင်း မျက်နှာကြက်ကို ရွှေချပြီး တိုင်လုံးကြီးများတွင် ရွှေဖေါ်ရေးထားရာ

ပန်းအမျိုးမျိုးနှင့် နငါ့ သိကြား၊ ဗြူး ဘုရင်အမျိုးမျိုးမှာ မျက်စိပသာဒကို ရှုမငြီးဖွယ်ဖြစ်စေသည်။

အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ဘုရား၊ ပုထိုး၊ ဝူ၊ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း၊ ဇရပ်တို့သည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အနုလက်ရာတို့ စုဝေးရာနေရာဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုအဆောက်အအုံ အဖုံဖုံသည် ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု ပြတိုက်ကြီးများ သဖွယ်ဖြစ်သည်။ လယ်သမား၊ ယာသမားတို့သည် ကျွဲကျောင်းရင်း၊ နွားကျောင်းရင်း၊ လယ်ထွန်ရင်း၊ ထင်းခွေရင်း၊ ယာခုတ်ရင်းဖြင့် ကျယ်ပြန့်သော အာရုံခံတန်ဆောင်း၊ ပြာသာဒ်၊ ဝူ၊ ကျောင်းများအတွင်း ဝင်ရောက်၍ အပန်းဖြေသည့်အခါ ဖြေကြသည်။ နေမိုးခိုသည့်အခါ ခိုကြမည်။ သဒ္ဓါကြည်ညိုစိတ်ဖြင့် ဇာတ်နိပါတ် ရုပ်ထုရုပ်လုံးနှင့် ဆင်းတုပုထိုးအမျိုးမျိုးကို ဖူးမြော်သည့်အခါ ဖူးမြော်ကြသည်။ ထိုသောအခါ ဗုဒ္ဓ၏ရေအစုံ၊ မီးအစုံဖြင့် တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြခန်းတို့ကို ဖူးတွေ့ရသော် အံ့ဩခြင်းဖြစ်ကြသည်။ ဘုရားအလောင်း သုမေဓာသူဌေးသား၏ အလှူပေးခန်းကိုမြင်ရသော် ဒါနပါရမီ၏ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ပုံကို အားကျကြပေမည်။

ဘူရိဒတ်နဂါးမင်း၏ ဇာတ်နိပါတ်ကို ရှုမြင်ကြရသော် သီလစောင့်ထိန်းခြင်း၏ အကျိုးအာနိသင်ကို သဘောပေါက်သူတို့ ပေါက်ကြပေသည်။ ထို့အတူ သုဝဏ္ဏသျှမြားမှန်ချက်ကိုကြည့်ပြီး သစ္စာတရား၏ လေးနက်ပုံကို ဆင်ခြင်တွေးတောသူတို့ တွေးတောမိကြပေမည်။

သားသေ၊ လင်ဆုံးပြီး အရူးတစ်ပိုင်း ဖြစ်ရရှာသည့် ပဋ္ဌာစာရီ၏ ဇာတ်ရုပ်လုံးရုပ်ကြွများကို မြင်ကြရသည့်အခါတွင်မူ ကရုဏာသက်ပြီး တရားရသူတို့ရကြပေမည်။ ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်အောင်တော်မူခန်း၊ နန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်းအား ချွတ်ခန်းနှင့် ပဉ္စဝဂ္ဂိငါးဦးတို့အား မေ့စကြာတရားဦး ဟောတော်မူခန်းတို့ကို ရှုမြင်ကြရသော် ဝမ်းမြောက်၍ မွှာရုံ၌ပျော်မွေ့ကြဖွယ်ရာ ရှိသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့်တက်ပြီး သန္တရသခေါ် စိတ်တည်ငြိမ် အေးချမ်းမှုကို ရသူတို့ရကြပေမည်။

လယ်သမား၊ ယာသမား၊ ထန်းသမား၊ အိုးဖုတ်သမား၊ အလုပ်သမားစသည့် ပြည်သူလူထုသည် မြန်မာမှုအနုပညာတို့၏ အရသာကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် လေ့လာခံစားခွင့် ရခဲ့ကြပေသည်။ အပန်းလည်းပြေ ပညာလည်းရ ကုသိုလ်လည်းရသည့် မြန်မာမှု အနုပညာရပ်များဟုဆိုရမည်။

ထိုမြန်မာမှု အနုပညာရပ်တို့သည် မနေ့တစ်နေ့ကမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်မဟုတ်ပေ။ နှစ်ပေါင်း ရာထောင်မက ကြာမြင့်ခဲ့သည်ဖြစ်သော မြန်မာ့သမိုင်းကြောင်းတွင် ရှေးမြန်မာတို့ကာယ၊ ဉာဏ၊ စွမ်းအားဖြင့် ဖန်တီးခဲ့သော မြန်မာမှုများအနက်မှ 'ပန်း' နှင့်စပ်ဆိုင်ရာ မြန်မာမှုအချို့အဝက်ကို မိတ်ဆက်သဘော တင်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဦးမင်းနိုင်

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ မြန်မာမှု = မြန်မာတို့ အစဉ်အလာအရ ဝတ်စားဆင်ယင် ပြောဆိုကျင့်ကြံ နေထိုင်မှုများ။
- ၂။ ဝီဝီပြင်ပြင် = ထင်ထင်ရှားရှား။
- ၃။ အနုသုခုမ = ဂီတ၊ ကဗျာ၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပု စသောအနုပညာ။
- ၄။ မြေစိုက်စေတီ = အောက်ကအုတ်တိုက်အဆောက်အအုံမခံဘဲ မြေပေါ်တွင်တည်ထားသောစေတီ။
- ၅။ ပုံထိုး = ဘုရားစေတီ။
- ၆။ ဂူ = ဂူဘုရား၊ အောက်က အုတ်တိုက်ခံ၍ တည်ထားသောဘုရား။
- ၇။ ဌာပနာ = ထည့်သွင်းသည်။
- ၈။ ရွှေပိန်းချ = တစ်ပြင်လုံး ရွှေအပြည့်ချသည်။
- ၉။ ရုပ်ကြွ = ဖောင်းကြွအောင်ပြုလုပ်ထားသောရုပ်ပုံ။
- ၁၀။ ရုပ်ခွက် = အတွင်းသို့ချိုင့်ခွက်နေသည့် ပုံစံဖြင့်ပြုလုပ် ထားသောရုပ်ပုံ။
- ၁၁။ အုတ်ခွက်ဘုရား = ရွှံ့ပျော့တွင် ဘုရားပုံစံကို ပုံစံခွက်ဖြင့်နှိပ်၍ ပြုလုပ်ပြီး မီးဖုတ်ထားသောဘုရားပုံ။
- ၁၂။ တံခွန်တိုင် = ဘုရား၊ ကျောင်းတို့အနီးတွင် တံခွန်အဖြစ် စိုက်ထားသောတိုင်။
- ၁၃။ ကနုတ် = အနွယ်၊ အခက်၊ အရွက် စသည်တို့ရစ်ပတ် ထွေးယှက်နေသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည့် အဆင်တန်ဆာ အမွမ်းအမဲ။
- ၁၄။ နံရံပန်းချီ = ဂူဘုရားစသည်တို့၏ အတွင်းနံရံတွင်ရေးဆွဲထားသော ပန်းချီပုံများ။
- ၁၅။ ပန်းရန် = အုတ်အင်္ဂါတေတို့ဖြင့် အဆောက်အအုံ ဆောက်လုပ်သည့်အတတ်ပညာ။
- ၁၆။ ပန်းတမော့ = ကျောက်ဆစ်အတတ်ပညာ။
- ၁၇။ ပန်းပွတ် = သစ်သား၊ ဆင်စွယ် စသည်တို့ကိုပွတ်ခံ၍ ပုံဖော်သည့်အတတ်ပညာ။
- ၁၈။ ပန်းပဲ = သံထည်အမျိုးမျိုး သွန်းလုပ်သည့်အတတ်ပညာ။
- ၁၉။ ဆည်းလည်း = လှုပ်လျှင် အသံမြည်သော ခေါင်းခဲလောင်းငယ်။
- ၂၀။ အပြောက်အမွမ်း = ရုပ်လုံးရုပ်ကြွ ခြူးပန်းခြူးနွယ် စသည်တို့ဖြင့် မွမ်းမံခြယ်လှယ်ထားသော ဗိသုကာ လက်ရာ။
- ၂၁။ လက်ရန်း = လှေကား စသည်တို့ဘေးမှ တပ်ဆင်ထားသော ထိန်းကိုင်စရာတန်း။
- ၂၂။ လှည်းပုံတောင်း = ဝင်ရိုးစွပ်ရာ လှည်းဘီးအစိတ်အပိုင်း။
- ၂၃။ ပန်းတဉ်း = ကြေးထည်အမျိုးမျိုးသွန်းလုပ်သည့် အတတ်ပညာ။
- ၂၄။ မကိုဋ် = ဘုရင်စသော မြင့်မြတ်သူတို့ ဆောင်းသည့် ဦးခေါင်းအဆင်တန်ဆာ။
- ၂၅။ ပန်းယွန်း = ယွန်းထည်ပြုလုပ်သော အတတ်ပညာ။
- ၂၆။ ရွှေဆိုင်းခတ် = ဘုရားတွင်ရွှေချရသည်။ ရွှေဆိုင်းပြုလုပ်သည်။
- ၂၇။ ရွှေချည်ထိုး = ရွှေနန်းကြိုး၊ ငွေနန်းကြိုးတို့ဖြင့် အဝတ်အထည်ပေါ်တွင် ပုံအမျိုးမျိုးထိုးချုပ်သည်။

- ၂၈။ မုဒြာ = လက်ဟန်အမူအရာ။
- ၂၉။ စဉ် = မြေထည်ကို သုတ်လိမ်းရသော ချော်ရည် တစ်မျိုး။
- ၃၀။ ဗုဒ္ဓဝင် = မြတ်စွာဘုရား၏ ဘဝဖြစ်တော်စဉ်ကိုရေးသား ထားသည့်ကျမ်း။
- ၃၁။ မဟာဝင် = မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ မင်းအဆက်ဆက် အကြောင်းအရာများကို ရေးသားထား သည့်ကျမ်း။
- ၃၁။ ငါးရာငါးဆယ် = ဂေါတမဘုရားအလောင်း၏ အတိတ်ဘဝ ဖြစ်စဉ် ၅၄၇ ဇာတ် (၃ ဇာတ်ဖြည့်၍ ၅၅၀ ဟု မှတ်သားကြသည်။)
- ၃၂။ နိပါတ် = ဘုရားဖြစ်တော်စဉ် ဇာတ်တော်များကို ကာလအရေအတွက်အလိုက် စုစည်းထားသော ဇာတ်ဝတ္ထုအစု။
- ၃၃။ စလွယ် = ပခုံးတွင်သိုင်း၍ လွယ်ထားရသော အဆင်တန်ဆာ။
- ၃၄။ နားပန်တော် = နားတွင်ပန်ဆင်ရသော အဆင်တန်ဆာ။
- ၃၅။ စည်းပုံ = အမျိုးသမီးများဦးခေါင်း၌ ဝတ်ဆင်ရသော အဆင်တန်ဆာ။
- ၃၆။ ယက္ခ = ဘီလူး။
- ၃၇။ ကုမ္ဘဏ် = နတ်ဘီလူးတစ်မျိုး။
- ၃၈။ ဂန္ဓဗ္ဗ = နတ်သီချင်းသည်။
- ၃၉။ မနုဿိဟ = လူမျက်နှာတစ်ခုနှင့် ခြင်္သေ့ကိုယ်နှစ်ခွပါသော ရုပ်သဏ္ဍာန်။
- ၄၀။ နရား = ခြေလေးချောင်းပါသောနဂါးရုပ်။
- ၄၁။ မကန်း = ကိုယ်အကြေးခွံ၊ နှာမောင်း၊ ခြေလေးဖက်၊ အခြီး စသည်တို့ပါသော ရေသတ္တဝါ။
- ၄၂။ ရွှေဇဝါ = ရွှေမင်ဖြင့် ရေးခြယ်ထားသော ပန်းခက်အရုပ် စသည်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

မြန်မာမှုဆိုသည်မှာ မြန်မာ့အစဉ်အလာအရ ဝတ်စားဆင်ယင် ပြောဆိုကျင့်ကြံနေထိုင်မှု အားလုံးပင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာတို့သည် အစဉ်အလာကောင်းတို့ကို လက်ဆင့်ကမ်းထိန်း သိမ်းခဲ့ကြသည်။ မြန်မာအက္ခရာ သည် ပုဂံခေတ်မှစတင်ပေါ် ထွန်းခဲ့ပြီး မြန်မာစာဟူ၍လည်း သီးသီးသန့်သန့် ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ ပန်းချီ၊ ပန်းပု၊ ရုပ်လုံး၊ ရုပ်လုံး၊ ရုပ်ကြွအမျိုးမျိုးဖြင့် ဘာသာရေးအဆောက် အအုံများတွင် တန်ဆာဆင်ကြသည်။ စေတီ ပုထိုး အမျိုးမျိုးပြုလုပ် ပူဇော်ခဲ့ကြသည်။ ဘုရား၊ ဂူ၊ ပုထိုး၊ နံရံပန်းချီများကိုလည်း ပြုလုပ်ပူဇော်ခဲ့ကြသည်။ မှန်စီရွှေချ လက်ရာများနှင့်၊ ရုပ်လုံးရုပ်ကြွများကို မြင်ရသောအခါ သန္တရသ ကိုခံစားကြရသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ မြန်မာမှုဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း။ သင်သိသော မြန်မာမှု အမျိုးမျိုးကို ထုတ်ဖော်ရှင်းပြပါ။
- ၂။ မြန်မာတို့အတွက် မြန်မာမှုဖြစ်သော ပန်းပညာရပ်များသည်အရေးပါ ပါသလား။ ရှင်းပြပါ။